

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

4

ADALET KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

29 Mayıs 2014 Perşembe

ADALET KOMİSYONU
GÖRÜŞME TUTANAKLARI

29 Mayıs 2014 Perşembe

---0---

K O N U

Sayfa

Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (Devam)

1:97

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM	1:31
Prof. Dr. Ümit BİÇER	1:3
Hakkı KÖYLÜ (Kastamonu)	3, 5, 6
Dilek AKAGÜN YILMAZ (Uşak)	3, 5, 6
Av. Evin KONUK (Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu Temsilcisi)	3:4, 5, 6
İlknur İNCEÖZ (Aksaray)	4, 5
Av. Tülay BEKAR (Türkiye Barolar Birliği Temsilcisi)	6
Madde 50	7
Madde 51	7
Madde 52	7
Hülya GÜVEN (İzmir)	7:10, 19
Bekir BOZDAĞ (Adalet Bakanı) (Yozgat)	10, 16:17, 19:20
Yaşar ŞİMŞEK (Adalet Bak. Kanunlar Genel Müdürü)	10, 11
Gürsel YALVAÇ (Yargıtay Üyesi)	10, 19
Binnaz TOPRAK (İstanbul)	11:12, 18:19
Prof. Dr. Adem SÖZÜER	12:14, 20:21
Av. Tülay BEKAR (Türkiye Barolar Birliği Temsilcisi)	14
Dilek AKAGÜN YILMAZ (Uşak)	14:16, 17:18
Mustafa DEMİRDAĞ (Yargıtay Üyesi)	20
Dr. Fahri Gökçen TANER (Türkiye Barolar Birliği Temsilcisi)	21
Önerge	21
Gerekçe	21
Dilek AKAGÜN YILMAZ (Uşak)	22
Prof. Dr. Adem SÖZÜER	22
Bekir BOZDAĞ (Adalet Bakanı) (Yozgat)	22
Madde 53	23
Ali İhsan KÖKTÜRK (Zonguldak)	23:24, 26

Binnaz TOPRAK	(İstanbul)	24
Turgut DİBEK	(Kırklareli)	24:25, 26
Prof. Dr. Adem SÖZÜER		25
Dr. Fahri Gökçen TANER (Türkiye Barolar Birliği Temsilcisi)		26
Av. Tülay BEKAR (Türkiye Barolar Birliği Temsilcisi)		27
Bekir BOZDAĞ (Adalet Bakanı)	(Yozgat)	27
Önerge		27:28
Gerekçe		28
Prof. Dr. İzzet ÖZGENÇ		28, 30:31
Mustafa DEMİRDAĞ (Yargıtay Üyesi)		29
Bekir BOZDAĞ (Adalet Bakanı)	(Yozgat)	29:30
Av. Tülay BEKAR (Türkiye Barolar Birliği Temsilcisi)		30
İKİNCİ OTURUM		32:97
M adde 54		32
Prof. Dr. Adem SÖZÜER		32:34, 37:38, 39
Mustafa DEMİRDAĞ (Yargıtay Üyesi)		33:34, 37
Turgut DİBEK	(Kırklareli)	34
Bekir BOZDAĞ (Adalet Bakanı)	(Yozgat)	35, 37
Prof. Dr. İzzet ÖZGENÇ		35:36
İsa GÖK	(Mersin)	36
Gürsel YALVAÇ (Yargıtay Üyesi)		36:37
Ömer Süha ALDAN		38
Dr. Fahri Gökçen TANER (Türkiye Barolar Birliği Temsilcisi)		39
Dilek AKAGÜN YILMAZ	(Uşak)	39:40
M adde 55		40
Prof. Dr. Adem SÖZÜER		40:41, 42, 45
Mustafa DEMİRDAĞ (Yargıtay Üyesi)		41:42, 44
Prof. Dr. İzzet ÖZGENÇ		42
Turgut DİBEK	(Kırklareli)	42:43
Bekir BOZDAĞ (Adalet Bakanı)	(Yozgat)	43:45
Gürsel YALVAÇ (Yargıtay Üyesi)		44
M adde 56		45:46
M adde 57		46
M adde 58		46
M adde 59		46
Bekir BOZDAĞ (Adalet Bakanı)	(Yozgat)	46:49
İsa GÖK	(Mersin)	47
M adde 60		49
Dilek AKAGÜN YILMAZ	(Uşak)	49
Ömer Süha ALDAN	(Muğla)	49:50, 51
Prof. Dr. Adem SÖZÜER		50:51, 52:53
Ahmet İYİMAYA	(Ankara)	51:52
Prof. Dr. İzzet ÖZGENÇ		52
Gürsel YALVAÇ (Yargıtay Üyesi)		53
Mehmet Reis KOCA (Yargıtay Cumhuriyet Savcısı)		53
M adde 61		53
M adde 62		53:54
Prof. Dr. İzzet ÖZGENÇ		54
Gürsel YALVAÇ (Yargıtay Üyesi)		54
M adde 63		55
Ömer Süha ALDAN	(Muğla)	55

Turgut DİBEK	(Kırklareli)	55:56, 59:60
Dilek AKAGÜN YILMAZ	(Uşak)	56, 58:59
Yılmaz Tunç	(Bartın)	56
Bekir BOZDAĞ (Adalet Bakanı)	(Yozgat)	56:57, 59
Bülent TURAN	(İstanbul)	57:58, 60:62
İsa GÖK	(Mersin)	58
Prof. Dr. Adem SÖZÜER		62
Madde 64		62
Önerge		62
Gerekçe		62:63
Dilek AKAGÜN YILMAZ		63
Gürsel YALVAÇ (Yargıtay Üyesi)		63
Bekir BOZDAĞ (Adalet Bakanı)	(Yozgat)	63
Ahmet İYİMAYA	(Ankara)	63:64
Madde 65		64
Ömer Süha ALDAN	(Muğla)	64
Dilek AKAGÜN YILMAZ	(Uşak)	64, 66
Gürsel YALVAÇ (Yargıtay Üyesi)		64:65
Prof. Dr. İzzet ÖZGENÇ		65
Turgut DİBEK	(Kırklareli)	65
Bekir BOZDAĞ (Adalet Bakanı)	(Yozgat)	65:66, 68
İsa GÖK	(Mersin)	66:67
Ali İhsan KÖKTÜRK	(Zonguldak)	68
Önerge		68:69
Gerekçe		68:69
Madde 66		69
Önerge		69
Gerekçe		69
Dilek AKAGÜN YILMAZ	(Uşak)	69
Av. Ekim ERGÜN (Türkiye Barolar Birliği Temsilcisi)		69:70
Madde 67		70
Madde 68		70
Madde 69		70
Madde 70		70
Madde 71		70:71
Madde 72		71
Madde 73		71
Av. Ekim ERGÜN (Türkiye Barolar Birliği Temsilcisi)		71
Gürsel YALVAÇ (Yargıtay Üyesi)		71:72, 73
Ahmet İYİMAYA	(Ankara)	72:73
Bekir BOZDAĞ (Adalet Bakanı)	(Yozgat)	72, 73
Dilek AKAGÜN YILMAZ	(Uşak)	72
Madde 74		73
Madde 75		73:74
Madde 76		74
Madde 77		74
Dilek AKAGÜN YILMAZ	(Uşak)	74:75
Önerge		75
Gerekçe		75
Yaşar ŞİMŞEK (Adalet Bakanlığı Kanun.Gn.Müdürü)		75, 77
Prof. Dr. Adem SÖZÜER		76:77
Önerge		77
Gerekçe		77

Ömer Süha ALDAN	(Muğla)	78, 81:82
Turgut DİBEK	(Kırklareli)	79
İsa GÖK	(Mersin)	79:80
Bekir BOZDAĞ (Adalet Bakanı)	(Yozgat)	80, 81
Ali İhsan KÖKTÜRK	(Zonguldak)	81
Dilek AKAGÜN YILMAZ	(Uşak)	81
Madde 78		82
Madde 79		82
Madde 80		82:83
Madde 81		83
Önerge		83
Gerekçe		83
Madde 82		83
İbrahim Hakkı POLAT (MASAK Başkanı)		83:84, 85:86, 88, 89
Av. Ekim ERGÜN (Türkiye Barolar Birliği Temsilcisi)		84
Ömer Süha ALDAN	(Muğla)	84
Dilek AKAGÜN YILMAZ	(Uşak)	84, 87:88
Prof. Dr. Adem SÖZÜER		84:85, 87
Prof. Dr. İzzet ÖZGENÇ		86:87
Ahmet İYİMAYA	(Ankara)	88
Bekir BOZDAĞ (Adalet Bakanı)	(Yozgat)	88:89
Ali İhsan KÖKTÜRK	(Zonguldak)	89
Madde 83		90
Önerge		90
Gerekçe		90
Dilek AKAGÜN YILMAZ	(Uşak)	90
Turgut DİBEK	(Kırklareli)	91
Madde 84		91
Madde 9		91
Madde 10		91
Önerge		91:92
Gerekçe		92
Madde 96		92
Önerge		92
Gerekçe		92
Madde 97		92:93
Önerge		93
Gerekçe		93
Enver KAYA (Danıştay Genel Sekreteri)		93:94, 95
Av. Ekim ERGÜN (Türkiye Barolar Birliği Temsilcisi)		94
Madde 98		96
Prof. Dr. Adem SÖZÜER		96
Madde 99		96

Açılma Saati: 10.40

Kapanma Saati: 20.15

29 Mayıs 2014 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.40

BAŞKAN: Ahmet İYİMAYA (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Hakkı KÖYLÜ (Kastamonu)

SÖZCÜ: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

KÂTİP: Mustafa Kemal ŞERBETÇİOĞLU (Bursa)

-----0-----

BAŞKAN – Komisyonumuzun çok değerli üyelerini, davetlileri ve yürütme organı temsilcilerini ve diğer katılımcıları saygıyla selamlayarak oturumu açıyorum. Çalışmaları başlatıyorum, verimli çalışma dileğinde bulunuyorum.

Değerli arkadaşlar, Ceza Kanunu'ndaki değişikliklerle ilgili olarak muhalefet partisinden 2 milletvekili arkadaşımız veya muhalefet partisi belli konularda, birisi kadın cinayetleri, diğeri cinsel suçlarda birden fazla uzman getirtmişler ve birer arkadaşla söz vereceğim. Onları, makul bir anlatımdan sonra, dinledikten sonra, Komisyonu ve bizleri aydınlattıktan sonra biz madde müzakerelerine geçeceğiz.

Ben bu bağlamda Profesör Doktor Ümit Biçer...

Cinsel suçlar konusu mu hocam?

PROF. DR. ÜMİT BİÇER – Evet.

BAŞKAN – Şöyle çok özgün, veciz Komisyonumuzu...

Buyurun.

PROF. DR. ÜMİT BİÇER – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; öncelikle bize burada yer verdiğiniz için ve bizi dinlediğiniz için Adli Tıp Uzmanları Derneği, Çocuk ve Genç Psikiyatrisi ve Türkiye Psikiyatri Derneği adına teşekkürlerimi sunmak istiyorum.

Özellikle tasarıyla ilgili üç uzmanlık derneğinin yapmış olduğu toplantılar ve değerlendirmeler sonucu biz aslında her ne kadar şikâyet edilen en önemli konu olmakla birlikte çocuklarda beden ve ruh sağlığının değerlendirilmesi fıkrasının kaldırılarak bunun kanunun temel unsuru hâline getirilmesi yönündeki endişelerimizi ifade etmek istiyoruz.

Geçmişte özellikle 2005 yılı öncesindeki Türk Ceza Yasası'ndaki cinsel suçlarla ilgili uygulamalara bakıldığında aslında cinsel bir suçun kanıtlanması için yalnızca maddi ve biyolojik delillere önem verildiği, kişinin bu olayda vücudunda herhangi bir yaralanma, sanığa ait bir iz bulunmaması hâlinde ise bu suçu kanıtlama, anlatma, inandırma yönünde ciddi bir problem yaşadığı, hem uygulamacıların, hâkim ve savcılarının hem de hekimlerin aslında kişinin fiziksel, ruhsal ve sosyal bir bütün olduğunu kavramadan yalnızca maddi delillere odaklanarak cinsel suçları âdeta büyüttüğünü biliyoruz. Biz “ruhsal bozulma” kavramının hatalı bir kavram olduğunu defalarca ifade ettik, bu konuda çalıştaylar düzenledik.

Önerimiz aslında şudur: Bu maddede hekimler, hukukçularla birlikte tartışınlar, kavramı bilimsel, tıbbi standartlara uygun hâle getirsinler çünkü bu maddeyi kaldırdığımız zaman, bir, 2005 öncesine döneceğiz, cinsel suçlarda fiziksel kanıtlar yalnızca değer bulmaya başlayacak. Asıl önemli hadise, bu değerlendirmeler yoluyla... Aslında mağdurların tekrar tekrar değerlendirilerek travmatize edildiği ifadesi var, tekrar tekrar değerlendirme hekimlerin hastaları görmeleri, çocuklarla ilgili değerlendirme yapmaları için kullanılamaz. Çünkü hekimler travma mağdurlarıyla karşı karşıya kaldıklarında ve onlarla ilgili bu incelemeleri yapmak durumunda olduklarında tedavi ihtiyacını fark ediyorlar. Biz, ortaya çıkmayan, destek alması gereken çocuk ve mağdurları aslında bu yolla görmek ve onlara uygun destek sağlayarak topluma yeniden kazandırılmaları, travma boyutunda daha az zarar görmeleri yönünde ciddi bir kazanım elde etmiştik. Bugün eğer madde bu şekilde geçer ve bununla ilgili herhangi bir denetleyici buna ilişkin ek bir madde getirilmezse biz yalnızca suçun kanıtlanamayacağı endişesini değil, aynı şekilde çocuklarla ilgili, kadınlarla ilgili travmanın tek başlarına kendilerinin çözeceği bir konu gibi algılanacağı endişesini paylaşıyoruz. Bu, belki de tasarıdaki en temel eleştiri noktamız.

BAŞKAN – Ali İhsan Bey, bunları önergeleştirin hocalarımızın görüşlerini.

Hocam, peki, terim olarak neyi öneriyorsunuz “bozulma” yerine?

PROF. DR. ÜMİT BİÇER – Biz özellikle ruh sağlığının bozulduğu zaten herkesin kabul ettiği bir gerçek. Aslında, 2005 yılında bu konuyu biz tartışırken, hem hukukçularla -aslında hem Komisyonunuzda da görüşlerimizi iletmıştik- kavramın yanlış bir kavram olduğunu, burada ruh sağlığındaki etkilenmenin belki de derecelerini araştırmamız, dereceleriyle ilgili bir incelemeyi önermemiz gerektiğini söyledik. Başlangıçta ortaya çıkan problemi uzmanlık dernekleri olarak Yargıtayla görüştük, Adli Tıp Kurumundaki ortaya çıkan problemle ilgili olarak Yargıtay 14. Ceza Dairesi de, özellikle 5 kişilik uzmanlar kurulunca verilmiş raporların aslında bu konuda kabul edeceğini söyledi ve sorun şu an için belli bir ivme kazanmıştı, bu sorun daha az problem hâline gelmişti. Ama şimdi yeniden problem olarak yaşayacağız.

“Cinsel istismar” kavramı aslında Türkiye’nin de 2011 yılında imza attığı Avrupa Konseyinin Çocukların Cinsel Sömürü ve İstismara Karşı Korunma Sözleşmesi’ne göre 18 yaşına kadar olan bütün bireyleri içermesi gerekirken yasada “cinsel istismar” terimiyle ilgili farklı nitelermeler ve farklı cezalar öngörülmektedir. Bu aslında bizim sözleşme gereğine aykırı bir durum oluşturabilecektir. Bu konuda endişelerimizi ifade etmek istiyoruz.

2005 yılında yapılan düzenlemede Anayasa Mahkemesinin daha sonra iptal ettiği özellikle akranlar arasında çocukların genç, reşit olmayan, belki de birbirine yakın yaşlardaki ergen bireylerin cinselliği tanımak diyelim, merak diyelim, o dönemin fiziksel, ruhsal koşullarına uygun olarak gerçekleştirdiği eylemler erişkin, 35-55, bilmiyorum yani bu çok farklı yaşlardaki cinsel şiddeti kimi durumlarda alışkanlık hâline getirmiş insanların davranışıyla eşitleniyor. Bu, dünyanın hiçbir yerinde kabul edilebilir bir uygulama değil. Yasada Anayasa’nın iptal etmeyeceği bir şekilde akranlar arasındaki ilişkiyi düzenlemenizi önermek ya da derneklerimizin bu yöndeki düşüncesi olduğunu iletmek istiyorum.

Diğer bir husus: Bizim için özellikle “ensest” kavramı geçmişte yer almıyordu ama rızaya dayalı ilişki konusunda enestle ilgili yapılan düzenleme 15 yaşını geçmiş bir ergenin kendi büyüğüne karşı koyabileceği sanki rızasıyla itiraz edebileceği şeklinde bir algı yaratıyor. “Ensest” kavramının çocuk istismarını bir bütün olarak değerlendirdiğimizde ayrı bir başlık olarak belki de ele alınması gerektiğini, sonuçta “ensest” kavramında 15 yaşın üzerindeki bir gencin, bir çocuğun aslında hiçbir şekilde kendi büyüğüne karşı koyma potansiyeli olduğunu tartıştırmamak gerektiğini düşünüyoruz. Çünkü bu durumda sanki çocuklar âdeta böyle bir cinsel ilişkiyi istiyor, böyle bir cinsel ilişkiye rıza gösteriyor tarzında bir algılama yaratacaktır. Bunun çocuk zihinlerinde yaratacağı onulmaz travmanın neler olduğunu aslında sizlere ileteceğimiz raporumuzda iletmek istiyoruz.

BAŞKAN – Hocam, onu çoğaltalım, arkadaşlara dağıtalım, siz özetleyin. Muhtasar şekilde ana ilkeleri lütfederseniz bize çünkü Komisyon teknik çalışma yapacak.

PROF. DR. ÜMİT BİÇER – Peki.

Ani hareket konusundaki kavramın tıbbi olarak da muğlak olduğunu düşünüyoruz ve bu konuda özellikle dinlediğimiz hastalarda veya faillerle ilgili öykülerde aslında bu davranışın özellikle mahkeme sürecinde, savunma sürecinde sanki “bir anlık bir şeytana uyma” tarzında ifade edildiğini veya formüle edildiğini görüyoruz. Bu değerlendirmeye bakılarak suçlarda indirim gidilmesi, yalnızca failer arasında bir ayırım yaratmayacak, mağdurlarda da özellikle, aslında cezanın azaltıldığı şeklinde bir değerlendirme yapacaktır.

Bir de aslında bütün dünyada belki de biz, çocuk gelinlere, çocuk yaşta evlenmelerle ilgili birtakım yasaklamaların, belki de birtakım hukuki müeyyidelerin bu tasarıda yer alması gerektiğini düşünüyoruz. Bunlara da yer verilmemiştir ilgili tasarıda.

Yani özellikle biz şu kavram kaldırılabilir belki de en çok tartışmayı bunun üzerinden yapıyorsunuz. Tedavi, rehabilitasyon ve destek amacıyla ruhsal değerlendirmenin, aslında tıbbi değerlendirmenin en önemli parçası olduğu, hatta mağdurların aradan aylar, yıllar geçtikten sonra şikâyetçi olduğu düşünüldüğünde, cezada yer vermeseniz bile denetim tedbiri veya başka bir düzenlemede tıbbi değerlendirmenin fiziksel ve ruhsal olarak bir bütün olduğunu ve mutlaka cinsel şiddet mağdurlarının ruhsal değerlendirmesinin gerekli olduğunu eklemenizi sizlerden derneklerimiz adına istirham ediyoruz.

BAŞKAN – Hocam, katılımınız için çok teşekkür ediyorum. İç Tüzük’ümüzün 30’uncu maddesinin uygulanma fırsatını tanıdınız. Sivil toplum iradesinin komisyon metinlerine... Bu metinleri bizlerin varlığıyla sınırlı görmeyin. Çünkü, metinler veya tutanaklar çağları deler, zamanları deler. Elli yıl sonra, yüz yıl sonra, iki yüz yıl sonra metin oluşturabilirler. Ayrıca raporunuz da Komisyonun dosyasına giriyor.

Arkadaşlar, hukukun tanımlarından birisi de sosyal tıptır, tıpsa sosyal hukuk.

Hocam, arkadaşımızın bir hususta aydınlanma ihtiyacı var, ondan sonra diğer meslektaşına vereceği.

Hakkı Bey, buyurun.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Hocamdan şunu öğrenmek istiyorum: Şimdi, 104'üncü maddede düzenlenen hükümler arasında enest ilişki de var. Siz bunun yeterli olmadığını yani 15-18 yaş arasındaki kişinin bu aile büyüklerine veya ailenin diğer yakın büyüklerine karşı bir rızasının söz konusu olamayacağını söylediniz değil mi efendim?

PROF. DR. ÜMİT BİÇER – Evet.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Burası zaten onu kapsamıyor mu?

PROF. DR. ÜMİT BİÇER – Şu şekilde bir endişemiz var Sayın Köylü: Özellikle biz bununla ilgili değerlendirdiğimiz yüzlerce, binlerce hastadan elde ettiğimiz deneyimle size net olarak söyleyebiliriz ki, 18 yaşına kadar çocukların aslında zihinsel gelişimi, cinsel gelişimi hâlâ devam etmektedir. Hatta...

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Yok ona bir şey demiyorum, burası o sizin dediğinizi düzenliyor, ne istiyorsunuz mesela siz?

PROF. DR. ÜMİT BİÇER – ...yetmiyor, bir farklılık yaratıyor. Ona bakarsanız size şunu ifade etmedim: Cinsel istismar ve taciz kavramında aslında sarkıntılığın hem 102, 103'te, aslında 103'te düzenlenmesi hem de diğer taraftan 105'te düzenlenmesi failer arasında farklı bir ceza yargılamasıyla karşı karşıya kalmasına yol açacaktır. Çünkü, 15 yaşının altındaki her tür cinsel eğilimi cinsel istismar olarak tanımlıyorsak bu, sözel ve fiziksel edimleri içermektedir. 103 ile 105 arasında temas olmaksızın gerçekleştirilen eylemleri esas almak değil burada belki de mağdurlara ortaya çıkan travmaları esas almak, çocuğu koruma yaklaşımını öncelemek esastır. Yapılan düzenleme, enestlerde çocukları iki kategoriye ayırma riskini taşıdığı için uzmanlık dernekleri bunu doğru bulmuyor. 18 yaş altı tek.

BAŞKAN – Hocam, diğer komisyonda da konuştunuz mu? Bu kanunun görüşüldüğü tali komisyonda, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda?

PROF. DR. ÜMİT BİÇER – Sayın Başkanım, orayı yetiştirememiştik. Adem Bey, aslında bizim tartıştığımız düşünceleri orada ifade etmişler.

BAŞKAN – Peki, çok teşekkür ediyorum.

Dilek Hanım, buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Hocama bir şey soracağım. Mağdurların, bu cinsel istismar ya da saldırılar nedeniyle ruhsal bozulmaya uğramasıyla ilgili bir düzenleme öneriyorlar. O öneri fiilen nasıldır yani sözel olarak nasıl bir önerileri...

BAŞKAN – Ali İhsan Bey'e vermişler galiba onu.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Vermediler.

BAŞKAN – Vermediler mi?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani bunu sözel olarak nasıl öneriyorlar? Bunu bir kendilerinden duymak istiyorum.

BAŞKAN – Şimdi, Hocam, bugün sizin burada bizi aydınlatma... Tamam ama şu ara Komisyon çalışıyor, maddelere başlamadık daha. Bu ara bizim herhangi bir yerde geçebilirsiniz, eğer farklı bir önerileriniz varsa "Şöyle olmalıdır, böyle olmalıdır." Tekst varsa o çalışmayı yapabilirsiniz, Komisyonumuz yararlanır ondan Hocam. Bu, şu andaki spesifik bir anlatım yani şöyle olsun, böyle olsun değil. O konuda bir araya gelir de çalışırız. Çünkü burası madde temelinde, ekseninde çalışan bir komisyon. Aranızda bir çalışırlarsa biz bir oda temin ederiz, şöyle olsun, böyle olsun diye.

Ben diğer arkadaşınıza, Evin Hanım...

PROF. DR. ÜMİT BİÇER – Çok teşekkür ederim.

Bu konuda bir çalışma yapacağız. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanımız Profesör Doktor Adem Sözüer'e bu düşüncelerimizi ilettiğimiz.

BAŞKAN – Adem Hocamız burada, temsil ediyoruz. Adem Hoca burada.

PROF. DR. ÜMİT BİÇER – Adem Bey'le birlikte bunu iletiriz.

BAŞKAN – Efendim teşekkür ediyoruz, serbestsiniz siz.

Evin Hanım, buyursunlar, kendinizi tanıtır lütfen.

KADIN CİNAYETLERİNİ DURDURACAĞIZ PLATFORMU TEMSİLCİSİ AV. EVİN KONUK – Teşekkür ediyorum.

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformundan Avukat Evin Konuk. Bugün sözcü olarak yalnızca ben geldim.

BAŞKAN – Ankara Barosu mu?

KADIN CİNAYETLERİNİ DURDURACAĞIZ PLATFORMU TEMSİLCİSİ AV. EVİN KONUK – Ankara Barosu avukatıyım, evet.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Ama avukatlar, bazen bir cümleden bir ansiklopedi, bazen bir ansiklopediden bir paragraf üretebilirler.

KADIN CİNAYETLERİNİ DURDURACAĞIZ PLATFORMU TEMSİLCİSİ AV. EVİN KONUK – Ben öz konuşuyorum.

BAŞKAN – Churchill paragraflık konuşmalar yapardı, komisyon çünkü özel çalışıyor.

Buyursunlar, çok sağ olun.

KADIN CİNAYETLERİNİ DURDURACAĞIZ PLATFORMU TEMSİLCİSİ AV. EVİN KONUK – Sayın Başkan, aslında kadın cinayetlerine ilişkin buraya konuşmak üzere geldim. Kanun tasarısında kadın cinayetlerine yönelik veya kadına yönelik şiddete ilişkin...

BAŞKAN – Madde yok.

KADIN CİNAYETLERİNİ DURDURACAĞIZ PLATFORMU TEMSİLCİSİ AV. EVİN KONUK - ...değişiklikler görmedik, evet. Aslında kamuoyuna böyle duyurulmuştu. Ancak biz bu konuda herhangi bir değişiklik görmedik. Öncesinde biz birçok kadın cinayeti davasını takip ediyoruz ve takip ettiğimiz bu davalardan çıkardığımız sonuçlar şöyle: Bu cezaların ağırlaştırılması gerektiği yönünde. Kadın cinayeti durumunda, kadına uygulanan şiddet durumunda sadece cinayet de değil, kadına yönelik uygulanan şiddet sonucunda, bunun ağırlaştırıcı neden olmasını düşünüyoruz. Kişinin cinsiyet kimliği, cinsel yönelimi sebebiyle eşe ya da eski eşe, nişanlıya ya da eski nişanlıya ailenin bir ferdi tarafından veya mağdurla evlilik dışı ilişki yaşayan veya aynı çatı altında...

BAŞKAN – Ama kadın haklarına aykırı konuşuyorsunuz, “Eski nişanlı” diyemezsiniz, “Önceki nişanlı” bir hanımı eskitiyorsunuz.

Evet, buyurun.

KADIN CİNAYETLERİNİ DURDURACAĞIZ PLATFORMU TEMSİLCİSİ AV. EVİN KONUK – Peki, “Önceki nişanlı” diyelim.

Ve aynı çatı altında yaşayan bir kimse tarafından kadına yönelik, intihara sürükleme, yaralama, eziyet, tehdit, kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma ve kasten öldürme suçlarının biraz önce saydığım gerekçelerle kadına yönelik işlenmesi, ağırlaştırıcı neden olarak kabul edilmesini biz talep ediyoruz Komisyonunuzdan.

Ayrıca, haksız tahrik hükümlerinin takdiri indirim nedenlerini ve gelecek indirimi gibi soyut kavramların, kadın cinayetleri konusunda özellikle, çok sık karşımıza çıkan bir şey. Kişi, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına çarptırılıyor ama duruşmadaki hâl ve tavırlarından dolayı takdiri indirim nedenlerinden faydalanabiliyor. Hâlbuki, çok hunharca, çok canice bu eylemi gerçekleştirmiş ama böyle bir takdiri indirim nedeniyle cezası hafifletilebiliyor. Biz bu nedenle, bunların bu tarz indirim nedenlerinden faydalanamamaları gerektiğini düşünüyoruz ve aynı zamanda aften da faydalanamamaları gerektiğini düşünüyoruz.

Geçen gün bir televizyon programı olmuştu...

BAŞKAN – Nasıl Hocam?

KADIN CİNAYETLERİNİ DURDURACAĞIZ PLATFORMU TEMSİLCİSİ AV. EVİN KONUK – Aftan yararlanamamaları gerektiğini düşünüyoruz.

BAŞKAN – Yani affedilmemeleri gerektiğini, anladım.

KADIN CİNAYETLERİNİ DURDURACAĞIZ PLATFORMU TEMSİLCİSİ AV. EVİN KONUK – Evet.

Geçen gün bir televizyon programına yaşlı bir adam çıktı, Türkiye’nin gündemini epeyce de meşgul etti, duymuşsunuzdur. İşte 2 eşini öldürmüş, afla cezaevinden çıkmış. Bir eşini öldürmüş...

İLKUR İNCEÖZ (Aksaray) – Bu bizim dönemde çıkan bir şey değil.

KADIN CİNAYETLERİNİ DURDURACAĞIZ PLATFORMU TEMSİLCİSİ AV. EVİN KONUK – Hayır, hayır, ben önerimi sunuyorum.

BAŞKAN – Yok ya, yok, arkadaşımız şey ediyor, dinleyelim avukatımızı.

Avukatım, buyurun, devam edin.

İLKUR İNCEÖZ (Aksaray) – Bu eski dönem, geçmiş tarihteki, onu özellikle belirtirseniz. Sanki bu dönemiizde böyle bir şey varmış gibi...

KADIN CİNAYETLERİNİ DURDURACAĞIZ PLATFORMU TEMSİLCİSİ AV. EVİN KONUK – Hayır, hayır, ben ondan bahsetmiyorum.

BAŞKAN – Yok, değil, buradaki arkadaşımızın anlattığı...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Genel anlamda söyledi.

KADIN CİNAYETLERİNİ DURDURACAĞIZ PLATFORMU TEMSİLCİSİ AV. EVİN KONUK – Genel bir değerlendirme yapıyorum.

BAŞKAN – Evet, buyurun.

KADIN CİNAYETLERİNİ DURDURACAĞIZ PLATFORMU TEMSİLCİSİ AV. EVİN KONUK – Bu dönemde o zaman böyle bir yasa maddesi eklersek daha iyi olur. Sanırım konuyu herkes anladı, anlatmaya çalıştığım meseleyi.

Bir de tabii ki kadın örgütlerinin, kadın cinayeti ve kadına yönelik şiddete ilişkin davalara müdahil olma hakkının tanınmasını biz talep ediyoruz Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu olarak. Buna ilişkin yasa teklifimizi de madde madde hazırladık aslında, onu da size sunalım.

BAŞKAN – “Yasa teklifi” değil de “taslak” diyelim.

KADIN CİNAYETLERİNİ DURDURACAĞIZ PLATFORMU TEMSİLCİSİ AV. EVİN KONUK – Tabii, tabii, taslak.

BAŞKAN – Teklif tekeli Anayasaca milletvekillerine veriliyor avukatım, maalesef, yani sandıktan çıkmanız lazım mecburen, bu milletvekillerinin de böyle bir tekeli var.

KADIN CİNAYETLERİNİ DURDURACAĞIZ PLATFORMU TEMSİLCİSİ AV. EVİN KONUK – Pardon, tamam.

Bir de bu cinsel suçlara ilişkin ben bir iki şey söylemek istiyorum. Şimdi, cinsel suçların... Bizim gördüğümüz, aslında, delil değerlendirmesi ve suçların soruşturulması, kovuşturulması döneminde aslında birçok mağduriyet yaşanmakta. Suçların soruşturulmasına ve kovuşturulmasına yönelik standartların aslında değiştirilmesi gerektiğini biz düşünüyoruz. Örneğin, bu suçun mağduru olan kadınların ve çocukların karakolda ifadelerinin alınmaması gerektiğini, savcılarının bunların ifadesini alması gerektiğini, hatta mümkünse –mümkünse değil, bunu talep ediyoruz- bu konuda özel yetkilendirilmiş savcılıkların, nasıl çocuk savcıları varsa, bu konuda, kadına yönelik cinsel suçlara ilişkin de yine özel yetkilendirilmiş savcılarının ifade almaları gerektiğini ve sesli ve görüntülü kayıt yapılması gerektiğini düşünüyoruz çünkü kadınlar sürekli ifade vererek... Hem karakolda ifade veriyorlar, savcıda ifade veriyorlar, mahkemede ifade veriyorlar, mahkemede defalarca ifade veriyorlar. Dolayısıyla bu, her seferinde bu travmayı daha çok yaşamalarına sebep oluyor. Bu nedenle kayıt yapılması gerektiğini düşünüyoruz.

Aynı zamanda, kadının beyanının esas alınmasına ilişkin de tasarıda bir boşluk olduğunu biz tespit ettik. Bu suçlar, biliyorsunuz, iki kişi arasında, sadece iki kişi varken işlenen suçlar. Dolayısıyla, herhangi bir tanık olmasının imkânı yok. Bu durumda, kadının beyanının aynı zamanda bir tanık beyanı olarak da nitelendirilmesini ve kadının beyanının esas alınması, tabii, diğer...

BAŞKAN – Peki, yargılama felsefesi bakımından değerlendirdiniz mi?

KADIN CİNAYETLERİNİ DURDURACAĞIZ PLATFORMU TEMSİLCİSİ AV. EVİN KONUK – Diğer yan delillerle de birlikte değerlendirilmeli ve yan delil...

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – O zaman hepsini delil kabul etmek durumunda kalıyoruz. Kaldı ki bunu kötüye kullandığı zamanlarda ne olacak?

BAŞKAN – Tabii, tabii. Yok, şimdi öneri.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – O duruma göre mağdur tanık...

BAŞKAN – Hocam, bilgi veriyor zaten, bir teklif falan yok.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Şikâyetçi olmazsa mağdur tanık sıfatıyla alınır ifadesi de...

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Doğru ve düzgün bir beyan olacağını nereden bileceğiz?

BAŞKAN – Ya, o tek önerisi, tabii, eleştirebiliriz.

KADIN CİNAYETLERİNİ DURDURACAĞIZ PLATFORMU TEMSİLCİSİ AV. EVİN KONUK – Böyle bir beyanı şöyle esas kabul etmek gerekiyor... Bu arada, hiçbir kadının böyle bir olay yokken kendi... Çünkü bu süreçler çok yıpratıcı süreçler, biraz önce anlattığım gibi.

BAŞKAN – O elinizdeki hazırladığınız metni bizimle paylaşırsanız.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ama Sayın Başkanım, İlknur Hanım izin versin de arkadaşımız konuşsun yani düşüncelerini söyleyecek, biz daha sonra tartışacağız tabii.

BAŞKAN – Evet.

KADIN CİNAYETLERİNİ DURDURACAĞIZ PLATFORMU TEMSİLCİSİ AV. EVİN KONUK – Bir iki husus daha söyleyeceğim, kısa kesiyorum.

Şimdi, bu, kadının beyanının esas alınması şu açıdan da önemli: Kadın zaten bu yargılama sürecine girdiği zaman çok fazlaca mağdur oluyor. Biz bunu yaşıyoruz, müvekkillerimiz cinsel tacize uğruyorlar. Mesela, bir örnek vereyim, bir müvekkilim otostop çekip birinin arabasına binmiş, yolda taciz etmiş kendisini, kendisini arabadan atmaya kalkmış vesaire ama buna ilişkin başka hiçbir delil yok ama bunu şu şekilde de değerlendirmek gerekiyor: Kendisi hiç tanımadığı bir kişiye ilişkin böyle bir suçlamada neden bulunsun? Başka bir delil yok. Bu noktada ayrıca şöyle de desteklenmesi gerekiyor bunun: Ruh sağlığı raporlarıyla. Şimdi, ruh sağlığının bozulması ağırlaştırıcı neden olmaktan çıkarılmış bu tasarıda ama ruh sağlığı raporlarının biz delil niteliğinde olması gerektiğini, yasada bu maddenin yer alması gerektiğini düşünüyoruz çünkü bunlar da bilimsel veriler. Biraz önce de bahsettim, iki kişi arasında işlenen suç, başka hiçbir tanığı yok, başka hiçbir delili yok, tek delil bu olabilecek durumdadır. Bu nedenle bunun delil niteliğinin tanınması gerektiğini düşünüyoruz.

Ayrıca, bu cinsel suçların, biraz önce söylediğim gibi, soruşturulmasına yönelik ayrı bir yönetmelik de çıkartılabilip bunun usulleri değerlendirilebilir, dediğim gibi, kayıt yapılması, özel savcılarının görevlendirilmesi, karakolda ifade alınmaması gibi.

Bir de tabii, eksik soruşturma yapan hâkim, savcılarının ve kolluğun da belki cezalandırılmasına yönelik birtakım değişiklikler olursa iyi olacaktır diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum söz verdiğiniz için, sağ olun.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum. Bu iyi bir tecrübe oldu sizin için. Genç yaşta Parlamentonun özgün ve özellikli bir komisyonunda... Üstelik beyanlarınız tutanağa geçti, büyük bir fırsat. Mesleğinizde başarılar diliyorum.

KADIN CİNAYETLERİNİ DURDURACAĞIZ PLATFORMU TEMSİLCİSİ AV. EVİN KONUK – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Metni bizimle paylaşırsanız en azından gelecek yasama çalışmaları için bize hazırlık verisi olur.

Teşekkür ediyorum değerli avukatım.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Mağdurun polis tarafından değil de cumhuriyet savcısı tarafından ifadesinin alınması düşüncesi bence üstünde durmaya değer bir şey cinsel saldırı suçlarında.

BAŞKAN – Hakkıycığım, ben şimdi oturumu size veriyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Her iki konuşan uzman da...

BAŞKAN – Nasıl efendim?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani, uygulamadan gelen insanlar da bu ruhsal bozulmayla ilgili raporların bir şekilde delil sayılması ya da bunun yeni yasada var olması ama bunun mağdurları rencide etmeyecek şekilde olması gerektiği konusunda bir önerileri var.

BAŞKAN – O çok önemli açıklama tabii.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Bence bunu da değerlendirmek lazım.

BAŞKAN – Hocam, maddesi gelince önerileştirin onu, en azından girsin yani, bir proje...

Şu anda madde metinlerine geçiyoruz arkadaşlar.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. TULAY BEKAR – Sayın Başkanım, bir genel, kısa bir...

BAŞKAN – Hoş geldiniz. Biz size şey yapacağız maddede.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. TULAY BEKAR – Genel olarak kısa bir değerlendirme cezada...

BAŞKAN – Geneli bitirdik değerli avukatım. Hoş geldiniz, benim çok saygı duyduğum meslektaşım.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. TULAY BEKAR – Kısa, Başkanım.

BAŞKAN – Vereceğim zaten, bir maddede geneli üzerinde değerlendirirsiniz, geneli bitti zaten. Ben bir talep üzerine istisna tanıdım. Siz zaten madde müzakerelerinde metinlerinizi, önerilerinizi dile getireceksiniz değerli meslektaşım.

Şimdi komisyona katılanları sizlerle paylaşayım.

(Toplantıya katılan bürokratların isimleri okundu)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Hakkı Bey, riyaseti size tevdi ediyorum.

(Oturum Başkanlığına Başkan Vekili Hakkı Köylü geçti)

BAŞKAN – 50'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 50- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 12 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(5) Birinci fıkra kapsamına giren hâllerde rüşvet ve nüfuz ticareti suçlarından dolayı yargılama yapılması Adalet Bakanının istemine bağlı değildir."

BAŞKAN – Maddeyle ilgili söz yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

51'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 51- 5237 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasına "ceza" ibaresinden sonra gelmek üzere "soruşturma ya da", "talep üzerine," ibaresinden sonra gelmek üzere "soruşturma ya da" ibaresi; üçüncü fıkrasına "nedeniyle" ibaresinden sonra gelmek üzere "soruşturulacağına ya da" ibaresi eklenmiş ve yedinci fıkrasında yer alan "Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu" ibaresi "Ceza Muhakemesi Kanunu" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Sayın Bakanım hoş geldiniz.

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Hoş bulduk.

BAŞKAN – 52'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 52- 5237 sayılı Kanunun 102 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 102- (1) Cinsel davranışlarla bir kimsenin vücut dokunulmazlığını ihlâl eden kişi, mağdurun şikâyeti üzerine, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Fiilin ani hareketle işlenmesi hâlinde iki yıldan yedi yıla kadar hapis cezası verilir.

(2) Fiilin vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, oniki yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur. Bu fiilin eşe karşı işlenmesi hâlinde, soruşturma ve kovuşturmanın yapılması mağdurun şikâyetine bağlıdır.

(3) Suçun;

- a) Beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı,
 - b) Kamu görevinin, vesayet veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle,
 - c) Üçüncü derece dâhil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı ya da üvey baba, üvey ana, üvey kardeş, evlat edinen veya evlatlık tarafından,
 - d) Silahla veya birden fazla kişi tarafından birlikte,
 - e) İnsanların toplu olarak bir arada yaşama zorunluluğunda bulunduğu ortamların sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,
- işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilen cezalar yarı oranında artırılır.

(4) Cinsel saldırı için başvuru olan cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması hâlinde, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

(5) Suç sonucu mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölümü hâlinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur."

BAŞKAN – Maddeyi artık tartışmaya başlıyoruz.

Hocam buyurun.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bu 102'nci maddede gördüğümüz kadarıyla cinsel suçlarla ilgili herhangi bir cebir, şiddetten bahsedilmiyor ve (2)'nci fıkrasında, vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, on iki yıldan az olmamak üzere hapis cezası veriliyor. Eğer, bu bir ensest ilişki şeklindeyse bu da (3)'üncü fıkranın (c) bendinde belirlenmiş ve "cezalar yarı oranında artırılır." yani "on sekiz yıldan başlar." deniyor.

Ama şöyle bir şey var, ben bir karşılaştırma yapmak istedim: 104'üncü maddede yine cebir, şiddet, hile olmaksızın 15 yaşını bitirmiş olan çocukla cinsel ilişkide bulunan kişi şikâyet olsun olmasın evlenme yasağı olan kişi tarafından işleniyorsa, yani bir ensest ilişki varsa on yıla-on beş yıl arasında hapis cezası.

Şimdi, 15 ila 18 yaş arasındaki çocuğa bu suçtan on yıldan başlayan, onla-on beş yıl bir ceza veriliyor ama 18 yaşına üzerindenyse 18 yıldan başlayan ceza veriliyor. 15 yaşla 18 yaş arasında bir ensest ilişki varsa verilen ceza, on yıla-on beş yıl arasında ama 102'nci maddeye göre reşitse bu kişiye verilen ceza on sekiz yıl.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Mağduru çocuksa daha az ceza.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Mağdur çocuksa verilen ceza daha az.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Böyle bir tezatlık var Başkanım.

BAŞKAN – Bir saniye, ben...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Yani, evlenme yasağı kişiler de ensest ilişki kapsamına girecek yani.

BAŞKAN – Tamam, onlar ensest zaten, öyle kabul ediliyor.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Ama bakın, 15 ila 18 yaş arasındaki çocuğa siz “on yıllar-on beş yıl arasında” diyorsunuz...

BAŞKAN – Şöyle yapalım mı, onu maddenin bentlerine göre söylersek daha iyi anlaşılabilir diye düşünüyorum.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Tamam.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – 104’ün (2)’nci fıkrası.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Şimdi, 102’nci maddenin (2)’nci fıkrasında “...vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle” deniliyor.

BAŞKAN – Evet, on iki yıl.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – On iki yıl.

(3)’üncü fıkranın (c) bendinde, eğer bu suç “Üçüncü derece dâhil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde olan bir kişiye karşı ya da üvey baba, üvey ana, üvey kardeş, evlat edinilen veya evlatlık tarafından işlenirse verilen cezalar yarı oranında artırılır.” diyor. Yani, on sekiz yıl.

Ama 104’üncü maddeye geçiyoruz...

BAŞKAN – “104’teki daha düşük.” diyorsunuz, değil mi?

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Evet, evet, “On yıllar-on beş yıl arası.” diyor.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Daha düşük hem de çocuğa daha düşük.

BAŞKAN – Çocuk değil, 15-18 arasındaki.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Evet.

BAŞKAN – Tabii, tabii, 15-18 arasındaki kişiye karşı yapılan bir fiil.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – On yıllar-on beş yıl arasında ceza.

BAŞKAN – Yalnız orada zor yok, bu zorla.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Hayır, burada da zor yok.

BAŞKAN – Burası, zor.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Hayır, orada da zor yok.

BAŞKAN – Hayır, öbüründe yok. 15-18 arasındakiinde, yani 104 zor değil, 104’ü rızasıyla kabul ediyoruz ama onu rızai yeter saymıyoruz.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Başkanım, 15 ila 18 yaş arasındaki çocuğun babasıyla ilişki kurması rızasıyla olabilir mi?

BAŞKAN – Zaten zor olmadığı için de o on yıl olarak kabul edilmiş, onunla arasındaki farkı öyle düşünün.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Yapmayın, yani 15 ila 18 yaş arası.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Başkanım, hayır, burada da zorlama yok.

BAŞKAN – Ha, 102, zorla.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – 102’de de zorlama yok.

BAŞKAN – Hayır, 102, zor, zorla tecavüz o.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Hayır.

BAŞKAN – Tabii, tabii, o.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Yani, o zaman bir tercih durumu ortaya çıkıyor. Yani, 15 ila 18 yaş arasında ensest ilişki ödüllendiriliyor, daha az ceza veriliyor.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Başkanım, (1)’de, (2)’de zor yok efendim, (4)’üncü bendinde zor olduğu belirtilmiş.

BAŞKAN – Hayır, hayır, o, zor. O, bizim bilinen manada zor kabul ediliyor.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Zor da kabul edilse ama yani rızasıyla oluyor diye 18 yaş altındaki bir çocuk için...

BAŞKAN – Ha, şunu diyebilirsiniz. Yani, şimdi, 102’dekini zor kabul ediyoruz yani rızası dışında olan bir şey bu, rızasıyla olunca zaten suç teşkil etmiyor onlar arasında.

Şimdi, sizin dediğiniz, diyorsunuz ki: “Rızası dışında bir başkası bu fiili işlerse başkasına karşı on sekiz yıl oluyor ama 15-18 arasındaki rızasını zaten kabul edemeyiz bu suçlarda...” Öyle diyorsunuz değil mi?

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Yani, 18 yaş altındaki bir çocuk için, 15 yaşındaki bir çocuk için rıza kabul edilebilir mi encest ilişkiden?

BAŞKAN – Encest ilişkide de zaten ötekilerde cezayı az tutmuşuz, diğerlerinde rızayı yeterli kabul ediyoruz.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – 102’nci maddede on sekiz yıl.

BAŞKAN – Şöyle efendim: 15-18 arasını cinsel ilişki olarak nitelendirmiş kanun. Bu normalde iki yıldan, bir yıldır hatta, bir yıl mıydı mevcudu?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Altı aydan.

BAŞKAN – Altı aydan başlayan bir suç ama bu suçu encest ilişkisi olarak değerlendirdiğimiz takdirde şikâyeteye bağlı olmaksızın on yıla çıkarılmış. Yani, şimdiye kadar hiç yoktu bu da on yıl çıkarılmış. Siz “Bu da yetersizdir.” diyorsunuz.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Evet. Yani, 18 yaş üstündeki kadına karşı bu suç işlendiği zaman siz on sekiz yıl ceza veriyorsunuz ama bu çocuk 18 yaşının altındaysa, 15 ila 18 yaş arasındaysa on yıldan başlayan ceza veriyorsunuz.

BAŞKAN – Yani, aradaki fark şu...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Arada fark yok.

BAŞKAN – Yok, yok, arada fark var da şimdi Yargıtayın uygulamasını söyleyince daha iyi anlaşılacaktır. Çünkü, 15-18 arasındaki cezası, zaten bu tarzdakinin cezası zaten yeni düzenlemeye göre iki yıl, eskisi altı aydan başlıyordu. Şimdi, biz, altı aydan başlayan şeyi on yıla çıkardık, aradaki fark bu.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Başkanım, encestte 18 yaşından küçüklerde zaten zorlama var. Yani, onu öyle kabul etmek gerektiğini söylüyoruz biz. Yani, bunu rızaen yapılmış gibi bir kategoriye sokamazsınız, onu anlatmaya çalışıyoruz.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Rıza olamaz yani.

BAŞKAN – Bakın, tamam, ben de şöyle söylüyorum.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Orada bir anlam farklığı var yani, yanlış mıyım?

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Yok, doğru söylüyorsunuz, destekliyorum.

BAŞKAN – Şimdi, ben söyleyeyim de tartışacağız, bunu değerlendireceğiz.

Şimdi, bakın, 15-18 arasındaki kişinin rızasıyla yapılan cinsel ilişkinin karşılığı altı aydan başlayan ve şikâyeteye tabi bir suç idi.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Anladım, bunu o kategoriye sokmamak lazım, onu söylüyorum.

BAŞKAN – Bakın, şimdi, şöyle izah ediyorum: Şimdi, bu, eğer, encest dediğimiz kişiler tarafından yani evlenme yasağı olan kişiler tarafından işlenirse o artırma sebebiydi, o altı ayın üzerinde 1 kat, 2 kat, neyse, öyle bir artırım vardı, şimdiye kadar olan buydu. Şimdi, biz, bunu rıza da olsa bu rızanın bu saydığımız kişilere karşı zaten korunacak bir rıza, olabilecek bir rıza olduğu kabul edilmediği için on seneye çıkarılmıştır.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Yani, rıza kabul etmemek lazım onu, onu zorlama kabul etmek lazım, cebir, şiddet kabul etmek lazım.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Mesele orada değil, mesele reşit olmamasında yani 15 altına daha fazla, 15-18 altına daha az ceza veriyorsunuz.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Evet, 18 yaş üstüne...

BAŞKAN – Yok, yok, 15 altına değil, hayır.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – 15 altı değil, pardon.

BAŞKAN – Diyor ki: Yani, büyükler...

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – 15 ila 18 yaş arasına daha az, 18 yaş üstüne daha çok.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Büyüğüne daha çok, olmaz öyle bir şey.

BAŞKAN – İşte, birinde bir rızadan bahsediliyor ama o rıza eksik bir rıza olarak kabul edildiği için on sene kabul ediliyor.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ama, encestte rıza olamaz.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Ensest ilişkide rıza olmaz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – İşte, kanunda yani yapanlar da diyor ki: “Bunu on seneye çıkardık, altı aydan on seneye çıkardık.”

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ama, eşit çıkarsınlar, onu söylüyoruz.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Başkanım...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, izin verirsiniz...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Yani, daha küçük çocuklara daha az ceza olabilir.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – ...bürokrat arkadaşlar bir izah yaparlarsa bu çok isabetli olur.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, buyurun.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Arkadaşlarımız bir izah yaparlarsa bu konuda, çok isabetli olur. Yaşar Bey bir değerlendirme yapsın.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Efendim, malumunuz, ensest ilişki bugüne kadar suç değildi, bu tasarıyla ilk defa suç hâline getiriliyor. Burada yaşa göre yani verdiğiniz örnekte eğer mağdur, mağdure 18’den büyükse zaten Ceza Kanunu anlamında suç oluşmayacak. Yani, o örnekte şey değil.

BAŞKAN – Öyle değil, öyle demedi, öyle demedi, sonu... Şimdi, Sayın Milletvekili diyor ki: “Siz birbirini tanımayan iki ayrı kişi arasındaki bu fiilin cezasını 18’e çıkardınız ama rızasının kesinlikle kabul edilemeyeceği bir gence, yakınına karşı işlenmesi hâlinde on seneye düşürdünüz.” Düşürdünüz değil de “Az artırmışsınız.” diyor. “Bunun da en azından on sekiz sene olması gerekir.” diyor, bunu tartışacağız.

İLK NUR İNCEÖZ (Aksaray) – En azından eşitlensin diye böyle bir önerisi var.

BAŞKAN – Şimdi, Gürsel Bey’e söz veriyorum ben, Yargıtay temsilcisi arkadaşımıza.

Buyurun.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Şimdi, Sayın Başkanım, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Biraz sonra 14. Ceza Dairesinden bir başka arkadaşımız gelecek bu konuyla ilgili. Ancak, kurgu şu: 102’nci maddede, 18 yaşından büyüklerle ilgili cinsel saldırı fiilleri cezalandırılmıştır burada. Burada cebir, şiddetten bahsedilmiyor ama bir rızasızlık hâlinde işlenen suçlar vardır. Eğer bir cebir, şiddet devreye girmişse bu ayrıca artırılacaktır, akrabalık nedeniyle ayrı bir artırım vardır. Bu bahsedilen maddenin irtibatlı olduğu madde 102’nci madde değildir, belki 103’üncü maddeyle irtibatlıdır çünkü 103’üncü madde 15 yaşından küçüklere yönelik her türlü cinsel davranışı... Ancak, 15-18 yaş grubundakiler için ise burada “tehdit, hile veya iradeyi etkileyen diğer hâller” ifadesini kullanmaktadır. Eğer biz bu ensest ilişkilerde, aralarındaki ilişki nedeniyle zaten iradeyi etkileyen bir hâl olduğunu kabul ediyorsak bu eylem 103/2 kapsamında değerlendirilecek ve temel cezası burada on altı yıldan başlayacak, daha sonra akrabalık ilişkisi nedeniyle de yarım artırılmak suretiyle yirmi dört yıla çıkarılacaktır. Dolayısıyla, maddenin kurgulanmasında aslında bir sorun gözüküyor bize göre ama burada 104’ün koruduğu değer farklı. Eğer “103/2 varken neden 104/2’ye ihtiyaç duyulmuştur?” denirse, orada, ensest ilişkide herhangi bir iradeyi etkileyen hâl düşünülmemiştir. Yani, 15-18 yaş arasında, belli kişiler arasında evlenme yasağı varsa, cinsel ilişki varsa, burada gelse, “Ben rızamla da yaptım bunu; hayır, şudur.” dese, yine burada bu eylem 104/2’de değerlendirilecektir ama diğer eski tabirle “mefruz cebir” dediğimiz yani artık iradesi etkilenmiştir, onun özgür iradeyle hareket etmediği düşünülüyorsa 103/2 ve 3 kapsamında bu yirmi dört yıllık bir hapis cezasıyla karşı karşıya kalacaktır.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Şimdi, burada söylemek istediği Hülya Hanım’ın, 18 yaşından önceki çocuklarda bu zorlama zaten mevcuttur mantığıyla hareket ettiği için o ayrıma gerek yok diye söylüyor.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – 13-15 yaş altıyla ilgili...

İSA GÖK (Mersin) – Tabii ki Gürsel Bey, aslına bakarsanız da şu: 18 yaşın altını birleştirelim mi yani... Birleştirmeszeniz ama o zaman şöyle bir sorun çıkıyor: 18 yaşın altını tek kabul ederseniz, 17 yaşındaki mağdurun durumuyla 10 yaşındakinin durumu bir olur mu? O da var.

BAŞKAN – Aynı değil zaten.

İSA GÖK (Mersin) – O zaman, 17’ye, 18’e, siz onu 10 yaşına da... Yirmi dört demeniz veya müebbet demeniz lazım, bir denge sağlamak lazım orada.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ama “Ensestte birleştirelim.” diyor, her konuda değil.

İSA GÖK (Mersin) – Sırf ensestte mi?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Enseste birleştiremiyoruz zaten, enseste 15-18’dir, 15’in altı hiçbir zaman olmaz.

BAŞKAN – Olmaz, peki.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Yalnız 103’e...

BAŞKAN – Bir saniye... Sırayla vereyim.

Hocam, buyurun.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Şimdi, ben şunu söylemek istiyorum: Bir kere burada bizim Kadın Erkek Komisyonuna, bu ensest meselesiyle uzun süredir meşgul olmuş, ilgilenmiş ve bu konuda yazmış bir sivil toplum örgütünün başkanı geldi ve oradan da etkilenecek şunu önermek istiyorum: Burada dolaylı olarak bunun ensest olduğunu anlıyoruz, evlenme yasağı olan falan gibi. “Ensest” kelimesinin muhakkak ve muhakkak kullanılması lazım çünkü o hanım da anlattıklarında diyor ki: “Fevkalade yaygın yani babanın çocuklara ya da erkek kardeşlerin çocuklara... Çoğu zaman anneler de buna tanık oluyor ama çeşitli nedenlerden seslerini çıkaramıyorlar.” Çok yaygın bir şey bu, bunu ben kendim de biliyorum Batman’da yaptığım bu kadın intiharlarıyla ilgili bir meseleden. Dolayısıyla, adının konması yani yasada “ensest” denmesi bunun gerçekten de tartışılmasına yol açacaktır diye düşünüyorum, bir kere onun konması lazım.

BAŞKAN – Ama, bu daha kapsamlı. Hocam, bunun kapsamı, çerçevesi daha geniş bu şekliyle.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Hayır, hayır, gene bu şekilde tanımlansın yani “evlenme yasağı olan” diyerek ama adına da “ensest” densin bu fiilin, onu söylemek istiyorum, talep de öyleydi STK’lardan. Yani, bundan utanmamak lazım, böyle muhafazakârlıktan hep bu tür şeyleri biz kullanmamaya çalışıyoruz, bu tür kavramları ama yani, bütün dünya literatüründe kabul edilmiş bir kavram ensest. Dolayısıyla, adı neyse konması lazım yani tıpkı kadın-erkek değil de “toplumsal cinsiyet” kelimesi gibi. O çıkarıldı mesela, benim şahsen bütün itirazlarıma rağmen şiddet yasasından... Onun da kullanılması lazım çünkü bütün dünya ve bizim aslında imzaladığımız ve tercüme ettiğimiz uluslararası anlaşmalarda da “toplumsal cinsiyet” diyor; bu bir.

İkincisi, bu Hülya Hanım’ın söylediğiyle ilgili olarak, bu tür, hele hele ensest gibi bir meselede böyle 15’in altı, 15’in üstü... Çocuk çocuktur yani Birleşmiş Milletler 18’in altını kabul ediyor, ülkelere bırakıyor aslında reşitlik yaşını. Yani, bazı meselelerde o reşitlik yaşı farklı olabilir ama bu ensest olayında gerçekten de onu “18 altı” diye tanımlamak lazım.

Bir de şunu... Neyse, o ayrı bir madde aslında, ensestle ilgili değil ama 102’yi geçmeyelim çünkü onunla ilgili bir şey daha söylemek istiyorum.

BAŞKAN – 102’yi konuşuyoruz zaten şimdi.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Hayır, işte bu ensest meselesinin dışında bir şey söylemek istiyordum. Onu da isterseniz bir belirtirim, belki bana bir daha söz gelmeyebilir.

BAŞKAN – Buyurun tabii.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Şöyle bir şey: Şimdi, bu çocuklarla uğraşan gene bir STK’dan biri geldi, bir sivil toplum örgütü yöneticisi ve o hanım da diyor ki: Böyle genel olarak yazıldığında bu, 15-18 yaş arası diye yazıldığında, hem mağdur hem de fail olduğu durumlarda yani ikisi de 17 yaşında veya biri 17, biri 16 yaşında ve cebir, hile, bilmem ne, şiddet yok, aralarında dengesizlik de yok. Böyle olduğu durumlarda ceza yerine aslında bir eğitim şeyi önerilmesi gerekir diye düşünüyorum çünkü anlattıkları şöyle şeyler, mesela diyor ki: Bir erkek çocuk gidiyor, sınıf arkadaşı bir kızın yanağını öptü diye on yıl ceza veriyor hâkim. Yani, böyle durumlara çok rastlanıyormuş gerçekten.

BAŞKAN – Biz de olmuş mu öyle bir şey?

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Dolayısıyla, bunlar çocuktur yani çocukla çocuk arasında olan hikâyede ıslah etmek üzere birtakım programlara mı gönderilir, ne yapılırsa yapılır ama ceza konması... Yani, onu ben hatta şu şekilde muhalefet şeklinde önerdim...

BAŞKAN – Yani, siz 15-18 arasındakilerin, kendi aralarında rızaya dayalı ilişkilerin cezai müeyyidesi olmamasını...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Danışmanlık tedbiri uygulanması.

BAŞKAN – Evet, başka bir tedbir diyorsunuz, uyuşturuculardaki gibi filan benzer şeyler.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Mağdur ve sanığın 18 yaşından küçük olmaları, işte aralarında fiziksel, ruhsal, bilmem ne olmayan, cebir, hile, tehdit, iradeyi etkileyen başka bir nedene dayanmayan cinsel istismarda danışmanlık tedbiri uygulanmalı. Bu, gerçekten de yani o kadar küçük çocuklara on yıl ceza filan, olacak iş değil diye düşünüyorum.

BAŞKAN - On yok zaten Hocam da...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – İşte kaç yılsa, epeyce yüksek o cezalar.

BAŞKAN - Yok, bayağı düşük o, çok düşük, yani zarar vermiyor da...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Bir şey daha söyleyebilir miyim söz almışken?

Bunu da kadın örgütleriyle çok konuştum. Şimdi, şunun üzerinde ısrar ediyorlar: Soruşturma esnasında mağdurun beyanının esas olması, yani bunun muhakkak bu 3 maddeye de yazılması.

BAŞKAN - Yok.

Buna şimdi "Evet." diyecek çıkmaz burada, çünkü hukukta böyle bir şeyi kabul etmek zor.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Neden?

BAŞKAN - Ama hâkimler onu o andaki olayın oluşuna göre çok iyi takdir ediyorlar.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Niye zor oluyor mağdurun beyanı?

BAŞKAN - Bu mümkün değil, bu olmaz.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Kimin beyanı kabul edilecek peki?

BAŞKAN - Mağdurun beyanına hâkimler çoğu zaman itibar ediyorlar olayın oluşuna göre ama maddeye yazamayız bunu...

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Yüzde 100 onu kanun maddesi hâline getirdiğimiz zaman hâkimin takdir hakkını ortadan kaldırırız. Somut olayın nasıl değerlendirileceği hususunda bir şey vermezseniz, bir mağdurun...

BAŞKAN - Yani mağdurun beyanı bir delildir zaten, o delilin kuvveti ne ölçüdedir, o olayın şekline göre hâkim değerlendirecektir onu.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Bir de bu cezalarda zaman aşımı olmaması...

BAŞKAN – Artık bizim zaman aşımımız çok, uzun yıllardır, eskisi gibi değil, on beş seneyi buluyor, on beş yirmi seneyi buluyor şimdi zaman aşımı.

Adem Hocam, buyurun.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Efendim, herkese saygılarımı sunuyorum.

Bugün toplantıya burada olmama rağmen biraz gecikerek geldim, özür dilerim.

Sayın Bakanım çok teşekkür ediyorum, gece yarısı gönderdiğimiz mailleri ve şeyleri kabul ediyor. Buradaki herkes, STK'lar gece sabahlara kadar çalışılar, ben de çalışmaya gayret ettim, akademisyen diğer arkadaşlar da.

Ceza Kanunu'yla, özellikle bu suçlarla ilgili çalışmaların güncel politik kaygılardan ve popülist yaklaşımlardan uzak olarak gerçekleştirilmesi en büyük temennimdir, bunu da özellikle istirham ediyorum.

Bakın, Avrupa'da bu popülist politikalar sonucu ırkçılık zirveye vurdu ve merkez partiler nereye geldi? Şimdi, bu cinsel suçlar dâhil olmak üzere, birçok suçta lütfen genel ilkelerden ayrılmayalım. Mesela, şimdi "Zaman aşımı meselesi işkence suçunda kaldırılmalı" dendi değil mi? Kaldırıldı işkencede. Aslında orada da kaldırılmalıydı. Şimdi, niye itiraz ettik? Şunun için: Zaten bizim sistemimizde cezalar ağır, zaman aşimleri uzun, yani bir insanın ömrü kadar. Ama zaman aşımı olmaması isteniyorsa, ki bu da savunulabilecek bir fikirdir, bütün suçlar için kaldırılmalı, evet buna bir itiraz yok. Dolayısıyla, biz böyle ilkeler bazında yaklaşırsak adaletsizliklere düşmeyiz. Çünkü yarın öbür gün... "Öldürme suçunda niye var?" diyoruz, değil mi?

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Olmaması lazım onda da.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER - Terör suçunda niye var? O yüzden, bu meseleyi de, zaman aşımı meselesini de böyle şey yapalım.

Şimdi, yine, konuyu kısa kısa geçeceğim. Şimdi, kadın örgütlerinin yaklaşımlarını -tabii, biz uzun zamandır birlikte çalışıyoruz- destekliyoruz ancak orada da sürekli olarak bir cezaların şiddetlendirilmesi eğilimi var. Türkiye'deki tüm suçlarla ilgili tüm cezalar dünyayla karşılaştırıldığında zaten ağırdır. O yüzden, bizim artık sürekli olarak her suçlusu bakımından, özellikle kadın cinayetleri bakımından artık cezaların ağırlaştırılmasından ziyade uygulanması gerekir.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Uygulanması gerekir, aynen öyle.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – İkinci: Kadına yönelik şiddet bağlamında merkezler kuruldu, kadın mağdurların özellikle buralarda "Tek Kapı Sistemi"ne göre... Bunların uygulamaya geçmesine şey yapmanız lazım. Bakın, dün gece Psikiyatri Derneği şunu sordu: Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 236'ncı maddesi var -onu hemen size söyleyeyim elimizdeki araçları da bilerek şey yapalım diye- şimdi, bu 236'ncı madde diyor ki: "İşlenen suçun etkisiyle psikolojisi bozulmuş çocuk veya mağdur, bu suçla ilişkin soruşturma veya

kovuşturmada tanık olarak bir defa dinlenebilir. Maddi gerçeğin ortaya çıkarılması açısından zorunluluk arz eden hâller saklıdır. Mağdur çocukların veya işlenen suçun etkisiyle psikolojisi bozulmuş olan diğer mağdurların tanık olarak dinlenmesi sırasında, psikoloji, psikiyatri, tıp veya eğitim alanında uzman bir kişi bulundurulur.” Şimdi, bizim elimizde bu madde var, Psikiyatri Derneği akşam diyor ki: “Bizi kolluk, savcılık ikide bir çağırıyor bu madde için. Biz sürekli olarak buraya gidemeyiz ki.” Biz de onlara dedik ki: “Kardeşim, bu madde mağduru koruyucu bir maddedir, oturun, bir çıkış yolu bulun.” Bugün mesela yine bu tartışma yapıldı yani bunların tanıklığı bakımından vesaire ama aslında burada bir madde var. Bu maddeyi uygulamaya geçirmek lazım. Buraya psikiyatri vesaire konuluyor ama Türkiye’deki psikiyatri sahası belli. Hâlbuki, burada normal olan tabii, belki de kollukta psikoloji uzmanı ve psikiyatristler de artık kadrolu olarak olmalı, diğer ülkelerde onun için. Dolayısıyla, bizim buradaki maddeleri uygulamaya geçirmemiz lazım.

Cinsel suç mağduru, cinsel saldırı mağduru kadının tabii ki psikolojisi bozulmuştur, tabii ki bunun yanında bunlar bulundurulabilir. Dolayısıyla, bunlar kanunda var, bunları uygulamaya geçirmek lazım. Bunlar ilk, ön şeylerim.

Şimdi, aslında 102’nci maddeyi konuşuyorduk, buradaki bütün görüşleri aslında, biz alt komisyonda dile getirdik fakat bu önerilerimiz sayın milletvekilleri tarafından, muhalefet, iktidar tarafından da olumlu bulundu ancak “Daha geniş bir şeyde tartışalım.” diye üst Komisyona bırakıldı. Bunlardan biri de, şimdi, aslında 102’nci madde olmasına rağmen cezaların oranlılığı bakımından 104’üncü maddedeki ensest ilişki. Aslında alt komisyonda tartışırken biz bazı önerilerde bulunmuştuk, dedik ki: “Bunu ‘Reşit Olmayanlarla Cinsel İlişki’ başlığı altında değil de ‘Ensest’ başlığı altında düzeltelim.” böyle önerildi. Sonra, dedik ki: “Ya, bunun Türkçesi nedir?” “Fücûrdu.” dedik, sonra “Başka bir kavram bulunsun mu?” dedik ama burada madde başlığı kadar şöyle bir mesele ortaya çıkabiliyor, bir kere şu yaklaşım çok doğru değil: “Mevcut kanunda ensest suç değil.” diye bir şey değil. Ensest suç, Sayın Gürsel Yalvaç da buna gayet güzel değindi. Şimdi, bizim 103’üncü maddenin (1)’inci fıkrasında çocuklara karşı yani 18 yaşına kadar, hiç ayırt etmeden, diyor ki: “Cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir davranış...” Biz çünkü ne düşünüyoruz? Demin haklı olarak söylendi, 18 yaşında çocuksa bu ve diğer kişi de baba, dayı gibi şeyse, bunların mutlaka çocuk üzerinde bir otoritesi vardır, artık burada bir rızadan söz edilemeyeceği için burada bu madde var aslında, yani ensest var esasında.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ama ensest değil.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – İşte, burada diğer yani sizin işte bu iradesi olmayacağı kabul edildiği için buraya ensest de giriyor, diğer başka şeyler de. Neyse.

Düşünüldü ki, yani “Bu biraz daha berraklaştırılsın.” üzerine bu öneri yapıldı. Fakat, şu şey doğru: Yani bu madde, biz 104’üncü maddeye koyduğumuz zaman burada rızası vardır diye kabul edilmiyor ama uygulamada işte bir yeğen çıkıyor ki “Benim rızam vardır.” gibi bir şey söyleyebiliyor veya kız kardeş diyor ki ağabey için “Biz rızamızla yaptık.” veya babası için bile diyebiliyor. Hâlbuki, burada biz rızanın olmadığını bilmiyoruz. Yani burada bu madde düzenlenirken “‘Burada bir rıza var.’ dense bile bu geçersizdir.” üzere konuluyor ama...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ama o zaman yazalım onu.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Ama Hocam, burada yine tereddütler var, biz alt komisyonda görüşürken dedik ki: “Aslında bu maddeyi daha ziyade 103’üncü maddeyle ilgili olarak yaparsak daha rahat olur çünkü bu maddenin başlığı ‘Reşit Olmayanlarla Cinsel İlişki’ olunca yanlış anlaşılıyor ‘Acaba rızası var mı, yok mu?’ gibi.” Hâlbuki, burada bu maddenin düzenleniş mantığı şu: Bu madde diyor ki: “Eğer bu çocuksa ve evlenme yasağı varsa esasında burada rıza yoktur.” Ama bunu böyle açıkça demediği için tartışmaya yol açıyor. O yüzden...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Diyelim o zaman.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Çıkaralım onu.

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Açıkça yazalım.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Bizim önerimiz şuydu burada, hatta o da tartışıldı yani, “fücûr” mu densin, “ensest” mi densin? Bunlar denebilir de burada... “Veya 103’üncü maddeye bir ilave şeklinde mi yapılsın?” şeklinde öneriler yapıldı ama işin en esası, söylüyorum, bu maddedeki ceza o kadar ağırlaştırıldı ki, bunun sebebi de şu: Bu şeyde, hani, rızam vardı, bilmem ne... Cezanın ağırlaşması şeklindeki düşüncenin arkasında şu yatıyor: Burada rızasında olmadığı için biz bu kadar ağır ceza veriyoruz. Ancak, maddenin düzenlendiği yer, reşit olmayanlarla cinsel ilişki olduğu için, hani işte rızalı mı bu, vesaire gibi bir tartışmaya yer açıyor.

Yine, bu noktada şunu söyleyeyim: Benim kanaatimce, cezalar ağırlaştırılırken bir baba söz konusuysa veya aynı şeyde bir dayı söz konusuysa burada esasında çocuğun bir serbest iradesinden söz edilemez, ancak burada da şunu düşünmeniz lazım: Birbirine

çok yakın yaştaki kardeşler arasında da bu olaylar gerçekleşiyor ve bundan anne baba da cezalandırılıyor, cezalandırıldı hatta Anayasa Mahkemesine kadar giden olaylar oldu. Bu cezaları şiddetlendirirken bu hususları da her zaman göz önünde tutmamız gerekir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Ben teşekkür ediyorum.

Bununla ilgili bir önerge vardı herhâlde, o önergeyi de görsək de.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ani hareketin işlenmesi konusunu...

BAŞKAN - İşte, önerge var da onun için söylüyorum, önergeyi dağıtırsak o anlaşılacak, o bakımdan, ikinci defa konuşmak zorunda kalmayalım.

Önergeyi dağıtalım hemen...

Oradan vazgeçtik, sarkıntılığa döndük eski sisteme, çünkü zaten o manada oluyordu ama tereddüde de meydan veriyordu, tereddüde meydan vermemesi için o kısmı “Fiilin sarkıntılık derecesinde kalması hâlinde ceza şu kadardır, onun dışında da şu kadardır...” diye bir düzenleme yapıldı, o uygulamada da daha kolay olacak, yani tereddüde yer vermeyecek diye düşünüyorum.

Buyurun Hocam...

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. TULAY BEKAR – Sayın Başkan, değerli üyeler; teşekkür ediyorum.

Öncelikle, sayın bakanlık yetkililerine teşekkür ediyorum, Ceza Kanunu'nun tümü konusunda bu sistematüğın bozulması... Özellikle şu ana kadar 203 civarında bir madde değişikliğini -346'lık bir kanunda yanlış olmasına rağmen- bir uygulayıcı olarak cinsel dokunulmazlığa karşı suçları gerçekten Ankara Barosu Gelincik Merkezi olarak hazırlayıp size sunduk; geçen sene siz birçok konuyu geçirmişsiniz, onun için öncelikle teşekkür ediyorum.

Bu bölümle ilgili arz ettiğimiz bir husus vardı: Ensest, evet toplumsal bir yaraydı, tabii ki biz -sayın hocalarım burada- ceza kanunlarının kazuistik olmaması gerektiğini söylüyoruz ama bir ayırım yapalım dedik ensest için, tanımlayıp -ki hocamın o görüşüne katılıyorum- ayrı bir madde olarak Ceza Kanunu'na geçirelim. Çünkü, aramızda psikiyatrist varsa, uygulayıcılar varsa görecektir ki iki tür sonuca yer açıyor ensest: Ya olağanüstü bir serbesti ya da içine kapanma.

Geçenlerde, dayısı tarafından enseste uğramış, tecavüz edilmiş, istismar edilmiş bir çocuğumuzla birlikteydik, sevgilisinin tecavüz ettiğini söylemesine rağmen görür görmez anladım bir şeyler var, çünkü çok duyarsız, anne kriz geçiriyor, bayılıyor ama çocuk berbat durumda. Gerekenler yapıldı Gelincik Merkezi tarafından, DNA testleri filan geldi, eminim dayı çok ağır şekilde cezalandırılacaktır ama toplumun bunu dikkate alması, bu yarayı kabullenmesi için kazuistik olmasını istemiyoruz ama bir yerde tanımlanması lazım.

Hocam çok güzel söyledi, bu, 104'ün işi değil, reşit olmayanla cinsel ilişki içinde değil; bu, 103'ün ilgili 2 maddesine konabilir ve Sayın Hocam biraz önce “Tulay Hanım, bunu o 2 madde için 18 yaş üstü diyerek çözebiliriz.” dedi.

Yani, eğer, biz evin içinde ya da nüfuzu altındaki bir çocuğun başına bunun gelmesini istemiyorsak -103'ün 15 veya- başına gelen fiilin anlam ve ehemmiyetini kavrama yeteneği diye tanımlamayalım, o zaman “18” diyelim. O zaman, o 103'ün ilgili maddesinde bu ailenin hükmü ya da nüfuzunu çözmüş oluruz, değil mi?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Şimdi, tabii, bu konuyu tartışıyoruz da benim şöyle bir şey geldi aklıma –ben pek anlatmam da Sayın İyimaya anlatırdı onları- buna benzer bir olay: Dayısıyla yeğeni arasındaki bir olayın uygulamasına şahit olduk. 17 yaşındaki kızı işte bahsettiğimiz tarzda kandırmış, ikna etmiş her neyse. Eski kanuna göre üst sınırlardan vermek suretiyle beş yıl ceza verdi hâkim arkadaş, “Temyiz et.” dedi. Cezaevine de bir iki defa haber gönderdi, cezayı çok verdik herhâlde temyiz etsin diye. Cezaevinden bir haber geldi, dediler ki: “Temyiz etmiyor.” Niye? Diğer mahkûmlar “Senin bu yaptığın işin cezasının en az yirmi sene olması lazım, hâkim sana yanlış ceza vermiş, aman sakın ha temyiz etme, yanlışlıkla bozulur, batarsın.” demişler. Ve adam ondan dolayı temyiz etmedi.

Yani bizim o zamanki kanunla toplumun -oradaki mahkûmlar üstelik onlar- düşüncesi arasında farka bakın. Yani diyor ki: “En az yirmi sene olması lazım bu işin.” Yani acaba, biz de bu onu yirmi mi yapsak diye düşünüyorum ben de o zaman, bu da çok vahim olur, yani bu kadar da olmaz artık.

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Bakanım, bir saniye söz vereceğim de...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Efendim, benim de Sayın Bakan gelmişken bir iki sözüm olacaktı.

BAŞKAN – Tamam, Sayın Bakanım size söz vereceğim, Dilek Hanım dün de söyledi Sayın Bakan burada olunca bir şey soracağım diye.

Buyurun Dilek Hanım.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli üyeler...

BAŞKAN - Bu konunun dışındaysa onu sonra sorarım, bunu bitirelim öyle sorarım.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, benim gündem dışı konuşmam da var, ayrılmak durumunda kalacağım, onun için beni affederseniz.

BAŞKAN - Peki.

Buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Bakan, öncelikle, ben dün de dile getirdim, burada yeniden dile getirmek istiyorum: Üniversite sınavına giren 2 milyon çocuğun, 2 milyon gencin çok ciddi bir sorunu var. 6495 sayılı Yasa ile Bilgi Edinme Kanunu'nun kapsamı dışına çıkartılan ÖSYM'nin soru ve cevapları konusunda ÖSYM hiçbir açıklama yapmıyor. Bilgi Edinme Kanunu kapsamı dışına çıkartıldı, en son LYS sınavına giren çocukların, 2 milyon gencin talebi soruların açıklanmasıydı. Ancak ÖSYM sadece yüzde 20'sini açıkladı, diğerlerini açıklamadı. Bu, devlet sırrı niteliğinde bir olay mıdır, neden böyle bir madde konulmuştur buraya inanın anlayabilmiş değiliz. Mediste de çocuğu üniversite sınavlarına giren, veli olan çok sayıda milletvekilleri olarak biz çocukların nasıl baskı altında olduğunu duyuyoruz.

Örneğin, benim kızım şunu diyor: Anne, bu sorularda hata varsa biz onu nasıl belirleyeceğiz? Çünkü soruları bilmiyoruz. Bu bir.

İkincisi, “Ben soruları bilmediğim için doğru mu yanlış mı yaptığımı bilmiyorum, yani buna itiraz etme şansım yok.” Çünkü ÖSYM'ye “Bunları açıklayacak mısınız?” diye sorduğumuzda “Yüzde 20'sini açıkladık, diğerlerini açıklamayacağız.” diyorlar. O zaman yargı denetimi dışına da bırakılmış oluyor, dava açma şansı da olmuyor, çünkü ÖSYM “Kanun kapsamı dışında, açıklamıyorum.” diyor, şimdi çok ciddi bir problem var burada Sayın Bakanım.

Lise giriş sınavlarına sorularla ilgili Millî Eğitim Bakanlığı TEOG sorularını açıkladı ama üniversite giriş sınavlarına giren gençlerin talepleri yerine getirilmedi. Şimdi, yine, 15 Haziranda sınavlar başlıyor, yine aynı sorun olacak. Gençler bu soruların açıklanmamasından dolayı çok ciddi baskı altındalar.

ÖSYM gerekçe olarak: “Soru havuzu oluşturuyoruz, bu nedenle biz bunları açıklamıyoruz.” diyor ama otuz küsur yıldır bu açıklanırken bu şekilde açıklanmaması çok ciddi mağduriyetlere ve çocukların baskı altında olmasına yol açıyor. Bu konuda bir düzenleme yapılabilir, biz bunu talep ediyoruz.

Ayrıca, pazartesi günü Sayın Cumhurbaşkanımızla da görüşeceğiz, bu konuda onun da yardımcı olacağına düşünüyoruz, çünkü 2 milyon gencin talebi bu Sayın Bakanım. 6495 sayılı Yasa'yla getirilen bu istisnanın kaldırılması gerekiyor, birinci olay bu.

İkinci olay, Sayın Bakanım, biliyorsunuz, özel yetkili mahkemelerin kaldırılması sürecinde, özellikle Balyoz, Ergenekon, Casusluk gibi davalar söz konusu olduğunda ve kesinleşmiş hükmü olan Balyoz davasındaki ve Casusluk davalarının bir kısmındaki insanların mağduriyetlerinin giderilmesi konusunda bir çalışma yaptığınızı belirtmiştiniz. Hatta biz Balyoz tutsaklarının yakınlarıyla yanınıza geldiğimizde de bu çalışmanın seçimden sonra gündeme getirileceğini söylemiştiniz.

Bu bir yargı paketi Sayın Bakanım ama burada yeniden yargılanma ya da işte, çıkan yeni delillerin değerlendirilmesi gibi hiçbir düzenleme yok. Şimdi, insanlar bu konuda umutlandılar. Sayın Başbakan dedi ki: “Bu davalar kumpas sonucu oluşturulmuştur.” Bu konuda bu mahkemelere bakan yargıçların ne kadar art niyetli olduğundan pek çok bahsedildi. Yine, Başbakan aynı şekilde, “Ayarlanmış yargıçlarla bu kararlar verilmiştir, sahte ihbar mektuplarıyla verilmiştir, sahte delillerle verilmiştir, bir sürü insan mağdur ediliyor orada, suçsuz insanlar cezaevinde yatıyor.” dedi. Bunlar söylendikten sonra, aynı zamanda, TÜBİTAK 14 Ocak tarihinde bir rapor ortaya koydu ve 5 no.lu hard disk'in, bütün askerî davaların, Balyoz, Ergenekon, Casusluk ve Poyrazköy davalarının tümünün dayandırıldığı 5 no.lu hard disk'in aslında üzerinde oynanmış ve sahte bir hard disk olduğu belirtildi.

Bunlar çok açık ortadayken bu konuda herhangi bir gelişme olmadı. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı bu konudaki talebi reddetti. Gerekçesi şu: Bunlar 2009'a kadar bu sanıkların elindeymiş, onun için oynama yapabilirlermiş. Böyle söylüyor. 2003 yılındaki bu verilerin üzerinde oynanmadığına dair TÜBİTAK'ın 2010 yılında vermiş olduğu bir rapor var. Bunu görmezden geliyor Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı. Aynı zamanda, Donanma Komutanlığından Bülent Münger tarafından alınan bir rapora da dayanıyor. Hâlbuki raporla ilgili dava açıldı şu anda Askerî Savcılıkta “Sahte bir rapor düzenlendi.” diye.

Tüm bunlar ortadayken, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı bu yeni çıkan delilleri görmezden gelerek, bu konudaki talepleri, avukat arkadaşlarımızın taleplerini reddetmişken, şu anda bütün mağdurların aileleri Anayasa Mahkemesinin önünde nöbet tutar hâle geldiler ve artık Anayasa Mahkemesinden umutlarının olduğunu söylüyorlar. Eğer Anayasa Mahkemesinden de bu konuda yanlış bir şey çıkar, bu yeni çıkan deliller ve sizlerin beyanları görmezden gelinirse bu ülkede ne yazık ki bu kumpas mağduru insanlar cezaevinde ölüme mahkûm edilecekler.

Biz sizden şunu öğrenmek istiyoruz Sayın Bakanım: Siz söz verdiniz bu konuda; bu özel yetkili mahkemelerin kaldırılmasıyla ilgili süreçte de söz verdiniz, daha sonra ailelere de söz verdiniz. Bu konuda nasıl bir çalışma yapıyorsunuz? Ne yapmayı düşünüyorsunuz? Bu kumpas mağdurlarının, Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarının bu şekilde, mağduriyetlerinin daha fazla devam etmemesi için nasıl bir çalışmanız var? Bütün kamuoyu sizden bunu bekliyor ve aileler de, cezaevindekiler de bunu bekliyor.

Bir de şunu belirteceğim: İnsanlara umut verilip de ardından hiçbir şey yapılmazsa, aynen Albay Murat Özenalp'te olduğu gibi beyin kanamaları ve değişik rahatsızlıklarla, umudun kırılması sonucunda, insanların orada ölümleri daha da hızlanmış oluyor Sayın Bakanım. Bunun vicdani rahatsızlığı çok ağır.

Bu konuda nasıl bir düzenleme yapıyorsunuz? Yapacak mısınız? Sizden bunu öğrenmek istiyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, buyurun.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, özellikle bu cezalarla ilgili, bir değerlendirme yapmak istiyorum, ceza miktarlarıyla ilgili birkaç şey söylemek istiyorum.

Cezaları daha çok artırdığımız zaman, bu, suçlarla daha etkin bir mücadele edileceği anlamını bana göre taşımaz. Belki de bu suç mağdurlarının daha büyük suçların mağduru olmalarına, belki öldürülmelerine, başkaca, arzu etmediğimiz sonuçlara yol açabilir delil karartmak için. Şimdi, bir suç işliyor. Eğer cezası çok çok öldürmeyle eşit hâle geldiği zaman, bu sefer ne yapacak? O zaman suç belki ortaya çıkmaz düşüncesiyle başka, arzu edilmedik sonuçlara da yol açabilir. O yüzden cezalarda makul bir şey tutturmak hem ceza adalet sistemi bakımından hem de arzu edilmedik bir suça muhatap olan mağdurları korumak bakımından da ben önemli olduğunu düşünüyorum. Bu hususa özellikle ben dikkatinizi çekmek istiyorum. Yoksa, cezaları daha da çok artırma yoluna gidilebilir ama suç işleyenlerin hiçbirisinin matematik hesap yaparak suç işlediğini de ben düşünmüyorum. Yani “Şuna göre işlersem 102 olur, şuna göre işlersem 105 olur, şöyle yaparsam bu olur.” gibi bir hesabın içerisine girdiklerini de düşünmüyorum ama cezaların suç işledikten sonra etkili olmasının, belki suç işleyenler, onları yakından tanıyanlar bakımından bir caydırıcılık fonksiyonu olduğu da çok açık. Bizim, bu caydırıcılık fonksiyonunu muhafaza ederek ama makul bir noktada tutarak cezaları tayin etmemizin yararlı olduğunu düşünüyorum.

Tabii, bu ÖSYM'yle ilgili konuda ben Sayın Vekilime aynen katılıyorum. Adalet Bakanlığının sınavlarıyla ilgili pek çok tartışmalar yaşandı. Ben bizzat ÖSYM Başkanını çağırdım, konuştum yani “Nasıl yapıyorsunuz bu sınavları?” diye bilgi aldım. Soruları açıklamadıklarını, gizli tuttuklarını ifade ettiler. “Neden bunları gizli tutuyorsunuz?” dedim. Onlar, “Birileri bunların üzerinde çalışmalar yapıyor.” falan... “E, gene yapar.” dedim, itirazlar yaptım. 2-3 tane öğrenciyle, bu soruları sen vermesen bile sınavdan biri almak istiyorsa alabilir. Bununla ilgili, “Sınav sorularını kamuoyuyla paylaşmak doğru olandır.” diye söyledim, kendileriyle konuştum. Ancak ÖSYM, kendileri sınav güvenliği bakımından bunun çok doğru olduğuna inanıyorlar. Ben de bu konuyu Hükûmete götüreceğimi söyledim çünkü ben bu soruların açıklanmasının doğru olduğuna inanıyorum. Aleni olması lazım, herkesin çalışması lazım. Bu, herkes için eşittir. Sonuçta, çalışan kişi oradan alıp bakacak, mukayese edecek, öğrenecek; başkası da çalışsın, başkası da öğrensin. Ama gizli olduğu zaman eşitlik ortadan kalkıyor çünkü bazıları, planlı bir şekilde, bu soruları sınava giren öğrencilerden bir kısmı vasıtasıyla elde etme imkânına sahip olabilir ama büyük bir kesim bundan mahrum olacaktır. Esas eşitsizlik burada.

Onun için bu konunun düzeltilmesi gerektiğini düşünüyorum ve bu konuda da bir adım atılması için ben Bakanlar Kurulunda da bu hususu dile getireceğim, hem Millî Eğitim Bakanımızla hem de diğer ilgili bakan arkadaşlarla da ayrıca konuşacağım. Ben doğru olmadığına inanıyorum bunun, özellikle ifade etmek isterim.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Çok teşekkür ederiz Sayın Bakanım. Şu üniversite sınavlarından önce bu konuda bir girişimde bulunabilirsek 2 milyon gencimizi rahatlatmış olabiliriz. Ben sizden bunu rica ediyorum.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yani bunu kaldırmamız lazım. Kanuna bir madde, “Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı tarafından uygulanan sınavlara ait soru ve cevaplar bu kanun kapsamı dışındadır.” diye bir hüküm konmuş ve kanun kapsamı dışına çıkarılmış.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Bunu kaldırmamız lazım.

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bunu kaldırmamız gerekiyor, ben de ona inanıyorum. Kaldırılması için de...

İSA GÖK (Mersin) – Şu anda bir önergeyle...

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ama görüşmem lazım çünkü bu benim görüşüm ama ben bunu görüşeceğim çünkü bunun kaldırılmasının sınav güvenliği bakımından da çok önemli olduğunu düşünüyorum. Açıklık güvenliği zedelemes.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Millî Eğitim Bakanlığının da görüşü aynı doğrultuda mı Sayın Bakanım? YÖK sınavlarının sorularını açıkladılar. Millî Eğitim Bakanlığında bu konuda bir sorun yok. Yani sorun... ÖSYM'nin böyle garip bir davranışı var yani.

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yeniden yargılamayla ilgili konuda Sayın Başkan, bizim açıklamamız oldu, Sayın Başbakanımızın bize çalışma talimatı oldu; bu çerçevede bizim çalışmalarımız oldu. Tabii, önümüzü gören bir adım atmakla biz mükellefiz. Şimdi, değişik alternatifler Bakanlığımıza önerildi, em bazı akademisyenler tarafından hem hukukçular hem siyasetçiler pek çok formülü Bakanlığımıza ulaştırdılar. Bakanlığımızdaki uzmanlar da pek çok formül üzerinde çalışmalar yaptı. İşin doğrusu, bu formüllerin hiçbirinin biz geleceğini tam göremiyoruz yani bunu uyguladığımızda ne gibi sonuçlar çıkar öngöremiyoruz. Esasında, bizim istediğimiz şey, bir adım attığımızda bunun ne sonuçlar doğuracağını yüzde 100 göremesek bile yani yüzde 90 oranında bizim tahmin etmemiz lazım ki sağlıklı bir iş yapalım. O yüzden, bizim bu noktada bir sıkıntımız olduğunu düşünüyorum. Çünkü, eğer bir tarih koyarak düzenleme yaptığımızda -ki bazı öneriler böyle, "Şu tarihi koyalım, bir düzenleme yapalım." - Anayasa Mahkemesi bu tarihi iptal ettiği zaman bütün dosyalar tekrar yenilenecek, nerede duracağını bilemiyoruz. Şu anda, ağır cezalarda, diğer cezalarda pek çok dosya var. Onlar karar beklerken yeni dosyalar... Yani, çok büyük bir kaosa yol açabiliriz.

Öte yandan, dosya numarasını versek, iptal edilse, sadece o dosyalara ilişkin iptal olabilir, böyle bir şey olabilir. Tabii, bunun da siyasal ağırlığı çok fazla. Neden? Çünkü, "Neden bizim dosyayı oraya koymadınız da öbürünü koydunuz?", "Onlar oldu, öbürü nasıl olmadı?" tartışmaları olacak. Yani, baktığımızda, biz bu tartışmaların da bir noktasında durabilme imkânı göremiyoruz çünkü objektif bir kriteri burada da hayata geçirme imkânımız gözüküyor.

Esasında, Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuru sürecinde vereceği kararlar belki en sorunsuz karar gibi gözüküyor bu noktada. Şu anda, bildiğim kadarıyla, Balyoz'la ilgili konu Anayasa Mahkemesine gitti. Eğer, Anayasa Mahkemesi bireysel başvuru üzerine bu yönde bir karar alırsa en sorunsuz bir yol oradan olabilir. Onun dışında, AİHM'den olabilir. Tabii, bu süreçler çok uzun; kısa olan, bir kanunla yapmak. Biz, işin doğrusu, Bakanlık olarak -çok net ifade ediyorum- önümüzü gören bir formülü bugüne kadar bulamadık, ortaya da çıkaramadık. Pek çok hukukçuyla, bu konunun çok iyi bilenleriyle de bizim istişarelerimizde önümüzü gören bir formül maalesef henüz ortaya konulamadı. Böyle bir formül olduğunda biz bunu hemen Türkiye Büyük Millet Meclisine getirmeye hazırız. O noktada da işimizi, çalışmamızı sonlandırmadık yani çalışmamızı devam ettiriyoruz ama bir hukuk kaosuna yol açmayacak formüle ihtiyacımız var.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, bir şey daha söyleyebilir miyim bu konuda?

BAŞKAN – Bu konuyu, artık...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Çok can yakıcı olduğu için Sayın Başkanım. Bir önerimiz vardı.

BAŞKAN – Çok kısa... Yani, bunu bitirelim çünkü maddede... Hiçbir şey görüşemedik daha, başladık, işin başındayız daha.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Bakanım, bizim yasa teklifimizde vardı biliyorsunuz, o önceki tasarı sırasında da görüşmüştük. Biz de hocalarımızla görüştük ve Barolar Birliğinin de önerisi öyleydi. Özellikle 5 Temmuz 2012'den sonra, o özel yetkili mahkemeler kaldırıldıktan sonra, bir kısmının devam etmesine karar verildi. Zaten bu kararlar da o mahkemelerden çıktı. Biz o dönemde de söylemiştik, "Bunlar yok hükmünde mahkemelerdir, artık tabii hâkim ilkesine aykırıdır, bu mahkemeleri kaldırıp bir kısmının sürmesine devam edilemez." demiştik. Bu çerçevede "5 Temmuz 2012 tarihinden itibaren sürdürülen, varlığını sürdüren bu mahkemelerin yok hükmünde olması nedeniyle, oralardan verilen kararlar geçersiz." diyebiliriz. Bunda belki sorun çıkmayabilir.

İki: Şu gizli tanıklık müessesesini kaldırırsak, dijital verilerle ilgili. Biliyorsunuz, geçenlerde siber suçlarla ilgili uluslararası anlaşmayı Meclisten geçirdik; onların ele geçirilmesiyle ilgili bir düzenleme yapıldı, özellikle "Dijital veriler nasıl ele geçirecek?" diye.

Onda da lehe olan bir uygulama var çünkü o söz konusu Balyoz, Ergenekon ve sair davaların dijital verilerinin ona uygun elde edilmediği çok net anlaşılmış oluyor.

BAŞKAN – Bitiriyorum şimdi, artık cevap filan da yok.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Dijital verilerle ilgili gizli tanıklık konusundaki düzenlemeler de göz önünde tutularak, bunlara atıf yapılarak bir düzenleme yapılırsa belki, yani buradan bir çıkış yolu olabilir diye düşünüyorum Sayın Bakanım.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, bu konuyu ayrıca bir görüşmemiz lazım. Yani, siz de bir randevu alın Sayın Bakandan, detaylı bir şekilde...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ben geçen hafta istedim ama alamadım Sayın Başkan, onun için...

BAŞKAN - Gerekirse biz de katılalım çünkü... Yani, burada bunun içinden çıkamayız. Hiç olmazsa bu önümüzdeki işi bari halledelim.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ama Sayın Başkanım, bakın, orada yüzlerce insan yatıyor.

BAŞKAN – Tamam, anladım da yani burada çözemeyeceğiz.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Bu insanları görmezden gelemeziz.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Kadın derneklerimiz var...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ben Sayın Bakandan randevu istediğim için geçen hafta, alamadığım için, burada konuşmak durumunda kaldım.

BAŞKAN – Tamam, yani, şu anda Sayın Bakan da bu işin farkına vardı. Artık, bundan sonra, yeniden görüşme imkânı sağlanır.

Şimdi, okuduk mu önergeyi?

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Okumadık.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Hocam, çok kısa...

Şimdi, önergeyle bir değişiklik yapacağız.

İSA GÖK (Mersin) – Yargıtayın ilgili dairesinin de görüşünü alırsak Sayın Başkan; 102, 103, 104...

BAŞKAN – Alacağız, alacağız.

Siz buyurun.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Ondan sonra önergeleri konuşalım biz de yani.

BAŞKAN – Hayır... Önergeyi dağıttık değil mi?

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Hangi önergeyi? Bilmiyorum.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Dokunmayı sarkıntılığa çeviriyoruz.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Ben de çok kısa bir şey...

BAŞKAN – Hocam, hemen, buyurun siz.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Sayın Bakan, Adem Bey’den anladığım kadarıyla, alt komisyonda bu ensest meselesinin ayrı bir madde olarak düzenlenmesi öngörülmüş ama bu, Komisyona bırakılmış. Bunu acaba, öğle tatilinde, yani Komisyondaki, hem alt komisyondaki arkadaşlar hem de başka katılmak isteyenler, bir arada, yeni bir önergeye dönüştürüp bu şeyi, bu meseleyi ayrı bir madde olarak yazmak mümkün müdür? Bu sizin için, Bakanlık açısından uygun olur mu? Veya sizin Bakanlık...

BAŞKAN – 102’yi geçelim de 103 veya 104... Ya “104’dekini değiştiririz ya da 103’te filan olabilir.” diyorsunuz siz de...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Hayır, konu açıldı.

BAŞKAN – O maddeye geçince konuşalım.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Evet, yani, hangisinde olduğu önemli değil de...

BAŞKAN – 103’te görüşelim.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) - Ayrı bir madde olarak...

BAŞKAN – Tabii, olabilir ama 103’te görüşelim Hocam.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ayrı bir madde olarak bunun saklanması... Çünkü, zaten anladığım kadarıyla -Hülya Hanım’ın da bahsettiği- yaş farklılıkları var falan yani bir karışıklık olmuş burada. Şimdi, Türkiye Cumhuriyeti ilk defa olarak bu ensesti yasalarına koyuyorsa o zaman bunu düzgün yapalım diye düşünüyorum. Gerçekten de ayrı madde olması ve neye karar verilecekse yani

hangi cezaya, yüksek mi, biraz daha mı alçak... Çünkü, o yüksek cezaların da -ben de katılıyorum size- aslında... İnsanlar da cezaya bakarak suç işlemiyor aslında. Ceza miktarına ona göre bir ayarlama yapmak lazım, bazen ters de tepebilir ama her hâlükârda bunun ayrı madde olmasında yarar olduğunu düşünüyorum. Onu takdirinize sunuyorum.

BAŞKAN – Evet, çok kısa Hülya Hanım'a da söz veriyorum, ondan sonra...

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, gerçekten cezaların ağırlaştırılması burada birtakım sıkıntılara yol açabilir ama burada esas olan 102, 103, 104'deki bahsedilen ensest ilişkinin net bir şekilde tanımlanması ve 104'te özellikle, burada ayrı bir madde olarak verilmiş. O nedenle, ne olursa olsun bir yanlış anlamaya yol açacaktır yani hiç kimse 103'e dönmeyecektir. Ki, bugün, bazı hâkimlerimiz "Kendi isteğiyle olmuş." diye, reşit olmayan çocukları bile, suç işlendiği zaman serbest bırakabilmektedir. Bu nedenle -yanlış anlamalara yol açmayacak- ensest ilişkinin tek başına değerlendirilmesinde yarar var diye düşünüyorum Sayın Bakanım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Şimdi 14. Hukuk Dairesi...

Gürsel Bey, buyurun.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Sayın Başkanım, biraz sonra Mustafa Bey konuyu açıklayacak. Ancak, 102/1'le ilgili kurgu, geçmişteki tasaddî düzeyindeki eylemler (1)'inci fıkrada, sarkıntılık (1)'inci fıkranın birinci cümlesine ve "söz atma" dediğimiz eylemler de 105'inci maddeye taşınmak suretiyle, (2)'nci fıkrada eskiden "ırza geçme" olarak tabir edilen suçlar ve buna teşebbüs cezalandırılıyor. Dolayısıyla, bu şekilde "sarkıntılık düzeyindeki" ifade bizce de doğru. En azından uygulamanın doğru anlayacağı, doğru yorumlayacağı bir ifade.

Şimdi, diğer delil yasaklarıyla ilgili şunu söyleyeyim: Zaten, mağdurun beyanı bizatihi bir delildir. Ha, bunu hâkim inandırıcı bulur, bulmaz. O, diğer delillerle birlikte değerlendirilecek bir husustur. Bizim kanunumuzda hukuka aykırı yöntemlerle elde edilmemiş olmak şartıyla her şey delil olabilir. Dolayısıyla burada "Mağdurun beyanının mutlak suretiyle delil olarak kabul edilmesi gerekir." şeklindeki bir cümleyi ben doğru bulmuyorum. Ki, bu suçlarda da zaten en büyük delil mağdurun beyanıdır, hâkim de buna dikkat ediyor.

İkincisi: Ruh, beden sağlığıyla ilgili husus da, "O bağlı delil kabul edilsin." dendi. O da bir bilirkişi raporudur. Bilirkişi raporu kendisi bir delil değildir, sadece bir delil değerlendirme aracıdır ve kanunda da açıkça yazılmıştır.

Şimdi, 104'e gelince, buradaki, ensest ilişki vardır ama 104'üncü maddenin (2)'nci fıkrasını (1)'inci fıkradan bağımsız olarak değerlendiremezsiniz. Yani, (2)'nci fıkranın kapsamı (1)'deki fiillerin belirli akrabalık içinde işlenmesidir. Dolayısıyla, reşit olduğu hâlde ne yapılması gerekir? O, tamamen siyasi bir tercihi gerektirir. Bizim değerlendirmemiz, bunlar farklı maddelerdir, bizim şu an maddeden anladığımız da o, uygulama da o şekilde olacaktır. Ancak reşitse de mutlaka suç hâline getirilsin şeklinde bir düzenleme varsa, 104/2 buna cevap vermez. Ama bu bir tercih meselesidir. Yani bunun ayrıca tanımlanması ve o zaman da ensest ne olduğu, ne anlaşılması gerektiğinin, diğer 103'ü ortadan kaldırmamak için tanımlanması lazım. Yoksa cezayı artıralım veya suç hâline getiriyoruz derken, çok daha nitelikli hâlleri daha hafif bir cezayla karşı karşıya bırakabiliriz.

Ben bunu ifade ediyorum. Dairemiz burada. Kendileri tasarımı incelediler. O konuyla ilgili uygulamayı onların daha net açıklayacaklarını düşünüyorum.

Size saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Mustafa Bey, buyurun.

Bu arada, bu önergede "iki yıldan yedi yıla kadar" denmiş ama cezanın nitelikli hâli, tasaddi kısmı beş yıldan başlıyor bu, yediye kadar çıkıyor. Aslında bunu beşte kesmek lazım ya da dörtte kesmek lazım çünkü bu sarkıntılık olduğu için...

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Biz bunu hazırlarken önceki cezadan geriye bir gidiş olmasın şeklinde bir değerlendirme... İlk hâline bakarsanız, orada da aynı şekilde üst sınır yedi yıldı ama eğer heyet, bunu fazla görüyor, bir uyum için, doğru olduğu için beş yıl olarak değerlendiriyorsa bizim buna itirazımız olmaz. Partilerimiz burada.

BAŞKAN – Çünkü kademeli gidiyor bu. Fiilin şekli değişiyor, alt sınırının bunun hemen üst sınırından sonra başlaması lazım normalde.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Komisyonun takdirine bırakalım. O noktada Komisyon nasıl karar verirse bizim kabulümüz.

BAŞKAN – Mustafa Bey, buyurun.

YARGITAY ÜYESİ MUSTAFA DEMİRDAĞ – Sayın Başkan, Komisyonun değerli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyon çalışmalarına biraz önce katıldığım için baştan beri konuşulanları bilmiyorum ancak katıldığım andan itibaren neler konuşulduysa onlarla ilgili fikirlerimi söyleyeceğim.

Önce bu değişiklik önergesiyle ilgili fikrimi arz edeyim: Bu, bizce de isabetlidir çünkü “sarkıntılık” kavramı zaten Yargıtayda, daha önceki Ceza Kanunu’muzda da olduğu için, bunun kriterleri belirlenmiştir. Hem mahallî mahkemeler tarafından hem Yargıtay tarafından bu durumda gayet rahat uygulanacaktır.

“Ani bir hareket” kavramı, bu bölüme yeni girdiği için, o birtakım tereddütlere de yol açacaktır. Bu bakımdan bu önergeyi biz olumlu buluyoruz.

Bu cezaların ağırlaştırılması hususunda da, Sayın Bakanımızın görüşüne aynen katılıyorum. Cezaların ağırlaştırılması her zaman adaletin tecellisine maalesef hizmet etmez. Zaten şimdi bu cinsel suçlarda sübut meselesi çok zor bir meseledir.

Şimdi, bakın, ben bu dairede üç senedir çalışıyorum. İlk geldiğim günlerde bir karar verdik. O kararın vicdani ağırlığını hâlâ kalbimde taşıyorum.

Bir delikanlı, bir okul çıkışında bir kıza elle sarkıntılık yapmıştı. Aldığı ceza neydi biliyor musunuz ruh sağlığı da bozulmuş? On beş yıl, 62’yi uygulamışlar, on iki yıl altı ay. Yani şimdi biz bu çocuğu cezalandırmadık, yok ettik. Yani istikbalî falan kalmadı. Yani ağır bir ceza ise, işte. Daha ne kadar ağır olacak?

Tabii, bu komplikasyona yol açan şey “ruh sağlığı” hususuydu. Ruh sağlığı meselesi kanunda olmasaydı, bu kadar ağır bir ceza almayacaktı. Cezaların ağırlaştırılması her zaman maalesef adalete de hizmet etmiyor.

Şimdi ben bir de şundan korkarım: Cezalar çok ağır olduğu zaman -bizde dediğim gibi, deliller maalesef çok berrak da olmuyor, bazen soruşturmalar da iyi yapılmıyor, bundan da kaynaklanan şeyler var- bu sefer hâkim cezalandırma yerine beraate de gidebilir. Bu hususu da Komisyonun göz önünde bulundurmasını arz ederim.

Soracağınız bir şey varsa, cevaplandırayım.

BAŞKAN – Önergedeki iki yıldan yedi yıla kadar meselesine ne diyorsunuz? Beş önerdik biz, ne dersiniz oraya? Diğeri beşten başlıyor. Tasaddi beş-on iki, bu da iki-yediyi iki-beş yaparsak, öbürünün alt sınırına denk getirsek veya iki-dört...

YARGITAY ÜYESİ MUSTAFA DEMİRDAĞ – O daha uygun olur gibi düşünüyoruz. Bunun üst sınırı diğerinin alt sınırı olursa, daha uygun gibi olabilir.

BAŞKAN – Peki.

Hocam, kısaca...

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Çok kısa.

Yani bu kademelendirmede, bence, diğer maddelerde de bir bakalım, iki-beş ve beş-sekiz... Birinin bittiği yerde öbürü başlarsa çok şey olur. Bunu takdire sunuyorum.

Burada da bu cezaların ağırlaştırılmasıyla ilgili, bizim cezalarımız şu anda da zaten yeterince ağır. Ama uyarıcı fonksiyonu biraz daha şey olsun diyor, tamam. Ama bu artırımda bence biraz şey olalım, daha sonra işte sayın hâkimimizin anlattığı gibi vicdan azabı doğan kararlar olmasın. O yüzden iki-beş, beş-sekiz gibi o tür bir kademelendirme yapılması... Zaten Ceza Kanunu’nun diğer maddelerinde de hep birinin bittiği yerde öbürü başlıyor.

Burada, sayın muhalefet de bu cezaların artırılması bakımından... Çünkü hep daha sonra tartışma konusu oluyor kim azalttı, kim çoğalttı diye. Benim önerim: Bakın, sarkıntılık suçunun cezası, eski Ceza Kanunu’nda para cezasından başlıyordu, iki yıla kadardı. Şimdi bunun cezası aslında iki yıldan beş yıla kadar artırılmış oldu. O yüzden, aslında cezaların ne kadar artırıldığının bir örneği olarak gösteriyorum bunu.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Eski Ceza Kanunu sistemiyle söyledi, yenisine göre biz üst sınırı indiriyoruz aşağıya.

BAŞKAN – Sarkıntılık kısmı öyle, öbüründe biraz artırıyoruz. Tasaddinin artırıyoruz biraz.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Sarkıntılık dediğiniz o ani hareket mi?

BAŞKAN – Elle dokunma falan.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ani hareket...

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Bir kişinin elbiseleri soyularak yani yatağında vesaire veya başka bir şekilde saldırı şeklinde sarkıntılık olmaz. Sarkıntılık daha önce, işte sayın hâkim beylerin de verdiği örnekte olduğu gibi, poposuna elle vurulması, saçının -daha önceki kararlardan sonra- okşanması gibi, bunların cezası şu anda iki yıldan beş yıla kadar hapis olarak öngörülüyor. Bunun da az bir ceza olmadığını belirtmek isterim.

BAŞKAN – Peki.

Buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ DR. FAHRİ GÖKÇEN TANER – Türkiye Barolar Birliği adına katılıyorum, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinde çalışıyorum.

Çok kısa, size, Avrupa'daki cinsel suçlar hakkındaki yapı hakkında bir bilgi vereyim ki neyi tartıştığımız konusunda iyice, kesin emin olalım. Çünkü bu sarkıntılığı biz daha önceden çıkarırken, problem yaratıyor diye kanundan çıkartmıştık. Şimdi beden ve ruhu kaldırmak için geri alıyoruz. Acaba iyi bir şey mi yapıyoruz diye, kesin emin olalım diye bir fikir vermek istiyorum size.

Şimdi, Avrupa'da bakıldığında ceza kanunlarında “cinsel taciz” denilen fiiller ya suç olarak düzenlenmiyor ve “stalking” suç olarak düzenliyor -yani ısrarlı takip davranışları- ya da cinsel tacizi suç olarak düzenleyen birtakım kanunlar da var, bunlar genellikle söz atma şeklindeki davranışlar. Bu suç, çocuğa karşı da işlenebiliyor, yetişkine karşı da işlenebiliyor.

“Cinsel saldırı” dediğimiz fiile geldiğimizde, cinsel saldırı için belirlenen modern kriter “temas” ve artık geçmişteki sarkıntılık ayırımının modern kanunlar tarafından kaldırıldığını görüyoruz. Bunun kaldırılmasının nedeni, temasın zaten cinsel özgürlüğü son derece ağır bir biçimde ihlal etmesi ve bu ağır ihlalin ortaya çıkardığı sonuçların da mağdur açısından son derece önemli olması. Fakat beden ve ruh sağlığının bozulmasına ilişkin ağırlaştırıcı neden düzenlenirken, hem 102/1 hem de 102/2 yani hem organ sokmaya hem de temasa ilişkin bir ağırlaştırıcı neden onun için düzenlendiği için, sayın hâkimin ifade ettiği problemler çok ciddi bir biçimde ortaya çıkıyordu. Şimdi biz beden ve ruhu kaldırmak istiyoruz çünkü diyoruz ki: “Beden ve ruh sağlığının bozulması son derece ağır sonuçlara yol açıyordu ve raporlama bakımından da birtakım sorunları vardı.” Zaten hâkim, aslına bakıldığında suçta işlenen zararın dikkate almak üzere temel cezadan uzaklaşarak beden ve ruh sağlığının bozulmasını bir delil değerlendirme aracı olarak zaten dikkate alabilir. Dolayısıyla “beden ve ruh sağlığının bozulması”nı çıkartırken suçların yukarı doğru cezalarını itmenin ben de çok iyi bir fikir olduğu kanaatinde değilim ama bu şu demek değil: Zaten ceza hukukunda iyi bir şey yoktur, yani suçların hepsi kötüdür zaten. Dolayısıyla buna az ceza verince onu teşvik etmek vesaire söz konusu değil fakat aksine hâkimin elini korkak alıştırmasına yol açıyor cezaların ağır olması ve Sayın Bakanın ifade ettiği gibi suçu gizlemek için öldürme fiillerine de giden davranışlarla karşılaşabiliriz. Dolayısıyla, şimdi, bugün teması sarkıntılık ve tasaddi olarak yeniden ikiye bölerken yine de yaptığımız şey acaba bu genel kabullerle uyuyor mu, mağdur için iyi bir şey yapıyor muyuz diye de düşünmek lazım ama bir yandan da şunu da dikkate almak gerekir: Davranışın ağırlığını hâkimin esas alması için tabii bizim burada bir şey yapmamız çok zor çünkü hâkime bunu doğrudan iletme elbette mümkün değil bir mesajla ama “beden ve ruh sağlığı”nı kaldırıyoruz diye cezaları yukarı itelim demek iyi bir fikir değil. Bunun için sarkıntılığı geri getirmenin de ben çok iyi bir düşünce olduğunu açıkçası düşünmüyorum.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/918) esas sayılı kanun tasarısının çerçeve 52'nci maddesiyle değiştirilen 5237 sayılı Kanun'un 102'nci maddesinin (1)'inci fıkrasının ikinci cümlesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Bülent Turan

İstanbul

“Cinsel davranışın sarkıntılık düzeyinde kalması hâlinde iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilir.”

Gerekçe:

“Ani hareket” kavramı yerine “sarkıntılık” kavramının kullanılması amacıyla bu önerge verilmiştir.

BAŞKAN – Önergeye Hükûmet katılıyor mu?

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Evet, takdire bırakıyoruz.

BAŞKAN – Takdire bırakıyorsunuz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkan, söz istemiştım ama görmediniz beni herhâlde.

BAŞKAN – Görmedim. Şimdi söylersiniz, 103 daha önemli.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, ben kısaca özellikle (1)'inci fıkradaki şeyden bahsetmek istiyorum. Şimdi cinsel saldırılarla bir kimsenin vücut dokunulmazlığını ihlal eden kişi mağdurun şikâyeti üzerine beş yıldan başlıyor Sayın Başkanım. Şikâyete bağlı bir suç beş yıldan başlamaz. Bu gerçekten biraz ağır olmuş, ağır bir değerlendirme diye düşünüyorum. Onu söyleyecektim biraz evvelden beri. Şikâyete bağlı tutuyoruz ve beş yıldan başlatıyoruz. Bu nasıl bir şey Başkanım? Olmaz bu yani.

BAŞKAN – Bu tabii biraz hassas bir şey. Tasaddi suçu.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) - Yani çok ağır bir şey olsa zaten şikâyete bağlamayız ama şikâyete bağlıyorsak beş yıldan başlamaz.

BAŞKAN – Belki düşünülebilir.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani bu konuda bir problem var diye düşünüyorum. Bunları hiç tartışmıyoruz. Aslında ciddi tartışmamız gereken şeylerden bir tanesi buydu.

BAŞKAN – Maddeyi böldük. Böldükten sonra nasıl...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Daha mı az olsun?

BAŞKAN – Yok, “Şikâyete tabi olmasın.” diyor.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani şikâyete bağlı olabilir.

BAŞKAN – Şikâyete bağlıysa ceza aşağı düşmesi lazım diyorsunuz.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Elbette, tabii. Yani cezanın biraz indirilmesi lazım. Yani o hâkimin takdirine bırakacak şekilde indirilmesi lazım Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Tamam, bu görüşünüz de tutanağa geçti. Gerekirse bir önergeyle Genel Kurulda değerlendirilebilir.

Açıklama yapalım, 103'te de var, isterseniz orada değerlendirelim.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Sayın Başkan, üyeler; şimdi 102'nci maddenin (3)'üncü fıkrasının (e) bendinde bunu konuşmuş ve İzzet Bey de bir formülasyon yapmıştı hatta. Bu madde şöyle şöyle: “İnsanların toplu olarak bir arada yaşama zorunda bulunduğu ortamların sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle.” Aslında yazılışta da biraz bozuk. Bundan tam ne olduğu anlaşılıyor, herkes farklı bir şey anlıyor. Mesela bir mitingde de olabilecek mi yani insanların bulunduğu yer? İşte otobüste olabilir mi? Ama insanlar burada zorunlu yaşıyor, vesaire.

BAŞKAN – Bu yatılı okul, cezaevi filan gibi, yani zorla bir arada yaşamak zorunda kalan kişilerin bulunduğu yeri ifade etmesi gerekir.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Evet, aslında kastedilen burada cezaevleri, yatılı okullar, akıl hastaneleri gibi yerler. Ancak burada da şuna dikkatinizi çekmek istiyorum. Bu gibi yerlerdeki görevliler işlediği zaman suçu onun cezası zaten artıyor. Burada mesela bir mahkûm diğer bir mahkûma yatılı okulu, bir kişi diğer bir kişiye, olursa olur ama bu maddeden bu tam olarak anlaşılıyor. O yüzden bizim önerimiz şuydu: Ya bu o şekilde, anlaşılacak şekilde somutlaştırılsın -İzzet Bey de dediğim gibi bazı formülasyonlar yapmıştı, burada tartışmıştık- ya da aslında cezalar zaten böyle ağırlştırılıyor, zaten yine böyle ağır olarak kalacaksa bu şeye gerek olup olmadığı da ayrıca tartışmalı. Yani benim kanaatimce gerek yok. Şimdi bu önerildiği zaman, Aile Bakanlığından gelmişti, tartıştık orada. O zaman cezalar bu kadar ağır değildi. Şimdi zaten cezalar ağır. Buradaki görevlilerin işlemesi hâlinde zaten ceza ağırlştırılıyor. Yani orada kalan kişiler arasındaki için böyle ayrı bir nitelikli hâl ne kadar gerekli, onu takdirinize arz ediyorum.

BAŞKAN – Gerekirse sona doğru belki döner bir önergeyle o fıkrayı ya çıkarırız ya açıklarız ama buradan anlaşılan, yani otobüste giderken, işte sinemada ya da miting gibi alanlardaki kolaylık değil. Yani o olursa zaten işin içinden çıkılmaz. Onun anlaşılması gerekir. Yani kanun koyucunun buradaki düşüncesi budur.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Bakanım, mikrofonu açıyorum.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkanım, buradaki yurtttur, pansiyondur, böyle askerî birlikler, işte askerlerin kaldığı yerler gibi seçeneği olmayan yerler, mecburen bulunduğu yerler.

BAŞKAN – Evet, tabii doğru.

Bir diğer maddeye, 103' üncü maddeye geçtik.

Demın söylenenlerin önemli bir kısmı burayla ilgiliydi zaten.

53' üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 53- 5237 sayılı Kanunun 103 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 103- (1) Çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi, sekiz yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Fiilin ani hareketle işlenmesi hâlinde dört yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası verilir. Cinsel istismar deyiminden;

a) Onbeş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış,

b) Diğer çocuklara karşı sadece cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranışlar,

anlaşılır.

(2) Cinsel istismarın vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, onaltı yıldan aşağı olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur.

(3) Suçun;

a) Birden fazla kişi tarafından birlikte,

b) İnsanların toplu olarak bir arada yaşama zorunluluğunda bulunduğu ortamların sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

c) Üçüncü derece dahil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı ya da üvey baba, üvey ana, üvey kardeş veya evlat edinen tarafından,

d) Vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, koruyucu aile veya sağlık hizmeti veren ya da koruma, bakım veya gözetim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından,

e) Kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle,

işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(4) Cinsel istismarın, birinci fıkranın, (a) bendindeki çocuklara karşı cebir veya tehditle ya da (b) bendindeki çocuklara karşı silah kullanmak suretiyle gerçekleştirilmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(5) Cinsel istismar için başvuru olan cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması hâlinde, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

(6) Suç sonucu mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölümü hâlinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur."

BAŞKAN – Burada da diğerine benzer bir önerge var, aynı şekilde bölünmüş.

İsteyenlere söz vereceğim de yalnız ben bir şey söyleyeyim. Şimdi, burada bir genç 16-17 yaşlarında birisi, bir kızcağıza -o da 16-17 yaşlarında- elle sarkıntılıktaki bulundu, giderken, gelirken, çıkarken her ne ise. Şimdi, bu dört yıl bu adamın hayatını kesin bitirir, bence bunun en az üç yıla düşmesi lazım. Üç yıla düştüğü takdirde şu olur: Çocuğun yaşının küçüklüğünden dolayı hâkimin de takdir hakkını kullandığından dolayı belki cezanın erteleme sınırına gelebilmesi söz konusu olabilir. Yani, bir defa bir kişiye karşı bu basit hareketi yapanın ömür boyu bütün hayatının söndürölmesi bence doğru değil. Yani, üçe indirirsek, dediğim şekilde iki yıla kadar ceza düşebilir yaşıdan dolayı ve o şekilde hayatı hiç değilse kurtulmuş olur yani gene de cezasız kalmamış olur. Benim böyle bir düşüncem var, takdir sizin.

Evet, şimdi söz veriyorum artık konuyla ilgili.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Başkanım, şimdi zaten uzmanlarımızın tümünün verdiği raporlar var, sizin düşüncenizi teyit eden raporlar bunlar. Şimdi "18 yaşından küçük bir çocuğun yağma, geceleyin meskende hırsızlık, yaralama, gasp suçları işlemesi normalden aşırı sapma olarak değerlendirilebilir." diyor uzmanlar ama 18 yaşından genç olan çocukların, özellikle ergenlik çağındaki çocukların dürtülerinin kontrolünün en zor olduğu dönemde olduğunu söylüyorlar yani cinsel dürtülerinin çok yoğun ama kontrolün de en zayıf olduğu dönemde olduğunu söylüyorlar. Dolayısıyla, cinsel suçların 18 yaşından küçükler tarafından işlenmesini, biz -yanlış anlamayın- 50 yaşındaki bir adamın işlediği suçla aynı kategoride değerlendirirsek, burada hayatın gerçekliğinden tamamen uzaklaşmış oluyoruz. Yani, 18 yaşından küçük çocukların bence -hocamlar burada yani bunları nasıl formüle

ederler, bilmiyorum ama- ayrı bir kategoride değerlendirilmesi lazım cinsel suçlar açısından diye düşünüyorum. Yani, sizin dediğinizi de teyit etmek amacıyla söylüyorum ve elimizdeki bütün bilimsel raporlar, doktor raporları da bu yönde. Yani, işlenen bir yağma suçu 18 yaşından küçükte bir sapma olarak değerlendirilebilir ama cinsel suçların 18 yaşından küçüklerde -tekrarlıyorum- dürtülerin çok yoğun ama kontrolün en zayıf olduğu dönem olarak nitelendirildiği bir dönemde, bunu bir "sapıklık" olarak değerlendirmek veya toplum için ciddi bir tehdit olarak değerlendirmeyi çok da doğru bulmuyorum ve size de katılıyorum. Onun için, hocaların buna yönelik düşünce geliştirmesinin doğru olduğunu düşünüyorum şahsen, yoksa gençlerin hayatını karartınız. Yani, bütün gençlerimizin bence çok ciddi tehdit altında olduğunu düşünüyorum, gençlerimiz dolayısıyla aileler de tehdit altında yani bu tür düzenlemelerle. Bilemiyorum tabii yani benim de düşüncem size destek verme yönünde.

BAŞKAN – Üst sınırı da diğeriyle orantılı hâle -deminden olduğu gibi- değiştirebiliriz. Üst sınır zaten hiç uygulanmıyor, o konuda sorunumuz yok Allah'a şükür!

Binnaz Hanım, buyurun.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Aslında ben demin de söyledim, üç yıla bile razı değilim yani bu 18 yaşından küçük çocuklar, özellikle mağdur ve sanık eşit yaşlardaysa hiçbir şekilde cezalandırılmamalı diye düşünüyorum. Sadece danışmanlık tedbiri.

BAŞKAN – Buradaki o değil, buradaki başka bir şey.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Neden?

BAŞKAN – O "rızasıyla cinsel ilişki" dediniz...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Hayır, hayır, rızası tamam ama bakın şöyle: "Mağdurun ve sanığın 18 yaşından küçük olmaları..." Bunu böyle yazdığınız, üç yıl yazdığınız takdirde hâkimler veriyor, o aslında. "Buradaki o değil." demeyin. Onu söylediler. Şöyle dedim ben: "Mağdurun ve sanığın 18 yaşından küçük olmaları, aralarında fiziksel ve ruhsal olarak güç dengesizliği olmayan ve cebir, hile, tehdit veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayanmayan cinsel istismarda danışmanlık tedbiri uygulanmalı." Çünkü, bakın, Kadın ve Erkek Komisyonuna gelen uzmanlar, mesela Çocuk İstismarı ve İhmalini Önleme Derneğinin uzmanı diyor ki: "15 yaşından küçükte, bu cebir, hile, tehdit falan bunlar olmadığı zaman bile hâkim erkek çocuğa ceza veriyor gitmiş yanağından öpmüş diye, kıza vermiyor." Bir kere bu Anayasa'ya aykırı -yani ona ver, öbürüne verme falan- eşitlik ilkesine.

BAŞKAN – Bu işin içinden çok zor çıkacağız.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Anlatabiliyor muyum? Bir de hiçbirine, ikisine de verilmemeli çünkü çocuk bunlar.

BAŞKAN – Tamam, peki. Bu bir düşünce tabii ki yani önemli bir düşünce bence de.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Yani, bence bunun kaldırılması gerekir.

BAŞKAN – Turgut Bey, buyurun.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Şimdi, Başkanım, siz sarkıntılıktan bahsettiniz yani "dört yıl" dediniz ama maddenin devamını eğer okursak -103/(2)'ye baktığımızda- 103'üncü maddenin (2)'nci fıkrasındaki eylemi, 16 yaşında bir çocuk -"ergen" diyelim, mağdure de 15'in altında, 14 küsur yaşlarında- işte 103/(1-a)'da on altı yıla yargılanacak o kişi ilişkiye girmişse yani cinsel ilişki gerçekleşmişse ama çocuk 16 yaşında, mağdure 14 yaşında veya 14,5 yaşında, on altı yıl cezası. Yani, siz sarkıntılıkla "dört yıl" diyorsunuz ama o çocuk ve kız birlikte işte böyle bir olayı gerçekleştirmişse o sanığın cezası on altı yıldan başlıyor. Bu da çok yüksek.

BAŞKAN – O on ikiye düşüyor sonuç itibarıyla.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Tamam, yaş olarak düşecek, CMUK'tan on ikiye düşecek ama on iki yıldan bahsediyoruz. Az önce Yargıtay üyemiz bahsetti, on iki yıl. On iki yıl, dünyanın...

BAŞKAN – On ikiden de düşüyor, ona filan düşüyor aşağı yukarı.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Dünyanın hangi ülkesinde yani böyle bir suçtan on altı yaşında bir çocuk böyle ceza alır? Alır mı? Almaz.

BAŞKAN – Ben şunu anlamıyorum: Herkes her gün televizyonlarda "Bu çocuk istismarının cezasını niye az? Yükseltelim." diye bağırıyolar ama...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Başkanım, erişkinlere bir şey demiyoruz, çocuklardan bahsediyoruz, çocuklardan.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Şimdi, bakın...

BAŞKAN – Tabii yani ben anlıyorum.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Şimdi, burada siz anlıyorsunuz, basın, medya da burada.

BAŞKAN – Çocuklarla ilgili biraz daha toleranslı olmamız lazım.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Suçun faili yani sanığı da çocuk olabilir, yetişkin değil. O çocuğu korumamız lazım, onu da. Onun cezası da on iki yıl olmasın, on altı yıl olmasın.

BAŞKAN – “Yaştan indirim burada yeterli olmaz.” diyorsunuz.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Yetmez, yetmez. Oradaki yaştan indirim yetmez. On altı yıldan başlıyor çünkü ne kadar indirirseniz on yıla inecek. O kararı verecek olan hâkim de bulamayız. Beraat eder o çocukların hepsi. O cezayı veremez yani.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – İstismarı savunmuyoruz ama çocuklarımızı da korumamız lazım.

BAŞKAN – Adem Hoca, buyur.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Şimdi, buradaki şeye çok net bir şey söyleyeyim: Bugün de bu büyük bir problem. Kırsal kesimlerde anneler, babalar çocuklarını küçük yaşta “imam nikâhı” diyerek evlendiriyorlar. Baba meşru bir evlilik yaptığını düşünüyor. Ondan sonra hamile kalıyor. Doğum için hastaneye gidildiğinde hekim bir bakıyor, kız 15 yaşında veya 15 yaşını tamamlamamış, hemen suç duyurusunda bulunuyor. Ve suçun cezasına da bakıldığında böyle birçok genç baba tutuklanıyor. Bunun kanunda çözümü var aslında ama bu çözüm uygulamaya geçmedi maalesef. Anne baba tabii ki cezalandırılıyor cinsel istismardan dolayı fakat buradaki durumda genellikle bu küçük yaştaki babalarda. Tabii ki bu bir sosyal sorundur yani bunlar o yaşta neden bir arada oluyor, o ayrı bir konu. Ancak, bu çocuğu cezalandırmanın ne mantığı olabilir, bunu düşünmemiz lazım özellikle. Hatta, bazı görüşlere göre “Burada hem anne hem baba cezalandırılmalı.” diyenler var.

Şimdi, yapılan artışla şöyle bir durum ortaya çıkacak hem bu olaylar için hem de genellikle burada özellikle adli tıp uzmanlarının, psikiyatristlerin size gönderdiği görüşler var. Özellikle lise çağındaki çocuklar arasında da olan olay; cebir, tehdit, hile veya herhangi başka bir hukuka aykırı davranış olmaksızın, 16 yaşındaki bir çocuk ile -bu kız da olabilir, erkek de- 15 yaşındaki bir çocuk -bu kız da olabilir erkek de- beraber oldukları zaman -kız veya erkek ayrımı yok kanunda- yaşı büyük olan 16 yaşındaki çocuğa verilecek ceza, evet, on altı yıldan başlıyor.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Genelde kızlar yaş olarak bir iki yaş büyük çocuklarla birlikte oluyorken lisede.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Başka bir şey daha yapıyoruz bu tasarıda: Bu suçların cezasının infazı üçte 2 değil, dörtte 3 oranında. Yani, şöyle düşünün: 16 yaşında lisede okuyan bir çocuk -bu şekilde kanunlaştırıldığı takdirde- kendinden bir yaş küçük erkek veya kız arkadaşıyla cebir, tehdit, hile olmaksızın yattığı takdirde 16 yaşında cezaevine girecek, bütün indirimler uygulansa bile 26 yaşında çıkacaktır. Biz, bu cezaları -on sene- yetişkinlere bile uygulatabadık şimdiye kadar ama bu ceza bu şekilde kabul edildiği zaman bu örnekte, çocuk -somut olarak söylüyorum- 16 yaşında cezaevine girecek, 26 yaşında çıkacak.

Şimdi, bizim bu kadar, çocukları koruyucu politikamız varken, bu suçun adına bakarak burada hepsini aynı kefeye koyamayız. O yüzden bu ekranlar arasındaki durum mutlaka ve mutlaka dikkate alınmalı, Türkiye'deki bütün...

BAŞKAN – Hocam, onu aldık da Anayasa Mahkemesi iptal etti yani, biz oraya bir yaş koymuştuk.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Hayır, bu burada değil efendim, istismar maddesinde değil bu.

BAŞKAN – Fark etmez.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Ama bu bilinsin, yani yine kabul ediliyorsa şu bilinsin, bu madde bu şekilde kabul edilip uygulandığında, 16 yaşındaki bir kız veya erkek çocuk 15 yaşındaki bir kız veya erkek çocukla gönüllü olarak beraber olduğu zaman -cebir, tehdit, hile, hiçbir şey yok- 16 yaşında hapse girer, 26 yaşında çıkar, ondan sonra da denetim süresi vesaire var. Fiilen yatacağı cezayı söylüyorum size.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Çünkü infaz süresi dörtte 3 olacak değil mi?

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Evet.

BAŞKAN – Belki onu ayrı değerlendirebiliriz infazda...

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Yani bunu böyle kabul edin.

Bunu takdirlerinize arz ediyorum, burada mutlaka bir düzenleme getirilmeli.

BAŞKAN – Ayrı tutabiliriz yani, çocuklarda tutuyoruz zaten, infaz şekli değişiyor.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Öğle arası, yemek arasında bunu bir değerlendirelim.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Olmaz, böyle olmaz, değerlendirelim.

BAŞKAN – Yalnız bu (2)'nci fıkradaki fiilin özellikle danışmanlık tedbiriyle olması bence çok kolay bir şey değil, bu kadar ağır ceza, adam öldürünce hiç düşünmüyoruz da onu, yani 14 yaşındaki bir kıza tecavüz edince nasıl danışmanlık tedbiri...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Tecavüz değil, bakın, cebir, hile vesaire olmayınca diyoruz.

BAŞKAN – Zaten orada çocuğun hiçbir şeyini kabul etmiyoruz, 15 yaşından küçükten...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Aralarında cebir, hile vesaire olmadığı zaman.

BAŞKAN – Evet, şimdi devam ediyoruz...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sayın Başkan, yetiştikten değil 16 yaşında çocuktan bahsediliyor, 16 yaşındaki çocuğun eylemini 20- 25 yaşındaki kişi gibi değerlendiremezsiniz.

BAŞKAN – Biz de fark yapalım dedik daha önce, Anayasa Mahkemesi dedi ki “5 yaş daha fazla farklıysa mağdurdan, cezası 2 kat olur yahut da...”

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Siz bunu 18 yaşından küçük diye yazarsanız, 18 reşitlik yaşıdır.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Öğle arası verdiğimizde buna biraz çalışalım Başkanım. Yani burada ihtimal gördüreceğiz gibi bir şey çıkıyor. Benim küçük oğlum 18'e giriyor, büyük oğlum 22 yaşında, yani benimle ilgili bir sorun olmayacak, ama burada çocuğu küçük olanların her birinin başına gelebilir, çünkü, arkadaşlar, bakın, ne olursa olsun, lisede, yani lise 1'deki bir genç kızın flört edeceği erkek arkadaşı lise 3'te oluyor, lise 4'te oluyor, yaşlıları değil, çünkü ergenlik olarak kızlar biraz daha erken ergenliklerini tamamlıyorlar. Dolayısıyla, 1- 2- 3 yaş büyük flört arkadaşı buluyorlar veya arkadaş, daha çok bu olaylar liselerde çok sık karşılaşılabılır.

BAŞKAN – Evet, doğru söylüyorsunuz, bir şey demiyorum ona zaten.

Evet, buyurun.

Şimdi, Almanya'da şöyle, Avusturya'da böyle, o kadar girmeyelim de işin içine, kısaca...

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ DR. FAHRİ GÖKÇEN TANER – Yok, tek bir örnek vereceğim.

Şimdi, zannediyorum, burada iki tane problem var. Bir tanesi cinsel ilişki ve cinsel davranışta bulunma yaşı düşüyor, çünkü çocukları daha fazla uyarana tabi kılınıyorlar, çünkü görüyor ki televizyonda insanlar öpüşüyorlar, bunlar da zannediyorlar ki öpüşmek her yaşta normal bir şey, 12- 13 yaşında öpüşüyorlar. Yani burada mesele yalnızca erken cinsel ilişkiye girme meselesi değil.

İkinci sorun bambaşka bir yerde, kırsal yerlerde -Adem Hocamın ifade ettiği üzere- erken yaşta evlilikler gerçekleşiyor, imam nikâhıyla evlilikler. Ee, bu çocuklar “Hadi biz evlendim.” mi diyorlar? Hayır, bunları evlendirmek için aileleri birtakım girişimlerde bulunuyorlar ve bunlar evleniyorlar.

Şimdi, bu sorunu nasıl çözebiliriz? Daha önce Sayın Köylü'nün ifade ettiği, Anayasa Mahkemesinin de iptal ettiği sorun şuydu: Reşit olmayanla cinsel ilişki rızaya dayalı bir suç tipi ve burada, hem suçu resen kovuşturulan hem de cezayı artıran bir neden getirilmişti. Hâlbuki yapılması gereken tek bir örnek İtalyan Ceza Kanunu. Çocuklar açısından bir şahsi cezasızlık sebebi koymak, yaş farkını gözetmek, çünkü “Çocuklar cinselliği birbirinden öğrenirler.” deniliyor. Siz, şimdi 12- 13 yaşında çocukların el ele tutuşmasını, birbirlerine dokunmalarını engelleyemezsiniz. Bunu engelleyemediğiniz sürece, çıkıp da bunlara mahkemede “Evladım, o senin nereni elledi, o sana ne yaptı?” diye sormak, bu çocukların psikolojisini bitirecektir. Dolayısıyla, o yüzden, bunların fiillerini hukuka uygun saymak, ama yetişkin olup bunları istismar edebilen kimseler varsa bunların fiillerini suç saymak için bir şahsi ceza...

BAŞKAN – Ama onlar şikâyeteye tabi. El ele tutuştu, öpüştü falan diyorsunuz, bunlar şikâyeteye tabi...

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ DR. FAHRİ GÖKÇEN TANER – Efendim, 15 yaşın altında hiçbir tanesi şikâyeteye tabi değil, ikisi de fail durumunda birbirine karşı.

BAŞKAN – Bence birinci kısmını şikâyeteye tabi yapmalıyız en azından, doğru bence...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – 15 yaşın altında şikâyeteye tabi değil.

BAŞKAN – Hayır, sarkıntılık kısmını bence şikâyeteye tabi tutmak lazım.

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Hukuka uygun hâle getirelim onu.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Ya, liseli 14 yaşında bir çocukla 15 yaşında bir çocuk ikisi el ele tutuşmuşlar, bunun mağduru mu olur? Faili mi olur, mağduru mu olur, Allah'ınızı severseniz ya! Ya, gözünüzü seveyim, yani... O zaman ayrı sınıflarda oturtalım, ayrı okullarda okutalım, böyle şey olur mu? Oraya doğru gidiyor!

BAŞKAN – Tülay Hanım, buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. TULAY BEKAR – Sayın Başkan, şimdi, burada uygulayıcılar açısından şöyle bir sıkıntı yaşıyor.

Burada iki tane suç vardı, şimdi üçe çıkardık; sarkıntılık, basit istismar, nitelikli istismar. Hep şunu söyledik biz uygulayıcı olarak -ki sayın uygulayıcılar da burada aynı sıkıntıyı yaşamışlardır yerel mahkemeler açısından- ağır olan bir suç hafif olan bir suçla aynı maddede düzenlendiğinde sıkıntı yaşıyoruz, çünkü birinin, ağır olanın ağırlığı, hafif olanın -değil mi sayın üyem- arada kayboluyor, uygulayıcıların kafası karışıyor.

Sarkıntılığı buraya aldık, sarkıntılık için belki söylediğinizi yapabiliriz, ama uluslararası çocuk hakları sözleşmelerine, daha önce kabul ettiğimiz bütün sözleşmelere ve Anayasa'nın 90'ıncı maddesine baktığınızda, 15 yaş temel, bunu değiştiremeyiz.

Burada -zaten Sayın Bakanın işaret ettiği gibi- rıza vesaire yok, burada cebir, şiddet, rıza dışı bir cinsel ilişki var. O zaman şöyle yapabiliriz, sarkıntılığı farklı bir maddeye alabiliriz, eğer kafamızın karışmamasını istiyor isek.

BAŞKAN – Burada onunla ilgili zaten değişik bir hüküm var, sarkıntılıkla ilgili.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. TULAY BEKAR – Evet.

Bir de gerçekten cezaların ağırlaştırılması, evet, şu andaki sosyolojik ve psikolojik ortamda gerekli dedik, ölümler, tacizler, hepsi çok ağır, hepsi yüreğimizi yaktı, vicdanımız yaraladı, toplumsal vicdanımızı. Bunu biz istedik, tamam, ama orada yüzde 75'e varan, yani 3 bölü 4'e varan infazı buna eklediğimizde, gerçekten çok büyük sıkıntılar yaşayacağız devamında tartışacağımız maddelerde. Buradaki suçların ağırlığını Ceza İnfaz Kanunu'nda yapacağımız değişikliklerle ya da tartışacağımız bölümle birlikte değerlendirmemiz lazım şu anda, tabii, ceza kanununun genel sistemiğine de bakıp, o zaman ben ekonomik suçlar bölümündeki zimmet, irtikap, rüşvetin de ağırlaştırılmasını isterim, çünkü ceza kanununun -Sayın Sözüer'in dediği gibi- sistemiğini tamamen bozmuş olacağız Sayın Başkan.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, ben teşekkür ederim.

İSA GÖK (Mersin) – Herkesin aklına öldürme geliyor, zaten öldürmede ağırlaştırılmış müebbet var, ona bakarak niye bütün cezaları ağırlaştırıyoruz?

BAŞKAN – İnfazdan vazgeçebiliriz, o çok şey değil, tasarıda var ama o bize kalmış bir şey, gerekirse infazı, çocuklar hakkındaki infazı mevcut şekliyle bırakabiliriz, çünkü "Bu hüküm çocuklar hakkında uygulanmaz." deriz, bunu yapabiliriz, o bir engel teşkil etmez.

Bir de sarkıntılık kısmını da bir şikâyet tabi tutmak lazım bence, yani hakikaten sıkıntılı olmuş o.

Sayın Bakanım, ne diyorsunuz?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, burada arkadaşlarla da ben istişare ediyorum sizler değerlendirirken, tabii, çocuklar bakımından da onun şikâyet tabi tutulması ne gibi sonuçlar doğurur falan diye, şikâyet edilir mi, çocuklar etkilenir mi, bu işin takibi olur mu, hepsi farklı farklı değerlendirmeler yapıyor. Yani benim açımdan Komisyonun takdiri makbuldür, eğer Komisyon şikâyet...

BAŞKAN – İnfazda da düzenleme dörtte 3 diyor, onu da çocuklar açısından eski sistemin devam etmesi uygun mudur sizce? Yani çocuklar için dörtte 3'e çıkarmaya gerek yok diyorum ben infazı.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Orada, tabii, öldürmeyle ilgili bir kısım var ve çocukların öldürülmesi ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektiriyor...

BAŞKAN – Tabii, tabii, o var.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Müebbet hapse de dönüştürebiliyor mahkemeler. Orada, tabii, bu ayrıma bizim özen göstermemiz gerekir, öldürme fiilinin işlenmesi durumunun farklı değerlendirilmesi lazım. Yani, şeyde de farklı olalım yani zorla cinsel dokunulmazlığın ihlalinde de biz infazın olmasını istiyoruz ama eğer rızaya dayalı bir şey varsa onlarla ilgili farklılaştırma yapılabilir. Ama zorluğa dayalı olanlarda İnfaz'daki düzenlemenin korunmasından yanayız.

BAŞKAN – Tamam, onu orada değerlendirebiliriz.

O zaman şu önergeyi de okutalım bununla ilgili.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/918 Esas sayılı Kanun Tasarısının Çerçeve 53 üncü maddesiyle değiştirilen 5237 sayılı Kanunun 103 üncü maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“Cinsel istismarın sarkıntılık düzeyinde kalması hâlinde dört yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası verilir.”

Gerekçe :

Ani hareket kavramı yerine sarkıntılık kavramının kullanılması amacıyla bu önerge verilmiştir.

BAŞKAN – Şimdi, bunun aslını da 3 yapalım.

Bir de şeyi düşünelim, şikâyeti koyalım diyorum ben buraya Sayın Bakanım yani 15 yaşındaki, 16 yaşındaki çocuklar, yani bir kız çocuğuyla bir erkek çocuğu... Sarkıntılık yaptıysa bunu hakikaten şikâyet... Yoksa yani çok önemli görünmeyen bir harekettir, birisi ihbar eder okuldan, çocuğa ver üç sene ceza. Yani, kendisi şikâyetçi değilse...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Olur, olur.

BAŞKAN – O zaman şöyle yapalım: “Sarkıntılık düzeyinde kalması hâlinde şikâyet üzerine...”

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ - Ama bir saniye, izin vererseniz...

BAŞKAN – Buyurun Hocam.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Şimdi, bir defa, aslında bu bahsedilen alanda bir sorun vardır, bunu ceza hukuku kendi içinde kusurla bağlantılı olarak çözmesi gerekiyor çünkü bu evrede bulunan çocukların söz konusu suç bağlamında davranışlarını hukukun gereklerine göre yönlendirme yeteneği bakımından bir sorunla karşı karşıya bulunuyoruz. Bizim kanun şu andaki sistem itibarıyla eğer çocuk 3’üncü yaş grubu içindeyse kusurluluğunu tamamen ortadan kaldıran bir düzenlemeyi taşıyor, böyle bir düzenlemeye sahip değil, sorun buradan kaynaklanıyor. Bunun önüne geçebilmek için şikâyet şartı getirilebilir, özellikle 103’üncü maddenin (1)’inci fıkrasında tanımlanan suçla bağlantılı olarak şikâyet şartı getirilebilir ama burada şikâyetin kimin tarafından yapılacağı bir sorun olarak karşımıza gelir. Yani, bu, çocuk olduğu için çocuğa “Şikâyet eder misin, etmez misin?” şeklinde bir soru sormamız hukukun icaplarıyla bağdaşmaz. Eğer burada şikâyet aranacaksa bu çocuğun velisi veya vasisi tarafından yapılması gereken bir şikâyet olması gerekiyor. Yani, belki şu denebilir, (1)’inci fıkrayla bağlantılı olarak şöyle bir cümleye yer verirsek kanun metninde: “Failin çocuk olması hâlinde soruşturma ve kovuşturma yapılması mağdurun velisinin veya vasisinin şikâyetine bağlıdır.”

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Evet, o da olur.

BAŞKAN – Olabilir.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Düzgün bir tanımlama olur, ekleyelim oraya.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Yani böyle bir cümleyi biz (1)’inci fıkrayla bağlantılı olarak... Şimdi, (2)’nci fıkrayla bağlantılı olarak da böyle bir cümle...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Mağdurun mu dediniz?

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Mağdurun velisinin veya vasisinin.

BAŞKAN – Fail çocuksa.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Peki, hem mağdur hem failse?

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Yok, olmaz.

BAŞKAN – İşte, fail çocuksa dedik zaten.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Şimdi, (1)’inci fıkrayla ilgili sorunu bu şekilde çözeriz. (2)’nci fıkrayla bağlantılı, (2)’nci fıkradaki fiil bağlamında böyle bir şikâyetin getirilmesine gerek var mı?

BAŞKAN – (2)’de olmaz Hocam ya, (2)’nci fıkrada olmaz, yok.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – O zaman bunu (1)’inci fıkrayla sınırlı olarak...

BAŞKAN – Söylediğinizi bir daha söyler misiniz Hocam.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – “Failin çocuk olması hâlinde, soruşturma ve kovuşturma yapılması mağdurun velisinin veya vasisinin şikâyetine bağlıdır.”

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Bir kere kaç yaş çocuk bu burada karışık, bir 15 yaşına kadar çocuk, bir 15- 18 arası.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Fark etmez yani eğer böyle yazarsanız.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Yargıtaşdan bir görüş olacak herhâlde.

BAŞKAN – Ha, peki, onu da dinleyeceğim.

Hocam, başka ilave edeceğimiz bir şey var mı buraya?

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Burada bir 15 altı diye çocuk tanımış, diğer çocuklar...

BAŞKAN – “Çocuk” deyince 18 altı olur.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Yok, yok ama burada diyor ki bir 15 yaş altı çocuklar var bir de diğer çocuklar var.

BAŞKAN – Hayır, hayır, yok, buradaki mağdur, bahsettiğiniz mağdur, bizim anlattığımız fail. “Fail çocuksa...” dediğimiz zaman bu maddedeki mağduru ifade etmez yani mağdurun anlatıldığı yaş sınırının dışına çıkar.

Mustafa Bey, buyurun.

YARGITAY ÜYESİ MUSTAFA DEMİRDAĞ – Şimdi, Sayın Başkanım, bu düzenleme bence doğru olmaz çünkü cinsel suçların çocuklar açısından düzenlenmesinde biz 15 yaşını dolduran çocukların iradelerini bu suçlarda geçerli sayıyoruz ve cinsel eylem suç olmaktan çıkıyor irade varsa. Burada ona...

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Hayır, öyle bir şey yok canım, öyle şey mi olur ya!

BAŞKAN – 15’in küçüğü bunlar zaten, bunları 15’ten küçükler için yazıyoruz buraya.

YARGITAY ÜYESİ MUSTAFA DEMİRDAĞ – Ama “çocuk” dediğimiz zaman, o zaman 18 yaşından...

BAŞKAN – Hayır, failden bahsediyoruz. Bu fıkra da...

YARGITAY ÜYESİ MUSTAFA DEMİRDAĞ – “Çocuk” dediğimiz zaman 18 yaşını doldurmamış... Diğer yasalarla o zaman çatışırız.

BAŞKAN – Mustafa Bey, bu 103’üncü madde 18’ini doldurmamış kişi değil, 15’in küçüğü ve akıl hastası falan bunlara ilaveten.

YARGITAY ÜYESİ MUSTAFA DEMİRDAĞ – O zaman, işte, “küçük çocuklarla” denebilir belki.

BAŞKAN – Ama 103’e yazıyoruz bunu.

YARGITAY ÜYESİ MUSTAFA DEMİRDAĞ – Orada 2 grup var efendim 103’te.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – 2 grup var bakın, (a) ve (b) var. (b) 15-18; (a) 15’in altı.

BAŞKAN – Nerede? 102’de...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – 103’te (a) ve (b) var. (b) 15-18 aralığı, “diğer çocuk” diyor.

BAŞKAN – 103’ün (a)’sında diyor ki: “15 yaşını tamamlamamış...” bir de akıl hastası falan gibi olanlar yani 15-18 arasında, orada bir sorun yok.

YARGITAY ÜYESİ MUSTAFA DEMİRDAĞ – (b) var.

BAŞKAN – Tamam da orada, aşağıda da tarif ediyor buradaki çocuğu.

YARGITAY ÜYESİ MUSTAFA DEMİRDAĞ – “Diğer çocuklara...” diyor aşağıda.

BAŞKAN – Ha, o “diğer çocuklar” dediğimiz 15-18 arasındaki normal çocuklar değil.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – O, o.

BAŞKAN – Hayır, bakın, bir de tehdit var, cebir, şiddet tehdit. “Diğer çocuklar...” Yani, “15-18 arasındakiler şiddet kullanmak suretiyle...” o kısmı buraya giriyor.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Hukukta “diğer çocuk” diye bir şey olamaz ama.

BAŞKAN – Biri 15’in küçüğü diğeri de 15-18 arası. Şu (b) fıkrasının diyorsunuz değil mi? 15-18 arasındakiler. Ama bunlara karşı işlenen, tehdit ve hileyle işlenen suç.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Şimdi, izin vererseniz örneklerle...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, (b) fıkrası 15-18 arasındakileri mi kastediyor?

BAŞKAN – Evet, 15-18 yaş arası ama onlara karşı cebir, şiddet, hile, tehditle falan işlenen fiil, diğerlerinde bu yok, doğrudan yani rızası...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ben onu sanki şöyle anlıyorum: Yani, bir 15 yaşını tamamlamamış grup bir de tamamlamış ama fiilin hukuki anlamını anlayamayacak durumda olanlar.

BAŞKAN – O (a) bendi.

YARGITAY ÜYESİ MUSTAFA DEMİRDAĞ – O (a) bendi. 18 yaş da bunun, fiilin hukuki anlamını anlayacak durumda olanların kastedildiğini düşünüyorum ama bu...

BAŞKAN – Evet ama onlara karşı şekil değişik.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Tabii, 15-18 yaş arası fiilin hukuki sonuçlarını anlayabilecek olan çocukları kastediyor diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Normal, onların zaten anlam ve sonuçlarını kabul... Ona gerek yok da, şimdi, diğerleri...

Hocam, siz devam edin.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Şimdi, burada maddenin kurgusunda, temel şeklin kurgusunda failin yaşı dikkate alınmıyor sadece mağdurun yaşı dikkate alınıyor, mağdurun ruhsal gelişimi dikkate alınıyor. Şimdi, failin yaşının küçük olması hâline özgü bir düzenleme getirmek istiyoruz, tartışma bu yönde.

BAŞKAN – Evet, tabii, tabii.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Şimdi, böyle bir durumda karşımıza değişik ihtimaller çıkabilir. Birinci ihtimal şu: Fail 18 yaşını henüz doldurmamıştır, çocuktur, mesela 16-17 yaşında bir çocuktur, mağdur, 14 yaş veya daha küçük yaşta olan bir çocuktur. Böyle bir durumda, mağdurun velisi veya vasisinin –ama suçun temel şekli bakımından yani birinci fıkra kapsamına giren bir fiille işlenmesi hâlinde- şikâyeti üzerine ancak biz bu 17 yaşındaki kişi hakkında soruşturma, kovuşturma yapabileceğiz. Bu düzenleme bunu getiriyor.

İkinci olay: Akıl hastası birisidir, henüz 18 yaşını doldurmamıştır. Bu kişiyle irtibata geçen fail de çocuktur. Bu kişi hakkında da soruşturma ve kovuşturma yapılması, mağdurun velisi veya vasisinin şikâyetine bağlı olacaktır.

Üçüncü ihtimalimiz şu: Mağdur, 15 yaşını doldurmuş, henüz 18 yaşını doldurmamış olan bir kişidir. Bu kişiye karşı cebir, tehdit veya hileyle bu suçu işleyen fail de çocuktur. Bunu da bu düzenlemeyle şikâyete bağlı kılmış oluyoruz.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Failin çocuk olması burada esas.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Burada failin çocuk olmasını dikkate alıyoruz yani yapılan formülasyon, bu üç ihtimale cevap veren bir formülasyon.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Cebir, tehdit olmayan durumlar da var. Onları ne yapacağız?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Cebir olmayan yerde şikâyet olmaz.

BAŞKAN – Cebir, tehdit olmayanlar aşağıda. 15'ten küçük için bunu aramadık, onun şeyi değişik de 15-18'de tehdit yoksa o sonraki maddede geliyor.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Henüz 15 yaşını tamamlamamış bir kişiye karşı bu söz konusu suçun işlenmesi için cebir veya tehdidin varlığına gerek yok ama eğer kişi 15 yaşını ikmal etmişse, 103'üncü maddedeki suçun oluşabilmesi için çocuğa cebir veya tehdidin uygulanması gerekiyor. Faille mağdur arasında cebir veya tehdit olmadan bu fiil işlenmişse, mağdur, 15 yaşını doldurmuş bir çocuksa, bu durumda 103'üncü madde değil, 104'üncü madde devreye girecek. Onu da 104'üncü madde çerçevesinde değerlendirebiliriz yani şu anda biz 103'üncü maddeye yönelik bir formülasyon yapıyoruz.

İzin vererseniz, bu cümleyi birinci fıkraya son cümle olarak eklersek hepsini kapsamış olur.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Nereye, 104'e mi?

BAŞKAN – 103.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. TULAY BEKAR – Sayın Başkanım, cebir, şiddet, tehdit varken, ki uzlaşmaya bu bölüm tabi değilken böyle bir düzenleme yapmış olmanız uygulamada büyük bir sıkıntı yaratacak.

BAŞKAN – (b)'yi çıkaralım o zaman. (b)'nin dışındakileri diyorsunuz siz değil mi?

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. TULAY BEKAR – Evet yani o varken sıkıntı yaşayacağız. Yargıtay da burada yani onlar da aynı şeyi düşünüyordur sanıyorum. Amaca hizmet etmiş olmayacak. Ayrı bir maddede düzenlenmesi gerektiği kanaatindeyim ben.

BAŞKAN – Yok, hayır, maddenin ayrı olması önemli değil de orayı kapsasın mı, kapsamasın mı şimdi, onun üzerinde duralım o zaman.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Aslında, izin vererseniz -tartışmalara pek girmek istemiyordum burada, dinlemek istiyordum- bunun bu (b) bendini de kapsamına almasıyla şu anda Yargıtay Ceza Genel Kurulunun verdiği bir kararla, bir soruna ilişkin bir kilitlenmeyle karşı karşıyayız. Yani biz bu kanun özellikle yürürlüğe girdikten sonra uygulamayı adım adım takip ediyoruz. Sorun nerede var, bunları çok iyi biliyoruz ama bir sorunu görmek başka şey, o soruna yönelik çözümü oluşturmak başka şey. Soruna yönelik çözümün oluşturulabilmesi için paydaşların ikna olması lazım. Paydaşlardan biri de Yargıtaydır.

Şu anda özellikle bu 15 yaşını henüz doldurmamış olan bir çocukla 15 yaşını doldurmuş fakat henüz 18 yaşını doldurmamış olan bir gencin evlenmesi hâlinde, bunu düğün dernek şeklinde yapmamız hâlinde dahi kaçınılmaz bir şekilde cezalandırma yoluna gidiyoruz. Bunun sistemimiz bakımından ortaya çıkardığı ciddi bir sorun vardır. Daha sonra mesela bilahare kişi kazairüşt yaşına ulaştığında “Biz evlendik, bir sorunumuz yok.” dediğinde dahi biz “hayır” diyebiliyoruz. Şu anda bu formülasyon, Yargıtayın önümüzü kilitlediği bir noktada bize yol açıcılık özelliği taşıyan bir formülasyondur.

BAŞKAN – Hocam, şimdi, 15’in altındaki yani 15 yaşından küçük bir çocuk evlendirilirse -bir kız diyelim ki- yani burada sorun mu var diyorsunuz siz? Burada sorun falan yok, o, neyse cezasına razı olacak bence. Ona nasıl kapı açacağız ki? O kapıyı açamayız.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Şöyle düşünün şimdi: 14 yaşındaki bir çocukla 16 yaşını tamamlamamış olan bir çocuk bir şekilde –tırnak içinde- evlendiriliyor yani kazairüşt yaşında değiller bunlar. Bu birliktelikten çocuk da meydana geliyor. Şimdi, biz, bu evlenen kişiyi, erkeği, 16 yaşını henüz tamamlamamış olan bir kişiyi de fail olarak cezalandırıyoruz, sistem bunun da cezalandırılmasını gerekli kılıyor. Sadece anne ve babanın cezalandırılmasıyla yetinmiyoruz, faili de cezalandırıyoruz.

BAŞKAN – Doğru, asli fail o.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Şimdi, bilahare bu dava, soruşturma, kovuşturma süreci devam ederken 16 yaş doluyor. Medeni Kanun hükümlerine göre kazairüşt yaşına gelebiliyor. 16 yaş dolduğunda kazairüşt yoluyla kız reşit kılınıyor ve evlilik gerçekleştiriliyor. Evliliğin gerçekleştirilmesine rağmen baba cezaevinde kalmaya devam ediyor.

BAŞKAN – Hocam, onu birisi mi zorluyor 14 yaşındakiyle evlenmeye?

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Yani o birliktelikten meydana gelen çocuğun babası cezaevinde kalmaya devam ediyor, kızın babası veya oğlanın babası değil.

BAŞKAN – Yani ben onu kabul ediyorum da niye 15’i bitirinceye kadar sabretmiyor? Birisi zorlamadı herhâlde onu orada. 15’i bitirdikten sonra da suç, takibi şikâyeteye bağlı bir suç. O zaman evlensinler, evlenene kadar beklesinler, çok önemli değil.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Şimdi, hemen geçirmeyelim. Ya, hakikaten ara verelim.

BAŞKAN – Şimdi, bu fıkra ile ilgili bir önerge hazırlayalım yani daha doğrusu önergeyi Hocamın da görüşü doğrultusunda öğlen arasında hazırlayalım, arkadaşlar da grup toplantısına gidiyorlarmış. Saat 13.00. 14.30 nasıl?

BÜLENT TURAN (İstanbul) – 15.00 yapalım mı Başkanım?

BAŞKAN – Bunu bu akşam bitireceğiz arkadaşlar, ona göre. Gece on iki de olsa çalışacağız, haberiniz olsun. Tamam, 15.00 olsun. O zamana kadar da bu şeyi hallederiz.

Kapanma Saati: 13.08

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.00

BAŞKAN: Ahmet İYİMAYA (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Hakkı KÖYLÜ (Kastamonu)

SÖZCÜ: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

KÂTİP: Mustafa Kemal ŞERBETÇİOĞLU (Bursa)
(Oturum, Başkan Vekili Hakkı Köylü tarafından açıldı)

-----0-----

BAŞKAN – Evet, başlıyoruz tekrar kaldığımız yerden.

“Önergeyi düzeltelim.” demiştik. Önergeyi ben okuyorum şimdi, onu dağıtacağız tekrar.

Önerge şöyle:

“Cinsel istismarın sarkıntılık düzeyinde kalması hâlinde üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası verilir.

Sarkıntılık düzeyinde kalmış suçun failinin çocuk olması hâlinde soruşturma ve kovuşturma yapılması, mağdurun velisinin veya vasisinin şikâyetine bağlıdır.”

Yani, sarkıntılık fiilini işleyen çocuksa şikâyet tabi tuttuk. Eski kanunda yoktu bu ama burada bunu hem ayırdık hem de şikâyet tabi tuttuk, evet, sadece o kısmını.

Evet, okumuş olduğumuz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Bir sonraki maddeye geçiyorum...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sayın Başkan, dedin ki: “Ben bir önergeyi okuyayım, dağıtacağım.” Önerge okundu, dağıtmadın, oylandı gitti.

BAŞKAN – Daha önce tartışmasını yaptığımız için sadece önerge şekline çevirelim diye ara vermiştik, biliyorsunuz.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Usul ekonomisi bittiği için yaptık onu.

BAŞKAN – Diğer maddeyi okutuyorum:

MADDE 54- 5237 sayılı Kanunun 104 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "altı aydan iki" ibaresi "iki yıldan beş" şeklinde değiştirilmiş, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(2) Suçun mağdur ile arasında evlenme yaşı bulunan kişi tarafından işlenmesi hâlinde, şikâyet aranmaksızın, on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(3) Suçun, evlat edineceği çocuğun evlat edinme öncesi bakımını üstlenen veya koruyucu aile ilişkisi çerçevesinde koruma, bakım ve gözetim yükümlülüğü bulunan kişi tarafından işlenmesi hâlinde, şikâyet aranmaksızın ikinci fıkraya göre cezaya hükmolunur."

BAŞKAN – Madde üzerinde söz yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum... Kabul edenler...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Zaten çoğunluk yok Başkan ya, çoğunluk yok, kaç kişiyiz burada?

BAŞKAN – Say bakalım ama ara verildikten sonraki toplantılarda toplantı yeter sayısı aramıyoruz zaten. Ben şeye bakıyorum, dengeyi kontrol ediyorum sadece.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Peki.

Şimdi, 104' üncü maddeyle ilgili olarak suçun cezası artırılıyor, iki yıldan beş yıla kadar. Burada hep şöyle bir tartışma vardı: Aynı yaştaki çocuklar arasındaki durum ne olacak diye.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Aynen, aynen.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Şimdi, Yargıtayımızın da açıklamaları, şu anda durum şu: Bir taraf gidip hemen şikâyet ediyor, bunun üzerine öbür taraf da gidip şikâyet ediyor, ortada bir karmaşa var esasında bu durumda. Bizim baştan beri önerimiz şu: Bu suçun doğru düzgün uygulanabilmesi için, failin kim olduğu, mağdurun kim olduğu belirlenebilmesi için, ancak yetişkinler tarafından yetişkin olmayan bu grup yaştaki çocuklara karşı gerçekleştirilenler şekline dönüşürse burada suç anlamlı bir hâle gelir.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Aynı sorun burada da var , o failin küçük olmasıyla ilgili sorun.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Asıl burada var zaten.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Evet.

BAŞKAN – Hayır, burada şimdi Hocamın anlattığı diyor ki “Failin ikisi de çocuksa -bu fıkra giren- cezası olmasın.”

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Tabii.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Cezası olmasın diyorum ama o kabul edilmiyor.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Niye edilmiyor? Edilir belki.

BAŞKAN – Edilmedi.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Böyle kalsın o zaman.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Şöyle edilmedi, bizim teklifimiz şuydu: Cebir, tehdit, hile yoksa, iki tane 17 yaşındaki çocuktan kimi cezalandıracağız? Problem burada yani hangisi fail hangisi mağdur? Böyle bir suç olmaz demiştik. Neyse, o şimdi geçti ama şu anda bu suçun cezası artırılıyor, iki yıldan beş yıla kadar yapıldığına göre artık bu suçun gerçekten anlaşılabilir şekilde, kim fail, kim mağdur tespit edilebilir şekilde düzenlenmesi lazım ki bu ceza artırımının da bir anlamı olsun. O yüzden burada makul olan şey - baştan beri önerdiğimiz- ancak bu yetişkin bir kişi tarafından işlenmişse bu suç olsun, özeti bu ve böylece de uygulamadaki karmaşa da ortadan kalkacak yani erken kalkın şikâyet etsin, öbürü de şikâyet etsin gibi. Böyle büyük bir istismar alanı var burada yani şikâyet edenler diğerlerinden para istiyor vesaire yani uygulamada bunlar ne sorunlara yol açıyor biliniyor, onları biliyor Sayın Başkan.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Aynen katılıyoruz Hocam.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Evet, katılıyoruz.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Dolayısıyla, burada “reşit olan” ibaresi tarafından eklendiğinde şey yapılır diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Evet, şimdi bunu uygulamacı daireden soralım, ne düşünüyor bakalım.

YARGITAY ÜYESİ MUSTAFA DEMİRDAĞ – Şimdi, efendim, bu tür uygulamanın Hocamızın dediği sıkıntı var Yargıtayda. İkisi de, işte, küçük çocuksa hangisi sanık olacak, o uygulama var. Onunla ilgili doktrinde çeşitli görüşler de var. İşte, pasif olan mağdurdur şeklinde görüşler de var, Yargıtayın o tür uygulamaları da var fakat farklı uygulamalar da var. Yalnız, böyle bir uygulama yaparsak da bu sefer cezasız bırakmış oluyor, suç olmaktan çıkarıyoruz bu tür bir ilişkiyi. Benim aklıma gelen şu aşamada bu tür yaş yakınlığı olduğu takdirde ceza indirilebilir belki yani ona cezasızlık verilmesi de doğru değil.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Danışmanlık tedbiri niye doğru değil?

YARGITAY ÜYESİ MUSTAFA DEMİRDAĞ – Öyle bir tedbir üzerine ben konuşmadım efendim.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ama onu düşünün.

BAŞKAN – Yok, şimdi o tedbiri düşünecek olan biziz de... Şimdi, Mustafa Bey diyor ki, daire olarak... Daire olarak siz ne uyguluyorsunuz, bir kızla bir erkek geldi size. Şikâyet eden mutlak suretle tek taraf değildir.

YARGITAY ÜYESİ MUSTAFA DEMİRDAĞ – Şimdi, efendim, dairede de bu konuda fikir birliği yok ama doktrinde de farklı görüşler var. Mesela, bir kızla bir erkek geldi şimdi. Burada mağdur kimdir? Toplumsal bakış açısından mağdur kızdır, böyle bir görüş var ağırlıkta.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Peki, ikisi de aynı cinsten olursa kim mağdur sizce?

YARGITAY ÜYESİ MUSTAFA DEMİRDAĞ – İkisi de kız olursa zaten burada aranan şey cinsel ilişki.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Hayır, ben kız demedim.

BAŞKAN – İkisi de erkek olursa pasif-aktif olayı değerlendirilir.

YARGITAY ÜYESİ MUSTAFA DEMİRDAĞ – O durumda da şey olan işte, pasif olan yani toplum da öyle bakar.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Orada bir aktiflik, pasiflik...

YARGITAY ÜYESİ MUSTAFA DEMİRDAĞ – Bunlar tartışılan şeyler efendim. Yüzde yüz böyledir ama doktrinde de var, biliyorsunuz yani bu görüşler.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Onu biliyorum da böyle bir suç olmaz.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Aynen, olmaz.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Yani, burada bir aktiflik, pasiflik diye bir cinsel davranış şey yapılamaz.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Olamaz.

YARGITAY ÜYESİ MUSTAFA DEMİRDAĞ – Bazı akademisyenlerimiz bunu söylüyorlar da biz de oradan uyguluyoruz efendim yani.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ya, söylüyorlar da her söyleyeni...

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – ...düzenine ilişkin bir şey demiyorum da, onlar başka şeyler de söylüyor ama biz burada şunu söylüyoruz: Cebir, tehdit, hile yoksa ve bu çocuklar 15-18 yaş grubuysa, bunlardan kimin fail kimin mağdur olduğu belli değil. Dolayısıyla, burada olması gereken, bir fail gerekiyor bize. Fail de kim olabilir? Yetişkin olandan yetişkin olmayana yönelik olursa, o zaman bu tartışma -aktif-pasiflik gibi tartışmalar da- ortadan kalkar. Dairede de iş birliği yok yani burada zaten işin başından beri bizim önerimiz bu.

YARGITAY ÜYESİ MUSTAFA DEMİRDAĞ – Bu pratik bir çözümdür Hocam, kabul ediyorum ama bu sefer de o eylemi suç olmaktan çıkarıyorsunuz.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Hangi eylemi?

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ama niye suç olsun eğer cebir, şiddet yoksa? Şiddet yoksa diyor orada.

BAŞKAN – Şimdi, Mustafa Bey, eylemin suç olmaktan çıkıp çıkmaması o bizim işimiz.

YARGITAY ÜYESİ MUSTAFA DEMİRDAĞ – Tamam.

BAŞKAN – Siz, uygulama konusunda bize bilgi verin. Nasıl uygulanır, uygulanmaz? Suç olmaktan çıkıyor mu? Çıkarsa çıkar, biz çıkarırız veya çıkarmayız.

YARGITAY ÜYESİ MUSTAFA DEMİRDAĞ – Uygulamamızı arz ettim efendim. Biz o şekilde yani...

BAŞKAN – Yani siz ne diyorsunuz net olarak? Yani, kız, erkek geldi, erkeği burada fail kabul...

YARGITAY ÜYESİ MUSTAFA DEMİRDAĞ – Erkek sanıktır diyoruz, kız...

BAŞKAN – İki erkek birbiriyle bir şeyler yapmışsa fail gene pasif-aktife göre değerlendiriliyor.

YARGITAY ÜYESİ MUSTAFA DEMİRDAĞ – Evet.

BAŞKAN – İkisi birbiriyle karşılıklı olmuşsa ikisi de sanık, öyle mi?

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Vallahi kıyamet kopar böyle yaparsak.

BAŞKAN – Böyle zaten şimdiye kadar, ne yaparsak... Yaparsak değil, kaç senedir uygulanıyor bu.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ama yeni yasa yapıyoruz.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sayın Başkanım, şöyle yapamaz mıyız... Yasadaki mevcut hâli çocuklara uyarlayalım yani bu “Altı aydan iki yıla kadar” olan hüküm onlarla ilgili bir ibareyle kalsın, artırılmış kısmı yetişkinlerle ilgili olsun, olamaz mı Hocam iki fıkra?

BAŞKAN – Yani “Altı aydan iki yıla kadar” kısmı kalsın diyorsunuz ama birisi reşitse...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Reşitse cezası şey olsun...

BAŞKAN – “Fail reşit ise iki seneden başlar” diyelim diyorsunuz.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – “Fail reşitse iki yıldan beş yıla kadar” şeklinde yani öyle olabilir mi?

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Öbürü ne olacak, anlamadım ben.

BAŞKAN – Yani, burada bakacağız yani bu fiillin önce...

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Bu, bu sorunu çözüyor ki.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Çözüyor da en azından ceza indirimi falan yani “fail reşitse iki yıldan beş yıla...” olarak bir cümleyle... Çocuklara yönelik olan kısım altı aydan iki yıl olarak kalsın.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, siz, şimdi, bu tarza ne diyorsunuz? Yani, ikisi de çocuksa yani 15-18 arası zaten bu. Mağdur her hâlükârda 18-15 arasında ama fail de 15-18 arasındaysa mevcut kanundaki altı aydan iki yıla kadar hükmü alsın ama faili reşitse yani 18’den büyükse cezayı artıralım diye bir teklif var, buna ne dersiniz?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Yani, iki yıldan beş yıl olarak olsun. Altı aydan iki yıl, iki yıldan beş yıl fail reşitse.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, şimdi, buradaki düzenleme bir tanım yapıyor, bir ceza koyuyor. Çocuklarla ilgili benim bildiğim cezada yaşa dayalı indirim yapan bir genel kural var. Zannedersem 31’inci madde failin çocuk olması hâlinde... Burada her ikisinde de rıza olduğu için o tartışmaya demin girmedim ama bana göre her ikisi de bu işte rıza olduğu için birlikte fail durumunda. Dolayısıyla, yaşa göre bir ceza indirimi yapılabilir. Belki burada infazla ilgili kısımda faillerin çocuk olması hâlinde, biliyorsunuz, infazla ilgili kısımda da bir artırım şeyi var, belki infazla ilgili kısımda orada bir düzenleme yapabiliriz orada Komisyon takdir ederse.

Burada, tabii, baktığımız zaman bu çağ lise çağı. Şu anda hepimizin çocuğu var, benim de lise 2’ye giden evladım var, burada da pek çok kişinin evladı var. Biz ne yapıyoruz? 15 yaşın altında olanların hiçbir iradesini kabul etmiyoruz ama 15 yaşın üzerinde, 18 yaşını doldurmamış olanlarla ilgili bir iradeye değer veriyoruz, hukuki değer veriyoruz ve o iradenin karşılığında da burada bir şey koyuyoruz. Ama hepimiz de biliyoruz ki bu yaştaki çocukları etkilemek o kadar zor bir şey değil. Özellikle liselerimizde şu anda, Anayasa Mahkemesinin verdiği iptal kararından sonra, yetişkin olan kişilerin tabii liselerdeki çocukları etkileme ve başka onların iradelerini fesada uğratarak iradi bir şekilde ilişkiye zorlama gibi başka pek çok etken olabilir. O yüzden biz bu alanın lisede okuyan yavrularımızın korunması bakımından, ceza hukuku bakımından bir cezai müeyyideye bağlanmasının doğru olduğunu düşünüyoruz. Daha önce de biliyorsunuz, Anayasa Mahkemesi bu konuda bir düzenleme vardı, iptal etti, yaş farkından dolayı.

BAŞKAN – “Yaş farkından dolayı cezayı artıramazsınız.” dedi, evet.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Şimdi, burada gene böyle bir ayırım yapılırsa ben biraz endişe ediyorum belki bir sıkıntı olabilir diye. Oradan öyle bir karar da çıkarsa tabii bu alan cezasız olabilir.

Şimdi, bu tasarıda iki yıldan beş yıla kadar, alt komisyondan da zannedersem değişmedi, böyle geldi. Şu anda hapis cezasının ertelenmesini düzenleyen 51’inci madde: “İşlediği suçtan dolayı iki yıl veya daha az süreyle hapis cezasına mahkûm edilen kişinin cezası ertelenebilir. Bu sürenin üst sınırı, fiili işlediği sırada onsekiz yaşını doldurmamış veya altmışbeş yaşını bitirmiş olan kişiler bakımından üç yıldır.” Dolayısıyla, burada ertelemeye ilişkin hüküm uygulanabilir, böyle bir ihtiyacı arkadaşlarımız dile getirdi, zaten...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Yaştan dolayı da inecek.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yani, tabii, tabii, yaştan dolayı da inecek, erteleme de uygulanabilir. O yüzden dile getirilen sakıncaların hem erteleme kapsamında kalması nedeniyle hem de yaş indirimi nedeniyle karşılandığını düşünüyoruz.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Bir şey arz edebilir miyim.

104’üncü maddenin (1)’inci fıkrasındaki düzenlemeyle ilgili olarak yani fail kimdir, mağdur kimdir konusundaki tereddüt aslında sadece uygulamadan kaynaklanan bir tereddüttür. Yani, buradaki düzenlemede bu suçun failinin reşit kişi olması gerekiyor, buradaki düzenlemenin ana kurgusu reşittir. Her ikisi de reşit değilse yani 16, 17, 18 yaş grubundan kişilerse buna hukuka uygun demiyoruz yani arada bunu bir meşruiyet vesilesi olarak görmüyoruz ama bu alana ceza hukukunun müdahale etmesi gerekir mi sorunuyla karşı karşıyayız. Yani, bu alana ceza hukuku girmemelidir diye düşünüyoruz.

İSA GÖK (Mersin) - Doğrusu da odur, girmemesi lazım.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Aksi takdirde, ceza hukukunun bu alana girmesi karşımıza uygulamada içinden çıkamayacağımız birtakım sorunlar çıkarıyor. Birincisi, bu suçun faili kim, her ikisi de bu yaş grubunun içindeyse, suçun faili kim, mağduru kim, şikâyet edecek olan kim? Eğer cinsiyete dayalı bir fail-mağdur ayrımı yapacaksak... Şu andaki Yargıtay 14. Ceza Dairesinin uygulaması bu yönde. Eğer aynı yaş kategorisindeyseler suçun faili erkek, mağduru ise kız ama eğer reşit olan ile bu yaş grubundaki bir kişi arasındaki ilişki söz konusuysa orada fark etmiyor.

İSA GÖK (Mersin) – Fail kadın, reşit kadın, çocuk 15, ne olacak?

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Fail, kadın veya erkek, 18 yaşın üzerinde birisi, mağdur ise kız veya oğlan, 18 yaşını henüz doldurmamış olan bir kişi olarak karşımıza çıkıyor.

Şimdi, burada, bizim Anayasa Mahkemesinin oraya bir (2)’nci fıkramız vardı, iptal etti onu, o ihtiyacı da karşılayacak bir formülasyon yapabiliriz diye düşünüyorum. Yani, bunun birincisi, reşit olanla bu yaş kategorisindeki bir kişinin ilişkisi şeklinde özgülenme yoluna gidelim. İkincisi, bu suçtan dolayı şikâyet edenin sadece 18 yaşını doldurmamış olan kişi tarafından değil, bunun anne

ve babası yani veli veya vasisi tarafından da şikâyet edilebilmesine imkân tanıyalım. Üçüncü olarak da eğer fail ile mağdur arasındaki yaş farkı beş yıl veya daha fazla ise suçun soruşturma ve kovuşturmasının şikâyet tabi tutulmaması şeklinde bir düzenleme yapabiliriz.

Teşekkür ediyorum.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ama onun için de iptal...

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Hayır, iptal ettiği ceza miktarının artırılması yönündeki hükümdü. Şimdi burada ceza miktarının artırılmasını değil, bu suçtan dolayı soruşturma ve kovuşturma yapılmasını, fail ile mağdur arasındaki yaş farkı beş yıl veya daha fazla ise...

BAŞKAN – Ceza artar demiştik.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Ha, burada cezayı artırmıyoruz, soruşturma, kovuşturmayı şikâyet tabi olmaktan çıkarıyoruz.

BAŞKAN – O zaman da şikâyet tabi olmaktan çıkmıştı yanılmıyorsam, aynı zamanda ceza artmıştı.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Onu da iptal eder, olmaz öyle.

BAŞKAN – İptal eder, değil mi, olmaz, aynı yere geliyor.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Hayır, ceza miktarı itibarıyla iptal etti, orada “Şikâyet yok.” diye bir hüküm yoktu.

BAŞKAN – Şimdi o zaman bu konuda yani bu görüş çok ağırlık kazanır mı bilmiyorum yani bunu ceza yerine başka bir şey uygulanması. Şimdi eğer öyle bir şey düşüneceksek şu arada bizim bunu düşünebilmemiz mümkün değil, biz bu şeyi geçelim. Genel Kurula aşağı yukarı en az bir haftamız var. Bir hafta içerisinde bir çalışma yapalım bu konuda. Eğer değişik bir şey yapabileceksek burada bir önergeyle -madde nasıl olsa burada- onu düzeltebiliriz diye düşünüyorum.

İSA GÖK (Mersin) – İzzet Hoca’nın dediğini atlamayalım. Bakın, kanunu yazan insanlar bunlar, ilk başta düşündüler zaten. 104’ün failin reşit olmasıydı diyor. Failin reşit olması uygulamada... Bakın, İzzet Bey, 2004 çalışmalarında da verdiği konferanslarda da zaten Adem Bey’le, Ahmet Hoca’yla, Cumhur’la hep konferanslarda bu suçun failinin reşit olduğu konuşuluyordu ama gelenen noktada Yargıtay veya bidayet mahkemeleri reşit olmayanları da failin yerine koydu. O zaman bu kanunun ilk yazılış ve o bizim dinlediğimiz 2005 konferanslarındaki hâlin özüne uyduralım bunu, bunun failinin reşit olduğunu yazalım.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – “Reşit” kelimesini ekleyelim.

BAŞKAN – Peki, benim aklıma bir şey geldi, onu şimdi Yargıtaya soracağım.

Mustafa Bey veya hanginiz olursa olabilir, Mustafa Bey, madem siz ilgileniyorsunuz bu konuyla ilgili, şimdi ben bir şey sormak istiyorum.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Başkanım, ben bir şey açıklayayım da Mustafa Bey...

BAŞKAN – Ben soruyu da sorayım, ona göre açıklarsanız daha iyi olur.

Daha önceki Ceza Kanunu’ muзда, 2005’ten önceki Ceza Kanunu’ muзда 416’ncı maddenin son fıkrasıydı yanılmıyorsam, “reşit olmayan mağdureyle cinsel ilişkide bulunan kişi” veya “iğfal eden kişi” tabiri vardı. Orada da çocuk veya yaşlı ayrımı yapılmamıştı kanunda. O kanun yıllarca, uzun yıllarca uygulandı. Onun uygulamasında fail kimdi yani 18’den küçük olanlar da fail miydi orada, değil miydi, sanık kimdi, mağdur kimdi, nasıl uygulanıyordu? Hiç de sorun çıkmadı orada. Nasıl uygulanıyordu, ben onu merak ediyorum.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Şöyle: Sorun çıkmıyordu çünkü orada hep ırza geçme şeklinde ifadeler vardı. Yani aktif bir eylemden bahsediliyordu. O aktif eylemde bulunan kişi faildi, bu da dolayısıyla erkekti. Bir tek Doğan Soyaslan Hocamız eğer “Bu suçun faili kadın da olabilir.” dediğinde hiçbir taraftarı yoktu çünkü Yargıtay da kabul etmiyordu. Bayanın ancak bu suçta yardım eden veya dolaylı fail şeklinde katılacağını kabul ediyordu. Şimdi, 2005’te 102 ile 105 arasındaki suç kalıpları değişti. Eskiden aile nizamı aleyhine karşı suçlardı, bu düzenlemede cinsel özgürlüğe karşı suçlar geldi. Dolayısıyla, siz, bu düzenlemeyle birçok tercih de değişti. Mesela, ailelerin şu anda belli yaş küçüklüğü hariç bu suçlara katılma imkânı yok çünkü kişinin kendi haklarıyla ilgili bir durum. Şikâyetle ilgili biraz sonra eklemeyi düşündüğünüz hususta da aynı mesele var. Yani bir tarafta birini hak sahibi kabul ediyoruz, bir tarafta başkasının şikâyet hakkını ona veriyoruz. Bu, 237’nci maddede, 238’inci maddede katılmayla ilgili de bir sorun getirecek.

Hocamın arzusu doğrudur. Yani bu suçun, baştan beri, ben de dinlediğimde Hocam hep şunu yani bu suçun faili reşit olan kişi olsun. Hocamın temennisidir bu. Zira, bu metinde yani ben Yargıtaydaki tartışmaların yıllardır içindeyim, biz bunu uzun uzadıya tartıştık, acaba böyle bir yol bulabilir miyiz? Şimdi, ceza hukukunda sorumluluk yaşı fail için 12’dir. Yani hiçbir suç ayrımı yapmaksızın 12 yaşını ikmal etmiş bir kişinin suçu işleyebileceğini kabul ediyoruz. Buradaki formülasyonda sadece mağdur tanımı vardır. “Çocukla

cinsel ilişkide bulunan” diyor. E şimdi, mağdurun çocuk olması, hatta ikinci grup yani 15-18 yaş grubundaki çocuk olması. O zaman siz sanığı sadece genel kalıplarla yani 31’inci madde ve devamı maddelerle... İşte, bu nedenle, Yargıtay cezai sorumluluk yaşına sahip olmak şartıyla herkesin bu suçun faili olabileceğini dolayısıyla 15-18 yaş grubundaki kişilerin de olduğunu kabul etti. Şimdi, burada metinle amaçlanan husus farklı olabilir. Ancak ortaya çıkan metin 15-18 yaş grubundakilerin cinsel ilişkilerini cezalandırıyor. “Failin erkek olması” şeklinde yasada açık bir düzenleme yok. Bunlar zorlama, Yargıtayın zorda kaldığı için bulduğu pratik çözümlerdir.

Yani dolayısıyla ne bu suç kalıbına bizim aktif-pasifi koymamız mümkün çünkü “cinsel ilişki” diyor, başka bir şey demiyor burada. O nedenle, 14. Cezaya da bu tür eleştiriler çok geldiği için bir çıkış yolu aramak için yani bulmaya çalışıyor. “Kim şikâyet etti başlangıçta oradan gitti, acaba kim etkindir, kim ikna etmiştir, bu ilişkide kim baskındır?” şeklinde birçok ölçeğe sığırılmıştır. Ama bunlar pratik çözüm bulma gayretiyle... Yoksa, yasa bize birebir bu imkânı vermiyor. Daire son uygulamalarını kendisi biraz sonra izah edecektir ama 2005’ten beri sürekli bu konu tartışılır. Dediğim şekilde de karara bağlanmıştı şu ana kadar.

BAŞKAN – Bir de şu var: Acaba “Bu suç olmasın.” gibi mi düşünülüyor? Yani burada “Fazla zarar görmesin kimse” düşüncesi var gençler arasında. Ama bir taraftan da bu şikâyetle bağlı bir suç. Eğer şikâyet etmeyecekse veya karşıdakini ikna ediyor, şikâyetini geri alıyorsa bu takdirde bir cezai müeyyidesi de yok bunun, onu da hesaba katmamız lazım. Eski kanunda böyle bir hüküm yoktu, doğrudan soruşturmayı gerektiren bir hüküm vardı, takibi şikâyetle bağlı değildi. O zaman, buna rağmen rahatlıkla uygulanıyordu. Bunun da bence uygulanabilmesi lazım ki hakikaten sorun olacak. “Özellikle çocuklar açısından sorun var.” dediğiniz anda zaten takibi şikâyetle bağlı bir suç, şikâyetçi olmasın bence.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Yani mağdurun şikâyeti önemli...

BAŞKAN – Önemli tabii. Hayır, mağdur “Ben şikâyetçi değilim.” derse burada -onu da soralım- babası “Ben şikâyetçiyim.” derse ne olacak? Ona nasıl bir karar verilir?

YARGITAY ÜYESİ MUSTAFA DEMİRDAĞ – Şimdi, bu zaten ilginç bir şey. Ceza hukukunda bir şeyin suç olup olmadığı işlendiği andaki fiile ve iradeye göre tespit edilir. Burada suç eylem yapılırken sizin iradeniz var, sonradan altı ay içerisinde diyorsunuz ki: “Ben şikâyetçiyim. Yaptım ama pişmanım.” gibi bir şey. Yani bir tek de bu suçta bu var. O bakımdan ilginç.

Şimdi, bu bizim önümüze sık sık geliyor. Anne-baba ile çocukların iradesi çatıştığında hangisinin iradesine üstünlük tanıyacağız? Az önce arkadaşım da açıkladı, 2005’ten önce bu suçlar aile düzenine karşı suçlardı. Orada anne-babanın iradesine üstünlük tanınıyordu fakat 2005’ten sonra...

BAŞKAN – Orada şikâyet yoktu ki zaten.

YARGITAY ÜYESİ MUSTAFA DEMİRDAĞ – Kişilere karşı yani orada...

BAŞKAN – Yani suçun düzenleme tarzı ne olursa olsun orada şikâyetle bağlı olmadığı için yani anne-baba veya bir başkası ihbar kâfi geliyor yani orada anne-baba üzerinde durmasının o kadar önemi yoktu, buradaki gibi değil.

YARGITAY CUMHURİYET SAVCISI MEHMET REİS KOCA – Yok, şikâyetle tabiydi...

BAŞKAN – Yok ya, şikâyetle tabi değil bildiğim kadarıyla.

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Resen Başkan. Yani altı aydan üç yıla kadar hapis.

BAŞKAN – Ben öyle biliyorum. Yanlış hatırlayabilirim belki ama kanun oradaysa mesele yok, çok uyguladığımız bir şey olduğu için...

YARGITAY ÜYESİ MUSTAFA DEMİRDAĞ – Şimdi, yeni yasamıza göre bu kişilere karşı suçlar grubunda olduğu için 15 yaşından küçüğünü de biz bu suçlarda iradesine önem verdiğimiz, tanıdığımız için iradesine şikâyetçi olup olmama hakkı da mağdura tanınıyor burada. Anne-babanın şikâyetçi olup olmaması herhangi bir değer ifade etmiyor, uygulamamız böyle.

BAŞKAN – Peki.

Buyurun.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Okulda okuyan çocuklara yönelik olarak birtakım yönlendirmeler vesaire olursa zaten orada birtakım zorlamalar olursa onların başka sorumlulukları var. Hani o yüzden bir zorlama söz konusu olduğu zaman zaten bu madde kapsamından her hâlükârda çıkmış oluruz.

Şimdi, bizim üzerinde durduğumuz tek nokta bir kelimedden kaynaklanıyor. Biz bunu hep öyle anladık, Yargıtay farklı anladı. Yani burada şu söyleniyor: “Cebir, tehdit, hile olmaksızın 15 yaşını bitirmiş olan çocuklarla cinsel ilişkide bulunan kişi” Biz bu kişiyi reşit kişi olarak anlarız. Eğer siz de böyle anlaşılmasını istiyorsanız ki bu birçok sorunu çözüyor. Burada “reşit kişi” denilirse cezanın artırılmasının bir önemi yok. O zaman da şikâyetle ilgili, o demin söylediğiniz...

BAŞKAN – O zaman da Mustafa Bey’in dediği gibi belli bir yaş koruduğunu, bir suçtan azade etmiş oluyorsunuz yani.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Hayır, reşit kişi olursa...

BAŞKAN – Eğer suçun farik ve mümeyyizi olduğu hâlde bir suç işleyemez kabul ediyoruz o zaman.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Nasıl farik ve mümeyyizi? Ne ilgisi var efendim?

BAŞKAN – İşte, yani genel hükümlere göre...

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Efendim, burada cebir, tehdit, hile olmadığı için... Mesele orada. Yani o yüzden, Türkiye’deki, dünyadaki bütün bilim insanları çocukların bu gibi durumlarda danışmanlık, başka terbiye metotları alanıyla ilgilenir. Yani bu sadece bize özgü bir suç, onu da söylemek durumunda kalmayayım yani. Bunu sadece... Yani bizim kişisel fikrimiz de değil. Bunu hangi görüşten, psikiyatristinden, pedagoğa giderseniz gidin bu çocuklarla ilgili... Biz bu çocukları damgalıyoruz. Uygulamada bu çocukların aileleri birbirleriyle pazarlık ediyorlar. Yani aslında biz bu çocukları stigmatize ederek yani bir suç kariyeri yapmaya başlıyoruz. Yani çeşitli para pazarlıkları oluyor kollukta. Bunun yerine bu çocuklara gerçek anlamda yani bu şey, tedbir, terbiye yani bazı yanlışlıkları öğretmenin yolu karakol değildir. Bunun altını çizeyim. O yüzden buna gerçek kişi ekleyip şey yaparsanız cezanın artırılması... O zaman da şikâyet bakımından şey diyebilirsiniz, anne babayı koymak o zaman sorun teşkil etmez. Çünkü reşit kişi olacağı için onu şikâyet edecek olan mağdurun şeyi olur o zaman sorun olmaz.

BİNNAZ TOPRAK (İzmir) – Yok zaten orayı koymayalım. Para karşılığı şey diyor, reşit kişiye...

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Yok ya şikâyet etsin, hayır efendim... Reşit kişi olduğunda o zaman sorun olmaz.

BAŞKAN – Tamam.

Ömer Bey’e söz verdim.

Buyurun.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Şimdi, Sayın Başkanım, tabii temelde yeni TCK’yla 1,5’luk bir düzenleme yapılmış, aslında 102’nci maddeyi ayrı değerlendirmek lazım, 103, 104’ü de bir ayırma olmuş ama ben 765 sayılı Yasa’yla ilgili bir kısa bilgi vermek istiyorum. Orada “Reşit olmayan biriyle, rızasıyla cinsî münasebette bulunmak.” diye tanımlanıyor suç, altı aydan üç seneye. Bir de ayrı bir 423’üncü madde var, evlenme vaadiyle kızlık bozma. Şimdi, böyle ikili bir ayırma gidilmişti. Dolayısıyla da ceza miktarları da çok da fazla olmadığından, bu uygulamada Yargıtay da kendi alanında...

BAŞKAN – Ama o büyük içindi tabii, değil mi, 18’inden büyük olanlar için?

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Tabii, tabii.

Şimdi, temelde kuşkusuz şöyle bakabiliriz. Bu noktadan bakıldığında yerleşmişti hem Yargıtay içtihatları yerleşmişti hem de yerel mahkemelerde herhangi bir sorun olmadan kararlar verebiliyorlardı. Şimdi, burada bu değişikliğe kadar da temelde sorun bir şekilde çözümleniyordu, kendi içinde ama tabii ceza miktarlarında bayağı bir artış var. Normalde, rızaya dayalı olsa dahi önemli derecede bir ceza artışı var. Sorunun temeli buradan kaynaklanıyor.

Şimdi, evlenme vaadiyle kızlık bozma suçu mesela, takibi şikâyetle bağlı bir suçtur.

BAŞKAN – Yaş büyük olduğu için, kendi rızası da olduğu için aldatılmış sayılıyordu.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Sayılıyordu. Ama yaşı küçükse de yine rızasıyla olsa dahi Türk Ceza Kanunu kendi içerisinde bir dengeyi bulmuştu.

Şimdi, temelde şöyle düşünmek de doğru olabilir, kuşkusuz bakış açısına bağlı: Eğer bir fiil varsa karşılığında da bir ceza olmalıdır anlayışı, Ama bir fiil var derken fiil nasıl oluşur? Yasa koyucu sayesinde oluşur. Eğer yasa koyucu onu suç tanımlamasına sokmazsa zaten bir müeyyidesi de olmayacaktır. Öncelikle yani böyle, toplumda ahlaken hoş karşılanmayan her eylemin karşılığı da suçtur diye de bir anlayış söz konusu olamaz. Birinci bakış açısı bu.

Bence bu madde aslında reşit olanları kapsayan bir madde ama illaki -şimdi kamuoyuna da bu paketin yansıtılış biçimini de göz önünde tutarsak illaki- bir şey yapılacaksa zaten yaş küçüklüğünden yani 18 yaşından küçüklük söz konusuysa temelde bu yaş küçüklüğü gözetilerek cezası önemli oranda incek ve büyük bir ihtimalle çocuk da koruma tedbirlerine ya da güvenlik tedbirlerine yönelik olarak birtakım şeylerle muhatap olacak. Belki, böylesine yaş küçüklüğü hâllerinde, mağdurun da ya da işin failinin kim olduğunun belirlenememesi durumlarına özgü bir koruma tedbiri mahiyetinde bir düzenlemeyi de yapabiliriz. Yani bu da bir yöntem olabilir, bir düşünülebilir ama temelde benim anladığım da bu maddenin temel düzenleniş felsefesinde reşit olan birinin ki işin şeyi de o zaten.

BAŞKAN – Evet yani failin o olması gerekir diyorsunuz.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Evet yani failin de o olması lazım.

BAŞKAN - Evet, teşekkür ederim.

Son söz, buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ DR. FAHRİ GÖKÇEN TANER – Ben de failin yetişkin olması gerektiği konusundaki tüm tespitlere katılıyorum. Bir de şunu zannediyorum unutmamamız gerekir: Bu rızaya dayalı bir suç tipi. Dolayısıyla, çocuk istismarının bir türü değil. O yüzden açıkçası bu kadar ağır cezalandırmaya çalışmakta ben bu kadar menfaat olduğunu düşünmüyorum ki Adem Hocam da ifade etti zaten benim bildiğim kadarıyla bunun suç olduğu başka bir yer de yok.

Ayrıca, “reşit” ifadesine dikkat çekmek istiyorum. Bu reşit ifadesi birtakım sıkıntılara yol açıyor uygulamada. Çünkü kazai rüşd bakımından getirdiği sıkıntılar var. O yüzden aslında acaba “15-18 yaş arasındaki çocukla cinsel ilişki” mi dense daha iyi olur?” diye öğretide de birtakım eleştiriler var zaten.

Bir de son olarak bu ensest meselesiyle ilgili birkaç şey söylemek istiyorum maddenin devamı olduğu için. Şimdi, ensest de rızaya dayalı bir suç tipi: Buna ek olarak ensest burada yalnızca 15-18 yaş arasındaki çocuğa ilişkin düzenleniyor fakat ensest, evlilik yasağı olan kişiler arasındaki cinsel ilişkidir ve rızaya dayalıdır ve istismarın bir türü de değildir ayrıca. Yurt dışına yine baktığınızda bir yıl, iki yıl, üç yıldan sekiz yıla en fazla ceza var. Şimdi, biz sanki ensest bir tür çocuk istismarıymış gibi... Çünkü, genel anlamda evet, bir istismardır ama ceza hukuku anlamında ensest, bir istismar türü değil. O yüzden bunu acaba ensest adı altında başka bir yerde düzenlemek acaba daha mı makul olacaktır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Onu bir düzeltmemiz lazım.

BAŞKAN – Düzeltmeyelim Hocam, oylayacağım artık.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Yanlış anlaşılmasın, şunu hemen düzeltelim de.

Çok teşekkür ederim.

Şimdi, yalnız burada sizin dediğiniz ensestle buradaki farklı. Onlar yetişkinler arasında genellikle, Almanya’da, şurada, burada, o yüzden düşük cezalı. Burada, suç hâline getirilen konu bu değil. Burada, 15-18 yaş arasındaki çocuklara yönelik olarak evlenme yasağı olan kişiler olduğu için, aslında biz öğleden evvel de... Bu istismara çok yaklaşmaktadır. Aslında burada bir istismar vardır fakat bunu kanun koyucu böyle açıkça tartışmıyor, “Rızası vardır, yoktur.” diyor. “Bu yaşta rıza yoktur.” kabul ediyor.

Dolayısıyla, burada böyle bir rıza tartışması...

BAŞKAN – Akraba arasındaki rızanın hiçbir hükmü yoktur, edemez, değil yani.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Çünkü oradaki... Hatta ben de o yüzden alt komisyonda da bunu aslında “istismar” da mı düzenlesek diye çeşitli öneriler oldu yani buradaki konu Avrupa’daki o düzenlemelerden farklı. Burada 15-18 yaş arasındaki -çünkü 15’ten küçük olursa istismar olacaktır- çocuklarla evlenme yasağı olan kişinin cinsel ilişkisi bu.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Başkanım yani...

İSA GÖK (Mersin) – Hangi madde?

BAŞKAN – Bu 104’üncü madde.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Konuşuyorlar, onların önerileri var.

BAŞKAN – Nasıl? Tamam da yani görüşleri aldık, ona göre yapacağımız bir şey yok şu anda. Eğer bir önerge geliştiresek, demin de söyledim, siz yoktunuz, Genel Kurula kadar bir haftamız var, bu bir hafta içerisinde arkadaşlar çalışsın, siz de çalışın bir değişiklik gerekirse yapabiliriz. Çünkü, burada ona vaktimiz yok artık, çünkü daha çok madde var geride.

İSA GÖK (Mersin) – Ona mı kaldı cezalar Allah aşkına.

BAŞKAN – İşte ben de onu diyorum yani o zaman indirebiliriz Genel Kurulda.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, bunun olabilecek şeyi 1’inci madde, 2 genç bir araya geldiler, ilişkide bulundular, kızın ailesi olayı öğrendi, şikâyet etti, şak diye ceza... Gönüllü birlikteliklere sonuçta ceza verilecek, onun olacağı şey bu.

BAŞKAN – Veriyorduk zaten.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Bir şantaj konusu olacak. Ama bakın, her iki hocanın da önerileri var, özellikle reşit olanın cezalandırılması konusunda.

BAŞKAN – O zaman bunu Genel Kurula kadar detaylı bir şekilde tartışılın o zaman belki bir önergeyle değişiklik yapılabilir.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Büyük ihtimalle bu iki yıldan...

BAŞKAN – Peki olabilir, onu da tartışabiliriz.

Okutuyorum:

MADDE 55- 5237 sayılı Kanunun 105 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "hükmolunur." ibaresi ", fiilin çocuğa karşı işlenmesi hâlinde altı aydan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur." şeklinde ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(2) Suçun;

- a) Kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin ya da aile içi ilişkisinin sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,
- b) Vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, koruyucu aile veya sağlık hizmeti veren ya da koruma, bakım veya gözetim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından,
- c) Aynı işyerinde çalışmanın sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,
- d) Posta veya elektronik haberleşme araçlarının sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

e) Teşhir suretiyle,

işlenmesi hâlinde yukarıdaki fıkra göre verilecek ceza yarı oranında artırılır. Bu fiil nedeniyle mağdur; işi bırakmak, okuldan veya ailesinden ayrılmak zorunda kalmış ise, verilecek ceza bir yıldan az olamaz."

BAŞKAN – Evet.

Cinsel tacizde söz yok.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Söz var efendim.

BAŞKAN – Basmadın Hocam, oraya bakıyorum ya.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Özür dilerim de Hakkı Bey, hakkımı helal etmeyeceğim bu gidişle.

BAŞKAN – Niye etmiyorsunuz Hocam ya?

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Ama yani şöyle bir şey oluyor yani ben bu toplantıya katılmayacaktım sabahleyin. Ben buraya gelip sürekli şey bir üye gibi, hani muhalefet eden üye konumuna gelmek istememiştim. Sağ olun, nezaket ettiniz, telefon ettiniz, ben aşağıdan geri dönecektim, çağırdınız beni. Çok teşekkür ederim. Ben de dedim ki geleyim. Yani bizim bu maddelerin bütün bu çalışmalarının alt komisyonda yapılması gerekir. Yaptık, sayın milletvekillerinin önünde konuştuk. "Bu teknik bir şey, bunların hepsi makul." dediniz, "Ama bunları üst komisyonda tartışırız." dediniz ama şimdi ben de her şeyde...

BAŞKAN – Tartıştık hocam.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Tartışıyoruz, teşekkür ederim de hepsinde söz alıp söylüyorum.

Burada madde önerisi de hazırlanmış, "Buraya 15 yaşından küçük çocuklara ilişkin cinsel davranışları cinsel tacize koymayalım, onlar yine yerinde kalsın. Buraya 15 ile 18'i koyalım." dedik. "Tamam, çok güzel." dediniz, İzzet Bey de hatta bir şeyler yazdı, o üst komisyona kaldı. Yani, ben de şey sözcüsü olarak bunu...

BAŞKAN – Hayır, söyleyin hocam, dinliyoruz işte.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Söyledim işte.

BAŞKAN – Dediğiniz şekilde değil de "Şöyle olması lazım." desen biz değerlendiririz onu .

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Peki. Yani, bunları konuştuğumuz için ben de mahcubiyet duyuyorum.

BAŞKAN – Yok, estağfurullah, olur mu.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Söylediğimiz şu: Burada cinsel taciz suçuna yeni bazı unsurlar ilave ediliyor. Onların bir tanesi de şudur: "Fiilin çocuğa karşı işlenmesi hâlinde altı aydan üç yıla kadar hapis." Bu çocuk dediği, 1 yaşından 18 yaşına kadar. Biz de diyoruz ki cinsel istismar suçuna girecek bazı davranışları da buraya katmış oluyoruz. Bir yandan hem cezaları artıralım, uyarı fonksiyonunu daha etkinleştirelim derken bazı davranışları buraya alarak daha az cezalandırıyoruz. Bu bir çelişkidir demiştik, bu da

kabul edildi. O yüzden, 15 yaşını tamamlamamış çocukları cinsel taciz maddesinden çıkaralım demiştik, bu da kabul edilmiştir. Dolayısıyla, bunu “fiilin 15-18 yaş arasında çocuğa karşı işlenmesi hâlinde” şeklinde...

BAŞKAN – Yani, “Bu ibare yanlış oldu.” diyorsunuz.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Yani, eğer çocuğa karşı işlenecekse...

BAŞKAN – Tamam, onu öğreneceğiz şimdi.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – “15 yaşından büyük çocuğa” ibaresini eklerseniz olur.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – O tür bir şey öneririz efendim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben şimdi uygulamayı soracağım. Siz burada dediniz ki. “Bunları buraya yazınca cinsel saldırı tarafından çıktı, buraya girdi.”

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Hayır, cinsel istismar.

BAŞKAN – Cinsel istismar, 103’üncü madde, “Oradan çıktı, buraya geldi.” dediniz. Biz bunu yazmadığımız takdirde -şimdi yazmadık- bakalım nasıl uygulanmış cinsel taciz, onu soralım, Yargıtay nasıl uyguluyor?

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Ben de bu güzel örnekleri burada yine vermek zorunda kalacağım.

BAŞKAN – Ben de bakın merak ediyorum şimdi. Konuyu anladınız, değil mi?

YARGITAY ÜYESİ MUSTAFA DEMİRDAĞ – Anladım, anladım.

Şimdi, bu cinsel suçları birbirinden ayırt edebilmek için birtakım kriterler var. Kriterlerden biri temas kriteri. Eğer bir cinsel harekette temas varsa bu cinsel saldırı oluyor. Çocuklara karşı var ise cinsel istismar kabul ediyoruz. Temas yoksa, diğer cinsel temas olmaksızın olan cinsel hareketleri ise cinsel taciz kabul ediyoruz. Uygulamamız bu şekilde.

BAŞKAN – Şimdi, biz şurayı “çocuğa karşı ise altı aydan üç yıla kadar” diye değiştiriyoruz ya önergeyle, biz bunu yazmamış olsak siz bu maddeyi çocuğa karşı yapılan bu saydığınız hareketlerden dolayı uyguluyor musunuz?

YARGITAY ÜYESİ MUSTAFA DEMİRDAĞ – Daha önce zaten uyguluyorduk fakat bir artırım yoktu, biz bunu bir eksiklik olarak da söylüyoruz.

BAŞKAN – Onu sormuyorum Mustafa Bey, artırılmasını geçelim. Artırımla beraber “çocuk” lafı geçiyor burada. Daha önce “çocuk” yoktu, ne diyordu? “Mağdurun şikâyeti üzerine üç aydan iki yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.”, cinsel tacizin açıklaması bu.

YARGITAY ÜYESİ MUSTAFA DEMİRDAĞ – Çocuğa da yapılsa erişkine de yapılsa aynı uygulama yapılıyordu.

BAŞKAN – O zaman biz “Çocuğa karşı yapılsa ceza şu kadar olur.” deyince öbür taraftan buraya bir şey aktarmış olmuyoruz o zaman.

YARGITAY ÜYESİ MUSTAFA DEMİRDAĞ – Evet.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Bir örnek vereceğim o zaman.

BAŞKAN – Buyurun.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Şimdi, adli tıp uzmanı arkadaşlarımız da gündeme getirdi, ben de söyledim, kayıtlara da geçmesi isteniyor demek ki, onun için söylüyorum.

Peki, çocuk cinsel istismarda aslında cinsel istismara maruz kaldığının farkında bile olmadığı için bunun adı cinsel istismardır ve dolayısıyla cinsel istismar suçunda çocuğa dokunulması gerekmiyor. Örneğin, 9 yaşındaki, 10 yaşındaki çocuğa “Haydi, soyun bakalım.” dedikten sonra onu çıplak soyduran ve karşısında kendisi de soyunup mastürbasyon yapan kişi cinsel taciz suçunu mu ister, cinsel istismar mı? Cinsel istismar elbette ki. O yüzden siz bunu bu şekilde yaparsanız bunlar da cinsel tacize geçmiş olur. O yüzden, 15 yaşın altındakilere dokunmamakta fayda var ama 15 yaşın üstündeki...

BAŞKAN – Peki, onu soralım hocam, böyle bir olayla karşılaşınca nasıl karar veriyorlar.

Buyurun.

YARGITAY ÜYESİ MUSTAFA DEMİRDAĞ – Böyle bir olayla da karşılaştığımızda, bu da doktrinde tartışılan bir şey. Hatta tartışma şuradan başlıyor: Yukarıda, 102’de “cinsel saldırı” deniyor ya, 103’te niye çocuklara karşı “cinsel saldırı” denmemiş de “cinsel istismar” denilmiş? Şimdi, istismar hem rıza ile olur hem rıza dışı olur. Bir insanı onun rızasıyla da, iyi niyetinden istifade ederek istismar mümkündür. Cinsel suçlarda da geçerli olmayan bir rıza olsa bile...

BAŞKAN – Rızayı geçtik Mustafa Bey. Şimdi, bu olayda, bakın, diyoruz ki bir cinsel tacizi sözlü olarak taciz etme olarak anlıyoruz, eski Ceza Kanunu'ndaki gibi değil. Orada laf atma vardı ama bir de bu laf atmalar biraz ileri giderse sarkıntılığa dönüşüyordu. Burada da şimdi öyle bir tabir yok. Şimdi, burada, laf atma değil bu. Vücut dokunulmazlığını da doğrudan ihlal etmiyor ama böyle bir olay var. Bunu siz tasaddi mi kabul edersiniz, yoksa taciz mi kabul edersiniz?

YARGITAY ÜYESİ MUSTAFA DEMİRDAĞ – Şimdi, efendim, işte, o dokunma kriterini uygularsanız bu o zaman cinsel taciz oluyor.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – İşte, uygulamayın.

BAŞKAN – Ama olayı soruyorum. Bu olayda nasıl oluyor?

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Taciz olur diyor işte.

BAŞKAN – Ha, bu olayda taciz olur diyorsunuz?

YARGITAY ÜYESİ MUSTAFA DEMİRDAĞ – Taciz oluyor, evet.

BAŞKAN – Peki, buraya bunu yazmazsanız ne olur? Şu, “üç aydan bir yıla kadar artar.” dedik ya...

YARGITAY ÜYESİ MUSTAFA DEMİRDAĞ – Evet.

BAŞKAN – Bunu yazmadık buraya, ne olur?

YARGITAY ÜYESİ MUSTAFA DEMİRDAĞ – Gene aynısı olur ve şey olur işte, büyüklerle küçüklere karşı, aynı hareket büyüklere karşı yapıyorsa ne verilirse çocuklara da o veriliyor hâkim takdir yetkisini kullanmazsa.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – 10 yaşındaki bir çocuğa böyle bir davranış yapıldığı zaman, bu maddenin gerekçesine rağmen bunlar gerçekten istismar sayılmıyor mu uygulamada?

YARGITAY ÜYESİ MUSTAFA DEMİRDAĞ – Sayılmıyor.

BAŞKAN – Hocam, yani, bunu çıkarsak da bir şey değişmiyor.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Hayır efendim, böyle bir şey yapılmaz, sayılıyor, bu konuda da doktrinde hiçbir görüş ayrılığı yoktur. Buraya “istismar” denmesinin nedeni de çocuk zaten... Yani, burada rıza vesaire söz konusu değil. Neyle karşı karşıya olduğunu bilmiyor ki 7 yaşında çocuk, 8 yaşında çocuk, 9 yaşında çocuk.

BAŞKAN – Aslında bu, uygulamanın düşüneceği bir şey. Yani, bunu yazıp yazmamamız bir şey değiştirmiyor sonuç itibarıyla.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ama problem var.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Uygulamada problem varsa bunu netleştirebiliriz.

BAŞKAN – Onu diyorum. Eğer bunu biz buraya yazarsak buraya gelir, yok yazmadığımız takdirde Adem Bey'in dediği şekilde uygulayacaksa yazmayalım o zaman.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Temas memas demeyin.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Eğer 105'inci maddenin 1'inci fıkrasında “Fiilin çocuğa karşı işlenmesi hâlinde altı aydan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.” cümlesini koymazsak içtihat değişebilir.

BAŞKAN – Ama içtihat böyle diyor, nasıl değiştireceğiz şimdi?

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – İchtihat değişebilir yani, o içtihadın...

YARGITAY ÜYESİ MUSTAFA DEMİRDAĞ – Efendim, farklı görüşte olan arkadaşlar da var, Adem Hoca'nın görüşünde de ama şu anda ağırlıklı...

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – İchtihat değişebilir ama eğer biz burada cümleyi bu şekilde, “Fiilin çocuğa karşı işlenmesi hâlinde altı aydan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.” şeklinde buraya yazarsak ve burada bir yaş farkı koymazsak o zaman istisnasız bütün bu fiiller, doktrindeki bu farklı görüşlere rağmen 105'inci madde çerçevesinde değerlendirilir. Onun için izin verirseniz yani “Fiilin 15 yaşını tamamlamış çocuğa karşı işlenmesi hâlinde” diye devam edersek bu tartışma da bitmiş olur. Bu, çocuklar için daha korumasız bir alan oluşturmuyor, aksine, yani, çocukları istismar eden kişilerin daha etkin bir ceza ile cezalandırılmasının yolu açılmış olur diye düşünüyorum.

Takdir heyetindir.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Başkanım, söz alabilir miyim?

BAŞKAN – Tabii.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Şimdi, 2 hocamızın da, gerek İzzet Hocamın gerek Adem Hocamın bence beyanları önemli. Zaten görüştüğümüz, bu değişiklikler nereden çıktı Sayın Başkanım? Çocuklara yönelik işlenen suçlar yok mu bunun altında?

BAŞKAN – Tabii, tabii.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bizim burada aslında konuşmaya çalıştığımız şeyler, konuştuğumuz şeyler... Kamuoyunun bizden beklediği şu: Çocukları biraz daha koruyalım, çocukların bu hem suçun mağduru hem suçun failiyken de ki faili olduğu anda da korumaya çalışıyoruz. Eğer bu değişikliği yapmazsak, gerçekten, yani, bir cinsel istismara çocuk muhatap olacak ama burada bir taciz gibi çok düşük bir cezayla sanık, fail cezalandırılabilir. Yani, kamuoyunun bizden beklentisi bu. Gerçekten, basın falan da burada bizi dinliyor. Eğer böyle geçerse, bunu düzeltmezsek, biz, aslında, çocukları istismara açık hâle getiriyoruz diye düşünüyorum ben.

BAŞKAN – Yok, ben de ısrarla soruyorum ki: Adem Hoca'nın anlattığı olayı nasıl değerlendiriyor? Şimdi, eğer, aslında, taciz için üç ay da koysan buraya, taciz dediğimiz şey çok basit bir suç. Yani, cezası da o kadar önemli değil.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Değil, değil ama...

BAŞKAN – Ama bu olay, Adem Hoca'nın anlattığı olay veya ona benzer tarzdaki olaylar eğer taciz olarak değerlendiriliyorsa elbette ki hafif yani burada cezayı artırsak da hafif.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Burada 15 yaş ve üstünü koymamızda yarar var.

BAŞKAN – O zaman, onu düzeltmemiz lazım bence.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Burayı düzeltmezsek 15 yaş altı çocukları da bu kategoriye sokuyoruz genel olarak.

BAŞKAN – Düzelteceğiz, peki.

Sayın Bakanı da dinleyelim.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, 103'e baktığımız zaman 103'te, tasaddi var, sarkıntılık var ve tecavüz var. Ki, ben, Adem Hoca'mın değerlendirmesine baktığımda, eğer, tacizden bunu çıkarırsak, yaş aralığı nedeniyle 103'e gidecek, doğru mu anladım?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – 103'e gidecek, tabii.

BAŞKAN – Evet.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – O zaman...

BAŞKAN – Gidiyorsa mesele yok zaten.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Hayır, hayır bir şey soracağım: 103'e gittiği zaman, tasaddiden mi ceza alacak bu, sarkıntılıktan mı alacak cezayı, yoksa tecavüzden mi alacak cezayı? Baktığınız zaman, bu, herhâlde tasaddinin kapsamını biraz daha farklı bir noktaya getirecek.

BAŞKAN – Tasaddiden alır, evet.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Hâlbuki, yani, bunun cinsel taciz kapsamında kalması daha doğrudur. Bunu oraya götürmek daha farklı sonuçlar doğurur. Burada çocukla ilgili bir artırım nedeni koymak da isabetli. Yani, bu düzenlemelere bir bütün olarak baktığımızda, bence, cinsel taciz kapsamında kalmasının doğru olduğunu biz düşünüyoruz. Yani, bu noktada bir değişikliğin arzu ettiğimiz neticeleri değil, daha farklı sonuçları ortaya koyacağını düşünüyorum. Yani, o yüzden, cinsel taciz kapsamında kalması...

Yani, eğer, daha ceza artırma konusu varsa, tabii, orada ceza miktarında uygun değişiklik yapılabilir.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Peki Hoca'm "103'e giderse ne olacak?" diyor Sayın Bakan.

BAŞKAN – 103'e giderse, beş yıldan...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Hayır, suçun vasfı sarkıntılık mı, tasaddi mi?

BAŞKAN – Tasaddi oluyor oraya gidince işte.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – O zaman ceza ne oluyor? Bakın, tasaddi olursa sekiz yıldan on beş yıla gidiyor. Yani, deminden beri konuşuyoruz. Eğer, sarkıntılık olursa, demin değiştirdik, üç yıldan sekiz yıla gidiyor. Şu andaki öngörülen ceza, altı aydan üç yıla kadar bir ceza. Yani, konuştuğumuzda...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sayın Bakanım, 10 yaşında bir çocuk böyle bir eylemle karşılaştıysa, muhatap olmuşsa yani oradaki sarkıntılığın üç yıldan başlayan cezası...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Şimdi, bakın, bunun kapsamında tabii cezayı artırmak noktasında biz artıracaksak yine cinsel tacizle ilgili maddede bir artırma gidelim, öbür tarafa gitmeyelim.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – “Orada olsun.” diyorsunuz, karışmasın.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Çünkü Adem Hoca’nın verdiği örnek çok ekstrem bir örnek.

BAŞKAN – O zaman daha yükseltelim bunu, mesela bir yıl yapalım, iki yıl yapalım gerekirse.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yani, oradan hareket bizi çok yanlış yere götürebilir.

BAŞKAN – Şu da var: O zaman da çok basit bir şeye, yani daha da yükseltirsek bu cinsel taciz maddesini çok basit şeye çok yüksek ceza gelir.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yani, farklı noktalara götürebilir. Burada cezayı artıran bir değişiklik yaparsak belki amacı kapsar diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Peki.

Gürsel Bey, buyurun.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Sayın Başkanım, bu 105’inci madde bizim “sırtışıkça hareketler” dediğimiz ve “söz atma” fiilini kapsıyor. Dolayısıyla, burada, geçmişteki kanunda, çocuğa da söz atsanız, ona da sırtışıkça harekette bulunsanız üç aydan iki yıla kadar hapis cezası gerektiriyordu. 103’üncü maddedeki fiille bunun doğrudan bir ilgisi yok. Ama Adem Hoca’nın verdiği örnek bir uç örnek, sınır değerlerde ve takdire muhtaç. Yani, ben, dairede birlik olduğumu düşünmüyorum çünkü Genel Kurulda da gelse yarı yarıya kalır o. Yani, bir kısmı 103 kapsamında bunu değerlendirir, bir kısmı 105 kapsamında değerlendirir. Ama 105 kapsamında değerlendiren de der ki: “Ya, bu suçta, bu cezanın en üst sınırı verilmelidir.” Bu şekilde bir ceza adaleti sağlanır.

Şimdi, burada, eğer, 15-18 yaş grubunu getirirseniz, ben, 16 yaşındaki birine öpücük attığımda cezam artıyor, 13 yaşındaki birine öpücük attığımda bu kez üç aydan iki yıla kadar. Yani, daha fazla korumamız gereken insanı biz daha korumasız bırakıyoruz.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – 103’e de girmeyeceği için...

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Ee, gidemez burada. Efendim, 105’inci maddedeki söz atmadır, sırtışıkça harekettir. Bunun dışındakiler 105’inci maddeye girmiyor şu ana kadarki uygulamalarda.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Şimdi, Gürsel Bey’in dediğine bir ilave de -bu tasarının içerisinde var-baktığınızda teşhir suretiyle de cezanın yarı oranında artırılacağı da öngörülmüyor.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – O zaman siz ne öneriyorsunuz?

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Bence bu düzenleme doğru bir düzenleme.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bu doğru bir şey arkadaşlar.

BAŞKAN – Buyurun.

YARGITAY ÜYESİ MUSTAFA DEMİRDAĞ – Şimdi, efendim, uç örneklerle genel sistemi bozmamız lazım. Yani, bu hakikaten uç bir örnek ve vicdanları da, bizi de rahatsız eden bir örnek. Burada çare şu olabilir: Cezanın üst sınırını artırabiliriz ve üst sınırdan ceza verilerek bu şey telafi edilebilir.

BAŞKAN – Üst sınırını biraz daha artırsak hâkim üst sınırdan ceza verir mi buna?

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Verir, o olayda verir, niye vermesin?

YARGITAY ÜYESİ MUSTAFA DEMİRDAĞ – Sayın Başkanım, bizim bu tür bozmalarımız da var.

BAŞKAN – Var değil mi?

YARGITAY ÜYESİ MUSTAFA DEMİRDAĞ – Yani, bizim hâkimlerimiz hep alt sınırdan, böyle bir alışkanlıkları var ama bizim bu tür bozmalarımız da var, “Bu eylemde daha üstten ceza vermen gerekirdi.” diye bozduğumuz kararlar da var.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Peki üst sınır ne olacak Başkan, dört yıl mı olacak, beş yıl mı?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, teşhir suretiyle yapılan şey de var.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, izin verir misiniz?

BAŞKAN – Sayın Bakanım, buyurun.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Buradaki ceza esasında az bir ceza değil.

Şimdi, (2)’nci fıkrada suçun cezasını artıran ayrıca nedenler düzenleniyor. Baktığınız zaman, orada da bu nedenler varsa yarı oranında da bu ceza artırılıyor. Yani, tabii, o yüzden çok basit bir kelimeyle oluşacak bir suç baktığınızda başka başka olumsuzlukları doğurabilir. Eğer, burada cezada oynayacak, üst sınırında değil de belki alt sınırını “bir yıldan üç yıla” şeklinde değiştirirsek artırımı nedeniyle daha caydırıcı bir şey olur diye düşünüyorum.

Yani, burada çocuk olması hâlinde, onun, fiilin çocuğa karşı işlenmesi hâlinde “altı aydan üç yıla” olan kısmı, “bir yıldan üç yıla kadar” olarak değiştirelim. Alt sınır artmış olur, böylelikle hâkimin takdirini şey yapmış oluruz.

BAŞKAN – “Altı ayı” mı “bir yıldan üç yıla kadar” yapalım?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yani, “altı ayı” “bir yıl” yapalım. Eğer, oynayacaksa daha fazla oynarsak şey bozulur.

BAŞKAN – Bir de şu var: Sayın Bakanım, alt sınır değil de üst sınırdan artırsak bir şey olmaz da ama bir çocuğa sokaktan geçerken bir laf attı, pat diye bir yıl. Yani, bunun çok basiti de var.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yani, buradaki düzenleme çok isabetli. Komisyon bunu az bulduğu için ben Komisyona çare olarak öneriyorum.

BAŞKAN – Yani, fiilin en alt seviyede olanına göre aslında düzenleniyor yasa.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yoksa, bizim önerimiz doğru bir öneri. Yani, öneri aynen muhafaza edilirse daha sağlıklı olur.

BAŞKAN – Bir şey daha öğrenmek istiyorum Yargıtaydan: Şimdi, burada, (2)’nci fıkrada (a), (b), (c), (d), (e) diye saymışız artırma sebeplerini. Bunlardan 2 tanesi varsa veya 3 tanesi varsa nasıl uygulanacaktır?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Tek uygulanır.

BAŞKAN – Şimdi, diyelim ki, aynı iş yerinde çalışmanın sağladığı kolaylıktan faydalandı, bir de teşhir etti. İkisinden ayrı ayrı uygulanmayacak mı?

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Bir kez uygulanır.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ama makas arasındaki o ayarı ona göre yapılır, alt sınırdan sokabilir.

BAŞKAN – Yani, birden fazla artırma sebebi varsa, buradan yukarıya doğru çıkacak.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yani, o zaman cezayı verirken alt sınırdan sokabilir.

BAŞKAN – Hocam, buyurun.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Şimdi, ben, şöyle bir şey söyleyeyim: Biz, istismar, cinsel taciz ve cinsel saldırı... Yani, dokunmadan cinsel taciz, dokunursa cinsel saldırı. 15 yaşını tamamlayacağına kadar dokunulup dokunulmadığına bakılmaksızın istismar demiştik, o yüzden istismar.

Şimdi, biz, aslında, bugün, bu düzenlemelerle bu sarkıntılıkta cezanın indirilmesi sadece yetişkinlikler bakımından, cinsel saldırı suçu bakımından söz konusu olabilirdi ama bu aynı şekilde 103’üncü maddeye de konuldu ve şimdi cinsel tacize de konuldu. Dolayısıyla, 103’üncü maddenin bütün esprisi, düzeni, istismar şeyi bozuldu. Şimdi, oraya da bir sarkıntılık koyduk, aynı zamanda bir de cinsel taciz koyduk. Şimdi, bunların arasındaki şeyler, bu istismar özelliği kalkacak çok başka örneklerde. O yüzden, aslında, o sarkıntılık... Yani, şimdi, cinsel tacizi ekliyor nasıl olsa bu, o sarkıntılığın orada olması doğru değil kanaatindeyim. Şu anda orada yapılan sarkıntılık ve buraya getirilen cinsel tacizle cinsel istismarın içi ciddi biçimde boşaltılıyor. Hani, bunları da örneklerle söylemek istemiyorum.

BAŞKAN – Bütün bu açıklamalardan sonra...

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Dikkatinizi çekiyorum, yani bu 102’nci maddedeki sarkıntılık evet ama 103’üncü de aynı paralelde olmaması gerekirdi.

BAŞKAN – Tamam, peki.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Genel Kurula kadar bir haftalık bir çalışma imkânımız var, gerekirse bir değişiklik yapılabilir.

Bir sonraki maddeyi okutuyorum:

MADDE 56- 5237 sayılı Kanunun 142 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi yürürlükten kaldırılmış, aynı fıkrada yer alan "iki yıldan beş" ibaresi "üç yıldan yedi" şeklinde değiştirilmiş, ikinci fıkrasının (d) bendine "kilit açmak" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya kilitlenmesini engellemek" ibaresi eklenmiş, (g) bendinde yer alan "Barınak yerlerinde, sürüde veya açık yerlerde bulunan" ibaresi madde metninden çıkarılmış, aynı fıkraya aşağıdaki bent eklenmiş, fıkrada yer alan "üç yıldan yedi" ibaresi "beş yıldan on" şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"h) Herkesin girebileceği bir yerde bırakılmakla birlikte kilitlenmek suretiyle ya da bina veya eklentileri içinde muhafaza altına alınmış olan eşya hakkında,"

"(5) Hırsızlık suçunun işlenmesi sonucunda haberleşme, enerji ya da demiryolu veya havayolu ulaşımı alanında kamu hizmetinin geçici de olsa aksaması hâlinde, yukarıdaki fıkralar hükümlerine göre verilecek ceza yarısından iki katına kadar artırılır."

BAŞKAN – Bir teklif gelmişti bir yerden, teklif değil de yani resmî manada bir teklif değil de bir öneri. "Tarım aletleri hakkında işlenirse beş yıldan on yıla kadar ceza verilsin." diye bir şey geldi ama benim çok da mantığıma uymadığı için onu getirmedim.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Tarım aletleri, pulluk falan...

BAŞKAN – Pulluk, saban neyse...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Açıkta olduğu için onlar öyle mi?

BAŞKAN – Herhâlde onlar. Kazma, kürek, bel, bunların hepsi girer bunun içine. Yani, "Alt sınır beş yıl olsun." demişler ama bana pek cazip gelmediğinden getirmedim.

56, hırsızlıkla ilgili görüş yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

57'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 57- 5237 sayılı Kanunun 143 üncü maddesinde yer alan "üçte birine kadar" ibaresi "yarı oranında" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Gece işlenmesinin cezası biraz daha artırılıyor.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

58'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 58- 5237 sayılı Kanunun 149 uncu maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi aşağıdaki şekil de değiştirilmiştir.

"d) Yol kesmek suretiyle ya da konutta, iş yerinde veya bunların eklentilerinde,"

BAŞKAN – Konut veya iş yerinin eklentileri yoktu yanılmıyorsa, öyle mi?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Eklentiler sokulmuş.

BAŞKAN – Eklentiler gasp suçunda, onlar da dâhil edilmiş.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

59'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 59- 5237 sayılı Kanunun 152 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "altı" ibaresi "dört", ikinci fıkrasında yer alan "iki" ibaresi "bir" şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(3) Mala zarar verme suçunun işlenmesi sonucunda haberleşme, enerji ya da demiryolu veya havayolu ulaşımı alanında kamu hizmetinin geçici de olsa aksaması hâlinde, yukarıdaki fıkralar hükümlerine göre verilecek ceza yarısından iki katına kadar artırılır."

BAŞKAN – Üst sınırı mı aşağıya indiriyoruz?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Üst sınır diye geçiyor. Bir de özellikle demir yolları, bunların nakil hatlarında çok büyük problemler var yani onlar düzenleniyor.

BAŞKAN – Niye aşağıya indiriyoruz?

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Üst sınır yok, ceza getiriliyor. Bir de üst sınırı zaten biz aşağıya çekiyoruz.

BAŞKAN – Ben anlayamadım o zaman. "152'nin birinci fıkrasında yer alan 'altı' ibaresi 'dört'..."

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Birinci fıkrasında diyor ki: "Mala zarar verme suçunun..."

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Altı yıllık üst sınır dört yıla iniyor, tamam mı? Orada bir de "İki kat artırılır.", "İki katına kadar artırılır." oluyor. Bir de demir yolu nakil hatlarına ilişkin kısımlar maddeye ilave ediliyor, telefon, elektrik demir yolu hatlarının.

BAŞKAN – "Bir yıldan altı yıla kadar" denmiş, üst sınırı indiriyorsunuz. Bunun pratikte bir faydası da yok Sayın Bakanım yani o inse ne olacak, inmese ne olacak aşağıya.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – İşte, koyalım.

BAŞKAN – Bence hiç gereği yok yani üst sınırı aşağıya indirmek...

BİLAL UÇAR (Denizli) – Zaten alt sınırdaki cezaları.

BAŞKAN – Önemli olan alt sınır. Yerinde kalıyorsa alt sınır o zaman hiç indirmenin bir...

YUSUF BAŞER (Yozgat) – İndirmeye gerek yok.

BAŞKAN – Bence de, bir faydası da yok onun. İkinci fıkrasında “iki” ibaresi “bir...” İkinci fıkrasında ceza iki katına kadar artırılır, onda bir katını, burada aşağıya düşürüyoruz cezaları.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, yapılan düzenleme ihtiyaca... Yani, şu anda demir yolları vesaireyle ilgili büyük sıkıntı var.

BAŞKAN – Yani, Sayın Bakanım, buradan, biz bir şeyleri çıkarsak içinden, önemli olanlarını çıkarıp da geri kalanlarının cezası fazla geliyor şimdi, onu indirelim desek, onu anlıyorum ama biz buradan, fıkralardan hiçbir şey çıkarmadan cezayı aşağıya indiriyoruz. Neyse, öbürlerine ilave başka şey yaptık, ayrıca ilave yaptık büyükler için diyorsunuz.

“Mala zarar verme suçunun işlenmesi sonucunda haberleşme, enerji ya da demiryolu ulaşımı...” Tamam, şunu anladım.

İSA GÖK (Mersin) – Başkan, birinci fıkra kalsın, ikinci fıkra kalsın. Birinci fıkrayı iptal edelim, ikinci fıkra kalsın.

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Aynen öyle.

İSA GÖK (Mersin) – Aynen, doğrusu budur. Birinci fıkra iptal, ikinci fıkra kalsın.

BAŞKAN – Ben bir şeyi anlayamıyorum yani üst sınırın...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, burada makas çok çok büyük, bir yıldan altı yıla kadar bir ceza, iki katına kadar bir ceza. Suçun şeyine baktığınız zaman, burada makası daraltmak çok büyük hakikaten yani onun niteliklerine baktığınızda da öyle. Yani, onun için, makası daha makul...

BAŞKAN – Alt sınıra dokunmuyoruz.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Alt sınıra dokunmuyoruz, üst sınırı daha makul bir noktaya çekiyoruz, yapılan şey o.

İSA GÖK (Mersin) – Önerimiz, birinci fıkranın iptali, ikinci fıkranın kalması.

BAŞKAN – Peki, maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

İSA GÖK (Mersin) – Hayır, önerge var.

BAŞKAN – Kabul etmeyenler...

İSA GÖK (Mersin) – Birinci fıkranın kalkıp ikinci fıkranın oylanmasını istiyor Komisyon üyeleri.

BAŞKAN – Hani önerge gelmedi ki, öyle bir önerge olsa oylayacağım da.

İSA GÖK (Mersin) – Sözlü önerge...

BAŞKAN – Hayır, “Fıkra kalsın.” demediler yani...

İSA GÖK (Mersin) – Önerge getiriyorum, birinci fıkra kalsın, ikinci fıkra kalsın. Evet, oylayın.

BAŞKAN – Soruyorum, Hükûmete soruyorum da ona göre...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – “Katılmıyoruz.” dedi. Önerge de gelmediğine göre bu şekilde oyladık artık.

İSA GÖK (Mersin) – Hakkı Bey, o zaman bir daha sözlü önerge getirmeyin.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Hayır, önergesini oylayın Sayın Başkan. Bana sordunuz, Komisyona da oya sunun yani bizim açımızdan bir şey...

BAŞKAN – Neyse, tamam, peki.

İSA GÖK (Mersin) – Neysesi olur mu bunun? Yasama faaliyeti sonuçta. Sunun oya, birinci fıkranın kalkmasını oya sunun Hakkı Bey.

BAŞKAN – Kaldı artık, neyse, Hükûmet istemiyor, istersen sonra bir daha tartışırız bunu gene.

İSA GÖK (Mersin) – Allah, Allah! O zaman, ben de bir şey söyleyeceğim: Telefon kabloları, yollardaki bütün mazgallar, her şey sürekli çalınıyor. Onun cezası daha fazla artırılın diyorum ben de.

BAŞKAN – Artıralım, tamam.

İSA GÖK (Mersin) – Ya, işte sorun zaten orada. Her tarafın telefonları işleniyor, yağmur mazgalları çalınıyor, bunu yapan belli çeteler. Bütün köy iletişimleri bitti Türkiye’de.

BAŞKAN – Şey yapalım onu, “yarısından 2 katı”na yerine “2 katı kadar artırılır.” diyelim.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Zaten öyle efendim, öyle. Demir yolları 2 katına kadar artırılır.

BAŞKAN – “2 katı artırılır.” diyelim çünkü “yarısından” deyince...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, şu anda öyle teklifte.

BAŞKAN – Teklif yanlış.

BİLAL UÇAR (Denizli) – O “yarısından” deyince ne anlaşıyor oradan?

BAŞKAN – Yarısından başlar, en fazla 2 katına kadar artırılır.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Ya, ceza iki yılsa bir yıldan dört yıla kadar artırabilir demek istiyor yani iki yıl üç de olabilir, altı da olabilir.

BAŞKAN – Ceza iki yılsa 2 katı dörde de çıkabilir...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, bakın, tasarıya bakarsanız, tasarıda diyor ki: “Mala zarar verme suçunun işlenmesi sonucunda haberleşme, enerji ya da demir yolu veya hava yolu ulaşımı alanında kamu hizmetinin geçici de olsa aksaması hâlinde yukarıdaki fıkralar hükümlerine göre verilecek ceza yarısından iki katına kadar artırılır.” Esasında bu makul bir artırımdır, uygulamada mahkeme bunu takdir edecektir. Biz takdir hakkını ortadan kaldıran bir adım atarsak cezalar belki cezasızlığa doğru mahkeme tarafından gidebilir. Biz bunu takdire bırakıyoruz, isterse 2 kat da arttıracaktır.

BAŞKAN – Şimdi, burada saydığımız şeyler... Mesela iki gün önce oldu, bu yüksek hızlı tren hatlarını kestiler, kaç gün diyorlar? Bir hafta, on beş gün belki çalışamayacak.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Peki, onun cezasını bir hesaplayabilir miyiz? Mesela bu maddeye girdi, ne kadar ceza alacak? Maddeden bir hesaplayabilir mi arkadaşlarımız?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bir buçuk yıl ya da 2 katı, üç yıl, üç yıla kadar çıkabilir.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – “İki katına kadar artırılabilir.” diyor...

İSA GÖK (Mersin) – Mersin’de hiçbir köyün ne elektriği ne telefonu var. Dağ köyleri, sürekli çalışıyorlar. Bir ekip geldi Mersin’e, iki yıldır ne telefon ne elektrik. Aksi gibi, TEDAŞ da özelleşti şimdi, hat çekmiyor, iki aydır elektriksiz köy var. İnsaf ya.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, şu anda arkadaşlar hesap ediyor, üst sınırdan ceza alırsa yirmi dört yıl.

BAŞKAN – “Üst sınırdan” demeyelim de şimdi şöyle...

BİLAL UÇAR (Denizli) – Alt sınırdan hesap etsinler bir de.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Alttan bir de hesap edin bakalım. Hesap ediyorlar, şimdi onu da çıkarsınlar. Alttan da altı yıl oluyor, yani biraz insaf desem.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Yeter, yeter o cezalar.

BAŞKAN – Bakın şöyle: Bu suçun buradaki nitelikli hâli bir yıldan dört yıla kadar, alt sınır bir yıl, (3)’üncü fıkraya göre...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Başkanım, alt sınırdan üç yıl. Bir dakika, hesapta bir hata var. Üst sınırdan on sekiz, alt sınırdan üç yıl.

BAŞKAN – Hayır, alt dört yıl, üst sınırdan on iki yıla çıkar iki kat artırılrsa. “İki katına kadar artırılır.” deyince on iki olur üst sınırdan.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Olayın vahametine göre mahkeme bunu zaten artıracak yani.

BAŞKAN - Alt sınırdan artırılırsa bir buçuk sene.

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Bir buçuk sene oluyor Sayın Başkan.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – O zaman, o (3)’üncü fıkranın cezasının alt şeyini farklılaştıralım Sayın Başkan.

BAŞKAN – Bir buçuk sene de olabilir burada, on iki sene de olabilir.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, şöyle yapalım: Burada “(1)’inci fıkraya göre verilecek ceza iki yıldan az olamaz.” Alt sınırına öyle bir şey koyalım, bir artırım yapalım. Yani artırım da olsun.

BAŞKAN – Şöyle diyelim mi: “İki katına kadar artırılır ancak verilecek ceza iki yıldan az olamaz.”

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Evet, öyle yapalım, olur.

BAŞKAN – Bir cümle ekleyelim.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Cezayı alttan tayin eder, artırımı da alttan tayin ederse...

BAŞKAN – Gene fark etmiyor, bir buçuk yılla iki yıl arasında bir şey oluyor yani değişen bir şey yok. Ya da “Üç yıldan az olamaz.”

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Ayrı ceza düzenleyelim Sayın Başkanım, burada ayrı bir ceza yapalım. Yani değişiklik yapabiliriz.

BAŞKAN – “Verilecek cezalar iki katına kadar artırılır ancak bu şekilde verilecek ceza dört yıldan az olamaz.” diyelim mi?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Başkanım, o kadar gerek yok, yetiyor bu cezalar. Mahkeme zaten olayın vahametine göre...

BAŞKAN – Büyüklüğüne göre ortadan bir yerden verebilir yani. Neyse artık şey yapalım. Yukarıdan versin yani gitti orada on beş gün yüksek hızlı tren çalışmıyorsa versin artık, ne yapalım?

Tamam, geçtik onu, neyse...

Arkadaşlar, 60' ıncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 60- 5237 sayılı Kanunun 188 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "on yıldan az olmamak üzere" ibaresi "yirmi yıldan otuz yıla kadar" şeklinde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasında yer alan "beş yıldan on beş yıla kadar" ibaresi "on yıldan az olmamak üzere" şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkra aşağıdaki cümle eklenmiş, beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve yedinci fıkrasında yer alan "dört" ibaresi "sekiz" şeklinde değiştirilmiştir.

"Ancak, uyuşturucu veya uyarıcı madde verilen veya satılan kişinin çocuk olması hâlinde, veren veya satan kişiye verilecek hapis cezası on beş yıldan az olamaz."

"(5) Yukarıdaki fıkralarda gösterilen suçların, üç veya daha fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi hâlinde verilecek ceza yarı oranında, suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde, verilecek ceza bir kat artırılır."

BAŞKAN – Uyuşturucuyla ilgili daireden gelen yok değil mi? O zaman, burada söz yok. 60' ıncı madde...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, bu çok fazla bir artırım değil mi?

BAŞKAN – Buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Şimdi, benim çok ilgilendiğim bir alan değil bu ama...

BAŞKAN – Bununla kimse çok ilgilenmiyor zaten.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, şimdi bakın, “imal” denmiş, daha önce de bu tasarının ilk maddelerinde şey yapıldı işte, yani ne kadar, miktarı ne kadar ne kadar olacak, nasıl olacak, nasıl olması lazım, onlar tartışıldı. Şimdi, ithal ve ihraç tamam, biraz daha nitelikli bir şey ama sadece imal gibi bir şey yani bunun miktarı da belirtilmeksizin yirmi yıldan başlayan bir ceza, acayip bir ceza bu. Yani bana biraz önceki tartışmalarımızla bunu eş değerli görmek lazım.

BAŞKAN – Yani şöyle diyorsunuz: “Sadece imal etmiş, duruyor burada, satmıyor.”

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Bir de ithal ve ihraç tabii, o nitelikli bir şey, gerçekten hani özel bir organizasyon gerekiyor ama imalde en azından belli bir miktarın imal edilmesi, çokluğu, ticaret anlamında kullanılması, yani bunlar düşünülmeli diye düşünüyorum ben. Yani yirmi yıl ceza bu. Yani adam imal etti bir yerde, duruyor evinde, bir şey yapıyor, az bir miktarda, yani işte bir kilo, tabii ben uygulamadan davalara çok bakmadığım için...

BAŞKAN – Bu çok eskiden beri de beraber, bunlar öyleydi herhâlde değil mi? Eskiden beri de imal, ihraç, ithal birlikte değerlendiriliyordu yanılmıyorsam.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ama o zaman on yıldan yirmi yılaydı, şimdi yirmi yıldan başlatıyorsunuz Başkanım.

BAŞKAN – Şimdi, artırıyoruz artık, bu yaygınlaştığı için, çoluk çocuğa, etrafa çok satılmaya başlandı.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Zaten çocuklarla ilgili bu konuda artırımlar var.

BAŞKAN – Ama bunun biraz önünü kesmemiz lazım, yani sistem öyle... Eskiden hep müebbeti bunlar, gene, biz çok indirmişiz aşağı ama önünü alamadık. Ömer Bey bilir, eskiden ithal, ihraç müebbeti...

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Şimdi, Başkanım, bu alt komisyonda da bunu değerlendirdik aslında, geneli üzerinde yaptığım konuşmalarda da bir şeyler söylemişim. Bir cezayı fazlaca artırmak suçu önleyen bir etken değil. Bakın, ben buradan söylüyorum: Önümüzdeki yıldan itibaren bu kadar cezayla yüz yüze kalan bu imal eden -çünkü Diyarbakır' da çok da mücadele ettim bu suçla- adam canı pahasına o şeyi korumaya kalkacaktır, yani müsademeler yaşayacağız ve rüşvet artacaktır, onu da söyleyeyim. Yani her şeyin bir tane böyle... Dışardan bakınca güzel geliyor bazı şeyler, yani “Artıralım cezayı, çocukları zehirleyenler yatsın yatacağı kadar.” Bu bir sektördür, her zaman, içeriye attığınız zaman, bu sektörü dolduracak insanlar bulunur bir toplumda. Benim bu konudaki yaklaşımım...

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Kriminal toplum yaratıyorsun ya.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Yani bununla bir sonuca varamayız. Yani hep söyledim, bir kere, suç bir sonuçtur, bunun sosyal nedenlerine inmek lazım. Yani buna bakmadan, işin bu boyutuna bakmadan sadece popülist yaklaşımlarla, işte, “Kamuoyunda biraz buna ilgi sağlansın.” anlayışı içerisinde ceza artırımı yoluna gitmek çözüm olmamıştır, olmayacaktır. Yine, bir örnekle tamamlayayım: Kan gütme saikiyle yani kan davası yoluyla adam öldürmeyi bir zaman 450’nci maddenin (10)’uncu fıkrasına ekledik eski TCK’da ve idam cezası getirdik ama biz kan davasını bu ülkede önleyemedik. Ne zaman ki iletişim araçları gelişti, feodal yapı çözüldü, o zaman kan davası Türkiye’de bitti. Dolayısıyla, ceza rejimi açısından olaya böyle bakmak lazım. Bir de bu tip ceza artırımlarının yoluna giderek, Türk Ceza Kanunu’nda -büyük bir emekle hazırlandı, kaç defa değişiklik oldu- cezalar arasında, eylemler arasında bir orantılılık var, bu orantılılığı bozuyoruz. Yarın da sokakta başka bir olay olduğu zaman yine bir ceza artırımı yoluna gidersek bu sistematiği zaten iyice laçka edeceğiz. Bu noktada, böyle sadece ceza artırımını esas alan bir anlayışı benimsemediğimi ifade etmek isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Bunu 15 yapsak, bu sonuçta yine şunları dahil edince 30’a geliyor, bu oraya gelip dayanıyor gibi görünüyor.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Yok, adamın ömrünü uzatalım efendim, yani 500 yıl yapalım, hepsini çeksın!

BAŞKAN - Buyurun.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Teşekkür ederim.

Bu uyuşturucu madde suçlarında zaten kullananlar bakımından yeni Ceza Kanunu’nda bir tedavi öngörülerek önemli bir adım atılmıştı.

Şimdi, burada bütün mesele ticaretin engellenmesi. Aslında, dünyada “örgütlü suçluluk” denince de bunun birinci numarası uyuşturucu maddedir ve arka planındaki failer yakalanmak istenir. Aslında bu telefon dinlemeleri gibi özel soruşturmanın tedbirleri de bu tür suçlar için düşünülmüştür; arka planda parayı asıl kazananı, işi organize edenı yakalayalım, meseleyi de daha iyi başarabilirim diye. Ama genellikle ortada olan daha orta kademedekilerin ve daha çok kullanıcıların olmasıdır.

Şimdi, bu noktada cezalar burada da artırılıyor, oranları ben takdire sunuyorum. Ama şimdi bazı tanımlar var, bunun bu kapsamda cezasının artırıldığını bilelim.... Belki de Yargıtay nasıl olacak?

Şimdi, bazı ülkelerde esrar kullanımı serbest, biz böyle bir şeyi hiçbir zaman talep etmedik, çünkü bu daha sonraki uyuşturucuya gidiş için bir yoldur. Ancak burada şöyle bir nokta var: Özellikle bizim ülkemizde, bir kişi diyelim ki kendisi için 1 içimlik 2 içimlik esrar satın aldığında bunu arkadaşlarıyla birlikte içiyor ve bunu onlara da veriyor. Dolayısıyla, bu maddede başka bir kişiye veren kapsamına giriyor. Bu suçun cezası da eğer bu kapsamda başkasına veren tanımına girdiği zaman on yıldan az olmamak üzere cezalandırılıyor. Yani burada bu örneğe dikkat ederek Yargıtay uygulamalarına da açıklık getirsin.

Yani bir kişi –bu, ağır nitelikteki şey de değil- kendi için alıyor, verdiği zaman da karşılığında para almıyor, dikkatinizi çekerim ve karşısındaki için de hayatı tehlike, vesaire de doğurmuyor. Yani bunu o yüzden...

Türkiye’de de en çok işlenen suç türüdür uyuşturucu madde bağlamında, esrar çok yaygın ülkemizde maalesef.

Şimdi, bunun zaten ekiminin filan ciddi ölçüde cezası artırıldı. Burada da bu durum ya ayrı düzenlenmeli bana kalırsa, çünkü burada alt sınırı on yıldan az olmamak üzere... Yani böyle, kendi kullanımı için alıp -bunu ücretsiz bir şekilde, devamlı olmayan bir şekilde- oturup arkadaşıyla içen kişinin şeyi bu madde kapsamına girmemeli diye düşünüyorum. Çünkü o maddenin başlığı dikkat ederseniz “Uyuşturucu Madde Ticareti”dir. Hâlbuki bu davranış bir ticari davranış değildir. Yani ne karşılığında para alıyor ne de... Yani sadece veriyor. Bu da doğru bir davranış değil aslında, sen içiyorsan iç, başkasına neden veriyorsun? Yani bu doğru bir davranış değil ama bunun karşılığı olarak “Uyuşturucu Madde Ticareti” başlığı altındaki maddeden en az alt sınırı on yıl şeklinde cezalandırılması biraz ağır ve bu şekilde bir ceza da dediğim gibi zaten Avrupa ülkelerinin hiçbirinde yok. Hani bu cezalandırılсын, fakat bu durumda da...

BAŞKAN - Hocam, sonuç itibarıyla ne diyorsun, ceza yüksek mi?

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Sadece bu duruma özgü olarak bunlara farklı bir ceza öngörölsün.

BAŞKAN - Yani başkasına parayla değil de hatıra binaen işte bir miktar temin eden.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Temin etmek...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Herkes “Parasız verdim.” der.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Parasız olarak...

AHMET İYİMAYA (Ankara) – İlmî irşat budur, teşbihi irşadı da siz koyun

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Zaten, burada parasız olarak vermek söz konusu olmalı, bir devamlılık olmamalı gibi... Yani bu, ticaret kapsamında olmayan davranışlardan bahsediyorum.

Yani eğer Yargıtayın uygulaması şöyle bir şey olsaydı, geldi, arkadaşıyla 1 kere içti, ona da verdi. Yani bu, kullanma kapsamında görülseydi sorun yoktu ama burada verme öngörüldüğü için -şimdi, cezası da artıyor üstelik- bunu dikkatlerinize sunuyorum. Bu önemli bir ceza miktarı artışı olduğu için burada bir farklılık gösterilmeli.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Yalnız buralarda değil bu anlattığın şey.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Başkanım, ben Hocama biraz katkı yapacağım.

BAŞKAN - Buyurun.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Şimdi, genellikle şöyle bir şey var: Mesela 3-4 tane genç birleşiyorlar Ankara'da, diyorlar ki: "Biriniz gitsin, Çiçin'den torbacılardan uyuşturucu maddeyi alsın..." Alıyor, geliyor, oturuyorlar beraber içiyorlar.

Şimdi, bu konuda genellikle mahkemelerde, yani yargılama düzeyinde, işte, ortak para verilmişse, beraber birlikte içme anlayışı hâkimse bunların hepsinin eylemi bir anlamda kullanma maksadıyla uyuşturucu madde bulundurmak olarak kabul ediliyordu. Fakat bir sanatçıyla ilgili olarak İstanbul özel yetkili mahkemede yapılan bir yargılama sonucunda -bilemiyorum, belki farklı olay da olabilir- evine sokuldu iş ve temin etmekten aynı ceza... Yani zaten, para karşılığı olsun ya da olmasın bir anlamda uyuşturucu maddeyi temin etmek de ticaret sayılıyor.

Tabii, eski kanunda da bu konuda hüküm vardı, asıl amaç şu: Gelip de "Ben bedava verdim." diyenler cezadan kurtulmasın diye "temin etmek" ibaresi de eklenmişti.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Bu "eski kanun", şu anda yürürlükteki kanun anlamında mı?

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Yok, 765'i kastediyorum.

BAŞKAN - (3)'üncü fıkradan mı ceza vermişler ona buradaki kanunla?

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Tabii (3)'üncü fıkra.

Tabii, sorun burada şunda düğümleniyor, yani bu tamamıyla Yargıtay içtihatlarıyla giden bir tablo. Genellikle de herkes gidip kendi uyuşturucu maddesini satın almıyor, belli bir noktada ortak içenler bir araya geliyorlar, kendi aralarından bir kurban seçiyorlar "Sen git bunu al gel." diyorlar.

Şimdi, bunun biraz katı uygulanması hâlinde o uyuşturucu maddeyi gidip alan herkes on yıldan aşağı olmamak üzere hapis cezası alacak. Bu noktada Hocam buna bir farklı yaklaşım getirelim istiyor anladığım kadarıyla.

BAŞKAN – Peki, bunun olur mu?

PROF. DR. ADEM SÖZÜER - İki yıldan on yıla kadar değil mesele...

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Yani üst had konabilir.

BAŞKAN - Üst haddini yükseltelim diyorsun. Zaten üst had de on beş yılmiş burada zaten.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Yani alt haddi on yıl... Eskiden beş yıldır bu suçun cezası ama şimdi doğrudan "On yıldan aşağı olamaz." dediğimiz zaman yüzde 100'lük bir ceza artırımını var. Bu ve buna benzer ara uygulamalarda Yargıtayın yaklaşımının ne olacağını da bilemiyoruz, yani çok aşırı cezalandırma anlayışı ortaya çıkar.

BAŞKAN - Peki bu şunu da getirir mi? Para verdik, hepimiz aldık işini çok kolay hallederler, yani birisi alır bunu etrafa satarsa, yakalandığı zaman önceden bunun tezgâhını da yapar.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Ceza zaten az değil, yani geçmiş dönemde de beş sene zaten.

BAŞKAN - Yani satış bundan sonra hep burada kalır.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Zaten ifadeler hep öyle veriliyor.

BAŞKAN – Öyle diyorsun, peki Hocam.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Sayın Başkanım, sonuç odaklı bir çalışmadır...

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Evet Başkanım, Genel Kurul kapandı...

BAŞKAN - Başkanım, gel ben ancak bu kadar beceriyorum.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Yok, yok, ansiklopedik müzakerelerin çok yararları var ama bu akşam 24.00'te mi bitiyor?

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Başkanım, insanlara yirmi yıl, otuz yıl ceza vermeye yönelik bir çalışma yapıyoruz, erken bırakıp nereye gideceğiz? Adamlar belki de cezaevinde kalacak

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Vermeyin. Ben de kriminal topluma karşıyım. Öyle, cezaların tenkit fonksiyonu vardır, tenasüp kuralı vardır, orada ölçülü olmalıdır.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Aynen katılıyorum.

BAŞKAN - Doğru söylüyorsun Başkanım, ben çözemedim bu işi.

Bakalım, İzzet Hocam nasıl bir çare buluyor.

Hocam, buyurun.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Yok, çare değil, doğru resmi çekelim, onun üzerinde düşünüyorum şu anda.

Şimdi, 188'inci maddenin (3)'üncü fıkrasıyla 191'inci maddenin kapsamında tanımlanan suç arasında önemli bir fark var, fiiller bakımından bir benzerlik var, orada da satın alma var, kabul etme var, bulundurma var.

BAŞKAN - Ama kendi ihtiyacı için değil mi?

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Her ikisinde de var ama 191'inci maddedeki satın alma, kabul etme veya bulundurma kullanmak amacına yönelik; yani kişi, kendisi de olabilir, bir yakınının da kullanması için alabilir.

Mesela, bir baba uyuşturucuya müptela olmuş bir çocuğu için de gidip bir yerden satın aldığı anda...

BAŞKAN - 191...

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – 191'inci maddenin uygulanması gerekiyor, 188 değil. Şimdi, sorun şu: Kullanmak için uyuşturucu maddeyi gitmiş bir yerden satın almış, gelmiş âlem medisine; âlem medisinde kendi kullandığı gibi, medisin diğer bireylerine de kullanmak üzere vermiş. Şimdi, bu kişiyle ilgili olarak sorun, 188'inci maddenin (3)'üncü fıkrası hükmü mü uygulanmalı, 191'inci maddenin (1)'inci fıkrası hükmü mü uygulanmalı?

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Özünde başka bir düzenleme.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Yani, benim şahsi kanaatim, burada, ilave bir düzenleme yapılmasına gerek yoktur, uygulama bunu çok rahatlıkla çözer. Somut olayın şartları itibarıyla böyle bahsedilen durumlarda getirip meseleyi pekâlâ 191'inci madde içerisinde çözümlmek mümkündür, yeter ki amacın iyi teşhis edilmesi yoluna gidelim. Yani, baba uyuşturucu maddeyi kullanmıyor ama çocuğu uyuşturucu madde kullandığı için, onu bir şekilde teskin etmek için, gidip sağdan soldan, ne pahasına olursa olsun, 3 kuruş, 5 kuruş vererek, para vererek aldığı uyuşturucu maddeyi getirip oğluna verdiğinde biz babayı 188'inci maddeye göre değil, 191'inci maddeye göre, yani bu amaçla, kullanmak için, ama kendisinin, ama oğlunun...

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Hocam bu ızdırır hâli, ben ceza vermem, babaya ceza veremezsin ya, ızdırır hâli.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Şimdi, ızdırır hâli değil, şimdi şöyle düşünelim.

BAŞKAN – Uzaktan müdahale etmeyelim lütfen, konuşmacıya müdahale etmeyelim.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Burada bir sistem var, 191'inci maddede bir sistem var. Yani, biz şimdi bunun önünü açtığımızda bir suistimal alanı oluşturabiliriz, orada bir denetimli serbestlik tedbiri öngörüyoruz. Yani, bu insanı bizim bir şekilde kontrol etmemiz lazım; bu alan riskli bir alan. Zorunluluk hâline ilişkin, zaruret hâline ilişkin hükümleri uyguladığımızda bu insanı biz serbest bırakıyoruz, kontrolsüz bırakıyoruz. Bu düzenlemenin bu bakımdan özel bir önemi var. Bu olaylar bakımından, benim kanaatim, 191'inci madde hükmünün uygulanması gerektiği yönündedir yani ayrı, özel bir düzenleme yapılması gerektiğini düşünüyorum.

BAŞKAN – Hangisi için?

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Yani, işte, kullanmak için aldı...

BAŞKAN – Başkasına veren...

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Hocam, önerge yoksa devam et Hakkı ya.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Sevgili babalar, İzzet Bey'den hep güzel haberler var ama uygulamada bu babalar yani şu 15 yaşında evlendirilenlerin babaları da hapiste, çocuğu için şey yapanlar da hapiste maalesef İzzetçğim yani bu babalara burada bir... Bu Ceza Kanunu yapılırken "Bu böyle uygulanmalıdır." diyoruz.

BAŞKAN – Bu nasıl? Ben şeyi bir sorsam hocam ya. Yargıtay bunu neyle uyguluyor hakikaten?

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Yargıtayımız bunu, şu anda, uygulamada, bakın -ben size o bilinen olaydan değil- gayet net, açık ki, hiç ticaretle ilgisi yok, birlikte yaşadığı insan, yani aynı bu verilen örnekte değil, babası değil ama nişanlısı, eşi vermiş, almış; bunlar ikisi de esrar içiyor, biri de öbürüne almış, vermiş. Şu anda yargılanan böyle birçok insan var. Evet, bence de bu şekilde, ticaret

kapsamında asla değerlendirilmeyecek durumlar 191'inci madde kapsamında değerlendirilmeli, bugün de böyle olmalı. Biz bunları söylüyoruz ama uygulama böyle olmuyor maalesef ve şu anda da bunun cezası en az on yıla çıkıyor. Eğer, uygulama böyle olsaydı zaten böyle bir tartışma ortamı çıkmazdı.

BAŞKAN – Ben de merak ediyorum, şu uygulamayı merak ediyorum, bakalım nasılmış?

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Yani, Hakkıçığım, şu anda önerge üretmesi yoksa maddeyi müzakere etmek, bilemiyorum...

BAŞKAN – Soruyorum Başkanım.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Genel Kurul için önerge yoksa...

BAŞKAN – Başkanım müdahale etmeyin yönetim tarzıma.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Yok canım, ben sizi düşünüyorum, benim için bir şey yok.

BAŞKAN – Gürsel Bey, buyurun.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Başkanım, başkalarına veren 188/3'te olur. İster bedelli olsun, ister bedelsiz olsun yani onun ceza dairesinde uygulaması bu.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Bu Yargıtayın kafasında insan yok.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – 191'inci madde, kullanmak için, orada “kendi kullanımı” ifadesini biz kastediyoruz, yoksa başkasının kullanımı için temin edeni bu kapsamda değerlendirmiyoruz. Yani, uygulama rahatsız edici de olsa bugün bu. Başka türlü cezayı değiştirebilirsiniz ama bu, başkasına, ister bedelli ister bedelsiz ister az ister çok olsun, veriyorsa 188/3'te değerlendirilir.

BAŞKAN – Yani, böyle bir uygulamaya dönersek bu bütün satışları “Başkasına bedava verdim, hatır için verdim.”e filan dönüştürebilir mi?

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Zaten ona göre geliyor yani kararlara bakmak suretiyle ona göre savunmalar geliyor yani şimdi.

BAŞKAN – Neyse, peki...

YARGITAY CUMHURİYET SAVCISI MEHMET REİS KOCA – Başkanım...

BAŞKAN – Çok kısa...

YARGITAY CUMHURİYET SAVCISI MEHMET REİS KOCA – Bu “veren” kelimesinin sebebi şu: Kişiler, dosyaya yansıdığı kadarıyla -bize gelen bazı dosyalara bakmışım- önce alıştırıyorlar uyuşturucuya, daha sonra ticaretini yapmaya başlıyorlar ama hocamızın dediği gibi, aynı cezayı vermek belki hakkaniyete aykırı ama vereni de 191'e sokmak da çok şey değil. Dolayısıyla biraz cezayı düşürüp vereni, ticari amaç gütmenden, para kazanma amacı gütmenden vereni biraz...

BAŞKAN – Yani ticarete yol açıyor diyorsunuz.

YARGITAY CUMHURİYET SAVCISI MEHMET REİS KOCA – Tabii, yani onu çoğu öyle yapıyor; önce alıştırıyor, sonra satmaya başlıyor.

BAŞKAN – Ha, doğru, alıştırmayınca satamıyor demek ki.

YARGITAY CUMHURİYET SAVCISI MEHMET REİS KOCA – Yani, bu sefer onun yolu açılmış olacak.

BAŞKAN – Peki, maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

61'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 61- 5237 sayılı Kanunun 190'inci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında yer alan “iki yıldan beş” ibareleri “beş yıldan on” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – 1 kat mı artırıyoruz burada cezayı?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – İki yıldan beş yıla...

BAŞKAN – O da çok... Kullanan değil bu, “Kolaylaştıran -öyle mi- yakalanmalarını zorlaştıracı önlemler alan...” falan filan... Neyse.

Bu konuda görüş? Yok.

61'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 62- 5237 sayılı Kanunun 191'inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak

MADDE 191- (1) Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulunduran ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Bu suçtan dolayı başlatılan soruşturmada şüpheli hakkında 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 171 inci maddesindeki şartlar aranmaksızın, beş yıl süreyle kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilir. Cumhuriyet savcısı, bu durumda şüpheliyi, erteleme süresi zarfında kendisine yüklenen yükümlülüklerle uygun davranmadığı veya yasakları ihlal ettiği takdirde kendisi bakımından ortaya çıkabilecek sonuçlar konusunda uyarır.

(3) Erteleme süresi zarfında şüpheli hakkında asgari bir yıl süreyle denetimli serbestlik tedbiri uygulanır. Bu süre Cumhuriyet savcısının kararı ile üçer aylık sürelerle en fazla bir yıl daha uzatılabilir. Hakkında denetimli serbestlik tedbiri verilen kişi, gerek görülmesi hâlinde denetimli serbestlik süresi içerisinde tedaviye tabi tutulabilir.

(4) Kişinin, erteleme süresi zarfında;

a) Kendisine yüklenen yükümlülüklerle veya uygulanan tedavinin gereklerine uygun davranmamakta ısrar etmesi,

b) Tekrar kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alması, kabul etmesi veya bulundurması,

c) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanması, hâlinde, hakkında kamu davası açılır.

(5) Erteleme süresi zarfında kişinin kullanmak için tekrar uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alması, kabul etmesi veya bulundurması ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanması, dördüncü fıkra uyarınca ihlal nedeni sayılır ve ayrı bir soruşturma ve kovuşturma konusu yapılmaz.

(6) Dördüncü fıkraya göre kamu davasının açılmasından sonra, birinci fıkra tanımlanan suçun tekrar işlendiği iddiasıyla açılan soruşturmalarda ikinci fıkra uyarınca kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verilemez.

(7) Şüpheli erteleme süresi zarfında dördüncü fıkra belirtilen yükümlülüklerle aykırı davranmadığı ve yasakları ihlal etmediği takdirde, hakkında kovuşturmayla yer olmadığı kararı verilir.

(8) Bu Kanunun;

a) 188 inci maddesinde tanımlanan uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti,

b) 190 inci maddesinde tanımlanan uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma,

suçundan dolayı yapılan kovuşturma evresinde, suçun münhasıran bu madde kapsamına girdiğinin anlaşılması hâlinde, sanık hakkında bu madde hükümleri çerçevesinde hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilir.

(9) Bu maddede aksine düzenleme bulunmayan hâllerde, Ceza Muhakemesi Kanununun, kamu davasının açılmasının ertelenmesine ilişkin 171 inci maddesi veya hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin 231 inci maddesi hükümleri uygulanır."

BAŞKAN – Evet, maddeyle ilgili görüş bildiren... Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Var, var.

BAŞKAN – Yukarıdakiyle çelişki olmuyor değil mi? Buraya istisna yani özel olarak buraya konulduğu için diyorsunuz ki: "Yukarıdaki bu manada değerlendirilmez."

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Hayır.

BAŞKAN – Şöyle bir şey var, hocam şöyle bir not yazmış da okuyayım arkadaşlar; diyor ki: "Kendi kullanımı için satın aldığı veya kabul ettiği uyuşturucuyu veya uyarıcı maddeyi kendisiyle birlikte kullanmak üzere bir başkasına veren kişi hakkında da bu madde hükümleri uygulanır."

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Yani 191'inci madde.

BAŞKAN - Yani demin yandaki arkadaşına da almış filan demiştik ya.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Savunma hep böyle gelecek. Yani somut dosyalarla ilgili yeni bir süreç başlar. Bunun önünü almak mümkün değil. Belki baştan böyle uygulanırsa olabilirdi ama şu an birçok tartışmalı konuyu gündeme getirecektir bu düzenleme.

BAŞKAN – Peki, rağbet görmedi.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 63- 5237 sayılı Kanunun 277 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "veya yapılmakta olan bir soruşturmada," ve "şüpheli veya" ibareleri madde metninden çıkarılmış ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Teşebbüs iltimas derecesini geçmediği takdirde verilecek ceza altı aydan iki yıla kadardır."

BAŞKAN – Buyurun.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Sayın Başkan, alt komisyondan bu yana günlerdir çaba gösteriyoruz. Siz, ben, iktidar partisinin değerli temsilcileri, Yargıtay üyelerimiz, Barolar Birliğinden arkadaşlarımız, elimizden geldiğince hem hukuksal bilgimizle hem de parlamenter olarak yaptığımız görevin gereklerinin bir sonucu olarak mümkün olduğunca yapıcı bir şekilde bir tabloyu ortaya koymaya çalışıyoruz. Yanlış olmasın, hocalarımız da sağ olsunlar bize katkı veriyorlar.

Şimdi, 63'üncü maddeden başlayarak yeni getirilen bir maddeyi de, ihdas maddesini de kapsayan üç maddeye ilişkin bir değerlendirme yapmak istiyorum. Belki bu tasarinın en önemli ya da en çok kamuoyunca dikkat çekecek üç maddesidir bunlar.

Bunlardan bir tanesi, adli görevi yapanı etkilemeye teşebbüs suçunu soruşturma aşamasında işleyen eyleminin suç olmaktan çıkarılmasıdır.

BAŞKAN – Eskiye dönmüşüz burada. 2012...

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Eskiye dönen ama bu konjonktürel olduğunda dikkat çekiyor.

Şimdi, Adalet Bakanlığı bu tasarıyı hazırladı. Bundan kim yararlanacak dediğimiz zaman, başta Adalet Bakanı yararlanacak. Neden? İzmir Başsavcısı, Adana Başsavcısıyla aralarında iddia edilen –yine suçlamayalım- bir görüşme var. Bu görüşme artık suç olmaktan çıkarılacak eğer varsa bir suç.

Neden şimdi buna gerek görüldü? Bunu bir muhalefet partisi milletvekili olarak kabullenemiyorum. Bu, Türkiye Cumhuriyeti Parlamentosuna yönelik de olumlu bir bakış açısının ötesinde bir durum yaratacaktır. Öncelikle söylemek istediğim bu. Bu bizim ayırbımız olacaktır eğer bu madde bugün burada çıkarsa. Bundan altı ay sonra çıksın, önemli değil. Eski hâle dönelim, yine önemli değil. Eski hâle dönme bir bahaneden ibarettir. Çünkü bir anlamda bu tasarıyı hazırlayan, bu tasarinın altında imzası olan bu işten en başta yararlanacak kişidir. Dolayısıyla etik bir davranışla yüz yüze olduğumuzu söyleyemeyiz.

İkincisi, geçen yine böyle paketlerden bir tanesinde önümüze getirilen tutuklama süresinin iki yıldan bir yıla indirilmesi konusu. Bugün yine önümüzde. Yine bir ihdas maddesiyle geldi.

Şimdi, iki yıldan aşağı cezaların ertelendiği hükmün açıklanmasının geri bırakıldığı bir dönemde iki yıldan az bir suç işleyen tutuklanabileceği gibi bir olgu kamuoyunun önüne nasıl koyacağız? Yani 31 Mayıs'ta Gezi olaylarının yıl dönümü gündemde. Yani bu tip toplumsal olayları, Soma'daki benzer olayları bu şekilde insanları içeri tıkarak mı susturmaya çalışacağız? Susmaz insanlar. Bugün buradan söylüyorum: Bu hapis cezaları hiçbir anlam ifade etmez. Gelin gülünç duruma düşmeyelim. Dış kamuoyunda zaten çok yoğun olan eleştirilere bir kez daha muhatap olmayalım.

Üçüncü söyleyeceğim bir şey, Haberal Yasası. "Haberal Yasası" diye kamuoyuna intikal eden, hâkim, savcılar kişisel tazminatlarını önleyen, tazminatların devlet tarafından karşılanması yolunu açan bir sistem, önce "devlet tazminat ödeyecek" dendi, sonra döndürüldü, son yargı paketinde 2802 sayılı Yasa'nın 93/a maddesi yürürlükten kaldırılınca sadece savcılara yöneltildi kişisel tazminat durumu, şimdi bu yasayla, yani Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 141'inci maddesindeki değişiklikle hâkimler, savcılar ve adli kolluk güçleri aleyhine davalar devlet aleyhine açılacak. Bunun da konjonktürel bir girişim olduğunu düşünüyorum. Ha, devlet bunu rücu edecekmiş falan o ayrı bir konu. Yani tamamıyla güncel yaşayan, güncel olayların peşinden giden bir Parlamento var. Bir yerden bir irade çıkıyor ortaya, Hadi bunu değiştirelim mantığı...

Çok açık söylüyorum Sayın Başkanım, arkadaşlarım bilemiyorum nasıl takdir ederler: Bu ihdas maddesini bugün buradan geri çekmediğiniz takdirde ben söyleyeceklerimi söyledim ve bu Komisyonu terk edeceğim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Estağfurullah... Olur mu? Öyle şey yapma da...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Ömer Bey kişisel düşüncesini değil, grubumuzun düşüncesini ifade ediyor. Bunların geri çekilmesi lazım. Cumhuriyet Halk Partisi Komisyon çalışmalarına devam etmeyecektir eğer bu önerge çekilmezse.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – 64'ün madde ihdası var.

BAŞKAN – Madde ihdasını konuşalım.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Konuşalım Sayın Başkan.

BAŞKAN – 63'üncü maddede önerge falan yok.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Şubat ayında da aynısını getirdiler, gece yarısı çekildi.

Sayın Bakan burada yok. Sayın Bakan burada olsa konuşalım. O zaman da benzer...

BAŞKAN – 63' ü oylayalım ondan sonra geleni konuşacağız arkadaş. Ben de konuşacağım madde için.

63' üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi madde ihdası önermesini...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Tutuklama süresini iki yıldan bir yıla... Para cezası ve iki yıla kadar tutuklama yapılamıyordu ama gene getiriyorsunuz.

Bu gençlerden, öğrencilerden ne kadar korkuyorsunuz sokağa çıkacaklar diye, slogan atacaklar diye.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Sokağa çıkmalarından, slogan atmalarından korkmuyoruz. Sonuna kadar kullanıyorlar zaten.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Onların yargılandığı, tutuklandığı da oldu. Nedir bu olay?

Arkadaşlar, cezanın ertelenme sınırı veya hükmün açıklanma sınırı iki yıl. İki yılın olduğu bir yerde bir yıl üzeri, bir yıl bir gün ceza alacak olan biri, yani tutuklanacak... Var mı böyle bir şey ya? Bir yılda herkes yargılanıyor zaten. Var mı bir yılda yargılanmayan adam?

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) - Bunun mantığını izah eder misiniz.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Nereden çıktı bu kanunda, var mıydı bu? Bunu basın falan konuşuyor muydu yani?

Bir kez de şaşırtın bizi ya, şaşırtın. Yani şöyle geldiği gibi, araya sokmayın, sokuşturmayın bir şeyler. Şaşırtın bizi ya.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Alt komisyon çalışmaları neden yapılıyor, ben onu öğrenmek istiyorum. Burada böyle hiç ilgisiz, alakasız şeyler öneriliyor. Niye alt komisyon çalışması yapıyoruz o zaman? Alt komisyonda hiç konuşulmayan şeyler buraya geliyor yani?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sayın Bakan mı istedi bunu yoksa arkadaşlar kendileri mi? Kim istedi bu değişikliği. O zaman Bakan karşı çıkmıştı, “Gerek yok, kaldırın.” demişti.

BAŞKAN – Yılmazcığım, çekelim biz bunu gene.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

63' üncü maddeden sonra gelmek üzere bir madde ihdası öngörüyor önergemiz. Burada Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 100' üncü maddesinin 4' üncü fıkrasındaki tutuklama yasağını iki yıldan bir yıla indiren bir madde. Bu Süha Bey'in de bahsettiği gibi belli bir olaya özgü değil. Biraz önce görüştüğümüz cinsel tacizle ilgili maddelerde iki yıl üst sınırı olan fıkralar da var, başka suçlar da var. Dolayısıyla iki yıl tutuklama yasağının toplumda eleştirilere sebep olduğunu da görüyoruz. “Polis yakaladı, savcılıkta serbest kaldı.” şeklindeki eleştirilerle hep karşılaşyoruz.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Polis her yakaladığını içeri atacaksa işimiz var o zaman.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Bu eleştirileri de karşılayacak, daha önceki düzenleme de bu şekildeydi, hatta o gün iki yıla çıkarırken karşı gelen muhalefet mensubu arkadaşlarımız da vardı. Şimdi de tersi savunuluyor. Bu noktada iki yıldan bir yıla indirilmesi daha uygundur.

Teşekkür ediyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Çekmiyorsunuz yani.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sayın Bakan, buna gerek yok.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakan.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, tutuklamayla ilgili madde Türkiye'de en çok tartışılan maddelerden bir tanesi. Bugüne kadar hepimiz tutuklama kararlarına dair şikâyetleri hep birlikte dile getirdik. Bazen “Niye tutuklanmadı?” diye eleştirdik, bazen “Neden tutuklandı?” diye eleştirdik. Hatırlarsanız, CMK'nın yürürlüğe girdiği ilk hâlinde tutuklama yasağının azami sınırı bir yıldı ve adli kontrol ilk defa hukukumuzda girmişti. Adli kontrolde üç yıllık bir sınır vardı. Zamanla bu tutuklama konusunda yaşanan sorunlar nedeniyle tutuklamayla ilgili gerekçeler yeterli olmadı ve bazı problemler oldu, ona dair birtakım düzenlemeler yapıldı.

BAŞKAN – Adli kontrolün sınırını da kaldırdık burada.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Daha sonra adli kontrolde üst sınır kaldırıldı. Daha sonra da tutuklama yasağı iki yıla çıkarıldı. Şimdi iki yıla çıkarıldı. Ben yeni Bakan olduğumda, Mevlüt Akgün Bey -burada mıydı- bizim milletvekilimiz...

BAŞKAN – Yok.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bana bir hacı amca getirdi Karaman'dan. İşte Konya'dan birileri kendilerine karşı birtakım eylemler yapıyorlar, her defasında gidiyor, mahkeme tutuklama kararı vermeden serbest bırakıyor. Birtakım olaylar anlattı. Tabii "Niye bırakıyor?" diyor. Tutuklama yasağı var. Şimdi esasında tutuklama yasağının olmaması doğru olandır. Bizim eski şeyde, usul yasamızda "infial" diye bir kavram vardı. Her konuda şey yapmıyordu ama bazı şeyler olduğu zaman da bir karar verebiliyordu hâkim veya mahkeme, ona göre bir adım atabiliyordu. Geçenlerde Ali Şen Bey -Allah rahmet etsin- torununu kaybetti. Şimdi belki ne düşündünüz, bilmiyorum. Yüzde yüz kusur torununda olduğu şeklinde bir şey oldu ve hâkim tutuklamadı. Benim yüreğim cız etti. Yani bu olayda bir gencecik insan hayatını kaybediyor, yüzde yüz kusur bunda diye bir tutuklama kararı çıkmıyor. Yani bir ölümlü hadisede ben kendi adıma söylüyorum, burada bir Adalet Bakanı olarak değil de Bekir Bozdağ olarak diyorum, ben hâkim olsam ölümlü her kazada ben tutuklama kararı veririm. Yani doğru olan budur. Birisi evladını kaybetmiş, birisi yakınını kaybetmiş. Yüzde yüz kusur onda. Dikkat edecek, o da yapacak. Ölümlü hadisede farklı bir uygulamayı herkes bekliyor ama şimdi baktığınızda vermedi, kamuoyu bunu eleştiriyor. Zorunlu bir tutuklama nedeni bizim hukukumuzda zaten yok. Bunların tamamı takdire bağlı. Şimdi adli kontrolü neden getirdik esasında? Tutuklanmayı gerektiren bir neden var ama bu hâlde de tutuklama, adli kontrole hükmet diye getirdik, mahkemeye tutuklamamayı, onun yerinde başka bir tedbire başvurmayı önerdik ve yasal yolunu da gösterdik. O yüzden, bu noktada mahkemeleri veya hâkimleri zorlayan bir şey değil bu, takdire bırakan bir şey. Tutuklamak mahkemenin takdirindedir ancak böyle bir imkânın olması lazım. Benim şahsi görüşüm. Yasak masak sınırını da -bir yıl var- orada da farklı eleştiriler olacağı için ben getirmediğim. Bana bir yumruk atıldı biliyorsunuz. Orada altı aydan bir yıla kadar cezası. Şimdi onu kaldırırsam, Bakan kendine yumruk atıldı diye şey yapıyor. Geçen Sayın Kılıçdaroğlu'na da -hatırlarsanız- bir saldırı oldu, çirkin bir hareket yapıldı. Şimdi, geliyor, ülkenin ana muhalfet partisinden Genel Başkanına saldırıyor, herhangi bir adam gidiyor, bırakılıyor. Bunları biz mahkemenin takdirine bırakalım ama takdirin önünü kesen düzenlemeleri hukukumuzda bence tutmayalım. Hâkim karar versin. Bunu birtakım güncel hadiselerle irtibatlandırmak fevkalade yanlıştır. Ben bunun bir ihtiyaç olduğunu düşünüyorum. Toplumda şu hava var. Polis: "Biz götürüyoruz, mahkeme bırakıyor." Vatandaş: "Ben şikâyet ediyorum, mahkeme bırakıyor." Sonra bize dönüşü şu oluyor: Kanunda tutuklama yasağı var. O yüzden bu tutuklama yapılamıyor. Ama bu tür iddiaların büyük bir kısmı esasında tutuklama yasağı kapsamına da girmiyor ama algı da öyle oluşuyor. O nedenle biz bu madde ihdasıyla hâkimin ve mahkemenin bu konuyu takdirine bırakıp yasak değil, takdirle bu konuda ihtiyaç durumuna göre kendi kararı çerçevesinde bir karara bağlanmasının doğru olduğunu düşünüyorum.

Öte yandan bizim hukukumuzda ayrı bir şey daha var. Onu huzurunuzda getirmediğim ama o da biliyorsunuz geçici bir maddeyle İnfaz Yasası'nda bir değişiklik yapıldı. Şu anda 2016'ya kadar -doğru mu- yürürlükte. Bir yıl sekiz ay hapis cezası alan bir kişi şu anda içeride sadece gir-çık yapıyor, yani bir saat bile kalmıyor, giriş yapıyor, çıkış yapıyor çünkü cezasının infazına bir yıl kala kişiler denetimli serbestliğe çıkıyorlar. Şimdi on sekiz ay olan kişi içeride bir gün kalmıyor. Bu da tabii cezaların caydırıcılığı bakımından da ayrı sorunlara yol açıyor. Yani o nedenle biz bu konunun son derece önemli olduğunu düşünüyoruz. Güncel olaylarla bunun kesinlikle bir irtibatı söz konusu değildir: Diyelim, molotofla ilgili olursa tartışılıyor. Molotof atımlarıyla ilgili -Yargıtaydaki arkadaşlar bizden daha iyi bilecekler, uygulamada siz de çok iyi biliyorsunuz- TCK 174'e göre molotofu bomba kabul ediyor Yargıtay ve silahtan da daha ağır bir müeyyideye bağlıyor. Yani diyelim ki bir olayda molotof atıldıysa atan kişi delillerle sabitse, mahkeme bu noktada takdir hakkını kullandığında zaten tutuklama yasağının dışında bir cezası var onun. Başka şeylerle ilgili de hakeza. O nedenle, bunun devam eden veyahut da bundan sonra olacak gösterilerle ilgili bir yanı da yok. Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Hakkında Kanun'da öngörülen müeyyidelerle baktığınız zaman buradaki öngörülen müeyyidelerin neredeyse tamamına yakını bu iki yıllık sınırın kapsamı dışındadır. Yani o nedenle güncel olaylarla bunun irtibatlandırılması fevkalade yanlıştır. Çünkü Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası'nı arkadaşlar, isterseniz çıkarsınlar, maddelerine baksınlar, üst sınırı üç yıl ve tamamı neredeyse tutuklama yasağının kapsamı dışında. Ben bu hususu özellikle bilgilerinize sunmak istiyorum ki, bu konuyu güncel olaylarla, toplantı ve gösterilerle irtibatlandırmak isteyenler olabilir. Bunun böyle bir irtibatı olmadığını açıklamak isterim. Esasında hiç yasak olmaması ancak bu mahkemenin hâkiminin takdirinde olması benim görüşüm. Fakat, bu konu çok eleştiri alacağı için biz bir yıllık sınırı muhafaza edelim, bir yıla indirelim diyorum.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Hiç yasak olmasın, savcıya bu yetkiyi verelim. Bu, isnat -suçluyor- demek değil. Tutuklanılmak şartı varsa, gereği varsa bu kararı vermek lazım. Bir de İnternet ortamında işlenen suçlarda polis tutukluyor, savcı bırakıyor. Ya, hayat Gezi'den ibaret değil ki...

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Bülent, mikrofonu kendine çevir. Bülent Bey, efendim, tutanaklı bir müzakere olduğu için sözlerinizin buharlaşmasını istemiyorum.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanımızın ifade ettiği “En alt bir yıl değil, bence sıfır olsa daha doğrudur.” demesine ben de katılıyorum, düzeltiyim önergeyi. Savcılara “Tutuklayın.” diye tavsiye etmiyoruz ama tutuklama imkânı, gereği varsa bu yetkiyi vermek de işin gereğidir diye düşünüyorum.

Biz siyasetçiyiz hukukçuluktan öte. Gittiğimiz her toplantıda insanlarda “Polis yakalıyor, savcı bırakıyor.” diye bir genel teamül var, kanı var. Bunu yıkmak için, insanlara, tutuklanması lazımken tutuklamayan kişi kimse sorumlusu onu sormak lazım diye düşünüyorum. Bu özgürlüğe hayal bir şey değil, karar değil, yeni ceza değil; uygulamanın kolaylaştırılmasına ilişkin bir şey. Yani, sanki bu maddeden sonra binlerce kişi tutuklanacak gibi algının, hayatı Gezi’den ibaretmiş gibi görmenin de çok hukukla, hayatla, realiteyle karşılığı olmadığı kanaatindeyim ben.

Ben, Sayın Bakanın son cümlesine katıldığımı, önergedeki “bir yıl” ifadesinin de “sıfır” a çekilmesi gerektiği kanaatindeyim.

BAŞKAN – Şimdi, diğer taraflarına bir şey demiyorum ama “Polis tutuyor, savcı bırakıyor.” gibi itirazları ben pek doğru bulmuyorum.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – O tanımlama ancak polis devleti için geçerli olabilir.

BAŞKAN – Onu ben de doğru bulmuyorum açıkçası.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Anayasa’ya göre hukuk devletiyiz, polis devleti değiliz.

BAŞKAN – Eleştiri var tabii ki. Bu eleştiriler devamlı oluyor da fakat bence doğru değil.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Polisi yargıcın yerine koyuyoruz, böyle bir şey olabilir mi?

BAŞKAN – Polis herkesin tutuklanmasını istiyor adliyeye gidenin.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Polis tutamayacak arkadaşlar.

BAŞKAN – Peki, söz veriyorum. Sırayla konuşalım, herkes görüşünü söylesin.

Ben, şimdi, yanan ışığa göre sırayla açıyorum mikrofonu.

İSA GÖK (Mersin) – Teşekkür ederim Başkanım.

Şimdi, arkadaşlar, üç günlük çalışmada gerginliği yaratan aslında 4 tane madde: Birisi TCK 277, adli görev yapanı yargılamaya etki ve teşebbüs; diğeri 207, özel belgede sahteciliğin Siyasi Partiler Kanunu’ndaki 104 karşılığı, ondaki cezayı düşürmeye çalışma; CMK 141, hâkim, savcı tazminatı ve CMK 100, bu madde; 4 tane. Tabii, o idari yargı içindeki o istinafla ilgili ivedi yargılama, savunmaya hak; onlar ayrı, o apayrı bir paket; TCK, CMK kapsamında.

Biz Adalet Komisyonuyuz, şu 4 tane madde gerginlik yaratıyor. Diyelim ki, Komisyon çalışması devam etsin, bizler burada kalmaya devam edelim, bu önergeyi geri çekin. Yoksa, bu kanun dışılığı, bu hukuk dışılığı biz ortak olmayı düşünmüyoruz, tümümüz ayrılacağız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Dilek Hanım, buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, şimdi, bu tutuklamayla ilgili maddelerde, sürekli, tutuklamaların yanlış değerlendirildiğini, tutuklamanın bir ceza olmadığını, aslında bir tedbir olduğunu -bunu hatırlatmak adına- hatta yanlış uygulayan yargıçların bizim yaptığımız düzenlemeleri de anlamadığını belirterek işte denetimli serbestlikteki üst sınırı kaldırdık, gerekçelerini açıklayıcı olarak yazması gerektiğini belirttik ama ona rağmen uzun tutuklulukla ilgili sorunları ortadan kaldıramadık. Şimdiye kadar böyle bir yaklaşım var iken, şimdi tutuklamayı kolaylaştıracak bir sistem içine girilmesi ve özellikle hapis cezalarının çok ciddi artırılması, orantısız artırılması, bunu yaparken de çocuklara saldırıların yapıldığını, cinsel istismarların yapıldığını, çocukların öldürüldüğünü belirterek toplumun belli konulardaki hassasiyetine dayanarak bunlar yapılmaya çalışılıyor. Ama bu cezalar ne kadar artırılırsa artırılın, uyuşturucuda da, cinsel istismarda da, diğer pek çok konuda eğer toplumda yeterince eğitim yoksa, yeterince bu konuda insanlar kendilerini ifade edemiyorlarsa ya da bu konuda gerekli toplumsal duyarlılıklar yaratılamıyorsa, bu konularda ne kadar çok ceza verilirse verilsin, bu suçların işlenmeye devam edeceğini hepimiz biliyoruz.

Şimdi, aslında biz bu maddelerle görüyoruz ki, artık Türkiye bir cezaevi hâline dönüşecek. Biz şunu söylüyoruz zaten: Gittikçe bir cezaevi yani daha doğrusu...

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Nerede var böyle madde?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Bir dakika Bülent, lütfen sözümü kesme. Buradan görölüyor zaten o.

BAŞKAN – Bülent Bey, dinleyelim lütfen.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani, artık Türkiye’de baskıcı bir sisteme doğru gidildiğini görüyoruz, Başbakanın doğrudan doğruya talimatlar verdiğini görüyoruz ama Başbakan kendisine yönelik şeyler olduğu takdirde talimatlar veriliyor, insanlar cezalandırma yoluna gidiliyor ama Başbakan ve bakanların işlediği suçlar konusunda ise aksine onların cezalandırılmaması, fezlekelerin düzenlenmemesi konusunda çok ciddi yaptırımlar uygulanıyor. Şimdi, yargının bu kadar siyasallaştığı bir ortamda, sınırı da bir yıla indirildiği takdirde, bu siyasallaşmış yargıyla artık bir yılın... Bir de üst sınırı bir yıl yani alt sınır falan değil. Üst sınırı bir yıl olan kaç tane suç vardır Allah aşkına yani böyle bir şey var mıdır ya? En ufak, en basit şeylerde bile tedbir nitelikli değil, artık cezalandırma nitelikli tutuklamaların olabileceğini biz gözlemliyoruz. Ve faşizme doğru gidilen yolda da bunların adım adım örüldüğünü görüyoruz.

Peki, o zaman ben şunu soruyorum: 301 insan öldü. Sayın Bakan biraz evvel dedi ki: “Trafik kazası da olsa, yüzde 100 kusurlu da olsa o kazaya neden olan kişi tedbir olarak tutuklanmalıydı.” 301 insan öldü Soma’da. Peki, bakanlar ve Başbakanın da sorumlu olduğunu düşünüyoruz. Neden bir tane savcı bir fezleke düzenleyemedi? Çünkü, orada gerçekten kasta varan bir ihmal vardı, ocağın yeterince kontrol edilmemesi vardı; bu kiralama sistemi, hizmet alımı sistemi -her neyse- doğrudan doğruya iktidarın sorumluluğunu gerektiriyordu. Bunları hepimiz biliyoruz. 301 insan öldü, niye bir fezleke düzenlenmiyor? İktidar söz konusu olduğunda korunuyor ama sıradan vatandaşlar söz konusu olduğunda da hiçbir güvencesi bırakılmıyor. O nedenle de, özellikle bu önerenin mutlaka çekilmesi gerektiğini ben de düşünüyorum. Eğer çekilmiyorsa, buna böyle devam edeceksiniz biz de daha fazla bu işe suç ortağı olmayacağız Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Bu arada ben bir şey söylemek istiyorum: Şimdi, mahkemelerde adli kontrol uygulaması “Tutuklama sebeplerinin varlığı hâlinde adli kontrol uygulanır.” diyor da, burada “Tutuklama sebeplerinin varlığı hâlinde.” derken tutuklama yasağının dışındakiler için mi uygulanıyor sadece, yoksa tutuklama sebepleri vardır, o sınıra bakmadan adli kontrol uygulanabiliyor mu?

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Sınıra bakılmıyor.

BAŞKAN – Sınıra bakılmıyor mı?

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Hayır.

BAŞKAN – Şimdi ben şunu demek istemiştım: Eğer öyle bir şey varsa bir adli kontrol “Diğer tutuklama sebepleri varsa tutuklama yasağı olan hâllerde adli kontrol uygulanır veya uygulanabilir.” şeklinde bir dönüşüm olursa daha mantıklı olur bence.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, siz bir açar mısınız, neyi kastettiniz?

BAŞKAN – Şimdi, tutuklama sınırından dolayı tutuklanamıyor, tamam ama bu hâlde adli kontrol uygulanabilmesine imkân tanıyacak bir hüküm koyalım diyorum.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Var zaten yasada.

BAŞKAN – Var, o şekilde uygulanıyor.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Kanunda “Tutuklama yasağı öngörülen hâllerde de adli kontrole ilişkin hükümler uygulanabilir.” diye (2)’nci fıkra...

BAŞKAN – Yani, o sınırı hesap ederek uygulanmıyorsa o zaman diye düşündüm ben. Eğer uygulanıyorsa o takdirde...

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Tutuklama ile adli kontrol çatışır, birisi uygulandığı hâlde öbürü uygulanmaz.

BAŞKAN – Bence çok da gerekli değil, peki.

Turgut Bey, buyurun.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanı az önce dinledik. Bu madde ihdası olarak gelen 100’üncü maddedeki, işte bu tutuklama yasağını bir yıla indiren önergeyle ilgili düşüncelerini açıkladı. Yani, samimi olduğunu düşünmek istiyorum ama öyle olmadığına inanıyorum. Çünkü, çok değil, biz -ne zaman Sayın Bakan- bu yolsuzluk operasyonlarından sonra -sanıyorum ocak ayı içerisindeydi değil mi o tutuklamayı zorlaştırdığımız- arama, el koyma, dinlemeyle ilgili bazı şeyler getirdik, yeni düzenlemeler getirdik, tek hâkimin telefon dinlemelerine verdiği izinleri, ağır cezanın oy birliğiyle getirdik; tutuklamada da, el koymada da diğer aramalarda da, hatta somutlaştırdık. Çünkü hep şikâyet neydi? Efendim, hâkimler gerekçesiz tutuklama kararı veriyorlar, basmakalıp gerekçelerle veriyorlar, işte, uzatıyorlar daha doğrusu bunları veya veriyorlar, onları daha net hâle getirdik, yani somutlaştırmaya çalıştık, olguları biraz daha somutlaştırdık falan. Orada bambaşka açıklamalarınız vardı. Aslında o yasanın içerisinde de bunu getirmek istediniz, gece yarısı yine getirilmek istendi, öyle hatırlıyorum, onun içerisindeydi bu olay.

Şimdi, bir yıl... Tamam, gerekçeleriniz olabilir de, birinci tespitim şu: Siz samimiyseniz, gerçekten samimiyseniz, bizim karşımıza bir tasarı geliyor 72 maddelik, bu alt komisyona geliyor, 99 madde oluyor... Bu düzenleme bunun içinde olur Sayın Bakan. Bunun içinde olur. Bunun içinde yoksa böyle bir şey, böyle son anda getirip sokuyorsanız buraya bu maddeyi, zaten samimiyetle ilgili olan değerlendirmeniz, bir defa oradan soru işareti bende oluşur. Niçin bunu şimdi getiriyorsunuz? Baştan getirin, kamuoyu tartışsın, bu gerekçeleri bilsin. Böyle bir şey yok, birdenbire bunu getiriyorsunuz ve anlattıklarınız da tabii, iyi, güzel, ama şimdi hakaret suçuna dahi tutuklama kararı mı verilecek şimdi yani? Birisi birine hakaret etti, cezasına bakacaksın, bir yılın üzerinde hakaret.

Şimdi, biz, az önce, yine burada cinsel suçları tartışırken çocuklarla ilgili, işte, failiye çocuklar suçun, efendim, burada ceza miktarları çok mu, fazla mı diye tartışırken şunu dediniz: "Ya, zaten, bakın, burada, işte, iki yıl, artı çocuklarla ilgili olarak, erteleme sınırı, artı 65 yaşın üzeri için de geçerli, üç yıl." Dolayısıyla, tutuklanma veya öyle bir riskleri yok, iki yılın altında, hatta üç yılın altında olduğu için, bu ceza miktarlarının çok olmasıyla ilgili eleştirilerimize, mahkemeler bunları değerlendirirken, onların cezalarını da erteleyebileceğini, sınırın üç yıl olduğunu siz söylediniz.

Şimdi, kalkıyorsunuz, diyorsunuz ki "Bir yılın biraz üzeri yargılanan insanları hâkimler tutuklasın, onlara böyle bir takdir hakkı verdim, daha doğrusu onlara bırakalım."

Ya, şimdi, burada samimi olmadığınızı düşünüyorum, kusura bakmayın. Bu düzenleme daha evvel de getirilmek istendi buraya, o zaman belki o günkü konjonktürel yapı, tepkiler nedeniyle geri çektiniz gece yarısı, şimdi yine nereden çıktıysa, hangi nedenle çıktıysa ki inanıyorum, burada toplumsal olaylar etkilemiş olabilir, işte, siz diyorsunuz ki "Güncel gelişmelerle alakalı değil." ama sizin mantığınıza, anlattıklarınıza, sisteminize hiç uymuyor, hiçbir şekilde uymuyor.

Az önce İsa Bey'in söylediği, dün bizim Ramazan arkadaşımızın verdiği teklif, öyle veya böyle... Ben de siyasetin içinden geliyorum, işte, yıllarca ilçe başkanlığı, il başkanlığı yaptım, sekiz yıl partide başkanlık yaptım, üyelik nasıl yapılır, parti yöneticiliği nedir bilirim. Orada, gerçekten kasıtlı olmayan durumlarda da insanlar bir başkalarını üye yapabilir diye aklımın bir kenarından geçirdim.

Dolayısıyla, dün, bu konuda eleştirilerimizle beraber o maddenin belirli bir noktaya gelmesine yardımcı olmaya çalıştık, ama bugün yine Türk Ceza Kanunu'nun 277'nci maddesiyle ilgili bir düzenleme var, o tasarı metninde vardı, onun niye olduğunu biliyoruz; soruşturmayı çıkarıyorsunuz. İzmir Cumhuriyet Başsavcısıyla konuştuğu iddia edilen kişi ben değilim ya da bilmem İstanbul'da soruşturma aşamasında ona buna telefon eden ben değilim, müsteşar arıyor, şu arıyor, bu arıyor.

Ee, şimdi, o düzenlemenin de özel olarak geldiği çok aşikâr, onu da söylüyoruz ama onu da bir şekilde bu tasarruğun içerisinde geldi, gördük, ama şimdi yapmayın bunu, yani bu maddeyi getirmeyin. Şimdi, kalkıp da burada, bizlere, kamuoyuyla hiçbir şekilde paylaşmadan, Türkiye'nin birdenbire gündemine bir yılın üzerinde, bir yıl bir günle... Baktım işte, hakaretle ilgili, birisi birine hakaret etti, sövdü, neyse veya geldi, onun şerefine, haysiyetine sözler söyledi, bu kişi iki yıla kadar yargılanacağı için tutuklayabilir bunu hâkim, savcı talep edebilir veya doğrudan talep de etmeyebilir hâkim de tutuklayabilir.

Uzatmayayım, bu samimi değildir, belli bir amaca yöneliktir, toplumsal olaylar vardır altında, başka nedenler vardır, şu vardır, bu vardır, ama amaç şudur: Toplumu baskı altına almak, gençleri baskı altına almak. Bakın, meydanlara çıkarsanız, işte, elinizde bir tane pankart açarsanız, bu ülkede birisi "Hırsız var." diye pankart açarsa tutuklanabilir artık bu ülkede. Açtı... Yani bu (A) şahsı, (B) şahsıyla ilgili değil, her gün gazetelerde görüyoruz, o çalışıyor, bu çalışıyor, şunu yapıyor, bunu yapıyor, birisi "Hırsız var." dediği anda, "Gel bakalım, buraya sen..." tutuklanabilirsin.

Şimdi, amaç budur, altında yatan nedenler budur, lütfen bunu arkadaşlarımız geri çeksinler -daha önce de böyle bir düzenlemeyi getirmeye çalışmıştınız- eğer çekmezseniz, gerçekten bizler arkadaşlarımızla konuştuk, diğer 3 maddeyle ilgili çekincelerimizi belirtmemize rağmen görüşmelere devam ediyoruz ama bu 100'üncü maddeyle ilgili, eğer burada önergeyi görüşecekseniz, oylayacaksanız, biz bundan sonrasında bulunmayacağız arkadaşlar.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Böyle bir şey var mı ya, "Küstüm, gidiyorum..."

BAŞKAN – Ben, şimdi, değerli arkadaşlar, ben yetkimi kullanıyorum, bu önergeyi işleme almıyorum, oylamayı filan da yapmayacağım, kusura bakmayın.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Sayın Başkanım, söz istiyorum.

BAŞKAN – Tamam.

Geçiyoruz, bir sonraki maddeyi okutuyorum...

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Sayın Başkanım, böyle bir usul yok, o zaman niye bize gönderdiniz?

BAŞKAN – Ben göndermedim, dağıtıldı, ama vazgeçtik şimdi.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Sayın Başkanım, söz istiyorum.

BAŞKAN – Söz vereyim vermesine ama, önergeyi geri çekiyoruz.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Sayın Başkanım, şimdi, bir defa hepimiz burada siyasi partilerin mensuplarıyız, “Sevmediğim önerge geldi, buradan giderim.” tarzını ben bir defa kamuoyunun takdirine sunuyorum. Ben de sabahdan beri 40 tane önerge verdim, bunların yarısı kabul olmadı, hiçbirine ben...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Hiçbirine bir şey demedik zaten.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Hayır, vermediğim bir sürü var, Sayın Bakanla görüşüyorum, arkadaşlarla görüşüyorum, “İstemediğim önerge, olmadı, ben buradan gidiyorum.” bunu bir defa ben siyasi ahlak açısından doğru bulmuyorum.

BAŞKAN – Onunla ilgisi yok yani ben de katılmadım da onun için.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Hayır, benim de bir sürü var olmayan, “Küstüm, gittim.” bunun çok doğru olmadığını düşünüyorum.

BAŞKAN – Tamam.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – İkincisi, bu pakete bu madde gelmeyebilirdi, buna eyvallah, çünkü genel konsept açısından doğru bir şey değil, fakat buraya gelmişse, gerekçeleriyle ortaya konulmuşsa, gerekçeleri dinledik, ya bu gerekçelerin değişmesi lazım ya da başka bir karar vermek lazım. O zaman niye bunu buraya getirdik, niye geri çekiyoruz? Ben bunu usulen de doğru bulmuyorum.

O yüzden bir daha düşünmenizi, bir daha bunu tartışmayı, gerekliyse kabul etmeyi, değilse reddetmeyi uygun görüyorum.

Kaldı ki burada çıkan tabloda “faşist ülke” yok “polis devleti” falan gibi absürt ifadelerin çok yersiz olduğunu düşünüyorum, çünkü düzenleme Ceza Kanunu’yla ilgili değil, Ceza Muhakemesi Kanunu’yla ilgili. Zannedersiniz Ceza Kanunu’nda yeni bir suç ihdas ediyoruz. Suç falan yok arkadaşlar. Ceza Kanunu değişmiyor arkadaşlar, ceza muhakemeleri usulünü değiştirmeye çalışıyoruz. Savcının zaten var olan yetkisini tartışıyoruz, gerek duyulduğundan dolayı -ki ben kamuoyunda bunun gerekli olduğunu düşünüyorum- savcıya “tutukla” talimatı değil, ihtiyaç varsa tutuklama yetkisi veriyoruz. Sanki burada yeni bir ceza öngörüyoruz, suçları artırıyoruz falan değil. Hayat Gezi Parkı’ndan ibaret değil arkadaşlar, bu toplumun gerçekleri var, realiteleri var.

Az önce ifade edildi, hakaret eden de mi tutuklayalım? Eğer hakarete tutuklama gerekliyse -her hakaret değil, yeni suç değil- tabii tutuklamak mümkündür. Adam öyle bir hakaret ediyordur, öyle bir tekrar yapıyordur ki, öyle büyük hakaret eder ki...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Başbakana hakaret ederse tutuklanması gerekir, ama bana hakaret ederse yok.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Yapmayın Dilek Hanım, Allah aşkına!

BAŞKAN – Evet, karşılıklı konuşmalıyım.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – O yüzden ben usule itiraz ediyorum. Bunun bir daha tartışılması, tartışmanın sonunda çıkacak karara göre karar verilmesi kanaatindeyim.

“Kızdım, gidiyorum.” Ben de gidiyorum o zaman. Öyle şey olur mu?

İSA GÖK (Mersin) – Öyle “Küstüm, giderim.” olur mu ya!

BAŞKAN – Hayır, gitme, önergeyi işleme koymayabiliriz, yani öyle bir hakkımız var burada.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – O zaman önerge sahibi söz alsın, eğer çekiyorsa ben de Yılmaz Bey’i basına şikâyet edeceğim.

BAŞKAN – Çektik ya, Allah Allah!

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Yılmaz Bey, bu kanun geçmeden twitter’ dan duyuru var, çekerse doğru bulmuyorum.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Çekmiyorum zaten.

BAŞKAN – Tamam, biz çektik. Uygun değil, buraya koymadık.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Çekmedi, işleme koymadı, Başkan yetkisini kullandı.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – O zaman ben terk ediyorum Komisyonu, bilginiz olsun.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Bülentçğim, Sevgili Başkanım, sizin sabrınızın öfkenizi yatıştıracağını düşünüyorum.

Arkadaşlar, tamam, lütfen...

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Onlar dediği olmuyor çekip gidecekler, biz... Böyle bir şey olabilir mi Sayın Başkan?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Biz kurumsal olarak gidiyoruz, parti olarak gidiyoruz.

BAŞKAN – Evet, 64’ üncü maddedeyiz. Okuyun.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Peki, önergeyi oylamazsanız ben gidiyorum.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Bülent, yapma ya! Senin vakarın ve sabrın diğer seçenekleri ortadan kaldırır ya.

BAŞKAN – Buyurun Hocam.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Bu tutuklamayla ilgili aşağı yukarı on beş senedir uğraşıyorum, bu söylenen şikâyetlerin hepsi doğru. Yani tutuklama olduğu zaman da şikâyet var, olmadığı zaman da şikâyet var.

Ben sadece şunu söyleyeyim: Bu tutuklamayla ilgili, bizim katalog dâhil tekrar düşünmemiz lazım. Ben de bu düşüncede, Sayın Bakanın ve Bülent Bey'in şeyindeyim. Tutuklama, tümüyle catalogsuz düzenleme düşünülüyor, eylülde gelecek. Dolayısıyla, öyle bir düzenleme düşünürken... Çünkü aslında en büyük şikâyet katalogdan da var. Şöyle bir şey: Katalogdaysa mutlak tutuklanmalı. Dolayısıyla, bu şikâyetler -ki haklı yönleri var- bence eğer biz her zaman savunduğumuz gibi "Hâkimimize güvenin. Tutuklaması gereken yerde tutuklansın, tutuklanmaması gereken yerde tutuklamasın." diyorsak bu öneriyi, bu düşünceleri mutlaka katalog suçla birlikte ele almalıyız. O zaman da katalog suçlar kaldırılıp tümüyle olması gereken gibi düzenlenebilir. Dolayısıyla, şimdiden böyle araya bir şey sokarsak şöyle olacaktır, bakın: Şubatta bir değişiklik yaptık, değiştiriyoruz. Şimdi, çok önemli olaylarda telefon dinleme kararı verilmesi zor oluyor, 3 hâkime şey yaptık. Şimdi, yarın bu buradan çıkar, olur, öyle bir olayda tutuklama uygulanır ki pişmanlık duyarız. O yüzden bunun tümüyle düşünülmesi ve katalog suçlarla birlikte düşünülmesi, evet, hiç sınır koyulmaksızın o zaman olmasında şey var o bakımdan ama şu an takdir sizin.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Bütün mülâhazaları sentezleyecek ilerdeki çalışmaya esas alınmak üzere arkadaşımız...

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Önergeyi işleme koymuyor musunuz Sayın Başkan?

BAŞKAN – Koymadık efendim.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Peki, o zaman ben de terk ediyorum.

BAŞKAN – Olur mu öyle şey ya, olmaz.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Yani, CHP'li arkadaşlar terk edecek diye...

BAŞKAN – Ya, hayır, ondan değil, başka ya, ondan değil. (Gürültüler)

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Bülentçğim, bakın, yapılacak şey dengeli bir... Terk etmek diye bir şey olmaz.

BAŞKAN – Hayır, bir de biz muhalefetin de burada bulunmasını ayrıca da istiyoruz yani, birlikte çıkaralım kanunları. Yani, muhalefeti terk ettirelim, bir ters bir şey yapalım, gitsinler, oh kolay kolay, rahat rahat çıkar, böyle bir şeyimiz yok.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Ama onlar terk ediyorum dediği için...

BAŞKAN – Yok ama ben etmesini de istemiyorum arkadaş açıkçası.

64' üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 64- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 141 inci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"(3) Birinci fıkra yazan hâller dışında, suç soruşturması veya kovuşturması sırasında kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk hâlleri de dâhil olmak üzere kamu görevlilerinin verdikleri kararlar veya yaptıkları işlemler nedeniyle tazminat davaları ancak Devlet aleyhine açılabilir.

(4) Devlet, ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan kamu görevlilerine bir yıl içinde rücu eder."

BAŞKAN – Bir de önerge var şurada. Önergeyi de okutalım, ondan sonra şey yapalım.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/918 Esas sayılı Kanun Tasarısının Çerçeve 64 üncü maddesiyle 5271 sayılı Kanunun 141 inci maddesine eklenen üçüncü fıkrasında yer alan "kamu görevlilerinin" ibaresinin "hâkim ve savcılar", dördüncü fıkra da yer alan "kamu görevlilerine" ibaresinin "hâkim ve savcılara" şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Bülent Turan

İstanbul

Gerekçe :

Önergeyle, suç soruşturma veya kovuşturması sırasında, kişisel kusur ve haksız fiil veya diğer sorumluluk hâlleri de dâhil olmak üzere verilen kararlar veya yapılan işlemler nedeniyle hâkim ve savcılara açılacak tazminat davalarının ancak Devlet aleyhine

açılabilceği hususuna açıklık getirilmektedir. Ayrıca, görevini kötüye kullanan hâkim ve savcılara bir yıl içinde rücu edilebileceği düzenlenmektedir.

BAŞKAN – Evet, madde üzerinde söz talebi yok.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Başkanım, şimdi burada verilen önergeyle hâkim ve savcılar aleyhinde tazminat davası açılabilmesi öngörülüyor. Şimdi, diğer memurlardan, kamu görevlilerinden farkı nedir hâkim ve savcıların? Şimdi, Anayasa’ mızda zaten bu konuda hüküm var, 129’ uncu maddede, o açıkça belirtilmiş. Niyi “hâkim ve savcı” diyerek belirtme ihtiyacı duyuluyor? Ben bunu bu öneriyi veren arkadaşlardan öğrenmek istiyorum. Yani, hâkim ve savcıların ne farklılığı var diyen memurlardan. Eğer yetkisini kullanırken yanlış bir şey yapmışsa devlet aleyhine dava açılacak Anayasa gereğince, devlet de rücu etme hakkına sahip. Yani bunu bu şekilde açıkladınız, daha önce özellikle HSYK’yı görüşürken bu konuda getirilen hükümle böyle açıklanmıştı bu. Ne değişti de, şimdi sadece hâkim ve savcılarla ilgili bir düzenleme getirilmek isteniyor; bunu anlamak istiyorum ben.

BAŞKAN - Sayın Bakanım, bir açıklama yapar mısınız?

Gürsel Bey, önce size söz vereyim de.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Şimdi, Sayın Başkanım, esasında kamu görevlilerinin işlem ve eylemleri nedeniyle tazminat davalarının zaten devlet aleyhine açılması gerekir.

BAŞKAN - Evet, Anayasa’ da var, Devlet Memurları Kanunu’ nda var.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Burada, yine Hukuk Muhakemeleri Kanunu’ nun 46’ ncı maddesinde hâkimlerle ilgili özel bir düzenleme var. Burada bir tek ismen zikredilmeyen cumhuriyet savcısı var. Ancak, Yargıtay zaten cumhuriyet savcılarını da kamu görevlisi telakki etmek suretiyle bunlara karşı da doğrudan dava açılmayacağını kabul ediyor, evet. Şimdi, peki buraya niye ilave edildi? Aslında bu biraz da bizim istediğimizle buraya ilave edildi, Yargıtayın isteğiyle ilave edildi. Neden ilave edildi? Birincisi: Kamu görevlileri kapsamı genişti. O idari yargının alanına giren de başka konular var. Bu çatışmayı önlemek için hâkim ve cumhuriyet savcılarıyla sınırlandırıldı. Peki, Yargıtay olarak biz bunu neden istedik? Bunlar genelde ceza soruşturması veya kovuşturmasında verilen kararlar veya işlemlerle ilgili. Bu tür tazminat davaları da Yargıtay 12. Ceza Dairesi tarafından yani biz incelemesini yapmaktayız.

Burada Bakanlığa önerdiğimizde iki şeyi amaçladık:

Birincisi: Türkiye’de koruma tedbirleri de dâhil, hâkim işlemlerini yani ceza yargılaması içerisindeki işlemleri Yargıtay denetimine açmak istedik. Yani, dolaylı olarak biz böyle bir denetim sağlamayı istedik. Zira, gerçekten arama hukuka uygun mudur, değil midir, ön şartları var mıdır? Tutuklama kararı, cumhuriyet savcısı bir tutuklama talebinde bulundu. Gerçekten 100’ üncü maddedeki şartlar öngörülmüş müdür burada? Biz hem 142/1’ dekinin kapsamının genişletilmesi suretiyle, hatta bu konuyu dairede müzakere ettiğimizde “Bizim işimizi 10 kat arttırdın. Sen de daireye bir daha gelme.” demişlerdi. Yani, bu bizim işimizi arttıracak ama Türkiye’de biraz önce hep 100’ üncü maddede, işte birimiz tutuklanmadığı için şikâyetçi olduk, şartlarını bir türlü oturtamıyoruz. Bu nedenle bizim de önerilerimizi dikkate almak suretiyle yüksek bakanlık böyle bir düzenleme yaptı.

Neden buraya ilave edildi? Bir başka nedeni şu: Mesela birinci fıkrada diyor ki: “Hakkında arama kararı ölçüsüz gerçekleştirilen...” Bakın, arama kararı verilen demiyor. Yani, arama kararı verilecek ama onun infazında bir ölçsüzlük olacak. Gerçekten arama kararı usulüne uygun verildi mi, verilmedi mi buranın kapsamında değil. Ama bu düzenlemeyle usulsüz bir arama kararı verilmişse bu da gerektiğinde buraya dâhil edilebilecek.

Ben bu maddenin bu şekilde yorumlanması ve “hâkim ve cumhuriyet savcısı” ifadesinin de bu nedenle bir sınırlandırma, devlet aleyhine açılmasının sadece cumhuriyet savcısına ama şartlarının genişletilmesi açısından da yukarıda belirttiğim nedenlerle biz önerdik.

Ben saygılar sunuyorum. Başka bir soru varsa onu da açıklamaya hazırım.

BAŞKAN – Evet, peki.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Burada ben iki cümle açıklayayım.

BAŞKAN – Sırayla Başkanım, öyle ezbere yok.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) - Sayın Başkan, evet, Gürsel Bey’in bu kadar detaylı ve güzel açıklamasından sonra benim konuşmam zait olur. Aynen katılıyorum.

AHMET İYİMAYA (Ankara) - Evet, ben iki cümle söyleyeyim.

BAŞKAN – Başkanım, buyurun.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Değerli arkadaşlar, yargılama faaliyetini yürüten, yargı yetkisini kullanan sülhelerin tazmin sorumluluğu bir defa mukayeseli hukuk bakımından da tamamen devlete açılın, belli koşullarda rücu edilsin yolundadır. Bizim 1926 sistemimiz doğrudan kişilere açılması yönünde, daha sonraki reformumuz devlete açılması yönünde, Anayasa'nın ruhu da o doğrultuda. Kaldı ki doğrudan hâkime veya savcıya açılması durumunda yargılamayı yürütmek mümkün değil. Yargılamayı yürütemezsiniz, devamlı kişiler dava açacaktır hâkime, savcıya dava açacaklardır ve ret sebebi üreteceklerdir. Sistemin mantığı bu, mukayeseli hukuk da bu. Bu sahada üç tane çok değerli doktora tezi var. Bizim Adalet Komisyonu bundan önceki ayrıntılı bir raporda meseleye değindi, çözüm doğrudur, Anayasa'nın ruhuna da bu uygun.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Başkanım, daha yakın zamanda bununla ilgili bir düzenleme olmadı mı?

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Siz karşı çıktınız, ben de o zaman kürsüyü bıraktım. Ben o zaman dedim ki: Hakkı Bey, sen devam et. Çünkü görüşüm farklıydı ve yakın zamanda oldu, daha evvelki zamanda da oldu, oluyor böyle.

BAŞKAN – Ben de şimdi, bundan sonra görüşüm farklı olunca Başkana devredeceğim, bu yolu da öğrenmiş olduk.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Maddeyi önerge doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

65'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 65- 5271 sayılı Kanunun 173 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "ağır ceza mahkemesine en yakın ağır ceza mahkemesine" ibaresi "ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerdeki sulh ceza hâkimliğine" şeklinde; üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde; dördüncü fıkrasında yer alan "Mahkeme" ibaresi "Sulh ceza hâkimliği" şeklinde ve altıncı fıkrasında yer alan "ağır ceza mahkemesinin" ibaresi "sulh ceza hâkimliğinin" şeklinde değiştirilmiştir.

"(3) Sulh ceza hâkimliği, kararını vermek için soruşturmanın genişletilmesine gerek görür ise bu hususu açıkça belirtmek suretiyle, o yer Cumhuriyet başsavcılığından talepte bulunabilir; kamu davasının açılması için yeterli nedenler bulunmazsa, istemi gerekçeli olarak reddeder; itiraz edeni giderlere mahkûm eder ve dosyayı Cumhuriyet savcısına gönderir. Cumhuriyet savcısı, kararı itiraz edene ve şüpheliye bildirir."

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?

Buyurun.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Daha önce de değerlendirme yapmışım, çok kısa söyleyeceğim.

BAŞKAN – Ağır cezadan sulh cezaya geçiş...

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Evet yani savcıların verdiği takipsizlik kararlarının daha güvenceli olan, 3 yargıçtan oluşan ağır ceza mahkemesince itirazın incelenmesi yerindedir. Bu anlamda tek hâkime belki çok kemiyetli bir dosyanın bırakılması, sonuçta pek çok sızlanmaya neden olabilecek bir mahiyet arz etmektedir. Ben bu nedenle maddenin tasarı metninden çıkarılmasını arz ettiğimi ifade etmek isterim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Daha önce de bunun gerekçesini izah etmişlerdi.

Dilek Hanım, buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Bu konudaki izahı ben bir duymak istiyorum, ondan sonra bir görüşümü belirteceğim.

BAŞKAN – Gürsel Bey'e söz verelim o zaman.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Sayın Başkanım, bizce de cumhuriyet savcısının bazı işlemleriyle ilgili sulh ceza hâkimliğine yetki verilebilir ama kovuşturmaya yer olmadığına ilişkin karar soruşturmayı menfi yönde sonuçlandıran bir karardır yani artık bir sonraki aşamaya geçme imkânımız yok. Bu nedenle önceki düzenlemenin daha doğru olduğunu düşünüyoruz. Ağır ceza mahkemelerinde kalmalıdır, hatta şu an başka bir sorunuz var: Yani itiraz edilmeksizin kesinleşen kovuşturmaya yer olmadığına ilişkin kararlar bir daha ele alınamamakta, sadece yeni bir delil çıktığında ele alınmakta. Bu nedenle burada da bir eksiklik olduğunu düşünüyoruz.

BAŞKAN – Adalet Bakanlığına aslında bu konuda bir yetki vermek lazım açtırması için.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Yani itiraz edilmezse başka bir yasal yol yok çünkü bir hâkim veya mahkeme kararını ancak kanun yararına bozma konusu yapabilirsiniz ama savcılık kararıyla ilgili tek yol burada tükeniyor. Bu nedenle Adalet Bakanlığına da kovuşturmanın yeniden ele alınması yetkisi de dâhil olmak üzere bunların yeniden düşünülmesi... Çünkü geçmişte sistemimizde Adalet baş müfettişlerimiz olsun, Adalet Bakanlığının herhangi bir şekilde muttali olmasıyla bunların ortadan kaldırılması mümkündü ancak şu an bize intikal eden dosyalarda birçok kovuşturmaya yer olmadığına ilişkin karar verilmemesi gerektiği hâlde verilen kararları tespit ediyoruz ancak yasal süreç, itiraz süresi geçirilmiştir. Artık başka da bir yol olmadığı için bunlar bu şekilde kalmaktadır. Birçok hak kaybına da neden oluyor. Ben bu nedenle eski düzenlemenin kalmasını ve dediğim şekilde de bunların yeniden - yani geçmişte de Adalet Bakanının menfi emir verme yetkisi yoktu ama müspete davet ediyordu soruşturma yapması, iddianame düzenlenmesi konusunda- düşünülmesi gerektiğini saygılarımla sunuyorum.

BAŞKAN – İzzet Hocam, söz sizin.

Buyurun.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Burada aslında Adalet Bakanlığının bir soruşturma bağlamındaki yetkilerini topyekûn Ceza Muhakemesi Kanunu kapsamında ele almamız gerekir. Eski kanunda bir soruşturmanın başlatılması konusunda Adalet Bakanının yetkisi yoktu, sadece soruşturma sonucuna göre kamu davasının açılması yönünde bir emir verme hususunda yetkisi vardı. Bu, delillerin değerlendirilmesine bağlı bir husustu. O nedenle yeni Ceza Muhakemesi Kanunu'nun hazırlık aşaması sırasında o zamanki Sayın Bakanımız Cemil Bey bunun doğru olmadığını ve buna kendi cephesinden taraf olmadığını, bu yetkinin Adalet Bakanına verilmemesi gerektiğini ifade ederek bu hüküm tasarı metnine alınmadı.

Şimdi, sorun burada şudur aslında: Adalet Bakanı bir hususta bir olayla bağlantılı olarak ilgili, görevli cumhuriyet savcısından soruşturma yapılmasını isteme yetkisini haiz olmalıdır. Ceza Muhakemesi Kanunu'na bizim bunu bir şekilde dercetmemiz gerekir ama başlatılan soruşturma sonucunda cumhuriyet savcısı delillerin durumuna göre, yerine göre kovuşturmaya yer olmadığı kararı da verebilmelidir ama Adalet Bakanının soruşturma sonucuna göre iddianame düzenlenmesini emretme yetkisinin olmaması lazım gelir.

Adalet Bakanı bir hususta soruşturma açılmasını talep etme yetkisini haiz olmanın yanı sıra soruşturmanın safahatı konusunda da bilgi talep etme yetkisini haiz olması gelir. Yine, bu yetkiyle bağlantılı olarak eğer cumhuriyet savcısı kovuşturmaya yer olmadığı kararı veriyse Adalet Bakanı da buna itiraz edebilmelidir. Yani bu üç yetkinin arka arkaya birbirleriyle bağlantılı olarak Adalet Bakanına verilmesi gerekir. Eğer biz bu şekilde bir düzenleme yaparsak aslında şu anda kabul edilmiş olan Ceza Kanunu'nun 277'nci maddesindeki değişikliğe de gerek olmadığını düşünüyoruz. 277'nci maddenin şu andaki yürürlükte olan metni doğru bir düzenlemedir ama ortaya çıkan bazı mahzurların giderilebilmesi amacıyla bu değişikliğin yapılması yoluna gidilmektedir. Aslında, doğru olan, Adalet Bakanına bu üç aşamalı yetkinin verilmesiyle sorun büyük ölçüde çözümlenmiş olacaktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Turgut Bey söz istemiş.

Buyurun.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Şimdi, Sayın Başkanım, önce şeyi söyleyeyim: Yeni gördük, Sayın Bakanın bu konuda bir beyanı olacak mı acaba? Bu, Anayasa Mahkemesi Youtube'ya erişimin de hak ihlali olduğuna karar vermiş. Herhâlde “Karar gelince bakacağız, göreceğiz.” diyeceksiniz değil mi Sayın Bakanım? Yani ne zaman açılacak? Çünkü ben de oğlum da –Youtube bize kapalı izleyemiyoruz, bakamıyoruz. Ne zaman açılacak, o konuda... Anayasa Mahkemesinin bu kararı yeterli midir Sayın Bakanım?

Dün konuşurken “Sulh ceza mahkemeleri kaldırılacak, işte, mahkemeler hâkimliğe...” O arada, Sayın Genel Müdürümüzü sanıyorum: “İşte, oraya atanacak olan hâkimler tecrübeli hakimler olacak. Yani bizim, işte, uygulamada da gördüğümüz ilk kez meslekten kurayı çeken hâkimler genelde sulh ceza mahkemeleri gidiyor ya da daha genç, tecrübeleri az olan hâkimler gidiyordu sulh ceza mahkemelerine ama şimdi öyle değil, daha kıdemli, birikimli hâkimler olacak.” dedi. O yeterli olacak mı? Bu takipsizlik kararlarını inceleyecek olan sulh ceza hâkimleri artık oraya veriliyor. Oradaki sulh ceza hâkimleri bu hâliyle, bu nitelikleriyle yeterli olacak mı, yoksa gene Gürsel Bey'in gerek arkadaşlarımızın da söylediği gibi mahkeme heyeti daha bir güvence arz etmeyecek mi Sayın Bakanım? Siz ne diyorsunuz bu konuda?

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – YouTube'la ilgili haberi tabii ben de aldım, arkadaşlar getirdiler, karar çıkmış. Tabii, sadece hak ihlali olduğuna dair bir karar verdiğine dair haber ama muhtevasını bilmiyorum. Seni yalancı çıkarmamak için de gerekçeyi göreyim sonra açıklama yapayım diyorum.

Diğer konuya gelince, sulh ceza hâkimliğiyle ilgili konu hukukumuzda gerçekten önemli bir değişikliği beraberinde getiriyor. Daha önce bununla alakalı görüşmeler de yaptığımızda, sulh hukuk hâkimliğiyle ilgili de benzer adımlar atılması söylenince ben yani şu anda önce bir görelim bakalım sulh ceza hâkimliği nasıl bir uygulama oluyor, eğer hakikaten arzu edildiği gibi uygulamada yarar ortaya çıkarırsa o zaman çok büyük bir fayda elde etmiş oluruz dedim. Şu anda uygulamada asliye cezaıyla sulh ceza arasında ceza miktarı bakımından bir sınır var ve bu sınır nedeniyle bir kısım davalar oraya gidiyor. Bu düzenlemeden sonra artık sulh ceza-asliye ceza ayrımı kalmıyor. Tabii, asliye ceza mahkemelerinin iş yükü biraz daha dağılacak, asliye ceza hâkimliği sayısı biraz daha artırılmış olacaktır. Böylelikle oralarda işler daha hızlı bir şekilde karara bağlanma imkânı bulacaktır.

Koruma tedbirleri konusunda Türkiye’de çok eleştiriler oldu. Sulh ceza hâkimliği mahkemesi sırasında, esasında hâkimler daha ziyade yargılama işlerine önem veriyorlar, tedbirler kısmını o kadar da önemsemiyorlar, asli işleri gibi de tam anlamıyla gördüğünü söylemek mümkün değil. O nedenle, bu düzenlemeden sonra bir defa asli işi koruma tedbiri olacak. Gerekçelerde hepimizin şikâyeti var; tutuklamaya dair gerekçe, falan konuya dair gerekçe kifayyetli yazılmıyor, arzu edildiği gibi değil. Şimdi ana işi bu olduğu için gerekçeler ve diğer konularda da bence daha tatmin edici gerekçeler ortaya çıkacağına inanıyorum ve “özgürlükler hâkimi” diye esasında bizde bir uygulama vardı, daha doğrusu halk arasında öyleydi “özgürlükler hâkimi”. Tabii, bunun isminin değişmesiyle ilgili dün Dilek Hanım da söyledi, neden sulh ceza hâkimliği... Esasında isim, bizim sistemimizde yerleşik bir isim. Başka bir isim olur mu olmaz mı, onu da tartışmakta fayda var. Belki ileride tekrar bakılabilir, uygun bir isim olur, olmaz o konuda.

Şimdi, savcı takipsizlik kararı verdiği zaman... Kim veriyor bunu? Bir savcı veriyor. Savcı yargı görevi yapan biri. Tek başına takipsizlik kararı verebiliyor, dava da açabiliyor, sonra bu davayı karara mahkeme bağlıyor. Baktığınız zaman bizde iki tür mahkeme var: Bir heyet hâlinde bir mahkeme karara bağlıyor -ağır cezada heyet bağlıyor- ama asliye cezada tek hâkim bağlıyor. Sonuçta savcıyla hâkim arasındaki şeye baktığınızda aynı kaynaktan geliyorlar. Şimdi, asliye ceza hâkimi tek başına yargılama yapıyor, burada karar veriyor, bu iş çok doğru oluyor diyoruz ama sulh ceza hâkimliği yapacak, sadece asli işi bu olacak bir kişinin yine kendisi gibi yargı görevi yapan cumhuriyet savcısının verdiği takipsizlik kararının yerinde olup olmadığına dair yapılan itirazı değerlendirmesi yanlış olacak. Ben bunun bir çelişki olduğunu düşünüyorum.

Şu anda, burada, yargıda görev yapan çok değerli arkadaşlar var, oradan gelenler de var, bizden daha iyi bilecekler. Bu takipsizlik kararlarına kim bakıyor şu anda? Ağır ceza mahkemesi heyet hâlinde toplanıp bir müzakere mi yapıyor? Yani, hepimiz eğri oturup doğru konuşacağız, oradaki bir üye bakıyor veya reis bakıyor, ondan sonra hiç doğru dürüst bir inceleme yapmadan takipsizliğe, itirazın reddine veya kabulüne kararlar çıkıyor. Esasında biz işe bu noktada da bir uzmanlık kazandırıyoruz. Sadece işi bu olacak bir yapı oluşturuyoruz.

Kıdem konusuna gelince, tabii, Ankara, İstanbul gibi büyükşehirlerin tamamında ve ağır ceza merkezlerinin tamamında, kıdemli sulh ceza hâkimlerinin görev yapmaları bundan sonra daha da önem kazanacaktır. HSYK umarım ki bu atamalarda bu kıdeme daha fazla dikkat edecektir. Bu açıdan da bu işlere bakanlar arasında oldukça tecrübeli hâkimlerimiz olacaktır. Umarız uygulamada arzu ettiğimiz olumlu neticeler çıkar.

Ben hukukumuz için hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bakan.

Eskiden ağır ceza mahkemeleri gerekli gördüğü zaman takipsizlik kararı üzerinde soruşturma yaparlardı. Şimdi onu da bıraktılar, daha pratik bir şekilde çözüyorlar işi.

İsa Bey, buyurun.

İSA GÖK (Mersin) – Hakkı Bey, siz sözlü kabul etmediğiniz için hemen bir yazılı önerge verdim.

Bakın, uygulamada hep bunu yaşadık: Savcılığın KYOK kararlarına karşı itiraz ettiğimizde, en yakın ağır ceza mahkemelerinin çoğunda oy birliği dahi gelmedi, oy çokluğuyla kararlar geldi ve ciddi tartışılıyor ağır ceza mahkemelerinde, deliller tartışılıyor. Şimdi, siz bunu kaldırıp da tek sulh ceza hâkimine verdiğinizde bu yanlış, bunun yanlış olduğunu siz de biliyorsunuz.

Artı, 65’inci madde kaldırılırsa, getirilmek istenen sulh ceza mahkemelerinin kaldırılması bütünlüğüne zarar da vermiyor. Bakın, dikkat edin diğer maddelere. Bu CMK 173 ayrı bir şey. Bu, yalnızca savcılık kararlarına karşı en yakın ağır ceza mahkemesine itiraz imkânı. Kanun koyucu 173’ü koyarken savcının bulunduğu yerdeki ağır ceza mahkemesi dahi demiyor, aynı adliye demiyor, “En yakın ağır ceza mahkemesi” diyor. Biz, Mersin’e, Tarsus’a bağlıyız bu konuda. Tarsus bize bağlı ve hep farklı kararlar çıkmıştır, hep farklı kararlar, inanın. Çok nadirendir KYOK kararını onadığı, reddettiği Tarsus ağır cezanın ki oradan da Yargıtaya üye geldi sanıyorum

çünkü iyi hâkimler var ağır cezalarda. Dolayısıyla, bu sistemi bozmayın. 65'inci madde bu tasarıdan çıktığında da sulh ceza mahkemesinin kaldırılması çalışmanız sekteye uğramıyor. Dikkatli bakın maddeye “tesellül ettirir” den hiçbir zarar görmüyor.

Teşekkür ediyorum.

Buyurun Dilek Hanım.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, Sayın Bakan; ben arkadaşlarımın görüşlerine katılıyorum. Kovuşturmama kararına karşı daha güvenceli bir şekilde ağır ceza mahkemelerinin bunu değerlendirmesi, şimdiye kadar gördüğümüz en sağlıklı usul yöntemlerimizden bir tanesiydi. Bu nedenle bunun korunması gerektiğini düşünüyorum.

Daha bundan birkaç ay evvel, iletişimin tespiti, mal varlığına el koyma, teknik takip, bunlarla ilgili konularda ağır ceza mahkemesindekilerin oy birliğiyle karar vermesi konusunda yasal düzenleme yapıldı. Hatta biz orada dedik ki “Bu tedbir kararlarının ne farklılığı var da yani oy birliği getiriyorsunuz? Yani herhangi bir kararda ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verirken bile oy çokluğu oluyor da bunlarda neden oy birliği isteniyor?” diye de sorguladık. Bu sorgulamamızın hiçbir şekilde cevabı verilemedi. O dönemde yürütülen yolsuzluk soruşturmalarındaki bu dinlemeleri, teknik takipleri vesaireyi engellemek amacıyla gününbirlik yapılan bir düzenlemeydi. Yani, ağır ceza mahkemelerine verilebilir o kararların verilmesi ama niye oy birliği o açıklanamamıştı.

Şimdi, burada, bırakın oy birliğini falan, ağır ceza mahkemesinin yetkisi kaldırılıyor, yine açıklanabilir bir şey değil. Yani, bazı arkadaşlarımız komplo teorisi ürettiğimizi falan zannediyorlar ama yargının siyasallaştırılmasından kaynaklı bir şekilde o zaman en kıdemli hâkimler sulh ceza hâkimi yapılacak, bu tedbir kararlarını ve bunları o hâkimler verecek dendiğine göre, o zaman aklımıza şu geliyor: İktidara daha yakın olanlar sulh ceza hâkimi olarak değerlendirilecek yani siyasal iktidarın istemediği konularda kovuşturma açılmayacak, istediği konularda kovuşturma açılacak yani hâkimlik teminatı, yargının bağımsızlığı burada yok edilecek. Yani, biz bunlardan kaygı duyuyoruz. Yoksa, gerçekten bu ülkede yargıçlar bağımsız olsa, tarafsız olmasına izin verilse, en baştan itibaren, mesleğe kabulden itibaren herhangi bir şekilde iltimas yapılmasa, görüntülü sınavlar yapılsa, mülakatlar yapılsa o zaman eyvallah yani bunların hiçbirisi belki konuşulmaz bile, tartışmayız bile. Ama bu ülkede mesleğe kabulden itibaren yargı siyasallaştırılıyor, siyasi iktidara yakın olan insanlar alınıyor, yüzde 100 soruları yapan ya da çok yakın yapan insanlar bu ülkede hâkim, savcı yapılmıyor. Yani, işte, bir kısmından da sizler de muzdaripsiniz, “altın nesil” dediğiniz neslin neler yaptığını gördünüz. E, şimdi, yani böylesine siyasallaştırılmış bir yapıya o nedenle güvenmiyoruz. O nedenle 3 hâkim en azından bir güvencedir, onun için ağır cezayla ilgili bu düzenlemenin kaldırılmaması gerekir, kovuşturmama kararına karşı itirazın ağır ceza mahkemelerine yapılması gerekir. Bu belki hepimiz için, sizler için de bizler için de vatandaş için de bir güvencedir. Lütfen onun için arkadaşımızın verdiği önergeyi dikkate alarak 65'inci maddenin metinden çıkartılmasını talep ediyoruz.

İSA GÖK (Mersin) – Bir şey söyleyebilir miyim Sayın Başkan, bir saniye, tek bir cümle söyleyeceğim.

BAŞKAN – İsa Bey, tamam.

İSA GÖK (Mersin) – Bakın, yıl sanıyorum 2005 ve 2006'yı -sizin çok iyi tanıdığınız bir başsavcı- bir şikâyetim var, o zaman baro başkanımı, büyük bir adaletsizlik var ama savcı arkadaş takipsizlik verdi, KYOK verdi.

BAŞKAN – Başsavcı kaldırabilir bunu.

İSA GÖK (Mersin) – Başsavcı çıldırdı, çıldırdı çünkü hakikaten büyük bir adaletsizlik vardı, büyük bir olay vardı orada. Tarsus'a gitti, Tarsus öyle güzel kaldırdı ki kararı perişan etti, yargılama benden sonra sürdü ve o adaletsizlik giderildi, mahkûm oldular. Bu yaşanmış bir olay. Ki, Tarsus'taki hakikaten karar... Olayı belki de hatırlarsınız, o dönemde olayı hatırlarsınız.

BAŞKAN – Biliyorum, biraz biliyorum.

İSA GÖK (Mersin) – Bunlar çok önemli olaylar, bizzat...

BAŞKAN – Kaçakçılıkla ilgili...

İSA GÖK (Mersin) – İşte hatırladınız Başsavcım. Yani, yaşadığımız olaylar. Olayı takip ettim. Ya, burada kamu zararı vardı, dünya zararı vardı ama takipsizlik kararı verdi. Sonra büyük olaylar oldu, kurula kadar gitti olay, Bakanlığa kadar gitti, Yargıtaya kadar gitti olay. Bunu nasıl önleyebildik? Tarsus'ta önledik, ağır cezadan önledik. Ne olur, bunu kaldırmayın.

BAŞKAN – Başsavcılar aklında bu işi baştan sıkı tutsa bu kadar sıkıntı olmaz.

İSA GÖK (Mersin) – Başsavcı, savcısına güvenmek zorunda yani adliye bu, bir aile.

BAŞKAN – Kontrol etmek de zorunda aynı zamanda.

İSA GÖK (Mersin) – Tabii ki yani.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, şimdi, burada eğer sulh ceza hâkimliği üzerinde ısrarcı olunacaksa, daha önceki sistemdeki gibi en azından “Takipsizlik kararını veren savcının bulunduğu ağır ceza merkezine en yakın yerdeki sulh ceza hâkimi -bu işle ilgili görevlendirilen- inceler.” desek daha doğru olmaz mı?

İSA GÖK (Mersin) – Hayır, en doğrusu ağır ceza.

Sayın Bakan, bakın, teselsül...

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, şimdi, burada birden fazla ağır cezanın olduğu yerde numaralara göre itirazlar değerlendiriliyor. Eğer diyelim ki tek sulh ceza hâkimi varsa ona ağır ceza mahkemesinin nezdindeki sulh ceza hâkimliğine itiraz yapılıyor. Burada etkiye gelince, etki şu anda da olur yani bunlar birbirini tanımıyor değiller. İletişim geçmişte zordu, şu anda da daha rahat insanlar birbirini etkileme imkânına sahip, birbirlerini tanıyorlar, gelip gidiyorlar. Yani, baktığınızda, en yakın ile gidiyorsunuz, işte oradaki buradakini tanımaz, bilmez dersek burada bir yanlış olur.

Yani, bence bu uygulamayı bir görelim. Ben uygulamanın bu tehlikeleri veya şu anda arkadaşlarımızın dile getirdiği sakıncaları ortadan kaldıracığına inanıyorum. Esasında şu andaki uygulamada ben sıkıntı olduğunu düşünüyorum. Yani, yeni uygulama bu konuda daha güvenceli bir yapıyı ortaya çıkartacak.

İSA GÖK (Mersin) – Sayın Bakan, tek kişiye bırakılıyor.

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Asliye cezada tek kişi İsa Bey, tek hâkim karar veriyor, hem de ağır cezalar veriyor.

İSA GÖK (Mersin) – Bakın, o ayrı. Şimdi, bakın, Sayın Yargıtay Üyemiz, Sayın Yalvaç görüşünü açıkladı.

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Açıklayabilir, Sayın Yalvaç'ın görüşüne saygı duyuyoruz.

İSA GÖK (Mersin) – Bakın, Sayın Bakan, hepimiz uygulamadan gelen insanlarız. Uygulama Yargıtay, görüşlerimiz, artı, sizin de bu reform dediğiniz şeyi engellemeyen bir değişiklik. 65'i kaldırdığımızda yalnızca KYOK kararına karşı itiraz etmenin...

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yine 1 hâkim karar veriyor ona sonuçta, kararı itiraza tabi.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Ali İhsan Bey, buyurun.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Başkanım, ben de tabii arkadaşlarımızın ağır ceza mahkemesi açısından görüşlerine katılıyorum, ancak şunu söyleyeceğim: Sulh ceza mahkemesi açısından Sayın Bakanımızın yaptığı değerlendirmeler bence hayatın biraz olağan akışına aykırı. Şimdi göz görmeyince gönül katlanır diye bir şey var biliyorsunuz yani birbirinden mesafe olarak uzak insanlar, aynı çatı altında olmayan insanlar, sürekli birbirleriyle görüşme olanağı olmayan yargıçlar tabii ki birbirlerinden o oranda az etkileneceklerdir ama aynı çatı altında sürekli olarak...

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – O zaman, Ali İhsan Bey, savcılar ile hâkimleri hiç yan yana koymamamız lazım. Birisi iddianame düzenliyor, biri yargılıyor, beraber karar veriyorlar.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Bakın, ben profesyonelce düşünmek istiyorum ama bir de hayatın gerçekliği var. Aynı çatı altında sürekli olarak çalışan, sürekli olarak beraber olan savcıların yani hâkimlerin, birinin verdiği kararı aynı yerdeki hâkimin bozması belki kişiselleştirilme sonucunu bile doğuracaktır olayın, ileride daha farklı hususatlara neden olacaktır. Yani, aynı küçük yerlerde bu çok ciddi sorunlar yaratacaktır. Ben onun için yani çok yanlış olduğunu düşünüyorum. Yani, tabii ki hepimiz profesyonelce düşünmek istiyoruz ama bir de hayatın olağan akışı, hayatın olağan gerçekliği var. Yani, hâkim ve savcılarının tamamen bütün etki ve telkinlerin dışındaki bir yargı düzeni hepimizin ortak arzusu ama bir de bunun gerçekleşme şartlarına, koşullarına bakmak lazım. Yani, ona baktığımızda, maalesef, bu kadar rahat düşünemiyorum. Onun için bence eski düzen kalsın yani biz bu düşüncedeyiz, eski sistemi bozmayalım yani. Bu maddeyi tasarı metninden çıkartalım.

BAŞKAN – Önergeyi okutuyorum arkadaşlar:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

1/918 E. sayılı kanun tasarısından çerçeve 65. mad.nin çıkarılmasını ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini talep ederim.

İsa Gök

Mersin

Gerekçe:

Ceza sistemindeki güvenliğin bozulmamasını temin için.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Sayın Bakanım, gene de bu en yakın ağır cezadaki sulh ceza hâkimi meselesini bir değerlendirelim Genel Kurula kadar hiç değilse, arkadaşlar bir üstünde dursunlar bakalım, belki daha verimli olur hiç değilse.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Olur, olur, bir baksınlar.

BAŞKAN – Bir sonraki maddeye geçiyorum.

MADDE 66- 5271 sayılı Kanunun 231 inci maddesinin sekizinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Denetim süresi içinde kasten işlenen bir suç nedeniyle kişi hakkında bir daha hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemez."

BAŞKAN – Burada bir önerge var, bununla ilgili bir düzeltme önergesi, onu da okuyalım da.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/918 Esas sayılı Kanun Tasarısının Çerçeve 66 ncı maddesiyle 5271 sayılı Kanunun 231 inci maddesinin sekizinci fıkrasının birinci cümlesinden sonra gelmek üzere eklenen cümlelerin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Bülent Turan

İstanbul

"Denetim süreci içinde, kişi hakkında kasıtlı bir suç nedeniyle bir daha hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemez."

Gerekçe:

Kasıtlı suçun denetim süresi içinde veya öncesinde işlendiğinin önemi olmaksızın kişi hakkında yeniden hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemeyeceği hususuna açıklık getirmek amacıyla bu önerge verilmiştir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, bir şey söyleyeceğim bu konuda ben.

BAŞKAN – Buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Bir yaraya parmak basmak istiyorum. Yine bir gelişme olmayacaktır eminim ama şimdi, bu özellikle hükmün açıklanmasının ertelenmesi iki yıla ilgili, cezalarla ilgili şöyle bir şeyler çıkıyor karşımıza yargılama sırasında: Şimdi, diyelim ki vatandaş istemiyorsa zaten bu hükmün açıklanmasının ertelenmesi yapılamıyor ama yani hâkimler "Sana herhangi bir şey olmayacak, sen bunu kabul et." vesair diyorlar, hükmün açıklanmasının ertelenmesi veriliyor. Bunu vatandaş önce anlamıyor, avukatı olduğu takdirde zaten anlatıyorsunuz ama ardından diyor ki: "Ben bu suçu işlemedim aslında, ben bunu temyiz etmek istiyorum." Ama temyize tabi değil, itiraza tabi. Yani, insanlar beraat ettiklerinde sorun yok ama cezalandırıldıklarında yine bu konuda kendilerine haksızlık yapılmış olduğu kanısı oluyor. Yani, bu konuda bir temyiz süreci konulabilir mi? Çünkü, itiraz ediyorsunuz, itiraz her zaman için reddediliyor ama vatandaş orada bu yakasındaki yaftayla geziyor. Bu konuda temyiz etme hakkının da verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Yani, biz o itiraz kararlarını, ret kararlarını temyize göndermeye çalışıyoruz ama ağır cezalar reddetti hepsini de, "Bu itiraza tabidir, verilen karar kesindir, temyize göndermiyoruz." dendi. O nedenle bu konunun temyize açık olması gerektiğini ben söylüyorum. Çünkü, iki yıla kadar işlenen suçlar yani ceza iki yıla kadar verilen suçlarda oluyor bu yani üst sınırı falan da değil, iki yıla kadar verilen suçlar, zaman zaman ciddi suçlamalar da oluyor. Vatandaş bu konuda ciddi mağdur oluyor, ben bu konudaki uygulamadaki sancıyı aktarmak istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Ekim Bey, buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. EKİM ERGÜN – Şimdi, tasarıda bu konuda eksiklik vardı. Hatırlarsanız alt komisyonda müdahale etmiştik, taksiri de kapsıyordu.

Şimdi, alt komisyonda da o metne bağlanmıştı, "denetim süresi içinde kasten işlenen bir suç nedeniyle" şeklinde bağlanmıştı. Önergeyle bu yapı değişiyor, denetim süresi öncesinde de kasten bir suç işlenmesi söz konusu olduğunda. Arada aslında bir fark var, bu farka neden ihtiyaç duyuldu, bu farka dikkat edilirse diye.

BAŞKAN – Siz diyorsunuz ki yani başka şeyleri de kapsıyor.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. EKİM ERGÜN –Şimdi, yani bu hani Anayasa Mahkemesi incelemesine gidecek olursa hukuki güvenlik ilkesi açısından değerlendirildiğinde acaba...

BAŞKAN – Zaten o normal değil. Bir defa, sabıkası varsa adamın zaten bu uygulanmayacaktı. Öncesi olsun, sonrası olsun fark etmez ki. Yani denetim süresi dışında da olsa bu bir şeyi değiştirmeyecektir.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. EKİM ERGÜN –Başkanım, alt komisyonda yazılan metin hukuki güvenlik açısından sıkıntı çıkarmazdı ancak bu çıkarırsa, hani Anayasa Mahkemesi açısından bir değerlendirilirse...

BAŞKAN – Sanmıyorum. Bu, Anayasa Mahkemesine de gidecek bir şey değil yani.

Evet, maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 67'yi okutuyorum:

MADDE 67- 5271 sayılı Kanunun 260 ıncı maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(2) Ağır ceza mahkemelerinde bulunan Cumhuriyet savcıları, ağır ceza mahkemesinin yargı çevresindeki asliye ceza mahkemelerinin; bölge adliye mahkemesinde bulunan Cumhuriyet savcıları, bölge adliye mahkemelerinin kararlarına karşı kanun yollarına başvurulabilirler."

BAŞKAN – Sistemin gereği olan bir şey.

Söz yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 68'i okutuyorum:

MADDE 68- 5271 sayılı Kanunun 268 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) ve (b) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"a) Sulh ceza hâkimliği kararlarına yapılan itirazların incelenmesi, o yerde birden fazla sulh ceza hâkimliğinin bulunması hâlinde, numara olarak kendisini izleyen hâkimliğe; son numaralı hâkimlik için bir numaralı hâkimliğe; ağır ceza mahkemesinin bulunmadığı yerlerde tek sulh ceza hâkimliği varsa, yargı çevresinde görev yaptığı ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerdeki sulh ceza hâkimliğine; ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerlerde tek sulh ceza hâkimliği varsa, en yakın ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerdeki sulh ceza hâkimliğine aittir.

b) İtiraz üzerine ilk defa sulh ceza hâkimliği tarafından verilen tutuklama kararlarına itiraz edilmesi durumunda da (a) bendindeki usul uygulanır. Ancak, ilk tutuklama talebini reddeden sulh ceza hâkimliği, tutuklama kararını itiraz merci olarak inceleyemez."

BAŞKAN – 68' de söz yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 68'inci madde kabul edilmiştir.

Madde 69' u okutuyorum:

MADDE 69- 5271 sayılı Kanunun 273 üncü maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(3) Ağır ceza mahkemelerinde bulunan Cumhuriyet savcıları, mahkemelerinin yargı çevresi içerisindeki asliye mahkemelerinin hükümlerine karşı, kararın o yer Cumhuriyet başsavcılığına geliş tarihinden itibaren yedi gün içinde istinaf yoluna başvurulabilirler."

BAŞKAN – Söz yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 70'i okutuyorum:

MADDE 70- 5271 sayılı Kanunun 279 uncu maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Bu kararlar itiraza tabidir."

BAŞKAN – Söz yok, önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 71'i addeyi okutuyorum:

MADDE 71- 5271 sayılı Kanunun 280 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine "303 üncü maddenin birinci fıkrasının (c), (e), (f), (g) ve (h) bentlerinde yer alan ihlallerin varlığı hâlinde hukuka aykırılığın düzeltilerek istinaf başvurusunun esastan reddine,"

ibaresi eklenmiş; (c) bendinde yer alan "ilk derece mahkemesinin kararını kaldırarak" ibaresi madde metninden çıkarılmış ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(2) Duruşma sonunda bölge adliye mahkemesi istinaf başvurusunu esastan reddeder veya ilk derece mahkemesi hükmünü kaldırarak yeniden hüküm kurar."

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

72'yi okutuyorum:

MADDE 72- 5271 sayılı Kanunun 286 ncı maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendinde yer alan "suç niteliğini değiştirmeyen" ibaresi "her türlü" şeklinde değiştirilmiş; (f) bendinde yer alan "bölge adliye mahkemesince verilen beraat kararları ile" ibaresi madde metninden çıkarılmış ve aynı fıkranın (c), (e) ve (g) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"c) İlk derece mahkemelerinin görevine giren ve kanunda üst sınırı iki yıla kadar (iki yıl dahil) hapis cezasını gerektiren suçlar ve bunlara bağlı adli para cezalarına ilişkin her türlü bölge adliye mahkemesi kararları,"

"e) Sadece eşya veya kazanç müsaderesine veya bunlara yer olmadığına ilişkin ilk derece mahkemesi kararları ile ilgili olarak istinaf başvurusunun esastan reddine dair kararları,"

"g) Davanın düşmesine, ceza verilmesine yer olmadığına, güvenlik tedbirine ilişkin ilk derece mahkemesi kararları ile ilgili olarak bölge adliye mahkemesince verilen bu tür kararlar veya istinaf başvurusunun esastan reddine dair kararlar,"

BAŞKAN – Madde üzerinde söz yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

73'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 73- 5271 sayılı Kanunun 324 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(6) Yargılama giderleri hükümden ayrı olarak karara bağlanır. Bu karara karşı itiraz yoluna başvurulabilir. Ancak, hüküm hakkında temyiz veya istinaf kanun yoluna başvurulması hâlinde, açıkça belirtilmesi koşuluyla, yargılama giderleri de hükümle birlikte incelenir."

BAŞKAN – Buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. EKİM ERGÜN –Şimdi, ceza yargılamasında, burada, yargılama giderleri açısından, örneğin vekâlet ücreti açısından hâlihazırdaki sistemden burada bir vazgeçiş söz konusu. "Yargılama giderleri hükümden ayrı olarak karara bağlanır." deniliyor. Şimdi, hüküm esasen ilkesel olarak bir bütündür.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Çok yanlış ya.

BAŞKAN – Nasıl olur?

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Olur mu ya, o bir kararla verilir ya.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. EKİM ERGÜN –Yani o tartışmalar bir yana, yani onlar var.

Alt komisyon sonrasında, Barolar Birliğinde çalışan meslektaşlarımla bu konuyu görüştüm: "Buna ne diyorsunuz?" Herkes farklı farklı yanıtlar verdi ve uygulamanın nasıl olabileceğini biz kestiremedik. Uygulama açısından da ciddi sıkıntılar çıkarabilir. Yani ne amaçla geldiğini bir dinleyelim. Ondan sonra da olasılıklar üzerinde mümkünse bir...

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Sayın Genel Müdürüm, bu anti avukatçı bir madde gibi geliyor. Yargılama hukukunun temel şeyi, yani hükümle birlikte yazılır vekâlet şeyi.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Aslında, Sayın Başkanım, avukatları ceza yargılaması açısından koruyan bir hüküm.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Öyle mi?

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – "Neden?" dersiniz, sebebi şu: Yargılama giderleri, avukatlık ücreti de dâhil, o hükmün bir parçası olduğu için, diyelim ki sanık beraat etti, sanık müdafisi var, mahkeme hükmetmedi. Sanık da temyiz etmediğinde bir daha o avukatın avukatlık ücreti alması mümkün değil. Yine, hükmün esasıyla ilgili bir itirazları yok. Bir an önce kesinleştirmek istiyorlar ama salt vekâlet ücretiyle ilgili temyiz edildiğinde o hüküm de gelecek Yargıtaya, iki buçuk yıl bekleyecek. Oysa, hükmün kendisine hiç kimsenin bir itirazı yok. Sadece vekâlet ücreti verilmesini öngörüyor. Ve yine, 1957 tarihli içtihadı birleştirme kararı diyor ki: "Hükmün bir parçası olduğu için hükümden bağımsız hüküm altına alınamaz. Ancak temyizden gelirse, taraflar, eğer aleyhe bir temyiz varsa buna dokunabilir." Biz burada sadece bundan kaynaklanan hak kayıpları... Mesela kısa kararlar -hepiniz biliyorsunuz- tefhim edildiğinde hâkim sadece der ki: "Şunu yaptım." Bir bakılıyor ki daha sonra ya hiç hükmedilmemesi gereken bir vekâlet ücreti taraflara

yüklenmiş ya da tarafları farklı gösterilmiş veyahut da hiçbir hak sahibine, mesela, Hazineden alması gereken bir ücreti “müdahilden alınarak sanık müdafisine ödenmesine” diyor. İşte burada hem o yargılama sürecinin uzamasını engellemek için, salt bu nedenle bir itiraz varsa hükümden bağımsız değerlendirilsin, ek kararla bunlar hüküm altına alınsın. Hükümün kendisi temyize gelirse zaten bu orada değerlendirilecek. Yani temyizden bağımsız taleplerle sınırlıdır bu. Öyle bir hak kısıtlaması değil, aksine biz biraz daha artırmayı öngördük ceza yargılaması için ve hukuk yargılaması için de herhangi bir önerimiz olmadı, o farklıydı.

BAŞKAN – Ha, bu, ceza için?

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Evet.

Değerli Başkanım, bir defa, yargılama vesilesiyle takdir olunan vekâlet ücretlerinde tecezzi değil, birlikte yazılma ilkesi geçerli. Çok ayrıntılı nedenlerle olagelen ilkedен vazgeçmenin sisteme de bir katkı sağlayacağını düşünüyorum.

Bu maddeyi metinden çıkaralım Başkanım.

Bir önerge verelim avukat arkadaşlar, bunu çıkaralım. Hiç gereği yok.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Hükûmete bir soralım da...

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Tabii, tabii, yok yok, ben görüş olarak diyorum tabii canım. Bakanımın, tabii, tasarrufu.

BAŞKAN – Soralım bunu şimdi.

Buyurun Sayın Bakanım.

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Değerli Başkanım, fıkırayı bir okumakta fayda var: “Yargılama giderleri hükümden ayrı olarak karara bağlanır, bu karara karşı itiraz yoluna başvurulabilir. Ancak, hüküm hakkında temyiz veya istinaf kanun yoluna başvurulması hâlinde açıkça belirtilmesi koşuluyla yargılama giderleri de hükümle birlikte incelenir.”

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Bu, zaten var ya.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ - Var yani.

AHMET İYİMAYA (Ankara) - Bu, zaten var da yani ayrı bir rejim hiç yazılmadığı takdirde vesaire... Bunun getireceği bir şey yok Sayın Bakanım.

BAŞKAN - Burada yargılama giderinden, sırf yargılama giderinden dolayı temyiz edilemez manası çıkıyor değil mi? Ona itiraz edeceksiniz siz, sadece yargılama gideriyse sorun.

AHMET İYİMAYA (Ankara) - Bunun sisteme getirisi yok efendim, hiç yok, bir ilkedен ayrılmaya gerek yok.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) - Uygulamadan çıkabilecek bazı sorunlar... Şimdi, ceza mahkemelerinin verdiği kararlar kesinleşmeden işleme konulamaz; böyle bir durum vardır. Şimdi, burada, eğer ayrıyeten yazılıyorsa ve böyle ayrıyeten de itiraz edilebilecek bir duruma getiriliyorsa o zaman o genel kuraldan farklılaşıyor. Öyle mi? Yani, kesinleşmesi beklenmeden, o zaman icraya konulup alınabilecek mi bu yargılama giderleri? Bu mu çıkıyor buradan?

BAŞKAN - Burada karar temyiz edilmediği için kesinleşir zaten.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Temyiz edilmedi. Hayır, hayır ya da bunun diyelim ki ondan ayırınca, karardan ayırınca kararla birlikte gözden geçirilecek şeyler o zaman farklı bir şekilde karşımıza çıkar mı diye düşünüyorum?

AHMET İYİMAYA (Ankara) - Efendim, bakın, yerleşmiş uygulamanın...

BAŞKAN - Kararı temyiz ediyorsa zaten sorun yok, etmiyorsa...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ama ayrıyeten yapıldı.

AHMET İYİMAYA (Ankara) - Yerleşmiş efendim.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Diyelim ki o konuda açıkça bir şey söylenmedi, açıkça yargılama giderleriyle ilgili bir şey söylenmedi. O kesinleşecek mi? Yani, asıl karara bağlı değil mi? Karar temyiz edildi, gönderildi...

BAŞKAN - O da gidecek temyize o zaman.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – ...açıkça bu da temyiz edilmedi, bu yönüyle temyiz edilmedi, ayrıyeten de bir karar yazıldı, o ona bağlı olmaksızın tahsil mi edilecek, o zaman o mu çıkacak? O yönüyle kesinleşmiş mi olacak?

BAŞKAN - Aynı karar üzerine yazmayacak mı yani?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Bu biraz garip geldi bana da. Yani, temyiz edilmeli o yönüyle, ne olacak? Ayrıyeten onu tahsil yoluna mı gidilecek?

AHMET İYİMAYA (Ankara) - Gürsel Bey, şunu soralım: Şimdi, ayrı olarak karara yazılır. Bir ceza kuruyorsunuz, bir kararda müteferrik karar olarak mı yazacaksınız. Yoksa, madde zaten ayrı olur, ayrı olarak karara bağlamak ne demek?

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Sayın Başkanım, ceza yargılamasında hâkim toplamını yazar ve altına dökümünü yapar çoğu zaman.

AHMET İYİMAYA (Ankara) - Tamam.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Yani, müzekkeresiydi, şeydi, iyice muhasebeci olmuş durumda. Şu an müstakilen sadece yargılama giderlerinden temyiz edilen birçok karar var. Hakkın özüyle ilgili değil.

AHMET İYİMAYA (Ankara) - Tabii, tabii. Sadece karar mı yazacak?

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Evet, ek kararla bunu hüküm altına alacak.

AHMET İYİMAYA (Ankara) - Yok, yok, “Ayrı karara bağlanır.” diyor. Ayrı karara bağlamak... Bakın, bir hüküm var, kurucu bir hüküm var, mahkûm ediyorsunuz veya beraat ediyorsunuz...

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Ek kararla efendim bu.

AHMET İYİMAYA (Ankara) - Ama, olmaz ki o zaman. O zaman savunma, tez, sentez, antitez birlikte olacak.

BAŞKAN - Kararın içinde değil mi bu, aynı kararın içindedir bu karar ya!

AHMET İYİMAYA (Ankara) - Değil, değil, “ayrı karar” diyor ya.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Bu hükmün bir parçası değil ki efendim. Yani, şu ana kadar ki uygulamalarımız gerçekten hukukta farklı. Yani, harçları var, gerçekten tarafların yatırdıkları var ama ağırlaştırılmış bir müebbet hapis cezasını resen gelecek, zaten onu inceleyecek. Ama burada, bakınız, sanık, müdafî, beraat hükmünü sadece kendine vekâlet ücreti hükmedilmemesi nedeniyle getiriyor.

AHMET İYİMAYA (Ankara) - Kesinleşmesini engelliyor.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Yani, burada beraatin esasıyla ilgili Yargıtayın yapacağı bir denetleme yok. Çünkü, eğer öyle bir şey olsa zaten reddedecek, diyecek ki: Hukuki menfaatin yok.

AHMET İYİMAYA (Ankara) - Efendim, ayrı karar yapmayın. O zaman diğer kesinleşmeleri engellemez deyin, burada diyeceğiniz o.

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Dosya gelmiş, nasıl infaz edilecek...

BAŞKAN – Nasıl efendim?

YARGITAY ÜYESİ GÜRSEL YALVAÇ – Yani, vallahi tercih sizlerin, bilemiyorum yani.

AHMET İYİMAYA (Ankara) - Ben, yargılama giderleriyle esas hükmün ayrı yazılmasının yargılamanın unsurları bakımından bir fark yaratacağını ve bunu önemsizleştireceğini düşünüyorum. Şu ana kadar da bir sorun değildi. Sorun olmayan şeyi sorun yapmanın Adalet Komisyonunda doğru olmayacağını düşünüyorum. Takdir sizin.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Takdiri Komisyona bırakıyoruz.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Tamam, sağ olun.

Başkanım, maddenin metinden çıkarılmasını sözlü olarak arz ediyorum.

BAŞKAN - Evet, Komisyon Başkanımızın sözlü önergesi maddenin metinden çıkarılması yönündedir. Bunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle madde metinden çıkarılmıştır.

İSA GÖK (Mersin) – Bunu da yazdım bir kenara Hakkı Köylü, unutmam ben.

BAŞKAN - Bak, oylasam da reddedilse daha kötü olurdu, oylatmadım daha iyi oldu. Sonra bir daha aynı şeyi söyleyemezsiniz.

74'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 74- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 16 ncı maddesinin altıncı fıkrasında yer alan "bakımından" ibaresinden sonra gelmek üzere "ağır ve somut" ibaresi eklenmiştir.

BAŞKAN - Madde üzerinde söz talebi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

75'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 75- 5275 sayılı Kanunun 105/A maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(4) Adli para cezasının ödenmemesi nedeniyle, cezası hapse çevrilen hükümlüler yukarıdaki fıkralardaki infaz usulünden yararlanamazlar."

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

76'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 76- 5275 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin üçüncü ve sekizinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve on birinci fıkrasına "İnfaz edilen hapsin" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya kamuya yararlı işte çalışmanın" ibaresi eklenmiştir.

"(3) Hükümlü, tebliğ olunan ödeme emri üzerine belli süre içinde adli para cezasını ödemezse, Cumhuriyet savcısının kararı ile ödenmeyen kısma karşılık gelen gün miktarı hapis cezasına çevrilerek, hükümlünün iki saat çalışması karşılığı bir gün olmak üzere kamuya yararlı bir işte çalıştırılmasına karar verilir. Günlük çalışma süresi, en az iki saat ve en fazla sekiz saat olacak şekilde denetimli serbestlik müdürlüğüne belirlenir. Hükümlünün, hakkında hazırlanan programa ve denetimli serbestlik görevlilerinin bu kapsamdaki uyarı ve önerilerine uymaması halinde, çalıştığı günler hapis cezasından mahsup edilerek kalan kısmın tamamı açık ceza infaz kurumunda yerine getirilir.

(8) Hükümlü, hapis yattığı veya kamuya yararlı işte çalıştığı günlerin dışındaki günlere karşılık gelen parayı öderse hapisten çıkartılır veya kamuya yararlı işte çalıştırılma sona erer.

BAŞKAN – Evet, bu konuda görüş bildiren yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

77'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 77- 5275 sayılı Kanunun 108 inci maddesinin başlığında yer alan "Mükerrirlere" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve bazı suç faillerine" ibaresi ve aynı maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"(7) Cezanın infazı tamamlandıktan sonra devam eden denetim süresi içinde, bu madde hükümlerine göre kendilerine yüklenen yükümlülükler ve yasaklara aykırı hareket eden mükerrirlere, infaz hâkimi kararı ile disiplin hapsine tabi tutulur. Disiplin hapsinin süresi on beş günden az ve üç aydan fazla olamaz.

(8) Çocuğa karşı işlenen bir suçtan dolayı ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına veya müebbet hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde birinci fıkradaki koşullu salıverilme süreleri uygulanır.

(9) Birinci fıkradaki koşullu salıverme süreleri, 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 102 ncı maddesinin ikinci fıkrasında tanımlanan cinsel saldırı suçundan, 103 üncü maddesinde tanımlanan çocukların cinsel istismarı suçundan, 104 üncü maddesinin ikinci ve üçüncü fıkrasında tanımlanan reşit olmayanla cinsel ilişki suçundan, 188 inci maddesinde tanımlanan uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçundan dolayı hapis cezasına mahkûm olanlar hakkında da uygulanır. 188 inci madde hariç olmak üzere bu suçlardan dolayı hapis cezasına mahkûm olanlar hakkında, cezanın infazı sırasında ve koşullu salıverildikleri takdirde denetim süresi içinde, aşağıdaki tedavi veya yükümlülüklerden bir veya birkaçına infaz hâkimi tarafından karar verilir:

- a) Tıbbî tedaviye tabi tutulmak.
- b) Tedavi amaçlı programlara katılmak.
- c) Suçun mağdurunun oturduğu ve çalıştığı yerleşim bölgesinde ikamet etmekten yasaklanmak.
- d) Mağdurun bulunduğu yerlere yaklaşmaktan yasaklanmak.
- e) Çocuklarla bir arada olmayı gerektiren bir ortamda çalışmaktan yasaklanmak.
- f) Çocuklar hakkında bakım ve gözetim yükümlülüğünü gerektiren faaliyet icra etmekten yasaklanmak.

(10) Bu maddenin dokuzuncu fıkrasının uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Sağlık Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanan yönetmelikle düzenlenir."

BAŞKAN – Dilek Hanım, buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, bu konuda görüş bildiren, özellikle hem sivil toplum örgütlerinden cinsel suçlar nedeniyle mahkûm olanların tıbbi tedaviye tabi tutulmasının açıklanmasını istiyorlar. Bu ne demektir tıbbi tedaviye tabi tutulmak, nasıl bir tıbbi tedaviye tabi tutulacaktır? Yani hatta kısırlaştırma gibi bir şey mi olacaktır? Yani bu türden iddialar ortaya konuyor ve bunun açıklanmasını istiyorlar. Bu da doğru bir şey. Yani insanların, tamam, suç işlemesini engellemeye çalışalım, önlemeye çalışalım, suç işlediyse de belli bir şekilde hapse girecek, hapis cezaları verilecek ama diğer yandan o kişinin vücut bütünlüğüne doğrudan doğruya bir müdahale mi edilecek? Yani, bu çok dikkat çekici bir şey. Bunun bir açıklanmasını istiyorum ben.

Bir de tabii ben şunu söylüyorum: Bu infaz hukuku açısından hem terör suçlarında hem de bazı suçların işlendikten sonra farklı bir infaz sistemine tabi tutulmasının doğru olmadığını düşünüyoruz. Zaten cezalar çok ağırlaştırılmış durumda. Şimdi, bu şekilde,

farklı infaz sistemlerine tabi tutulduğunda bunun da doğru olmadığını, artık insanların cezaevinden çıkmak gibi bir umutlarının da kalmayacağını düşünüyorum. Ama, özellikle, tıbbi tedaviye tabi tutulmanın açıklanmasını talep ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Şimdi, demin, bir şey vardı da, söylemiştik “Çocuklarla ilgili dörtte 3 uygulaması normal olsun.” demiştik ama bu sadece şeyle ilgili buradaki dörtte 3, ben yanlış anlamıyorsam: (8)’inci fıkradaki “Çocuğa karşı işlenen suçtan dolayı ağırlaştırılmış müebbet hapis...” bu cinsel saldırı suçu değil, eninde sonunda bu öldürmedir. veya “müebbet hapis”, o da normal öldürme cezasıdır. Bunlar da yani dörtte 3 olursa olsun ama bu fiili de çocuklar işlerse eğer dörtte 3 olmasın dersiniz, onu tartışalım. Diğer suçlarda zaten yok. Cinsel saldırı, cinsel taciz suçlarından dolayı dörtte 3 infaz şeklinde bir şey, bir hüküm yok burada.

Bir önerge var, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/918 Esas sayılı Kanun Tasarısının Çerçeve 77 nci maddesiyle 5275 sayılı Kanunun 108 inci maddesine eklenmesi öngörülen dokuzuncu fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkranın eklenmesini ve fıkra numarasının buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Yılmaz Tunç
Bartın

“(10) Dokuzuncu fıkra hükümleri çocuklar hakkında uygulanmaz.”

Gerekçe:

Dokuzuncu fıkra da yer alan infaz rejiminin çocuklar bakımından uygulanmamasını sağlamak amacıyla bu önerge verilmiştir.

BAŞKAN – 9 mu uygulanmaz diyor?

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sadece 9.

BAŞKAN – İnfaz safhasında, infaz hükümleri uygulanacağına göre yani o zaman 20 yaşına geldi çocuk, hükümlü olarak çocuk hükümlü ama böyle de sayılmaz ya. Suç işlediği zaman çocuksa sonradan beş sene sonra cezaevine girdi, 23 yaşında ise infaz safhasında bir değişiklik yok onlarla ilgili. Cezayla ilgili olarak var da ama infaz sırasında eğer çocuksa o zaman...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – İnfaz sırasındaki yaşı dikkate alınır.

BAŞKAN – O zaman...

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Terör suçlarına yönelik şeyler var, ondan yararlanması lazım.

BAŞKAN – “Çocuk hükümlü” deyince yani cezaevine girdiği sırada çocuk olanı anlıyoruz. Öyle değil mi yani?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK - Suç işlediği tarihteki.

BAŞKAN – Suç tarihinde çocuk cezaevinde 23 yaşında girdi...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – İnfaz sırasında çocuk yaştaysa, o uygulanmaz çocuklar için.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Ama kast edilen o değil, suç tarihi.

BAŞKAN – Hocam, ne diyorsun buna, ben tam kavrayamadım bu işi ya? Diyecek bir şey yok değil mi?

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ - Yani “çocuklar” ibaresinin neyi ifade ettiğini...

BAŞKAN – Ya, burada bunu bir açıklar mısınız Yaşar Bey, ne ifade ediyor bu, ne istiyorsunuz burada ben anlamadım?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK - Efendim, çocuklar hakkında bu tasarıdaki...

BAŞKAN – Neresi yani, bunun neresi uygulanmaz yani?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK - Efendim, orada koşullu salıverilme sürelerini biz artırıyorduk. Yani, mükerirlere özgü rejime tabi oluyordu bunlar. Yani, süreli cezalarda dörtte 3, diğerlerinde, işte, şeyler farklıydı, otuz üç yıl, otuz dokuz yıl. Şimdi, burada cinsel suçta...

BAŞKAN – Ama 9’uncu fıkrayı ben mi yanlış okuyorum burada? 9’da onlarla ilgili bir şey yok ki.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK - Var efendim. 102’nci madde yani cinsel suçlar; 102, 103 ve 188.

BAŞKAN – Ha, dur bir dakika, ben başka bir maddenin 9’una bakıyormuşum ya, uyduramadım bir türlü ya.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK - Yani o fıkra çocuklarla ilgili uygulanmayacak.

BAŞKAN – Anladım, şimdi tamam.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ - Bunlar şundan anlaşılması lazım: O suçları işlediği tarihte çocuk olanlar bakımından uygulanmaz.

BAŞKAN – Tabii, tabii. Öyle olacak zaten, başka türlü olmaz.

Tamam, peki.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ - Suçu işlediği tarih zaten infaz tarihindeki...

BAŞKAN – İşlediği tarihte çocuk ise...

PROF. DR. ADEM SÖZÜER - Yani o öyle anlaşılıyor Sayın Başkanım, fiili işlediği...

BAŞKAN – Hayır, çocuk fiili işlediği zaman o suçun infaz zamanındaki, infaz kanununun hükümleri uygulanır. Daha sonra çocuğun yaşı büyüdü diye aleyhe olacak hüküm uygulanmaz. İnfazın sistemi başka, cezaevi rejimi başka. Cezaevi rejimi çocuk büyüdüyse artık cezaevine girdiği zaman cezaevi rejimi ona göre uygulanır ama infaz sistemi suçu işlediği tarihteki sisteme göre uygulanır.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ - O zaman o maddeyi de ona göre, fiili işlediği tarihte çocuk olan, olursa...

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – “Çocuk” deyince zaten o anlaşılıyor, suç tarihi olur başka bir şey olmaz yani.

BAŞKAN – “Çocuk hükümlü” dediği zaman o çocuk hükümlüdür. Çocuk hükümlü zaten hükmün verildiği tarihteki kısmı o. O şekilde anlaşılması gerekir, yanlış anlaşılmasın.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER - Tedaviyle ilgili ben de tekrar burada...

BAŞKAN – Buyurun.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Özür dilerim.

Şimdi, bu kimyasal kastrasyon meselesi çok tartışıldı. Dünyanın bazı ülkelerinde de var. Bu Türkiye'nin gündemine yanlış geldi, yanlış şey yapıldı. Dünyadaki uygulamaları çok sınırlı, farklı şekilde. Eğer bu getirilmek isteniyorsa bunun mutlaka açık düzenlemeyle getirilmesi lazım. Eğer bu tedavi içinde bu yapılır düşünülüyorsa bu yapılamaz. Çünkü, vücuda bu tür müdahalelerin yapılabilmesi için kanunda açıkça yazılması lazım. Bunu bir tarafa koyalım. Dolayısıyla, buradaki tıbbi tedaviden kimyasal kastrasyon veya benzeri müdahaleler anlaşılabilir.

Peki, bu o değilse, tedavi ne demek. Bu kişiler hasta mı ki biz tedavi ediyoruz? Ha, hastaysa bu nedir? Akıl hastasıdır. O zaman zaten akıl hastasıyla ilgili hükümler var. Dolayısıyla, biz burada 2 madde söylüyoruz fakat neyin tedavi edileceği belli değil. O yüzden, bu, aslında çok yanlış uygulamalara da yol açabilir. Ama, burada bir hastayla karşı karşıyaysak Ceza Kanunu'nda zaten diyor ki: “Fiili işlediği tarihte algılama yeteneği yoksa...” vesaire yani diyelim ki kişi böyle bir hastalıktan dolayı cinsel suç işlemişse o zaman zaten orada akıl hastanesine yatırılacak, vesaire yapılacak, tedavisi yapılacak. Eğer, bu, bunun dışında bir şeyse nedir? O belli değil. O yüzden, herhangi bir suçla ilgili yani tedavi yapılır. “Hırsızlık suçuyla da ilgili tedavi yapılabilir.” diyor muyuz, demiyoruz. O yüzden, bu çok ciddi sorunlara yol açacak ve içeriği belirsizdir.

BAŞKAN - Hocam, biz bunun tedavi yollarını biliyoruz da şimdi burada söylemeyelim.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Hayır, yani eğer yapılmak istenilen tedavinin ne olduğu, neye karşı yapılacağı, hangi koşulda yapılacağı yazılırsa o ayrı bir konu ama tedavi edilir, bu kişiler akıl hastasıysa zaten Ceza Kanunu'nda var. Bununla bir yere...

BAŞKAN – Peki, maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Önergeyi oyladık da maddeyi kabul ettik mi?

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Tabii, tabii.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkan, şu tedavi nedir, bunu kimse açıklamadı. Bunu getiren arkadaşlarımız burayı hatırladıysa bir açıklasın.

BAŞKAN – Vallahi, tedavi...

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Efendim, tükenen konulara dönmek mümkün değil. Devam et Hakkı.

BAŞKAN – Ben de anlamadım şimdi bu tedavinin nasıl olacağını.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Ya her şeyi anlamak diye bir zorunluluğumuz yok. Bazı şeyleri hakikaten anlamıyoruz.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani biz hepimiz burada hukukçuyuz, her şeyi açıkça da konuşabiliriz. Yani ne var gizlenecek, saklanacak? Burada gülerek müstehzi bir şekilde cevap verecek bir şey görmüyorum ben bunda.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Hayır, hayır, katiiyen, sevecen, sevecen.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani ayıp bir şey arkadaşlar bu. Yani böyle bir şeyi soruyoruz, doğru dürüst cevaplandırılmıyor.

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Açıklandı.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Açıklanmadı. Hocam da sordu “Neyi kastediyorsunuz tıbbi tedaviden, kısırlaştırmayı mı, neyi kastediyorsunuz? Bunun anlaşılması lazım.” diye.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Efendim, bu tedavi kapsamında -o zaman çok açıkça söyleyeyim- birisi kimyasal kastrasyon yapmaya kalkarsa bu işkence olur, kötü muamele olur, bu bir suçtur. Yani, vücuda tıbbi bir müdahale yapacaksınız ve bu kanuni düzenleme olmadan. Eğer kişi hastaysa yani diyelim ki pedofili dediniz, eğer bu pedofili, kişinin algılama ve davranışlarını yönlendirme yeteneğini bozmuşsa zaten bu Ceza Kanunu’nda düzenlenmiş bir madde, onun zaten maddesi var. Ama onun dışındaki bir kişide yani cinsel suçlardan dolayı mahkûm olan her kişiyi tedavi edeceksiniz veya tıbbi tedavi veya tedavi amaçlı...

BAŞKAN – Yaşar Bey, bu nereden geldi, bu tedavi teklifi?

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – O yüzden yani burada anlamsız bir şey... Yapılacaksa ne olacağı açıkça söylensin.

BAŞKAN – Soralım bakalım. Yaşar Bey, bu madde konulurken bu nereden geldi, sizin aklınıza nereden geldi, kim söyledi de? Bu tedavinin yolu, yöntemi nedir? Kim biliyor bunu?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Efendim, bu 2011 yılında Komisyondan geçen şeyde de vardı, o zamanki teklifte. Yani, biz çok fazla ondan ayrılmadık ama ihtiyariydi, sonra zorunlu oldu falan; o, o tür bir değişiklik oldu ama burada...

BAŞKAN – Onu biz kabul etmedik ki zaten.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Yani, bildiğimiz kadarıyla kısırlaştırma diye bir şey yok yani sadece ilaç verme anlamında.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ne ilacı? Yani cinsel dürtüleri engelleyecek ilaç verilecek. Böyle bir şey olabilir mi?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – İşte, onu doktorlar, uzmanları yazdırdı yani, neyse.

BAŞKAN – Neyse, maddeyi oyladık mı? Oyladık, peki.

Yeni madde ihdasına dair bir önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/918 esas sayılı Kanun Tasarısının çerçeve 77. maddesinden sonra gelmesi ve sonraki maddelerin de buna göre teselsülüyle; Tasarıya, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanuna aşağıdaki Geçici Madde 3’ün eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Ömer Süha Aldan

Ali İhsan Köktürk

Turgut Dibek

Muğla

Zonguldak

Kırklareli

Dilek Akagün Yılmaz

İsa Gök

Uşak

Mersin

GEÇİCİ MADDE 3 - (1) 12 HAZİRAN 2011 tarihinde gerçekleştirilen milletvekili genel seçim sonuçlarına göre milletvekili seçilenlerden, haklarında mahkûmiyet kararları kesinleşenlerin cezalarının infazı yasama dönemi sonuna kadar ertelenir. Hükümlü olarak cezası infaz edilen milletvekilleri kanunun yürürlüğe girdiği tarihte derhal salıverilir.

Gerekçe:

Yasama dokunulmazlığı kişisel ayrıcalık değil, yasama faaliyetinin kesintisiz yerine getirilmesine yönelik bir görevdir. Asıl olan halkın oyuyla seçilmiş kişinin ceza tehdidiyle yüz yüze kalmadan görevinin gereklerini ifa etmek olmalıdır. Yasama dokunulmazlığı, Anayasaya aykırı bir müessese olmadığı gibi, bir milletvekilinin cezasının infazının dönem sonuna bırakılması da kamu yararı esas alındığında Anayasanın eşitlik ilkesine aykırılık teşkil etmeyecektir. Bu nedenlerle haklarındaki hüküm kesinleşen ve de cezaları infaz edilen veya infaz aşamasında bulunan milletvekillerinin yasama görevlerini dönem sonuna kadar sürdürebilmeleri amaçlanmaktadır.

(Oturum Başkanlığına Başkan Ahmet İyimaya geçti)

BAŞKAN – Evet, madde ihdası... Gerekçe okundu.

Değerli arkadaşlar, tabii, bu önergeyi müzakere edebilmemiz için, ihdas önergesi olduğu için ihdasın kabul edilmesi lazım. İhdas kabul edilirse ondan sonra reddedilecek veya kabul edilecek Sayın Bakanım, usulümüz o. Çünkü madde yok bu konuda. Düzenleme alanıyla ilgili madde var tabii.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Var, var.

BAŞKAN – Değil, değil şey yok. Ama bu öneriyle ilgili bir madde yok. Bunu mecburen... İhdas hususu, madde ihdas edilsin mi edilmesin mi? Maddeyi ihdas ettik diyelim, madde müzakeresi yapacağız, madde kabul edilsin mi edilmesine gideceğiz, iki kademeli bizim parlamento hukuku gereği. En azından, ihdası arkadaşların değerlendirebilmesi bakımından önemli, önerge sahiplerinden bir arkadaşımız açıklama yapsın. Arkadaşlarımız aydınlansın, ondan sonra Bakanımıza madde ihdası muvafık mı diye soracağız, ondan sonra ihdası oylayacağız.

Buyurun Ömer Bey.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, tabii, özünde siyasal yönü ağır basan bir talebimiz var. Bu Parlamento döneminde bu tutuklu milletvekili hususu bir hayli tartışmaya, çeşitli gerilimlere neden oldu ama tutuklu vekil meselesi bir şekilde halledildi. Bugün, şu anda, Parlamentoda milletvekili sıfatını kazanmış 2 tane milletvekilimizin haklarında kesinleşen hüküm var. 1 tanesi parlamenter görevini ifa edebiliyor ama 1 tanesi şu anda cezaevinde hükümlü.

Öte yandan, işin bir de yeniden yargılama konusu bir türlü gündeme gelemedi yasal düzenleme anlamında. Anayasa Mahkemesine yapılmış bir başvuru var, onun da ne zaman sonuçlanacağı belli değil. Her şeyden öte, haklarında hüküm kesinleşen milletvekilleri hakkında Türkiye Büyük Millet Medisi Başkanının bu kesinleşen hükümleri Genel Kurulda okutması gerekiyor yani olması gereken işlem bu ve bu işlem yerine getirildiği takdirde de 2 milletvekilinin milletvekillikleri düşüyor. O açıdan, Meclis Başkanlığının işinin de kolay olmadığını düşünüyorum. Bir yandan görevinin gereklerinin sonucu olarak bunları okutmak zorunda ama öte yandan da bunun siyasal yaşama yansımaları oldukça belki daha derin gerilimlere de sebebiyet verecek niteliktedir. Bu anlamda, şu anda bizden yana bir hükümlü milletvekili olmasa dahi, Cumhuriyet Halk Partili bir milletvekili olmasa dahi yargılanan arkadaşlarımız var. Onların davaları temyizde ama şu anda güncel olarak halledilmesi gereken bir çözüm yolu bu diye düşünüyoruz.

Türkiye'nin bir anlamda artık "Suçludur, değildir." bunun tartışmasını yapmadan öte yasama görevini herkesin özgür biçimde, hiç değilse yasama dönemi sonuna kadar yapabilmesi için böyle bir ara formülün hayata geçmesinde fayda görüyoruz. Bu konuda da takdiri iktidar partisinin çoğunluğuna bırakıyoruz.

Söyleyeceklerimiz bu kadar, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, ben de yüksek komisyonla bilgilerimi değil, ihdas anlamında bilgilerimi paylaşmak istiyorum. Ondan sonra yürütme organından, Değerli Bakanımızdan ihdas konusundaki görüşünü -mutlaka kendileri bir gerekçe ifade ederler- soracağım. Ondan sonra da ihdas oylaması yapacağım.

Değerli arkadaşlar, yürürlükte olan Anayasa'mız, dokunulmazlık hukuku bakımından tasarımı, kurgusu kasıtlı olarak yanlış üretilen bir anayasadır. 83'üncü madde bugün arızalıdır, dokunulmazlıkla öngörülen amaçlarla, hedeflerle çatışan bir yapıdadır ama yürürlükteki Anayasa, elbette ki hepimizi bağlıyor. Burada, milletvekilliğinin düşmesi veya devamı noktası bakımından Anayasa'nın 83, 84 ve 76'ncı maddelerinin hem Anayasa'nın gerekçeleri hem de İç Tüzük'ümüzün 135'inci maddesiyle birlikte okunup değerlendirilmesi lazım. Yıllardır, Anayasa Komisyonu Başkanlığı olarak daha sonra bunlarla çok uğraştık, Parlamentonun da çok yanlışları var. Bir defa şöyle ayırayım: Milletvekilliğini düşürmeyen suçlar hakkındaki cezalar -idam bile olsa ki yok, kalktı- bakımından kesinleşse dahi milletvekilliği düşmez. 83'üncü madde açıkça bunların infazın "Üyeliğin sona ermesine bırakılır." Yani, orada yoksa milletvekilliği seçilmesine mani olan, "Mahkûmiyet sınırını aşan cezalar bakımından düşer." diye bir yorum var ki Meclis Divanı bazen buna itibar ediyor, kesinlikle yanlıştır o. Nedir milletvekilliğine engel olan, seçime engel olan suçlar? 76'da sayılmış: Dolandırıcılık, sahtecilik ve terör suçları. Terör suçları da maalesef 2001 Anayasa değişikliğinde MHP'nin ısrarıyla kondu, biz koymayacaktık onu. Eski 76'ncı maddesinde işte "diğer düşünce özgürlüğüne aykırı fikir ve ideolojik suçlar ibaresi" vardı, terör suçları kondu, neyse.

Bir defa, burada şu anda hakkında önerge verilen arkadaşın suçunun veya cezasının tabii olduğu rejim bu kapsamda değil yani milletvekilliğini düşürmeyen suçlardan mahkûmiyet değil. Niye? Terör suçu milletvekilliğini düşüren bir suç. Peki, bu gibi durumda ne oluyor? Bu gibi durumda Anayasa'mız kesinleşmeyle, doğrudan düşme değil, -84'üncü madde o, açıkça söylüyor onu- Genel Kurulda okunmasıyla düşme. Genel Kurulda okunmayı ertelemek yoluyla milletvekilliği statüsünün çok yumuşak... Ama bana

göre anayasal tasarım kusuru sebebiyle rasyonel bir yorum, doğru bir yorum. Burada okunmuyor. O zaman, tabii, Parlamentonun da bu husus bilgisinde ama okunmuyor. Burada “Yasama organının infazı erteleyen bir düzenleme yetkisi var mı?” diye sorulduğu zaman, elbette ki var. Anayasa’nın 7’nci maddesinde öngörülen yasama organının kural koyma yetkisi asal bir yetkidir, yürütme organının üstünde asal bir yetkidir, yargı organının üstünde asal bir yetkidir. Bu anlamda yargı da yürütme de türev yetkidir çünkü iradenin kendisi yasama, millet orada. Burada tabii...

Ha, bu sorun, peki “Somut olarak bu konuda Komisyonumuz ne yapabilir?” Sorusu, bence Komisyonun normatif olarak takdir sınırları içerisinde ama işin siyasi yanı var, siyasi takdir alanı var. Burada Komisyon üyelerinin müzakeresiyle yetinmeden çok, yüksek seviyede siyasanın diyalog içerisinde bunu değerlendirmesi arzulandır. Tabii, yürütme organımızın bu konuda muvafakati olmaksızın da Komisyondan herhangi arkadaşımızın bu konuda siyasi yetkiyi kullanabileceklerini zannetmiyorum, ben kendimi de mezun hissetmiyorum.

Sayın Bakanım, madde ihdas edilsin mi, edilmesin mi hususunda görüşlerinizi talep ediyoruz, fırsat kendilerinin.

Buyursunlar Bakanım.

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Önergeye katılmıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Evet, ihdasa katılmıyorsunuz.

Evet, arkadaşlar, Yürütme organı, Bakanımız, madde ihdasına...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - Ben de söz istedim ama vermediniz bana.

BAŞKAN – Pardon, özür dilerim, vermem olur mu.

Buyurun.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Şimdi, tabii, konunun siyasi yanı var ama bu konuyu da herkes, mikrofonların önüne kim çıkarsa -iktidar muhalefet hiç fark etmiyor, Sayın Başbakan dâhil, Sayın Bakan dâhil, Meclis Başkanı dâhil, bizler- kim çıkarsa “Bu konu çözülmesi gerekir.” diyor. Aslında Anayasa Mahkemesinin Sayın Balbay ve Haberal’la ilgili -onlar tutukluydular, hükümlü değildiler yani tutukluyken başvuruları vardı- kararının içeriğinde yanılmıyorsam şu da vardı -yani bize ışık tutması açısından- Anayasa Mahkemesi milletvekili olarak, kendilerinin milletvekili olmaları nedeniyle tutuklu veya hükümlü ayrımı yapmaksızın –bunu çok iyi hatırlıyorum- cezaevinde kalmış olmalarını “seçilme haklarının ihlali” olarak niteledi, gerekçelerinden biri budur. Diyor ki: “Bu kişiyi millet seçmiştir, seçmenler seçmiştir. Adaylık sürecinde de herhangi bir engel yoktur.” Çünkü o zaman YSK zaten buna engel olurdu ve “Artık vatandaş seçmiştir ve milletvekilidir.” Söylemeye çalıştığı şu: “Yeri Parlamentodur. Cezaevinde kalması seçilme hakkının ihlali.” diyor. Şimdi, onu derken “Tutuklu olan kişi için böyledir ama hükümlü olan kişi için böyle değildir.” de demedi Anayasa Mahkemesi.

Şimdi, sizin anlatımlarınızdan şu çıkıyor: Yani, burada Sayın Alan’la ilgili olan suç, işte, milletvekilliğinin düşmesine engel olan bir suç olduğu için veyahut milletvekilliğinin düşmemesine engel olmayan bir şey olmadığı için işte burada “Biz düzenleyebilir miyiz, düzenleyemez miyiz?” gibi bir anayasal bir sorun var demek istediniz anladığım kadarıyla.

BAŞKAN – Değil, değil. Yasal olarak düzenleyebiliriz ama.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Ha, “Düzenleyebiliriz.” dediniz ama zaten Anayasa Mahkemesi bize bir anlamda diyor ki: “Milletvekilinin yeri burası.” Bence bunu burada düzenleyebilir. Tabii ki siyasi yanı var ama buradan da şu çıkıyor... Ben Sayın Bakana öğle arasında da söyledim, yani “Bunun siyasi yanı var, görüşeceğiz, bakacağız.” dedi. Ben de mutlaka... Kiminle görüştü? Herhâlde Sayın Başbakanla görüşmüş olabilir diye düşünüyorum ama zaten bu öneri Sayın Cemil Çiçek’in önerisidir yani kendinin de formüle ettiği öneriyi biz bir anlamda oraya önerge olarak verdik.

Ben Sayın Bakandan biraz daha açıklama bekliyorum. Yani, sadece “Önergeye katılmıyorum.” gibi 3 kelimelik veya 2 kelimelik bir gerekçe veya açıklama bence yeterli olmadı. Niçin katılmıyorlar? Siz uzun uzun anlattınız, acaba onlara mı katılıyor da o nedenle katılmıyor?

Sayın Bakanım, biraz bir şeyler söyleseniz de öğrensek niçin katılmadığınızı, kamuoyu da öğrense diyorum.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Az önce Turgut Bey’i kırmamak için bir açıklama yaptınız ama bizim sizden beklentimiz burada çok farklıydı. Biz daha geniş açıklama ve destek bekliyoruz bu maddede.

BAŞKAN – İsa Bey, buyurun.

İSA GÖK (Mersin) – Sayın Başkan, Sayın Bakan; aslında bu önerge siyasi bir turnusoldür, bir demokrasi sınavıdır. Burada Hükümet, iktidar partisi siyasi tavrını netleştirecek mi yoksa “Topu taca at, zaman kazan, dönem bitsin.” e mi oynayacak? Meclis -iktidar

partisinin dışında- kendi üyesine sahip çıkacak mı, seçimlerin kutsallığına sahip çıkacak mı yoksa yine siyasi iktidarla beraber, egemen partiyle beraber topu taca atıp demokrasi sınavında sınıfta mı kalacak? Aslında seçim bu kadar basit. Yasal olarak verilen önerge yasa yapma sistemiğine ve sonuca ulaşma sistemiğine aykırı değil, her şey uygun. Önemli olan siyasi irade. Burada herkesi ben vicdanıyla demokrasi sınavında sınıfı geçmeye çağırıyorum ve bu siyasi turnusolde yanlış yapılmamasını diliyorum. Zira, bir milletvekili... Evet, kaç kez görüştük, üstelik de mahkûm olduğu davadaki delillerin yasa dışılığı, sahteliği Hükûmetin yetkili ağızlarınca dahi kabul edilmiş ve hatta o sebeple de Yargıtay içerisinde birçok değişiklikler de olmuştur, kesinleşme gerekçe değildir burada, Yargıtayda birçok üye değişikliği oldu o davaya bağlı olarak, o davaya bağlı olarak İstanbul'da birçok hâkim, savcı yerini kaybetti. Zira, bu dava önemli bir davaydı, sahte delillerle hüküm kurarak büyük bir radikal siyasi dönüşüm sağladı. Herkesin ağız yandı o yapılan işlemlerden, Hükûmetin dâhil ağız yandı. Şimdi, siyasi turnusol.

Verin kararınızı, demokrasi sınavında sınıfta kalmayın ve aylardır söylediğiniz laflardaki ciddiyetinizi, iyi niyetinizi, laflara inanırlığınızı ispatlayın.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, buyursunlar.

Sonuçlarla hitabetler arasında bazen uzun mesafeler, bazen uzun zamanlar oluyor.

Buyurun Bakanım.

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Anayasa'nın 83'üncü ve 84'üncü maddesini ben bir kez daha bu arada okuma fırsatı buldum. Esasında 83'üncü maddenin üçüncü fıkrasıyla 84'üncü maddenin (2)'nci fıkrası bu konuda bize bir yol gösteriyor. Ama bana aralarında da bir sıkıntı var gibi geliyor. 83'ün (3)'üne bakalım: "Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi hakkında, seçiminden önce veya sonra verilmiş bir ceza hükmünün yerine getirilmesi, üyelik sıfatının sona ermesine bırakılır; üyelik süresince zamanaşımı işlemez." Tartışma var mı? Yok, çok net. 84'e (2)'yi okuyorum, "Milletvekilliğinin düşmesi" maddesini düzenliyor: "Milletvekilliğinin kesin hüküm giyme veya kısıtlanma halinde düşmesi, bu husustaki kesin mahkeme kararının Genel Kurula bildirilmesiyle olur." Bu iki kural arasında bana göre bir uyumsuzluk var. Birisinde çok net bir şekilde...

BAŞKAN – 135'i okuyun Bakanım, İç Tüzük 135 o uyumsuzluğu gideriyor.

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Gideriyor mu? Yani bence doğru gidermiyor demek o zaman, ben bakmadım oraya ama.

Şimdi, burada çok net, "Hüküm giymiş bir milletvekilinin cezasının infazı dönem sonuna bırakılır. Bu sürede de zamanaşımı işlemez." diye bir kural koymuş. Tabii, 84'üncü madde bu kurala uyumlu değil bana göre, hemen düşmeyi düzenliyor. Dolayısıyla, bu kuralın bir anlamı da kalmıyor. Bizim bu 83 ve 84 üzerinde çok kafa yormamız gerektiğine ben inanıyorum. Anayasa Uzlaşma Komisyonunda bunlar üzerinde bir mutabakat oldu mu bilmiyorum, Uzlaşma Komisyonunda görev alan arkadaşlar var. Esasında dokunulmazlık konusunda hem 83'ün hem 84'ün birlikte ele alınıp değerlendirilmesine ihtiyaç olduğunu düşünüyorum.

Tabii, öte yandan, bu konu pek çok siyasal tartışmanın da yapıldığı bir konu. Partilerin de bu konu üzerinde bir mutabakata varma ihtiyacı var. Yani biz birbirimizle bu noktada yarış yaptığımızda bu mesele yarış bandında hep kalıyor, bir çözüme kavuşmuyor. Bence bu konuda Meclis Başkanımızın çağrısı... Bir uzlaşma çağrısı olarak somut bir öneri kendisi de getiriyor ama bu öneriyi bence partileri gezerek, onların görüşünü alarak yapmış olsa daha isabetli olurdu. Meclis Başkanı böyle bir öneriyi kendi düşüncesi olarak gündeme getirdi. Ama umarım siyasi partiler dokunulmazlıkla ilgili ve üyeliğin düşmesiyle ilgili konularda bir uzlaşma sağlarlar. O zaman belki bu meseleleri tartışmayız. Anayasal güvence her türlü yasal güvenceden daha önemlidir. Bu konuda anayasal güvenceyi daha sağlıklı hâle getirmemiz gerekir diye düşünüyorum.

Ben madde ihdasına katılmadığımı daha önce ifade ettim.

BAŞKAN – Karşısınız, tamam.

Yine ek bilgi vereyim arkadaşlar: Bakanımız Uzlaşma Komisyonu çalışmalarına atıfta bulundu. Uzlaşma Komisyonu, tabii, aslında 1961 yılında Rahmetli Aybar'ın önerisi, Raymond Aron'dan alınma bir öneri, Fransa'dan, oradan esinlenilerek çok muhteşem bir çözüme vardı. Orada, Sayın Bakanım, "act detachable", ayrılabilir işlem kuramı var. Şimdi, biz -Parlamentoda, Anayasa'da öyle, İç Tüzük'te farklı- diyoruz ki: "Dokunulmazlık kalktığı zaman zırhtır, her şeyi kaldırmış oluyor." Değil. Yasama organı "Ben dokunulmazlığı sadece sorgulanması için kaldırıyorum, sadece yargılanması için kaldırıyorum, tutuklama yetkisini sana vermiyorum - 83'üncü maddenin (2)'nci fıkrası-..." Ve yazım ona göre de yapıldı.

Bu, tabii, Bakanımızın işaret ettiği gibi, partiler arası diyalogla rahat çözülebilir ve Uzlaşma Komisyonu metni esas alınabilir. Partimiz bu konuda girişimlerde de bulundu ama olmadı, hayırlısı. Ama bu yasayla bu düzenlenebilir mi? Komisyonun elbette ki normatif yetkisi içerisinde ama işin siyasal yanı da var. Siyasal yanının bizzat ana taraflarınca değerlendirilmesi lazım.

İSA GÖK (Mersin) – Siyasal yanı, Anayasa değişikliği konusu olsa kabul ama bu geçici madde, infaza ilişkin geçici madde.

BAŞKAN – Efendim, hayır, görüşünüz bu tabii.

İSA GÖK (Mersin) – Tek olaylık yani Engin Alan olayına hassen bir geçici madde. Dolayısıyla, Anayasa Uzlaşma Komisyonu, yeni anayasanın yazımı, bunların hepsi kalıcı, normatif çalışmadır ve bunların yeri elbette partilerin uzlaşmasıdır.

BAŞKAN – Adalet Komisyonu Başkanı olarak burada siyasal takdir olmadan benim katılmam değil. Bakanımızın beyanı da mutlaka mücerret bir beyan değildir, danışmaya, değerlendirmeye bağlı bir beyandır ve öyle tahmin ediyorum ki siyasal diyalogun işlenmesi yoluyla bunu bu komisyon yarım saatte değil, yarım dakikada çözer.

Bakanımız katılmıyor, Bakanımızın katılmadığı...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Başkanım, ben size bir soru yönelteceğim bir konunun açıklığa kavuşması için.

BAŞKAN – Buyurun.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Bakanımız Anayasa'nın 83'üncü maddesini açık olarak okudu. Şimdi, siz de Sayın Bakanımızın bu açıklamasına karşı "İç Tüzük 135 bunu çözüyor." dediniz ama...

BAŞKAN – Çözmüyor, bağlantıyı kuruyor.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Şunu söyleyeceğim: Bağlantıyı kuruyor ama yani İç Tüzük, Anayasa'nın üzerinde midir yani Anayasa metni varken Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nü...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Anayasa'yla uyumlu değil bence.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Savunmak amacıyla söylüyorum yani İç Tüzük'ten burada yola çıkamayız. Anayasa'nın 83'üncü maddesi açık mı? Açık.

Dolayısıyla, bir de şunu söylemek istiyorum: Her ne kadar Anayasa hükmü ceza hükmü olarak değerlendirilemezse de lehe yorum ilkesi var. Yani eğer burada birbiriyle tenakuz eden, birbiriyle çelişen hükümler varsa lehe olan hükmün burada nazara alınması ve değerlendirilmesi gerekir. Yani Anayasa'nın 83'üncü maddesinin açık hükmü karşısında aslında İç Tüzük'ün 135'inci maddesine atıf yapmanın çok doğru olmadığını düşünüyorum ben bu noktada.

BAŞKAN – Ali İhsan Bey, Adalet Komisyonu Başkanınızın 83'üncü maddeyi, 84'üncü maddeyi, 76'ncı maddeyi, 135'inci maddeyi ve gerekçelerini ve anayasa hukuku bağlamını çok iyi bildiğini farz edin, yorumunuzun yanlış olduğunu rahat söyleyebilirim ama hukuken düzenleyebilmemiz mümkündür. Onu başka bir zamanda...

İSA GÖK (Mersin) – Üstelik de Anayasa Mahkemesinin kararını uygulamış olacağız, çözmüş olacağız.

BAŞKAN – Neyse, o bireysel başvuruya da girmek istemiyorum, 148'inci madde...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Anayasa Mahkemesi bireysel başvuruyu sonuçlandırmadı daha, Engin Alan'la ilgili sonuçlandırmadı.

BAŞKAN – Evet, Bakanımızın...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkan, ben buradaki komisyon üyelerimizin de, bütün Meclisin de şu 2 milletvekilinin arasındaki eşitsizliği açıklayabileceğini vicdanen ve kamuoyuna hiç sanmıyorum. Sabahat Tuncel'le de ilgili kesinleşmiş bir karar var, okunmuyor. Tabii, milletvekili olduğu sürece elbette bu sıralarda kalmalıdır ama Engin Alan da aynı konumdadır, o cezaevinde. Bu olmaz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Peki, olmaz efendim, siz olur kılın o zaman.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Bu çelişkiyi biz ne vicdanlarımıza ne topluma anlatabiliyoruz, anlaşılabilir bir şey değil.

BAŞKAN – Peki. Hepimizin vicdanı var.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Onun için bunu bu Meclis acilen çözmeli Sayın Başkan.

BAŞKAN – Peki efendim.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Başkanım bir cümle söyleyeceğim.

BAŞKAN – Bakın, usulü bir gereklilik olmasına rağmen, toleransımı...

Buyurun Ömer Bey, söz vermemek mümkün mü.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Bir endişemden bahsetmek istiyorum. Yarın Anayasa Mahkemesi bu Engin Alan Milletvekilinin başvurusunu kabul eder...

BAŞKAN – Reddetmiş ya...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Hayır, devam ediyor.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Hayır, daha devam ediyor. Kabul eder diye düşünelim, onun yeniden yargılanması hâlinde tutukluluğu esas alınacak, beş yılını doldurduğu zaman çıkacak, geriye bir tane hükmü kesinleşen Sayın Sabahat Tuncel kalacak, bütün partiler birleşecekler, "Bunun şeyini düşürün." diyecekler. Bu sefer daha büyük bir sıkıntı bu Parlamentonun önüne gelecek.

Benim sadece önerim, siyaseten söylüyorum bunu, herkes iyi düşünmeli, bu sorunu bir noktada çözmenin yolu daha uygun olur.

İSA GÖK (Mersin) – Sorunu daha fazla büyütmeden...

BAŞKAN – Ben şunu söyleyeyim: Parlamentonun refleks göstermesi gerektiğine inanıyorum ama bunun usulünde de Adalet Komisyonunun inisiyatifi değil, bence siyaset diyalogu, üst seviyede bir inisiyatifin gerekli olduğu zarureti ortaya çıkıyor.

Evet, arkadaşlar, ben Bakanımızın katılmadığı ihdas önergesini yani madde ihdası iradesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde ihdası kabul edilmediği için, tabii, önergeyi de işleme koymayı bu noktada kesiyorum.

Madde 78'i okutuyorum:

MADDE 78- 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"EK MADDE 1- (1) Kanunlarda sulh ceza mahkemesi veya sulh ceza hâkimine yapılan atıflardan,

a) İdari yaptırım kararlarına karşı yapılan başvurulara, yürütülen soruşturmalarda hâkim tarafından verilmesi gerekli karar ve işlemlere ve kanunlarda sulh ceza mahkemesince veya hâkimince verilmesi öngörülen karar veya işlemlere ilişkin olanlar sulh ceza hâkimine,

b) Yargılamaya ilişkin olanlar asliye ceza mahkemesine veya hâkimine, yapılmış sayılır."

(Oturum Başkanlığına Başkan Vekili Hakkı Köylü geçti)

BAŞKAN – Söz yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 78'inci madde kabul edilmiştir.

Madde 79'u okutuyorum:

MADDE 79- 5320 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 6- (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte sulh ceza mahkemeleri kaldırılmıştır.

(2) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yirmi gün içinde sulh ceza hâkimlikleri kurulur.

(3) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte, sulh ceza mahkemelerinde görülmekte olan dava dosyaları bir ay içinde yetkili asliye ceza mahkemelerine devredilir.

(4) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte, kaldırılan sulh ceza mahkemelerinde görülmekte olan işlerden, sulh ceza hâkimliğince bakılması gerekenler, sulh ceza hâkimliklerinin kurulmasından itibaren onbeş gün içinde yetkili sulh ceza hâkimliğine devredilir.

(5) Kaldırılan sulh ceza mahkemelerinde görev yapan hâkimler Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca, sulh ceza hâkimliklerinin kurulmasından itibaren onbeş gün içinde müktesepi dikkate alınarak uygun görülecek bir göreve atanır veya yetkilendirilirler.

(6) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte, sulh ceza mahkemelerince verilen kararlardan Yargıtay incelemesinde olanlar hakkında sadece görev nedeniyle bozma kararı verilemez.

(7) Sulh ceza hâkimlikleri faaliyete geçirilinceye kadar, sulh ceza mahkemelerinin görev alanına giren her türlü kararın vermeye kaldırılan sulh ceza mahkemeleri yetkilidir. Kaldırılan mahkemelerde bulunan ve kesinleşen dosyalara ait arşiv ve emanetler ile diğer evrak ve dokümanlar Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından belirlenecek mahkeme veya mahkemelere ya da hâkimliklere devredilir ve müteakip işlem ve talepler bu mahkemelerce veya hâkimliklerce yerine getirilir veya karara bağlanır.

BAŞKAN – Evet, madde üzerinde söz yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

80'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 80- 5320 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 7- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesinde tanımlanan suç nedeniyle yürütülen kovuşturmalarda, hakkında halen denetimli serbestlik veya tedavi kararı uygulananlar bakımından Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesi hükümleri çerçevesinde bu tedbirlerin uygulanmasına devam olunur.

(2) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesinde tanımlanan suç nedeniyle yürütülen kovuşturmalarda, hakkında daha önce denetimli serbestlik veya tedavi tedbiri uygulanmayan kişilerle ilgili olarak 191 inci madde hükümleri çerçevesinde hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilir.

(3) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesinde tanımlanan suç nedeniyle yürütülen kovuşturmalarda, hakkında daha önce denetimli serbestlik veya tedavi kararı verilmiş olup da bu yükümlülükleri ihlal eden kişilerin yargılanmasına devam olunur.

BAŞKAN – 80'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

81'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 81- 5320 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 8- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte suç soruşturması ve kovuşturması sırasında yapılan her türlü işlem veya alınan karar nedeniyle kamu görevlileri hakkında hukuk mahkemelerinde açılan ve halen derdest olan tazminat davasına ilişkin dosyalar mahkemesince, Yargıtay incelemesinde bulunan dosyalar ise esas incelenmeksizin ilgili dairece yetkili ağır ceza mahkemesine gönderilir. Bu davalar ağır ceza mahkemelerince, Ceza Muhakemesi Kanununun 141 inci ve devamı maddeleri uyarınca Devlet aleyhine yürütülmek suretiyle karara bağlanır."

BAŞKAN - Madde üzerinde önerge vardır, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/918 Esas sayılı Kanun Tasarısının Çerçeve 81 inci maddesiyle 5320 sayılı Kanuna eklenen Geçici 8 inci maddede yer alan "kamu görevlileri" ibaresinin "hâkim ve savcılar" şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Yılmaz Tunç

Bartın

Gerekçe:

Önergeyle, CMK 141 inci maddesinde yapılan değişikliğin zorunlu bir sonucu olarak düzenleme yapılmaktadır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

82'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 82- 11/10/2006 tarihli ve 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanuna 9 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

"Elektronik tebligat

MADDE 9/A- (1) Bu Kanun ve 7/2/2013 tarihli ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun uygulanması kapsamında yapılacak tebligatlar, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanununun 7/A maddesinde düzenlenen elektronik tebligata ilişkin usullere bağlı olmaksızın, elektronik ortamda tebliğ edilebilir ve tebligata elektronik ortamda cevap verilmesi istenebilir. Bu şekilde yapılan tebligatlar karşı tarafa ulaştığında tebliğ edilmiş sayılır.

(2) Başkanlık, elektronik ortamda yapılacak tebligatla ilgili her türlü teknik altyapıyı kurmaya veya kurulmuş olanları kullanmaya, tebliğe elverişli elektronik adres kullanma ve cevapların elektronik ortamda verilmesi zorunluluğu getirmeye, elektronik ortamda tebliğ yapılacaklar ile elektronik ortamdaki tebligata ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye yetkilidir."

BAŞKAN – Sayın Başkan, buyurun.

MASAK BAŞKANI İBRAHİM HAKKI POLAT – Sayın Başkan, Sayın Bakanım, değerli vekillerim; bilindiği üzere, 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun'la Türkiye'nin terörizmin finansmanıya mücadelesinde usul ve esaslar belirlenmiştir. Orada, özellikle, işlemin hızlı yapılması, güvenilir yöntemlerle yapılması ve güvenli bir iletişim ortamı sağlanması işlemin yapılması açısından vazgeçilmez unsurlarını oluşturmaktadır.

5549 sayılı Kanun açısından ise yükümlülerle -bizim “yükümlü” diye tabir ettiğimiz 5549 sayılı Kanun’da geçen yükümlülerle- MASAK arasındaki bilgi alışverişi bu kanaldan yapılarak güvenli bir şekilde bu iletişimi sağlamayı amaçlamaktadır. Yani, yasal hüküm ifade etmeyen hususlarda sistemimiz zaten çalışmaya başlamıştır bir deneme niteliğinde ve yükümlüler başta bankalar olmak üzere bundan çok memnun olduklarını bildirmektedirler. Diğer yükümlülerimiz de bu sisteme dâhil olmak için bizden talepte bulunmaktadır. Yani, etkin olarak çalışacağından emin olduğumuz bir uygulama olacağını görüyoruz.

Arz ederim.

BAŞKAN – Ekim Bey, buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. EKİM ERGÜN – Şimdi, bu maddeyle biz esasen Tebligat Kanunu’yla belirlediğimiz sistemden ayrılmakta, ona bir istisna getirmekte ve tebligatın da yapıldığını ifade etmekteyiz. Tebligat Kanunu sisteminden ayrılması hatalı bir yaklaşım olacaktır. Yani burada ayrılması yarın bir başka sebeple de ayrılınmayı gündeme getirebilir. Düzenleme ihtiyacı varsa Tebligat Kanunu içerisinde esasen konunun da çözülmesi gerekir. İstisna getirilecekse de orada sınırlara belirli bir şekilde istisna getirilmelidir. Çünkü, burada Tebligat Kanunu’nun 7/a maddesinde “Elektronik tebligata ilişkin usullere bağlı olmaksızın” deniliyor. Bu, çok geniş bir yetki vermektedir. Yani, “O elektronik işlemler ne şekilde gerçekleştirilecektir, o elektronik işlemlerde zaman damgası olacak mıdır olmayacak mıdır, bu konuda yarın yargıda tartışma çıkabilir mi çıkmaz mı?” bunlar önemli hususlardır. Talep neyse o talebe bağlı olarak belki değerlendirme yapılmalı. Bu derece geniş bir dışa çıkış sistemde ciddi sıkıntı yaratabilir.

BAŞKAN – “Uygun değil.” diyorsunuz, peki.

Ömer Bey, buyurun.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Sayın Başkanım, tabii, alt komisyonda da bu konuyu tartışmıştık. Terörizmin Finansmanın Önlenmesine Dair Kanun pek çok yetkiyi de beraberinde getiren bir kanun, MASAK’a üstün yetkiler veriyor ve bir insanın mal varlığının dondurulmasına varıncaya kadar. Burada olağan usulün devamında fayda görüyoruz. Elektronik tebligatın karşı tarafa ulaşmasını kontrol eden mekanizmayı bu düzenlemeyle uygulamak çok zor hâle gelebilecektir, hak kayıpları doğabilecektir. Bu nedenle de uzun süre üzerinde çalışılmış bir şeydir Tebligat Kanunu aslında. Yıllarca Yargıtaydan, diğer kesimlerden, yerel mahkemelerden arkadaşlarımız çalışmıştır. Bu sistemi böyle, birtakım taleplere uygun olarak bozmamak gerekir diye düşünüyoruz, bu açıdan da bu madde tasarıdan çıkarılmalıdır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, ben teşekkür ederim.

Dilek Hanım, buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ben de aynı şeyi söyleyecektim çünkü Terörizmin Finansmanının Önlenmesine İlişkin Yasa’yı görüşürken de çok geniş yetkilerin tanındığını, yargıya itiraz haklarının tanınmadığından bahsettik, pek çok konuda idarenin yetkisinin çok geniş olduğunu belirttik, mal varlığını dondurmaya kadar. Böylesine, yargı denetiminden de uzak bir düzenlemenin bu şekilde elektronik tebligattaki bütün usuller ortadan kaldırılarak bu hak kayıplarına neden olacak bu düzenlemenin olmaması gerekir diye düşünüyorum Başkanım. Aynı şeyle bunu, maddenin metinden çıkartılması gerektiğini düşünüyorum ben de.

BAŞKAN – Buyurun.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Şimdi, aşağıda da güzel bir cezası var bu maddenin, onunla birlikte değerlendirin. Şimdi, burada...

İSA GÖK (Mersin) – 2 milyon TL’ye varan ceza var yani.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Ama yükümlülükler aykırılık 9/(A) maddesinde diyor, 9/(A) maddesinde herhangi bir yükümlülük var mı? Yok. Onlar, yönetmelikte düzenlenecek ve verilen cezalar çok ağır.

Şimdi, burada mesele şu: Elbette ki süratli bir iletişim, elektronik ortamda iletişim. Bizim bu konuda bütün devlet sistemimizin içerisinde sertifikalı imza uygulamamız var, bizim üniversitemizde de her yerde de. Fakat, ilk defa burada bütün bunların dışına çıkarak yani çok özel bir bildirim yöntemi getiriliyor, bu bildirim tek yönlü, hiçbir usule bağlı değil. Tebligat, elektronik ortamda cevap verilmesi istenebilir. Yani, ortada aslında bir tebligat yok ama “Tebligata cevap verilmesi istenebilir.” diyor. Buradan anlaşılan şu ki: Yani, bir bildirimde bulunulacak elektronik ortamda, işte oraya ulaştı mı vesaire... Yani, bu tabii büyük kuruluşlar bakımından değil sadece, bu herkes için düzenlenen yükümlülükler söz konusu olabilir, özellikle terörizmin finansmanı bakımından. Buna bağlanan yaptırımlar çok ağır. Dediğim gibi, aslında aşağıdaki madde 9/(A)’daki yükümlülükler aykırı davranışlara birtakım ağır idari cezalar

öngörüyor. Fakat, bu maddede, esas itibarıyla bir yükümlülük görülüyor. Zannediyorum, birtakım yönetmelikler yapılacak, o yönetmelikte bu yükümlülükler belirlenecek, orada da başka tartışmalar ortaya çıkacak. O yüzden, mesele bir tebligat meselesiye ve bu süratli, güvenli bir biçimde yapılmalıysa mutlaka bu Tebligat Kanunu'na uygun koşullarda... Yani, gerçekten kişinin kendine tebliğ edilmeli, sertifikalı imzalarla vesaire bu şekilde olmalıdır; bu, kanuna bu şekilde konulursa olabilir. Şu anda bildirdim. Kime bildirdin, nasıl bildirdin? Bunun koşulları burada açık değil. Yani, o yüzden, bu maddenin mutlaka o şekilde düzenlenmesi gerekir. Yani sertifikalı imza nasıl olacak? Yani, kişinin, bu sistemde olan kişinin, tebligatın nasıl yapılacağını, nasıl bir sistemin içinde olacağını bilmesi gerekir, özellikle bankalar vesaire gibi yükümler söz konusu olduğu zaman.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – İbrahim Bey, bir açıklayın bakalım bu arkadaşların sorularını, kime karşı uygulanıyor bu, nasıl uygulanıyor?

MASAK BAŞKANI İBRAHİM HAKKI POLAT – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu sistemi biz tamamen yani mevcut tebligat sisteminin dışına çıkmış olarak düşünmüyoruz. Yani, bizim, mevcut tebligat sistemiyle yapabileceğimiz iletişimi, tebligatı yine devam ettireceğiz. Ancak, yükümlülerle ve özellikle güvenlik çok önemli çünkü şu andaki tebligat sistemi belli otoriteleri yetkilendiren ve onlar üzerinden yapılan bir iletişim olarak algılanıyor. Bu, MASAK açısından yeterli olarak, güvenli bulunmuyor. Çünkü, karşı tarafın kim olduğu, bilginin kimin eline geçtiği, bize bu bilgiye geri dönüşü, karşı bildirimi kimin yaptığı konusunda emin olamıyoruz. Dolayısıyla, bunu sadece 6415 sayılı Kanun'un bize verdiği, "Vakit geçirmeksizin MASAK bunu uygular." şeklinde -12'nci maddedeki metni tam olarak hatırlayamıyorum- onun gereğini yerine getirmek için uygulama amacındayız ve 5549 sayılı Kanun'un özellikle şüpheli işlem bildirimindeki iletişimde uygulamayı amaçlıyoruz. Bunlarda tamamen yani karşı taraf bilinen kişilerdir yani daha doğrusu yükümlülerdir, bizim mevzuatımızda 5549'da sayılmıştır, onların dışına çıkmayı düşünmüyoruz. Eğer madde metninde bunu belirgin olarak ifade etmek gerektiğini düşünüyorsanız ona saygı duyuyorum. Ama bizim uygulama alanımız yani vaki bir dondurma kararı olursa 6415 sayılı Kanun'da "Dondurmayı Bakanlar Kurulu kararı Resmî Gazete'de yayınlandığı anda" hükmü var 6415'te ve karşı tarafa yani malı dondurulan kişiye bu anda hüküm ifade eder deniyor. Ama dondurmayı gerçekleştirecek olan kişiler yani yükümlüler, özel ve tüzel kişiler, başta bankalar olmak üzere, bizden dondurulma gereğinin yerine getirilmesine ilişkin yazıyı bekleyecekler, yani kanunun kurgusu böyle. Dolayısıyla, biz de onu bir an önce devreye sokamazsak Bakanlar Kurulu kararı anlamsız hâle gelecek. Tebligat Kanunu'nda beş günlük bir esneklik var, beş günlük esneklik de burada yani vaki aksi davranışları falan meşru kılacak niteliktedir. Tebligat Kanunu'nda eğer karşı taraf e-mail'i ni beş gün okumamışsa tebliğ edilmiş sayılır yanlış hatırlamıyorsa, her hâlükârda beşinci gün tebliğ edilmiş sayılıyor. Bakanlar Kurulu kararıyla kamuoyuna açıklanmış bir hususu da MASAK'tan gelen bir tebliğin buna ilişkin olduğu rahatlıkla bilinebilir. Dolayısıyla, bu karara uymak istemeyen bir yükümlü, bir banka, yani bunun değişik nedenlerle hareket ettiğini düşünebiliriz, MASAK'tan gelen mali açamayarak beş günlük kendisine marj yaratmış olur. Dolayısıyla, bizim 6415 sayılı Kanun'u uygulayabilmek için bu sisteme ihtiyacımız var.

5518 sayılı Kanun için de özellikle yani şu anda bankalar bizimle iş birliği yaparak bunu uyguluyorlar ve biz bu sistemi yani gönüllülük ilkesiyle devreye aldığımızdan beri iki yıldır şüpheli işlem bildirimlerimizi yaklaşık 2 katına çıkardık. Yani, yükümlüler bunu aslında istiyorlar çünkü karşı tarafta kim olduğunu, kimin yetkili olduğunu biz kendileriyle yaptığımız çalışmalarda açık bir şekilde ortaya koyuyoruz. Dolayısıyla, bu alanda, hatta şu an sadece bankalarla uyguluyoruz, diğer yükümlüler de bir an önce bu sisteme geçmek istiyorlar. Dolayısıyla, bu hususları takdirlerinize sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Başkanım, şöyle bir şeyi öğrenmek istiyorum ben. Bu tarz bir uygulama yani "Karşı tarafa bildirildiği andan itibaren tebliğ edilmiş sayılır." hükmü başka ülkelerde var mı? Mesela, Avrupa'daki ülkeler nasıl yapıyorlar, Amerika'sı, Avrupa'sı?

MASAK BAŞKANI İBRAHİM HAKKI POLAT – Yani, ondan önce, aslında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'da buna benzer bir malumlarınız düzenleme var ve bu şu anda çalışır vaziyette. Yine, Vergi Usul Kanunu'nun 107/A maddesinde de benzer bir hüküm var. Arzu ederseniz bunu okuyayım.

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

MASAK BAŞKANI İBRAHİM HAKKI POLAT – "Elektronik ortamda tebliğ" başlıklı madde.

Madde 107/A "Bu Kanun hükümlerine göre tebliğ yapılacak kimselere, 93 üncü maddede sayılan usullerle bağlı kalınmaksızın, tebliğe elverişli elektronik bir adres vasıtasıyla elektronik ortamda tebliğ yapılabilir.

Maliye Bakanlığı, elektronik ortamda yapılacak tebliğle ilgili her türlü teknik altyapıyı kurmaya veya kurulmuş olanları kullanmaya, tebliğe elverişli elektronik adres kullanma zorunluluğu getirmeye ve kendisine elektronik ortamda tebliğ yapılacakları ve elektronik tebliğe ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.” diye Vergi Usul Kanun’unda meri bir hukukumuz var.

BAŞKAN – İzzet Hocama söz verelim.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – 6415 sayılı Kanun’da bildirim söz konusu olan kişi, kuruluş ve organizasyonlar hakkında mal varlığı dondurma kararı verilen kişi, kuruluş ve organizasyonlar ve bu kişilere yapılan bildirimler Resmî Gazete’de yayımlanmak suretiyle yapılıyor. Çünkü bunlar bu kanun hükümlerine göre yabancı olacağı için kim olduğu, nerede olduğu, kimliklerine dair doğru dürüst bir bilgi dahi olamayabiliyor. Türkiye’yle aslında irtibatını kurmak bile büyük ölçüde imkânsız olan kişi, kuruluş ve organizasyonlar olarak karşımıza çıkıyor. Bunlar bakımından bir sorununuz yok. Sorun, burada, 6415 sayılı Kanun’la bağlantılı olarak karşımıza çıkan sorun, bu kişilerin yani hakkında mal varlığı dondurma kararı verilmiş olan kişilerin, kuruluşların, organizasyonların Türkiye’de şayet, mesela, bankada bir alacağı varsa, bir şirkette alacağı varsa, herhangi bir kişide alacağı varsa, o kişilerin de bu alacağı ödememe gibi bir sonucu ortaya çıkaracaktır. Yani eğer biz burada bu kişilere usulüne uygun bir bildirim yapmazsak bu kişilerin bundan haberdar olamamaları gibi bir durumla dahi karşı karşıya gelebileceğiz. Burada sorun, aslında bu kişilerin alacaklı olduğu genellikle bizdeki bankalar bakımından bir sorun olarak karşımıza çıkabilir. Bu finansın mesela alacağı vardır, kiraya vermiştir. Bunlarla bağlantılı bildirimler bağlamında bir sorun olarak bunun karşımıza çıkacağını dikkate almanızı istiyorum.

5549 sayılı Kanun hükümlerinin uygulamasıyla 6415 sayılı Kanun’a ilişkin düzenlemeleri birbirinden ayırmamız gerekiyor. 5549 sayılı Kanun’a ilişkin getirilen düzenleme -özellikle azami ölçüsü olmayan nispi nitelikteki idari para cezaları- 5549 sayılı Kanun’a istinaden verilen idari para cezalarına bir üst sınır getirilememesi dolayısıyla buraya bir sınır getirilmesi şeklinde karşımıza çıkıyor.

Burada da sorun aslında 5549 sayılı Kanun’dan ziyade, belli bir yükümlülüğün yerine getirilmesinin ihmali dolayısıyla verilen idari para cezalarındaki ölçünün ne olması gerektiği konusundaki sorundur. Burada genellikle sistemimiz kişi bazlı olarak yükümlülük ihlal edildiğini kabul ederek, mesela bir banka şüpheli işlem bildiriminde bulunmadığında, şüpheli işlem bildirimini söz konusu olan kişi sayısınca idari para cezasına çarptırılıyor. Bu da bankalar, finans kuruluşları bakımından altından kalkamayacak yüksek para cezaları olarak, idari para cezaları olarak karşımıza çıkıyor.

Bu şekildeki idari para cezasına karar verilmesi, aslında, Kabahatler Kanunu’nun sistemine de aykırılık oluşturuyor. Çünkü Kabahatler Kanunu sisteminde salt bir yükümlülüğün yerine getirilmemesi dolayısıyla idari para cezasına karar verilmesi durumunda, kararın verildiği ana kadar fiil tek bir fiil olarak kabul ediliyor. Ama burada ise karar verilmesi anına kadar kaç kişiyle ilgili olarak bu yükümlülük yerine getirilmemişse o kadar fiilin olduğu ve o kadar da idari para cezasına karar verilmesi gibi bir sonuç ortaya çıkıyor. Bu sadece 5549 sayılı Kanun’la bağlantılı bir sorun değil. Bu husus bizim idari para cezası öngören pek çok mevzuatımızda, Tüketicinin Korunması Kanunu’ndan tutun Sermaye Piyasası Kanunu’na kadar pek çok kanunda uygulamada karşımıza birer sorun şeklinde çıkıyor. Bankacılık Kanunu’nda Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun yaptırımları bakımından da bir sorun olarak karşımıza çıkıyor.

Burada getirilen 5549 sayılı Kanun’la ilgili değişiklik önerisi, yıl içerisinde bu şekilde verilecek olan idari para cezalarına üst sınır çekme şeklindedir. Bu sorun sadece 5549 sayılı Kanun’la sınırlı bir sorun değildir, genel olarak sistemimizden kaynaklanan bir sorundur. Onun da bu şekilde değerlendirilmesi gerektiğini ifade ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Burada o sizin dediğiniz o çok fahiş para cezalarını yıllık olarak ele aldıkları için biraz tolere etmiş oluyorlar, öyle mi? Öyle oluyor bence.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – İşin aslını şu şekilde belki söyleyebiliriz: Bu şekilde üst sınır getirsek bile, mesela ilgili bir tüzel kişilik, bir banka, bir sigorta şirketi hakkında o oranlarda dahi bir idari para cezasına karar verilmesi hâlinde, bunun, o tüzel kişiliğin, o finans kuruluşunun çökmesi sonucunu doğuracağını gözden uzak tutmayalım.

BAŞKAN – O zaman her bir eylem için bir ceza öngörülmesi burada yanlış diyorsunuz Hocam siz, öyle mi?

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Her bir eylem değil burada aslında. Bir bildirim yani belli bir icrai davranışta bulunma yükümlülüğünün yerine getirilmemesi dolayısıyla verilen idari para cezalarında, o yükümlülüğün ilişkin olduğu kişi sayısı dikkate alınarak o kişi sayısınca idari para cezasına karar verilmesinin doğru olmadığını söylüyorum.

BAŞKAN – İşte, sonuç burada da öyle çıkıyor zaten.

Yani 100 kişi hakkındaki işlem bildirilmemiş ise 100 tane para cezası.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ – Yani bugün bankada işlem yapan 100 şüpheli işlem var, işlem yapan 100 kişiye ait hesaplarda...

BAŞKAN – Bu altı ay içinde olmuş.

PROF. DR. İZZET ÖZGENÇ –...bildirim gerektiği hâlde, banka o gün bunu MASAK’a bildirmemiştir. Şimdi, bu nedenle - 5549 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesi olacak zannederseniz- bu maddeye göre idari para cezası verilirken hakkında bildirimde bulunulmayan kişi sayısı dikkate alınarak orada belirtilen para miktarı çarpı kişi, eşittir ortaya çıkan para miktarı idari para cezası olarak veriliyor. Bunun ortaya çıkardığı sorun var.

BAŞKAN – Peki.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Diyelim ki -sadece MASAK bakımından da söz konusu değil- bana bir tane liste gönderiyor idare. Bu listeyi gönderme yükümlülüğü var. Şu konuda kaç kişi işlem yapmış? Diyelim ki bin kişi, 5 bin kişi, 10 bin kişi olabilir. Aslında burada benim yükümlülüğüm o listeyi göndermek. Ama uygulama bunu şöyle anladı: Bu listede kaç kişi olması gerekiyorsa hepsinin sayısınıca vermeye başladı. Bu sadece bu kanun bakımından değil. Hâlbuki biz dedik ki: Burada tek fiil var, tek ceza verilmesi lazım yani böyle bir sorun var.

Burada dikkatiniz çekerim, Sayın Başkan açıkladı. Burada yükümlülükler bakımından bu tebligata değindi. Ama burada her zaman bankalar, vesaire söz konusu değil. Bu, terörizmin finansmanı konusunda da uygulanacak bir tebligat usulü.

Demir okunan maddede de dikkat ederseniz şöyle bir şey duymadım ben: Karşı tarafa ulaşması. Bütün bu sistemin özeti şu: Bizim kuracağımız sistemde sistemi kullanacak paydaşlar sertifikalı vesaire olarsa bunda bir sorun yok. Fakat onun dışında “Ben bir elektronik posta göndereceğim sana, bu tebliğ edilmiş sayılır ve buna uymazsan buna ceza olur.” diye bir şey olamaz, olmaması gerekir. Çünkü o bana ulaştı, ulaşmadı, manipülasyon yapıldı, vesaire. O yüzden, bunun kanunen sisteminin ana unsurları kanunda yer almalı, ayrıntıları tebligata koymalısınız. Ancak ana unsur yani tebliğ edildiği hususun karşı tarafa nasıl vardığı ve karşı tarafın bunu gerçekten öğrendiği hususunun kanunda belirtilmesi lazım.

Teşekkürler.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, bir şeyi daha...

BAŞKAN – Buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – 6415 sayılı Terörizmin Finansmanın Önlenmesine Dair Yasa’da da bu konuda uygulama sırasında, uygulanması istenilen tedbiri yerine getirmeyen kişilere ya da kuruluşlara ceza veriliyor. 15’inci madde çok açık bu konuda. Uygulanması istenilen tedbiri uygulamadığı takdirde, zannedirim altı aydan iki yıla kadar bir hapis cezası öngörülüyor. Şimdi “Tebliğ edilmiş sayılıyor.” diyorsunuz yani bankaya gönderiliyor ya da tapuya gönderiliyor ya da bir başka yere gönderiliyor. “Tebliğ edilmiş sayılır.” diyoruz. Ardından da orada bu kararı uygulamadığını iddia ettiğimiz kişiler altı aydan iki yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılmayla karşı karşıya kalacaklar 15’inci madde uyarınca. Yani, bu, sadece parasal anlamda değil, özgürlüklerin de sınırlandırılması anlamına gelecek. Onun için, “Elektronik postayla gönderdim, gönderdiğim anda tebliğ edilmiş sayılır.” böyle bir şey olamaz. Yani, cezai müeyyide de var aynı zamanda.

BAŞKAN – Özlüklerin sınırlandırılmasıyla, oradaki hapis cezasıyla ilgisi yok bunun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Tedbirin uygulanmasıyla ilgili değil mi bu Başkanım?

BAŞKAN – Hayır, değil.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Neyle ilgili? Tebliğin uygulanmasıyla ilgili yani alınan kararın uygulanmasıyla ilgili.

BAŞKAN – Buradaki değil o.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Dondurulması kararının uygulanmasıyla ilgili. Burada çok açık söylüyor: “Kanunun uygulanması kapsamında yapılacak tebligatlar” Bunu söylüyor. Burada da yani çok açık bir şekilde ceza hükümleri diyor: “Bu kanun hükümlerine göre mal varlığının dondurulmasıyla ilgili alınan kararların gereğini yerine getirmeyen veya yerine getirmekte ihmal veya gecikme gösteren kişilere fiil daha ağır cezayı gerektirmiyorsa altı aydan iki yıla kadar ceza öngörülür.” Başkanım. Yani, böyle bir şeye de yol açabilecek.

BAŞKAN – Hayır, ama burada diyor ki...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani, İnternet vardır...

BAŞKAN – Bakın, şimdi şöyle: 9/(a) maddesi gereğince getirilen elektronik tebligata ilişkin yükümlülükleri yerine getirmeyenleri zaten saymış, “İdari para cezaları verilir.” diyor bu kanunda.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Efendim, ben 6415 sayılı Yasa’dan bahsediyorum. “O tebligat yapılmış sayılır.” deniyor ya yani “Terörizmin finansmanın, yasanın uygulanmasıyla ilgili, mal varlığının dondurulmasıyla ilgili tebligat yapılmış.” sayılır diyorsunuz siz. 6415’te bu tebligata rağmen kararları uygulamayanlara hapis cezası öngörülüyor Sayın Başkanım yani bu şeyden ayrıyeten.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Yani, tebligat yapıldığına göre, geçerli olduğuna göre o tebliğin içeriğini yerine getirmiyorsunuz, yerine getirmedığınız için de ayrıca böyle bir müeyyideyle karşı karşıya kalıyorsunuz, o tebligat geçerliyse.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Öyle olmayacak mı? Yani, kararın uygulanmasını istiyorsunuz.

MASAK BAŞKANI İBRAHİM HAKKI POLAT – 6415 sayılı Yasa zaten kendilerine mal varlığı kararının dondurulduğu bildirilmesinden sonra karşı tarafın bu karara, Bakanlar Kurulu kararına uyum sağlaması gerekliliğini zaten kendi içinde barındırıyor yani o kaçınılmaz.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Anlıyorum. Yani, siz tebligatı örneğin bankaya yapıyorsunuz “Uygulayın, alacağa el koyduk, bunu vermeyin.” diye. Bunu diyelim ki banka görmedi. Böyle bir şey olmaz ki yani bir de bunun cezai müeyyidesi var, bu çıkıyor.

BAŞKAN – Buyurun Ahmet Bey.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Değerli Başkanım, değerli arkadaşlar, burada MASAK, şu veya bu, devletin resmî işleminin mükellef ve muhataba bildirilmesi işi var.

Bir, bu bildirimde usulü ihtiyari kılıyorsunuz. Yani, isterseniz elektronik oylamayla, istemezseniz öbür tebliğe göndereceksiniz. Birinci soru: Niye ihtiyari? Yani, bu önemli.

İki, Anayasa’ımızın 40’inci maddesi 2001 Anayasa reformu kişi güvenliği, temel haklar bakımından en önemli bir reformdur ve orada muhatabın aslanan tam irtıla sağlaması, tam öğrenme, bütün unsurlarıyla öğrenme sağlanması. Siz -tamam, reel veya sanal-elektronik iletiyi bütün unsurların öğrenilmiş sayılması karinesi yerine ikame ediyorsunuz. 6183’te öyle olur, orada öyle olur, böyle olur. Bir komisyon bir normu tahlil ederken üretilen diğer normları her zaman emsal almak durumunda değil. Anayasa’nın 40’inci maddesine göre burada tam irtıla gerçekleşmiyor, öyle görünüyor; hukuk güvenliği, kişi güvenliği, haklar güvenliği bakımından.

Üçüncüsü, bu bildirimlerde en önemli şey bu usul ve esasın o tebliğ usulünü düzenleyen normda yer almasıdır. Anayasa’nın 13’üncü maddesinin doğal gereğidir, sınırlama yapıyoruz çünkü. Belli bir işlemi gönderiyorsunuz, o işlemten dolayı hak ihlaline muhatap olan kişinin tabi olacağı hukuki rejimi genele kendiniz düzenliyorsunuz, ne tebliğ var Resmî Gazete’de ne bir yerde. Tabii, bu bir zaruret olabilir, bu bir gereklilik olabilir ama norm bu şekilde muhatabın hukukunu hukuk güvenliği kriterlerine göre korumuyor. Kabul edilebilir ama Genel Kurulda bunun düzeltilmesi, geliştirilmesi lazım. Usul ve esaslar nedir, o önemli. Yani, karine, öğrenmiş sayılır. Unsurların ona iletilmesi lazım.

Arz olunur, takdir sizindir artık Başkanım.

BAŞKAN – Benim ne takdirimde olacak? Sen kanuna karşı çıktın Başkanım.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Yok, sizin diyorum, Komisyonun takdirdir. Ben karşı çıkmıyorum. Bir gereklilik var ama norm unsurları itibarıyla mükemmeliyet değil, vasatilik dahi ifade etmiyor. Geliştirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

BAŞKAN – Peki, ne yapalım şimdi o zaman?

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Oylanır, Genel Kurulda düzeltirsiniz.

Bakanım, Genel Kurulda olgunlaştırırsınlar.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Genel Kurulda hiç kimse farkına bile varmıyor bu işin yani.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Tebligat Kanunu 7/(a)’yı bir okumak istiyorum. 7/(a)’da diyor ki: “Tebliğata elverişli bir elektronik adres vererek, bu adrese tebligat yapılmasını isteyen kişiye elektronik yolla tebligat yapılabilir.”

AHMET İYİMAYA (Ankara) – O isteyen kişiye, muhataba.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – İlk şart bu.

İki: “Anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlere elektronik yolla tebligat yapılması zorunludur. (1)’inci ve (2)’nci fıkra hükümlerine göre elektronik yolla tebliğin zorunlu bir sebeple yapılmaması hâlinde bu kanunda belirtilen diğer usullere göre tebligat yapılır. Elektronik yolla tebligat muhatabın elektronik adresine ulaştığı tarihi izleyen 5’inci günün sonunda yapılmış sayılır.”

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Doğru.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Şimdi, burada esas problemi MASAK'ın -benim anladığım kadarıyla- o tebligatın ulaştığı andan sonra 5'inci gün yapılmış sayılmasından kaynaklanıyor. Tabii, bu beş günlük ara içerisinde yapılacak işlemler bu arada yapılmak istenen şeylerin sonuçsuz kalmasına yol açıyor. Burada bize bir istisna getirin diyor, doğru mu?

MASAK BAŞKANI İBRAHİM HAKKI POLAT – Bir iki husus daha var Sayın Bakanım.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Onları da ilave et o zaman ama anlayalım yani öyle ilave et.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Sonra, niye ihtiyari, niye mecburi değil?

MASAK BAŞKANI İBRAHİM HAKKI POLAT – Yani, birinci husus burada, anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket olmayan yükümlülerimiz de var. Bunlar o zaman istemezse bu sistemin dışında kalmış olacaklar, orada ciddi bir eksiklik olacağını düşünüyoruz.

İkinci husus, yani, bu elektronik tebligatı değişik sistemlerin kurulabileceğini ve -şu anda iki tane kabul edilmiş sistem var- bu sisteme dâhil olabileceği görülüyor kanun kapsamında.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Bir güvenlik ihtiyacı.

MASAK BAŞKANI İBRAHİM HAKKI POLAT – Evet.

Ve bu sistemleri işletenlerden birisi PTT, PTT de bizim bir yükümlümüz. Yani, PTT bunun güvenliğini herhangi bir dışsal saldırıya karşı -çünkü, burada sızan bilgiler bizim çok hayati yani- ne kadar koruyabileceği konusunda emin değiliz veya bundan sonra gelecek sistemin bunu sağlayıp sağlamayacağı konusunda emin değiliz. Yani, bizim sistemimizin bunlara cevap verdiğini görüyoruz. Yani, ihtiyarilik hususunu Sayın Başkanım, burada bütün yükümlülerde MASAK iş ve işlemlerini yürüten uyum görevlilerimiz var, uyum birimlerimiz var, zaten onların yordamıyla, onların eliyle yürütüyoruz, onlar muhatap oluyorlar karşı tarafla. Onun dışında yani bu aciliyet ve güven ihtiyacı olmayan hususlarda diğer normal yöntemleri kullanabiliriz, hem karşı tarafı hem kendimizi bir mecburiyet kapsamına almayalım diye öyle bir ihtiyarilik söz konusu.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Başkan, bir şey söyleyebilir miyim. Yani, şimdi biz yasa yapıyoruz da bir şeyi ortaya koymamız lazım. Şimdi burada üç günlük, beş günlük gecikmeden bahsediyoruz, bu gecikmenin telafi edilemeyecek zararlar yarattığından bahsediyoruz. Sayın Bakan çok iyi hatırlar, bundan kısa bir süre önce çıkarttığımız bir yargı paketinde mahkemelerin mal varlığına el koyma kararlarını belli kurullardan, MASAK'tan falan bilirkişi raporu almadan gerçekleştiremeyeceğine dair bir yasal düzenleme yaptık, üç aylık, dört aylık süreler verdik ve biz bunun hukukun bütün kurallarına aykırı olduğunu söylememize rağmen bunu bağıra bağıra çıkarttınız. Yani, üç ay adam mal varlığını kaçırmayacak, üç ay siz orada böyle bir süre veriyorsunuz.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – O gizli işte.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Ya, Sayın Bakanım, şimdi bunlar hakikaten birbiriyle o kadar çok tezat ki yani biz iki ay önce çıkarttığımız bir yasal düzenlemede üç aylık, dört aylık süreleri göze alıyoruz; devletin belli kurullarından rapor gelmeden, bilirkişi raporları gelmeden mahkemenin el koyma, dondurma kararları veremeyeceğine dair yasalar çıkartıyoruz, şimdi de burada çıkartıyoruz, tebligattan tamamen saparak üç günlük gecikmeden bahsediyoruz. Yani, ben hakikaten anlayamıyorum, biraz Komisyonun çalışma mantığını da anlayamadım yani bir ileri iki geri, iki ileri üç geri.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Birazdan kaçakçılıkta da üçten ikiye, üç yıldan iki yıla iniyor. Niye iniyor?

BAŞKAN – Şimdi, burada kafaları karıştıran bir şey var yani bunu tam çözemedik ama.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Genel Kurulda olgunlaştırılacak ya, o kadar, bir zaruret var.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Aslında siz onu çözdünüz de ama çözmek istemiyorsunuz, çözülmeyecek bir şey değil o.

BAŞKAN – O zaman şöyle yapacağız: Kaçakçılık Kanunu'ndakinde de tam kafamıza yatmadı, zaman ayıramadık, onu da Genel Kurula bırakalım. Yani, oylayacağız ama Genel Kurulda onu bütünüyle değiştireceğiz.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Orada da cezayı niye indiriyoruz?

BAŞKAN – Hayır, indirmeyiz onu, indirmeyiz. Bana da başka yerlerden şey geldi "Onu, cezayı indirmeyin." diye, onu indirmeyeceğiz cezayı, onu söyleyeyim peşin peşin de.

Peki, o zaman bu şartlar altında bunu tekrar değerlendiririz.

Bu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Kaydı ihtiraziyle kabul edilmiştir.

BAŞKAN – Ben ihtirazi kayıt filan koymuyorum.

83' üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 83- 5549 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı maddeye dördüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve mevcut beşinci fıkrası sekizinci fıkraya olarak teselsül ettirilmiştir.

"(4) Bu Kanunun 9/A maddesi gereğince getirilen elektronik tebligata ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmedigi tespit edilen kişi, kurum veya kuruluşlara Başkanlık tarafından her bir tespit için on bin Türk lirası idari para cezası uygulanır. Bu şekilde bir yıl içinde uygulanacak idari para cezasının toplam tutarı iki yüz elli bin Türk lirasını geçemez."

"(5) Maddenin ilk üç fıkrası kapsamında uygulanacak idari para cezasının toplam tutarı; her bir yükümlölük için, ihlalin yapıldığı yıl itibarıyla, birinci fıkrada kapsamında iki kat olarak uygulanacak yükümlölükler için iki milyon Türk lirasını, bunlar dışında kalan yükümlölükler için beş yüz bin Türk lirasını, her bir görevli için ise on bin Türk lirasını aşamaz. Üst tutardan ceza uygulanan yükümlölükler nezdinde takip eden yılda aynı neviden bir yükümlölük ihlali olması durumunda bu hadler iki kat olarak uygulanır.

(6) İdari para cezası kararlarına karşı tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde idare mahkemesine dava açılır.

(7) Yükümlölüğün ihlal edildiği tarihten itibaren beş yıl geçtikten sonra idari para cezası verilemez."

BAŞKAN – Bir de önerge var, onda da cezalarda bir düzeltme var.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşölmekte olan 1/918 Esas sayılı Kanun Tasarısının Çerçeve 83 üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Yılmaz Tunç

Bartın

"**MADDE 83- 5549 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmış, dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı maddeye dördüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve mevcut beşinci fıkrası yedinci fıkraya olarak teselsül ettirilmiştir.**

"(4) Bu Kanunun 9/A maddesi gereğince getirilen elektronik tebligata ilişkin yükümlölüklerini yerine getirmedigi tespit edilen kişi, kurum veya kuruluşlara Başkanlık tarafından her bir tespit için on bin Türk lirası idari para cezası uygulanır. Bu şekilde bir yıl içinde uygulanacak idari para cezasının toplam tutarı iki yüz elli bin Türk lirasını geçemez."

"(5) Maddenin ilk üç fıkrası kapsamında uygulanacak idari para cezasının toplam tutarı; her bir yükümlölük için, ihlalin yapıldığı yıl itibarıyla, birinci fıkrada kapsamında iki kat olarak uygulanacak yükümlölükler için iki milyon Türk Lirasını, bunlar dışında kalan yükümlölükler için beş yüz bin Türk lirasını aşamaz. Üst tutardan ceza uygulanan yükümlölükler nezdinde takip eden yılda aynı neviden bir yükümlölük ihlali olması durumunda bu hadler iki kat olarak uygulanır.

(6) Yükümlölüğün ihlal edildiği tarihten itibaren beş yıl geçtikten sonra idari para cezası verilemez."

Gerekçe:

Yükümlölüklerin ihlalinde, yükümlü tarafından çalışana rücu edilmesi durumu dikkate alınarak görevliye ceza verilmesine ilişkin fıkranın kaldırılması ve bu düzenleme doğrultusunda tasarıyla eklenen beşinci fıkrada da değişiklik yapılması amacıyla bu önerge verilmiştir.

BAŞKAN – Söz mü istediniz?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Bir şey tutanağa geçsin diye söylüyorum Başkanım.

şimdi, yine 6415 sayılı Yasa'nın, Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Yasası'nın 15'inci maddesinde biraz önce hapis cezasından bahsetmiştim. Aynı maddenin bir alt fıkrasında bu kararı yerine getirmeyenler, uygulamayanlarla ilgili 10 bin liradan 100 bin liraya kadar para cezası öngörölüyor yani tüzel kişiler dâhil olmak üzere. Buradaki cezalarla beraber herhâlde yani bir şirket ya da bir şey batırılmak isteniyorsa bu cezalar yetecektir. Zaten orada var bir para cezası, bir de burada var. Artık bunun takdirini Genel Kurulda nasıl yapacağız onu da bilmiyorum.

BAŞKAN – Tabii, bunları güzelce bir değerlendireceğiz, bir haftalık filan bir süremiz var.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ama, Sayın Başkanım, alt komisyonda bunlar görüşöldü, orada değerlendirildi, burada değerlendirilmiyor, orada hiç değerlendirilmeyecek.

BAŞKAN – Hayır, şöyle yaptık: Alt komisyonda biz bunu, cezaları aşağıya indirdik.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Yine getirelim, o geçen çıkardığımız yasa vardı ya, mahkemelerin mal varlığı kararlarını bilirkişi raporu almadan, belli kurumlardan rapor gelmeden veremeyeceğine dair hükmü de getirelim, birlikte değerlendirelim. Yani, bence çünkü o hüküm ne kadar yanlışsa bu da o kadar yanlış.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Önergeyle birlikte maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

84'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 84- 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 3 üncü maddesinin onuncu fıkrasında yer alan "olması hâlinde" ibaresi "olması veya başka kaçak eşyalarla birlikte bulunması hâlinde" şeklinde değiştirilmiş; onbirinci fıkrasında yer alan "yasal yollarla Türkiye'de serbest dolaşıma girdiği belgelendirilemeyen veya menşei belli olmayan" ibaresi madde metninden çıkarılmış; onsekizinci ve ondokuzuncu fıkralarında yer alan "üç yıldan altı yıla kadar hapis" ibareleri "iki yıldan beş yıla kadar hapis" şeklinde, ondokuzuncu fıkrasında yer alan "on bin güne kadar" ibaresi "yirmi bin güne kadar" şeklinde değiştirilmiş; onsekizinci fıkrasında yer alan "yurda sokan," ve ondokuzuncu fıkrasında yer alan "veya yurda sokanlar," ibareleri madde metninden çıkarılmıştır.

BAŞKAN – Şimdi, arkadaşlar, bu 3'üncü madde, üzerinde çok çalışılması gereken bir madde esasında çünkü bu kanunun temelini teşkil ediyor. Biz biraz sağına soluna baktık ama yine de tam bir sonuca varamadık, bunun için bir iki gün ayırıp ilgili arkadaşlarla birlikte bir çalışmamız lazım. Ama, bu madde burada kalacak, Genel Kurulda şey yapamayız sonra. Bu şekilde biz bu maddeyi kabul edelim, Genel Kurulda detaylı bir şekilde baştan sona kadar yazacağız, yazmak zorundayız, bu şekilde de uygulanması zor.

O zaman bu maddeyi böyle, ben şimdi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 84'üncü madde kabul edilmiştir.

Çiğdem Hanım, bir hafta sonu bir çalışma yapacağız bununla ilgili, hocalarımızla beraber Bakanlıktaki arkadaşlar, Yargıtaydaki arkadaşlarla birlikte.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Söylüyoruz, söylüyoruz, gereğini yapmıyorsunuz.

BAŞKAN – Bunda yapmak zorundayız çünkü bu uygulanamaz şekilde.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Ya, Dilek Hanım, şüphe atına binmeyin her zaman, bazen gerçek bir ata binin ya.

BAŞKAN – Şimdi, daha önce gelen teklifin iki maddesi var, biri düzeltildi, değiştirildi filan onu şimdi okuyoruz; 9 ve 10.

MADDE 9- 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 96 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "ve benzeri işaretleri" ibaresinden sonra gelmek üzere "aynen veya iltibasa mahal verecek şekilde" ibaresi eklenmiştir.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Madde kabul edilmiştir.

AHMET İYİMAYA (Ankara) – Dünkü tartışığımızı düzelttik.

BAŞKAN – Maddeyi okutuyorum:

MADDE 10- 2820 sayılı Kanunun 104 ncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Tüzüklerinde, Anayasa Mahkemesince temelli kapatılan veya siyasi parti siciline kayıtlı bulunan siyasi partilerin isimleri, amblemleri ve rumuzlarını aynen veya iltibasa mahal verecek şekilde kabul eden veya kullanan siyasi parti aleyhine Anayasa Mahkemesine, Cumhuriyet Başsavcılığınca resen veya ilgili siyasi partinin talebi üzerine yazı ile başvurulur. Anayasa Mahkemesi, başvuru tarihinden itibaren 30 gün içinde isim, amblem ve rumuzların siyasi partiler siciline kayıt önceliğine göre yapacağı incelemede bu Kanunun 96 ncı maddesinin birinci fıkrasına aykırılık görürse, bu aykırılığın giderilmesi için ilgili siyasi parti hakkında ihtar kararı verir. Bu kararın ilgili siyasi partiye tebliğinden itibaren 30 gün içinde aykırılık giderilmediği takdirde, Anayasa Mahkemesi, o siyasi partinin aykırılık giderilinceye kadar faaliyette bulunmaktan yasaklanmasına karar verir. Faaliyette bulunmaktan yasaklanmasına karar verilen parti, yasaklama süresi boyunca kanunen yapılması zorunlu parti kongreleri ve işlemler hariç hiçbir faaliyette bulunamaz, gelir sağlayamaz, üye kaydedemez ve seçimlere katılamaz."

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile birleştirilen ve Ramazan Can, Bülent Turan ve Mustafa Akış tarafından verilen Türk Ceza Kanunu ile Siyasi Partiler Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 10'uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"Madde 12- 2820 sayılı Kanun'un 104' üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

Tüzüklerinde Anayasa Mahkemesince temelli kapatılan veya siyasi parti sicilinde kayıtlı bulunan siyasi partilerin isimleri, amblemleri ve rumuzlarını aynen veya iltibasa mahal verecek şekilde kabul eden veya kullanan siyasi parti aleyhine Anayasa Mahkemesine, Cumhuriyet Başsavcılığınca re'sen veya ilgili siyasi partinin talebi üzerine yazı ile başvurulur. Anayasa Mahkemesi, başvuru tarihinden itibaren otuz gün içinde isim, amblem ve rumuzların siyasi partiler sicilinde kayıt önceliğine göre yapacağı incelemede bu Kanun'un 96' ncı maddesinin birinci fıkrasına aykırılık görürse, bu aykırılığın giderilmesi için ilgili siyasi parti hakkında ihtar kararı verir. Bu kararın ilgili siyasi partiye tebliği üzerinden otuz gün geçtikten sonra, o siyasi parti söz konusu isim, amblem ve rumuzları hiçbir şekilde kullanamaz."

Gerekçe:

Sözü geçen maddenin Komisyondaki müzakeresinde dile getirilen mülahazalar esas alınarak yeniden düzenlenmiştir.

(Oturum Başkanlığına Başkan Ahmet İyimaya geçti)

BAŞKAN – Yüksek oylarınıza sunuyorum önergeyi: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kısmen sarıh, kısmen zımni iradeyle kabul edilmiştir.

Önerge doğrultusunda maddeyi oyluyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

96' ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 96- (1) Ekli (1) ve (2) sayılı listelerde yer alan kadrolar ihdas edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) ve (II) sayılı cetvelin Adalet Bakanlığına ait bölümüne eklenmiştir.

(2) Birinci fıkrada ihdas edilen kadrolar için yapılacak atamalarda 2014 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nda yer alan sınırlamalar uygulanmaz.

Adalet ve Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/918 esas sayılı Kanun Tasarısı'nın Çerçeve 96' ncı maddesine aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Mustafa Kemal Şerbetçioğlu

Bursa

"(3) – 2/7/2012 tarihli ve 6352 sayılı Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın-Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava Ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun'un 104' üncü maddesiyle değişik 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı genel kadro ve usulü hakkında kanun hükmünde kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Adalet Bakanlığına ait bölümü taşra teşkilatı kadrolarının 12. Derecedi serbest bulunan 400 adet memur ünvanlı kadroların yardımcı hizmetler (YH) sınıfı, genel idari hizmetleri (GİH) sınıfı olarak değiştirilmiştir.

Gerekçe:

6352 sayılı Kanun'la Adalet Bakanlığı taşra teşkilatı için ihdas edilen 12. Derecedeki 400 adet memur kadrosunun sınıfı sehven yardımcı hizmetler (YH) şeklinde yazılmış olup önergeyle bu yanlışlık düzeltilmekte ve anılan kadroların sınıfı genel idari hizmetleri (GİH) olarak düzeltilmektedir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Maddeyi önerge doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 97' yi okutuyorum:

MADDE 97- Aşağıdaki hükümler yürürlükten kaldırılmıştır:

a) 6/1/1982 tarihli ve 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun 8 inci ve 9 uncu maddeleri.

b) 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 47 nci ve 54 üncü maddeleri.

c) 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun;

1) 143 üncü maddesinin ikinci fıkrası,"

2) 188 inci maddesinin ikinci fıkrası,

3) 238 inci maddesinin dördüncü fıkrası.

ç) 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanununun geçici 4 üncü maddesi."

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

İhdas vardı, bu madde ihdas mı, kabul edilen maddenin tekriri müzakeresi mi arkadaşlar? Madde ihdası, o zaman tekriri müzakereye gerek yok ona.

Önergeyi verin, arkadaş izah etsin. Enver Bey izah etsin yüksek Komisyona.

Arkadaşlar, Danıştayın 2 tane madde ihdası istemi var.

Okutuyorum:

Adalet ve Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/918 esas sayılı Kanun Tasarısına Çerçeve 14'üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Yusuf Başer

Yozgat

MADDE 15 - 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 5'inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

Ülke çapında uygulanacak düzenleyici işlemler ile uygulama işlemlerine karşı aynı dilekçeyle dava açılmaz.

Gerekçe:

Tasarıyla idari yargıda istinaf kanun yolu getirilmekte olup tasarıyla değiştirilen 2577 sayılı Kanun'un 46'ncı maddesinde temyizi kabil konular düzenlenmektedir. Temyizi kabil olmayan ve normalde Danıştay önüne gelmeyip istinafta kesinleşmesi öngörülen pek çok uygulama işlemi, temelindeki düzenleyici işlem sebebiyle 2577 sayılı Kanun'un 5'inci maddesindeki düzenlemeye istinaden Danıştay önüne getirilebilecektir. Bu durum ise tabii hâkim ilkesine aykırılık teşkil edecektir. Bu sebeple önergeyle, ülke çapında uygulanacak düzenleyici işlemler ile uygulama işlemlerine karşı aynı dilekçe ile dava açılmayacağı hükme bağlanmaktadır.

BAŞKAN – Madde ihdasını oylayacağım, ondan sonra dinleyeceğiz, ondan sonra müzakereye açacağız maddeyi.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) - Bu geçen tasarıda geldi, biz bunu reddini istemiştik.

BAŞKAN – Açıklayacaklar, gerekirse reddederiz.

Madde ihdasını, maddenin ihdasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Başkan, baro temsilcimizin bir söz hakkı var. Yani biz geçen sefer karşı çıkmıştık. Danıştay Yasası'yla birlikte gelmişti...

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Şimdi konuşulacak işte.

BAŞKAN – Konuşacağız şimdi, onu konuşacağız.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Kabul edilip edilmediğini konuşacağız.

BAŞKAN - İhsancığım, bunu kabul etmiyoruz, şimdi ihdası kabul ediyoruz. Madde...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – İhdası da kabul etmiyoruz.

BAŞKAN – Tabii, tabii, kabul etmeyeceksiniz.

İhdas edilen maddeyi müzakere... Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

İhdas edilen maddeyi müzakere açıyorum.

Buyurun Enver Bey, bilgi verin.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, kıymetli komisyon üyeleri; şimdi, bu daha önce tartışılmıştı hepinizin bildiği üzere ama...

BAŞKAN – Reddettik.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Reddettiğimiz bir maddeydi, bugün neden tekrar Danıştay bunu getirme ihtiyacı duydu? Bunu getirme ihtiyacını duyma sebebi şuydu: Şimdi, herhangi bir atama davası, en yoğun olarak Millî Eğitim Bakanlığında yaşanan örnekten hareketle söyleyeceğim, bir şube müdürünün görev yeri değişikliği ya da görevden alınması, bunun dayanağı bir yönetmelik var. Yönetmelik ülke çapında uygulanıyor, bu işleme karşı doğrudan Danıştaya dava açılıyor. Doğrudan dava açılabilir ancak daha önce...

BAŞKAN – Hangisine, atamaya mı?

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Düzenleyici işleme karşı.

BAŞKAN – Süresinden sonra açılabilir mi?

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Süresinde, altmış günlük süresinde dava açılıyor.

BAŞKAN – Beş yıl evvelki yönetmelik.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Beş yıl önceki yönetmelik.

Bireysel işlem “Bana bugün bir işlem tebliğ edildi, bu yönetmelikten dolayı...” denildiğinde de bu işlemi göstererek de yine yönetmeliğin iptali için, yine Danıştaya dava açmak zorunda. Birlikte dava açıldığında şöyle bir şey oluyor: Atama işlemine karşı, örnek, herhangi bir idare mahkemesinde dava açıldı, bunun itirazı istinaf mahkemesine, bu artık hiçbir şekilde... Danıştayın bu atama işlemi önüne gelmeyecek ancak bu yönetmelikle birlikte gelir ise eğer, tüm açılan davalar yönetmeliğe dayanarak Danıştayın önüne gelecek. Hâlbuki bunların tamamının istinafta kesinleşmesi gerekiyordu. Danıştay bu tip davalara artık bakmayacaktı, üst yargı merci idi, temyiz mahkemesiydi ve yön göstericiydi ama ne olacak bu yönetmelikle birlikte açıldığı zaman? Tüm dosyalar bu şekilde yönetmeliğe dayanarak Danıştayın tekrar önüne gelmiş olacak, istinaf kurulduktan sonraki aşamayla ilgili olduğu için ben o sebeple... Danıştay görüşüdür bu. Başkanlarımız da, Danıştay Başkanımız da bu konuda...

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – İstinaf nedeniyle bu...

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – İstinaf nedeniyle getirdiğimiz için.

BAŞKAN – Tabii, onun için, biliyoruz.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Takdir tabii ki yüksek kuruldur.

Arz ederim.

BAŞKAN – Ekim, buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. EKİM ERGÜN – Şimdi, aralık ayında bunu değerlendirmiştik esasen. Hiç uzaklara gitmeye gerek yok, yine aynı örnek üzerinden gidelim. Türkiye Barolar Birliğinin yönetmelik çıkarma yetkisi var. Çıkarmış olduğu yönetmelikte oldukça da belirleyici işlemler yapıyor. Örneğin, saçma sapan bir hüküm çıkardı, hukuka da aykırı ve bir meslektaşımıza bundan dolayı da disiplin cezası verildi, aynı dönemde oldu. Hâlihazırdaki sistemde Danıştayda hem ilgili yönetmelik değişikliğini hem de disiplin cezasının iptalini isteyebildik. Ama yeni gelecek sistemde disiplin cezasının iptalini bir başka mahkemeden isteyeceğiz, yönetmelik değişikliğini bir başka mahkemeden isteyeceğiz. Ayrıca, ilk derece mahkemesi düzenleyici işleme göre karar vereceğinden dolayı, çok büyük ihtimalle hatalı yapılmış yönetmeliğe göre karar verecek veya avukat eğer ısrarlıysa yani davayı açan meslektaşım ısrarlıysa, hâkim de biraz duyarlıysa “Bağlantı vardır.” diyecek, bağlantı yoluyla dosyayı Danıştaya göndermeye çalışacak. Sonuç aslında usul ekonomisine uygun olmayacak. Yani burada biz hak kayıplarına neden olabiliriz. Bizim kendi örneğimizden gidelim, hiç uzaklara falan gitmeyelim, uzaklarda da olur, bizde de olur.

BAŞKAN – Ben de konuşayım, ondan sonra, bize de cevap verin.

Şimdi, tabii, bu idari yargı öğretisinde sebep işlem, sonuç işlem... Sebep işlem, düzenleyici işlem; düzenleyici işlemlerin hem anayasal hüküm hem idari yargılama usulü şeyinde belli bir süresi var, altmış gün sonra dava açamıyorsun. Sonuç işleme karşı açacağın davada sebep işlemin denetimini isteyebiliyorsun. Bunun süresinin o zamandan başlayacağı kuralı bir normatif kural, yasa kuralı değil içtihat, içtihatla gelişmiş. Bu güvenlik ifade etmez, bir.

İki: Şimdi, bekletici sorun teşkil eder mi, etmez mi? Der ki yarın Danıştay... Beş sene evvelki yönetmelik, müessesistir, yerleşmiştir, sebep işlemi yönetmeliğe uygun olduğu için alt idari yargı reddedemeyecek, Danıştay da diyecek ki: “Kardeşim, beş sene evvel çıkmış yönetmelik, eski içtihadımızdan döndük.”

Bence bu sorulara cevap verin, Komisyonumuzu ikna edin.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bunu çok tartışmıştık o zaman da.

BAŞKAN – O farklı, istinaf yoktu.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Hak kayıpları olacak dava açma konusunda.

BAŞKAN – Yani burada sanki Komisyonumuzun ret yönünde tecelli eden yüksek iradenin devamı yönünde bir dip eğilimi veya dip dalgayı görür gibiyim. O zaman, geri çekeriz.

Buyurun efendim.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Tabii, Komisyonun görüşüne sonsuz saygı duyuyoruz, duymak zorundayız çünkü ama, şu anda dahi dairelerimizin bir kısmı, örnek daire verebilirim, mesela 7. Daire, 15 bin liralık bir para cezası, buna yerel mahkemede bakılıyor, bunun itirazı bölgeye. Hiçbir şekilde önüne gelmeyeceği için yönetmelikle birlikte iptaline bakmıyor artık, “Buna ayrı ayrı dava açacaksın.” diyor, şu anda dahi. Kaldı ki...

BAŞKAN – Peki, o zaman beş yıl evvelki yönetmeliğin iptal davasının bana süre güvenliğini verin.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Süre güvenliğinden öte burada şöyle bir şey var Sayın Başkanım: Şimdi, burada bölgede kesinleşecek işlemlere şu anki hükme göre dahi bakmıyor. Eğer ki bu 250 bin liralık bir para cezası olursa bakabiliyor çünkü “Zaten bu benim önüme gelecek.” diyor. Şu andan sonra bu davaların hiçbirisi Danıştayın önüne gelmeyecek. Burada usul ekonomisinden öte, ben bunun 2. Daire örneğini vereyim: Uzman öğretmenlerle ilgili şu anda 7 bine yakın dosya var. Bu dosyalarla ilgili, yarın yeni bir yönetmelik değişikliğinde -yine öğretmenlerle ilgili vardı- 7 bin dosyaları, 10 bin dosyaları tekrar Danıştaya getirmenin en kolay yolu da şudur, bile bile bu böyledir, “Ben bu yönetmeliğin iptaliyle birlikte bireysel işlemin iptalini istiyorum.” diyor. Asıl olan neydi Danıştayın ama? Yüksek yargı merci olarak ışık tutmasıydı. Dün tartıştık 46’ncı maddede, düzenleyici işlemler dedik, böyle bireysel işlemler, daha alt düzeydeki işlemler bölgelerde kesinleşsin dedik. Bunu yapmadığımız zaman istinafı -Danıştaya göre, bu benim şahsi görüşüm değil- anlamsızlaştırırız. Bunun usul ekonomisiyle de, çok fazla dava sayısı da ilgisi yok. Yönetmeliğin iptaliyle ilgili dava açıldığında, hatta yerel mahkemelerimiz daha önce şunu da yapmıştır: Yönetmelik iptal edilmemesine rağmen, hükmü iptal etmiştir, atama işlemini.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Biz burada hakkın güvence altına alınmasını mı öncelik alacağız, Danıştayın görüşünü mü alacağız? Bazı hak kayıpları var.

BAŞKAN – İhsan, bir dakika...

Enver Bey, bizim tatmin olmamız... Şimdi, bakın, yasama organı sorunu bir yasayla düzenliyor ve yeni düzenliyor ve burada birlikte dava açma imkânını ortadan kaldırıyoruz. Peki, beş yıl evvelki yönetmelikle ilgili davayı nasıl açacağım? Kanuni bir güvence getirilmeden içtihadın değiştirilme riskini nasıl bertaraf edeceğiz? “Süresi dışında” der yani o.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Tabii, içtihatlarla falan, ona ben bir şey diyemem. Bu olabilir, bu tamamen mahkemelerin, hâkimlerin ve Danıştayın içtihatlarıyla ilgili... Kaldı ki dava açma süresiyle ilgili olarak şu anda da aynı sorun var.

BAŞKAN – Tabii, var canım.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Tabii, takdir kurula ait.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Ben de bir şeyi öğrenmek istiyorum. Şimdi, işlemlerle ilgili bir iptal davasını idare mahkemesine açtı. Mahkeme bu davanın dayanağı olan yönetmeliğin uygun olduğuna -yönetmelik yanlış olabilir de- karar verdi ve davayı reddetti. Şimdi, o dava reddedilince bu sefer de yönetmeliğin iptali için Danıştaya dava açabiliyor mu?

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Açamaz, güvence yok.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Zaten yönetmeliğin iptali üzerine davayı yine altmış gün içerisinde açmak zorunda.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Yayımlandıktan sonra mı altmış gün içinde açacak?

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Yayımlandıktan ya da bireysel işlem tesis edildikten sonra kendisi için artık o yenilenmiş kabul eden daire var, kabul etmeyen daire de var.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – Peki, oradaki, idare mahkemesindeki davası altı ay sürdü, bir daha Danıştaya açamaz mı?

BAŞKAN – Açamaz, yok.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YAŞAR ŞİMŞEK – Artık açamaz.

HAKKI KÖYLÜ (Kastamonu) – O zaman, yanlış yönetmelik olduğu gibi kalır, hiç değiştirme imkânı olmaz.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Aynen katılıyorum.

BAŞKAN – Değerli Genel Sekreterim, bu konu, gerçi, bireysel olarak vukuf seviyesinde bilgim içerisinde. Komisyonun dip eğilimini, bu maddenin kabulü yönünde bir irade şeklinde tecelli edemeyebileceğini görüyorum, arkadaşlarımla vücut dilinden onu anlıyorum. İsterseniz bunu usulen... Kim verdi?

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Ben verdim Başkanım.

BAŞKAN – Yusuf Kardeşim çekiyor. Uygun bir zamanda yine tartışalım, başka bir maddede bunu kabul edelim. Yusuf, tamam mı?

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Tamam.

KOMİSYON UZMANI – Diğer de bunun yansıması Başkanım, 7'nci maddede de değişiklik yapıyor.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ ENVER KAYA – Bağlantılı Başkanım.

BAŞKAN – Bağlantılı mı? Peki, Enver Bey, başka bir zaman değerlendirelim, şey edelim. Ben tatmin olmadım.

Yürürlük maddesini okutuyorum:

MADDE 98- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Evet, yürürlük maddesini...

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Hocam sabır buyurdunuz.

Peki, Hocam, buyursunlar.

PROF. DR. ADEM SÖZÜER – Efendim, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, 31 Mayıs ve 1 Haziran tarihlerinde İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinde Ceza Hukuku Günlerinin 9'uncusu yapılacak ve Ceza Kanunu'nun dokuz yıllık uygulaması değerlendirilecek. Önümüzdeki yıl onuncu yıl olacak, aşağı yukarı 50 ülkenin katıldığı bir etkinlikte değerlendirilecek. Ceza kanunlarının uygulanmasındaki her aşama sadece Türkiye'yle değil bütün dünyadaki uygulamalarla birlikte sıkı bir şekilde takip ediliyor. Buradaki kanun değişikliklerinde biz de bu nedenle bu çalışmaların başından beri varız, çağırıyorsunuz, teşekkür ederiz. Sizden şöyle bir istirhamım var: Bu etkinliklerimize hepimizi zaten davet ediyoruz, Sayın Bakanım da gelecekti. Biz bu etkinlikleri bireysel başvuruyla birlikte yapmaya başladık çünkü bireysel başvuru Türkiye'de çok önemli bir nokta tesis ediyor. Bu hafta sonu da yine, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay üyelerimiz, hâkimlerimiz, savcılarımız gelecek.

İstirhamım, ceza hukuku reformunun bir felsefesi var: Tanzimat'ta imparatorluğu korumaktı, cumhuriyette devleti korumaktı; bununki bireyi esas almakta, bireyi korumakta. Yani, grupları vesaireyi değil, bireyi korumakta. Bu, Türkiye'nin hayrınadır. O yüzden buradaki değişikliklerde bu felsefeyi, birey özgürlükleri felsefesindeki şeyi hatırlatmak isterim çünkü o zamanki çalışmalarda Sayın Bakan da vardı. Yapılacak değişikliklerde ilkelerden mümkün olduğu kadar ayrılmamaya çalışalım. Burada benim bazılarına karşı çıktığım düzenlemeler de var. Ancak, bunu Sayın Bakana da, sizlere de her zaman söylüyorum: Lütfen, toplumda meydana gelen bir iki olay üzerine tepkisel olarak değişikliklerde bulunmayalım, kimseye ayırım yok. Ancak, Türkiye'de son üç dört yılda bazı davalarda adil yargılama hakkı, soruşturmanın gizliliği ihlal edilerek ve kişiler hep damgalanarak çeşitli davalar açıldı, soruşturmalar yapıldı. Bunlarla ilgili olarak bazı mahkûmiyet kararları var. Bunlar şayet Anayasa Mahkemesinde çözülmezse makul biçimde yargılamanın yenilenmesine benzer yöntemler gündemimize gelmelidir. Sayın Bakanımın da, siyasetin de bu konuda yeşil ışığı var. Ancak şu anda -amiyane- top Anayasa Mahkemesindedir. Ümidimiz, Anayasa Mahkemesi bu adil yargılama ihlallerini görür ve bu şekilde normal dışı, yeniden yargılama benzeri uygulamalara geçmeyiz. Bu yeniden yargılama, tünel yargılamaları, tünel davaları olayını da hafta sonu yine İstanbul'da tartışacağız Hollanda ve İngiltere örnekleriyle.

Bu saatte bu açıklamalarımı dinlediğiniz için teşekkür ederim.

Hepinize çok çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Bireysel başvurunun anayasal mimarı da -148'nci madde- Sayın Bakanımız, Bekir Bey. Bireysel başvuruyu Anayasa'ya aktaran kalem sahibi Bekir Bey, Sevgili Bakanımız. İfade edeyim.

Buyurun, yürütme maddesi.

MADDE 99- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcü bizden kimler var? Mustafa Kemal Şerbetçioğlu, İlknur İnceöz.

Redaksiyon, düzeltim yetkisini Divan, Yüksek Komisyondan istiyor.

Muhalefet şerhleri için iki saat yeterli mi arkadaşlar?

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Yarım saat...

BAŞKAN – Muhalefete ne buyrulur? Yarın akşama kadar?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Olmaz Ahmet Bey.

BAŞKAN – Bakın, medeni şekilde soru soruyorum. Cevabı vücut diliyle ve yarı şiddet kullanarak veriyorsunuz, olmaz. Ne zaman?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Çarşamba, çarşamba Sayın Başkanım.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – En erken salı günü akşam.

BAŞKAN – Pazartesi günü saat 10’a...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Yetiştiremeyiz.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Olmaz... Çarşamba...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, Çarşamba...

BAŞKAN – Efendim, dijital iletişimdeyiz.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Hafta sonu seçimler var, toplantımız var. Salı sabahı buradayız.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Pazartesi bölge toplantımız var.

BAŞKAN – Pazartesi günü saat 12.00’ye kadar sevgili arkadaşarımdan... İmzayı ben...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Salı akşam beşe kadar Başkanım. Çarşamba günü... Hiç olmazsa salı akşamına verelim.

BAŞKAN – İhsancığım, bakın, bize faksla gönderin. Zaten biriniz yazacaksınız...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Tamam, salı akşamı beşte....

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Başkanım, mümkün değil.

BAŞKAN – Yo, yo...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Yapamayız, yetişemeyiz...

BAŞKAN – Pazartesi günü...

Evet, bunları oylarınıza sunuyorum... Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Kabul etmedik biz.

BAŞKAN – Tamam, kabul ettin ya.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Olmaz Başkanım. Ya, “bir hafta sonra” diyorsunuz, niye bir gün daha vermiyorsunuz, onu anlamadım. Bir hafta sonra Genel Kurula gelecek.

BAŞKAN – Nasıl bir hafta sonra? Yok canım, önümüzdeki hafta gelecek. Öyle olsa mümkün. Siz verin, ben imzaları takabbül ederim, siz yazın ya.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Salı günü beş diyelim Başkanım.

BAŞKAN – Diyemiyorum Ağabey ya, sen dedin pazartesi diye.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Toplantı var, görevliyiz Başkanım.

BAŞKAN – Bana fakslayın. Yapma ya.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 20.15